

HISTORISCHE KRING D'OUDE SCHOOL

Inleiding

De Sint Laurensabdij van Oostbroek

Op 14 maart 1122 werd door keizerin Mathilde, de echtgenote van keizer Hendrik V, het “gehele moerasgebied Oostbroek en het aangrenzende grondgebied” geschonken aan de stichters van de benedictijner Sint Laurensabdij (ook wel genoemd: Nieuw Bethlehem of Convent van Oostbroek). De abdij, die gewijd was aan Maria en Laurentius, verkreeg hiermee het overheidsgezag en verschillende rechten zoals cijnsheffing en tiendrecht. De abten oefenden hun gezag uit over het almaar uitdijende gebied totdat, betreffende wereldse zaken, rond 1500 een schout werd aangesteld.

De abdij was opgericht door een aantal ridders van wie ons twee namen zijn overgeleverd, Hermannus en Theodericus. Voordat men daadwerkelijk van een abdij met de daarbij behorende gebouwen kon spreken, moet er een onbekend aantal jaren voor 1122 door deze pioniers veel werk verzet zijn om de drassige gronden bewoonbaar te maken. Het terrein bestond voornamelijk uit waterlopen, mossen, gras, riet, vergane planten en houtopstanden. Nog lang zou men verder gaan met het ontginnen van deze moerassen.

In 1125 werd Ludolf van Affligem, de prior van de Sint Andriesabdij in Brugge, tot eerste abt van de abdij benoemd. Aanvankelijk was de Laurensabdij een dubbelklooster maar, waarschijnlijk in 1139, verhuisden de nonnen naar een eigen klooster: het Vrouwenklooster, gebouwd op de plaats waar nu het KNMI gevestigd is. Tot ver in de 14^e eeuw vielen de nonnen onder het gezag van de abt van Oostbroek tot zij zich daaraan na veel strijd wisten te onttrekken.

In 1469 sloot de Laurensabdij zich aan bij de Congregatie van Bursfeld, een groep benedictijner abdijen die streefden naar een praktische boetvaardigheid en observantie ontleend aan elementen uit de Moderne Devotie. Werd in de periode van de Beeldenstorm de abdij nog gespaard, een paar jaar later, in 1580, werden de gebouwen alsnog gesloopt. Het gezag van de abt werd overgenomen door de Staten 's Lands van Utrecht. Zij benoemden tevens een leek als rentmeester van de abdijsgebieden, waarmee de laatste abt Peter van Wijck feitelijk onder curatele kwam te staan. In 1587 moest hij het zegelstempel inleveren waarmee hij de aktes bezegelde.

Het archief

Het archief van de Sint Laurensabdij is slechts gedeeltelijk overgeleverd. Het bestaat voornamelijk uit het goederenbeheer door de rentmeesters in de periode 1570-1799.

De archiefkist waarin de stukken werden bewaard ging in 1587 over naar het kantoor van de gedeputeerden van de Staten van Utrecht en in 1588 naar het rentmeesterkantoor van de voormalige abdijsgoederen. In 1799 werd het archief gevoegd bij het Statenarchief.

Hier werd omstreeks 1815 een rampzalige opruiming gehouden in diverse aldaar in beheer gebrachte archieven. Ook van dit archief zijn daarbij veel stukken verdwenen. Eind negentiende eeuw werden echter verschillende, over diverse plaatsen verspreide, stukken weer bij elkaar gebracht.

De transcripties

We hebben niet al deze teruggevonden stukken getranscribeerd, maar we zijn uitgegaan van de lijst die Jan van der Heijden (†), de initiatiefnemer van de Bronnengroep, samenstelde. Daarop liet hij bijvoorbeeld de rekeningen van de rentmeester van de abdij en manualen van tienden weg. Nummer 11 werd grotendeels overgeslagen omdat dit stuk overeenkomt met nummer 12. Een aantal stukken waren in zeer slechte staat, zodat ze niet ingezien konden worden.

Sommige Latijnse stukken werden vertaald, andere bleven onvertaald. Ongeveer de helft van de transcripties werd overgenomen uit diverse uitgaven zoals het ‘Oorkondenboek van het Sticht Utrecht’ en ‘Bronnen voor de geschiedenis van Zeist’ van Th. J.C.G. Binsbergen. De laatste uitgave betreft vooral de gedeelten die betrekking hebben op Zeist, zie bijvoorbeeld nummer 116. Deze reeds eerder gepubliceerde teksten zijn nog wel door Jan van der Heijden bewerkt en/of gecorrigeerd.

Aan de transcripties werd, in wisselende groepjes, gewerkt tussen 1993 en 2007 door Jan van der Heijden (†), Angélique Hajenius, Gerrit Lankwarden, Anton de Bruijn, Lies Haan-Beerens, Truus de Bruijn en Wilma Storimans. De vertalingen uit het Latijn zijn van Angélique Hajenius, Hans van Lent en Hellen Bosman.

De exacte gegevens betreffende de transcripties kunt u inzien in het documentatiecentrum van de Historische Kring in de Oude School.

Bronnengroep Historische Kring D'Oude School, september 2009.

Literatuur

Meijer, J.W.H., *Kleine Historie van De Bilt en Bithoven* (Bunnik 1995), p. 10-17, 21-31

Kalsveen, C.A. van., *Rijksarchief Utrecht, inventaris 85, S. Paulusabdij en S.Laurensabdij* (Utrecht 1993), p. 109

S.Laurensabdij 2

1432-1491. Register van akten bestemd voor de uitoefening van het visitatierecht door de abt van S. Laurens in de S.Godelieveabdij nabij Gistel in Vlaanderen, 1432-1491.

{bladzijde 1}

103 Muschenbroek.

{bladzijde 3}

Liber monasterii

Laurentii in Oisbroick.

1491, maart 3

Verlening door paus Innocentius VIII aan de kloosters Klarwater en Selwerd van de privileges der mannenabdijen aan de vrouwenabdijen van de congregatie van Bursfeld en de vaststelling van de onthoudingsdagen van vlees.

{bladzijde 7}

1. De esu carniū monasteriis i[n] Clara
2. Aqua et Sylō concessō aliisq[ue] privi-
3. legiis diversis.
4. Innocentius, servus servorum Dei, ad perpetuam
5. rei memoriā. Sacrae religionis sub qua dilectae
6. in Christo filiae in Clara Aqua et in Silōe Tra-
7. iectensis et monasteriensis diocesium, ordinis sancti
8. Benedicti monasteriorum reformatōrum nigrae, moni-
9. ales et sorores dilectis filiis abbatibus, preposi-
10. tis et prelatiis congregationis et observantiae regu-
11. laris Bursfeldensis dicti ordinis commissorum, in
12. humilitatis spiritu devotum et sedulum
13. exhibere student Domino famulatum promerentur
14. honestas ut tam ipsis q[uam] aliis abbatissis, prio-
15. rissis, monialibus et sororibus aliorum monaste-
16. riorum eiusdem congregationis prelatiis co[m]missorum
17. et committendorum ea favorabiliter concedamus
18. per quae earum et monasteriorum predictorum
19. statui et quieti ac animarum saluti oportune
20. valeat provideri. Hinc est quod nos nigras mo-
21. niales et sorores co[m]missorum monasteriorum hu-
22. iusmodi ac earum singulas a quibuscumq[ue] ex-
23. communicationis, suspensionis et interdicti aliisq[ue]
24. ecclesiasticis sententiis, censuris et penis a jure
25. vel ab homine, quavis occasione vel causa
26. latis, si quibus quomodolibet innodati existunt
27. ad effectum presentium dumtaxat consequendum
28. harum serie absolventes, absolutas fore censentes,

{bladzijde 8}

1. ipsarum in hac parte supplicationibus inclinati,
2. auctoritate apostolica tenore presentiu[m] statuimus
3. et ordinamus quod ipse et predicta ac illa quae
4. in futurum eiusdem Congregationis prelatiis committi
5. seu iniri contigerit monasteria, eorumq[ue] abbatissae
6. nigrae, priorissae, moniales et sorores pro tempore
7. existentes, omnibus et singulis gratiis et privilegiis
8. prerogativis, litteris conservatoriis,
9. indulgentiis, exemptionibus, immunitatibus, libertati-

10. bus et indultis congregationi et cap[itu]lo hu-
 11. iusmodi ac monasteriis, abbatibus, monachis et
 12. personis illis per Sedem apostolicam in genere con-
 13. censis et in posterum concedendis, quorum omnium
 14. tenores ac si de verbo ad verbum inserti forent,
 15. presentibus haberi volumus pro expressis, q[uam]diu
 16. tamen sub observantia regulari vixerint, ac abba-
 17. tibus, prepositis et prelatis prefatis, vel alicui
 18. eorum pro tempore commissae fuerint, uti potiri
 19. et gaudere libere et licite possint et debeant
 20. in omnibus et per omnia perinde ac si eis et
 21. monasteriis suis predictis specialiter concessa fu-
 22. issent. Illa[ue] omnia ad monasteria et personas hu-
 23. iusmodi extendimus pariter et ampliamus. Et
 24. nihilominus abbatibus, prepositis et prelatis pre-
 25. fatis quibus monasteria predicta commissa sunt
 26. et in futurum commissi contigerit, tum prefatis
 27. abbatissis nigris, priorissis, monialibus et sororibus
- {bladzijde 9}
1. dum necessariu[m] et utile esse cognoverint, ut excep-
 2. tis adventus D[omi]ni et septuagesimae ac co[m]munionis te[m]-
 3. poribus, aliis diebus quibus esus carniū alias de
 4. jure non est prohibitus, in tribus prandiis qualibet
 5. hebdomada etiam in refectorio carnibus huiusmodi
 6. propter sexus fragilitatem vesci libere et licite va-
 7. leant, dispensandi plenam et liberam earumde[m] te-
 8. nore presentium concedimus facultatem, non obstanti-
 9. bus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac
 10. statutis et consuetudinibus monasteriorum congregatio-
 11. nis, capituli et ordinis predictorum, juramento, co[n]-
 12. firmatione apostolica, vel quavis firmitate alia
 13. roboratis, ac regula congregationis ac capituli
 14. huiusmodi qua esus carniū sanis illorum perso-
 15. nis forsā interdicitur, ceteris[ue] contrariis quibuscu[m]q[ue].
 16. Ceterum quia difficile foret presentes literas ad
 17. singula ubi eis opus esset loca deferre, volumus
 18. et auctoritate predicta decernimus quod transsuptis
 19. presentiu[m] literarum manu alicuius notarii publici
 20. subscriptis et sigillo alicuius prelati ecclesiastici
 21. munitis, plena exhibeatur, sicut eisdem presentibus
 22. adhiberetur si forent originaliter exhibitae vel
 23. ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat
 24. hanc paginam n[ost]rae absolutionis, statuti, ordina-
 25. tionis, extensionis, ampliacionis concessionis, vo-
 26. luntatis et constitutionis infringere, vel ei ausu
- {bladzijde 10}
1. temerario contraire. Si quis autem hoc atte[m]ptare
 2. presumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beato-
 3. rum Petri et Pauli ap[osto]lorum eius se noverit incur-
 4. surum. Datum Romae apud s[an]ctum Petrum, anno
 5. incarnationis d[omi]nicae millesimo quadringentesimo no-
 6. nagesimo primo, quinto nonas martii, pontificatus
 7. n[ost]ri anno octavo.

1476, november 8

Aanbeveling door de abten van S.Laurens en S.Paulus om broeder Antonius van Middelburg, monnik van S.Laurens, en broeder Arnoldus van Breda, monnik van S. Paulus, met raad en daad bij te staan bij hun

zending naar de S.Godelieveabdij te Gistel.

{bladzijde 10}

8. Literae dimissoriae duorum abbatu[m]
9. sancti Laurentii scilicet in Oisbrouck
10. et sancti Pauli in Traiecto suis subditis
11. datae.
12. Jacobus, Dei et apostolicae Sedis gratia sancti
13. Laurentii in Oistbrouck, et Joannes, eade[m] gra[tia]
14. sancti Pauli in Traiecto Traiectensis diocesis mo-
15. nasteriorum, ordinis sancti Benedicti abbates.
16. Omnibus et singulis ad quos presens scriptum de-
17. venerit orationes ad Christum utinam devotas
18. tum affectu sincero. Noverint universi presentia
19. lecturi, visuri et audituri, quod rationabilibus de
20. causis, religiosorum et devotorum inducti instantiis,
21. fratres nostros professos ac monachos sacerdotes
22. videlicet fr[at]rem Anthonium de Middelburg, ca-
23. pitularem monasterii s[an]cti Laurentii in Oistbrouck,
24. et fr[at]rem Arnoldum de Breda, capitularem
25. monasterii s[an]cti Pauli in Traiecto prenomina-
26. torum de obedientia direximus versus partes
27. Flandriae, scilicet ad conventu[m] eiusdem nostri

{bladzijde 11}

1. nostri ordinis circa Ghistellam ad sanctam
2. Godelevam. Ne igitur quid sinistre a quocu[m]q[ue]
3. contra eosdem suspicetur, his nostris patentibus
4. literis testimonium exhibentes de nostro consensu
5. usq[ue] ad revocationem licentiam ipsis concedimus.
6. Obsecrantes omnes prelatos, plebanos, ac Chr[ist]i
7. fideles quatenus eisdem fidem adhibentes, favo-
8. remq[ue] consilium et auxiliu[m] in quibuscu[m]q[ue] indi-
9. guerint negotiis pro Christi amore, ordinis pro-
10. vectu, animarumq[ue] salute, casto zelo indefesse
11. impendant. Et eosdem absq[ue] omni hesitatione
12. ad divina celebranda admittant, scientes per hec
13. et alia pietatis officia omnipotenti Deo gratum
14. se facere obsequium, nos ad similia pro se su-
15. isq[ue] subditis obligantes. Datum anno D[omi]ni mil-
16. lesimo quadringentesimo septuagesimo sexto, oc-
17. tavo die novembris, sub nostris sigillis ab-
18. batialibus presentibus impressis.

1513, augustus 8

Regeling door abt Splinter van S.Laurens aan de abdis en het convent van S.Godelieve van de toelating van nonnen en lekezusters.

{bladzijde 11}

19. Dominus Splinterus, abbas sancti
20. Laurentii in Oisbrouck, abbatissae et
21. conventui sanctae Godelevae.
22. Amare Ihesum. Reverenda d[omi]na,
23. locutus sum visitoribus nostris de statu et
24. gravamine monasterii vestri. Qui post dili-

{bladzijde 12}

1. gentem computationem dixerunt quod non estis potentes
2. cum tam paucis redditibus sustentare viginti personas,
3. hoc est octodecim moniales et duos sacerdotes. De
4. sororibus conversis et donatistis, non facimus mentio-

5. nem, quia illae merito suis laboribus deberent lucrari
6. tantum unde sufficienter possent habere vitae necessa-
7. ria (concedat Deus quod ita faciant). Et cum
8. non habetis edificia statui v[est]ro necessaria et illa
9. oporteat edificare, hinc est quod adhuc numerus
10. prefatus minui potest. Sed pr[esent]es certum numerum
11. determinare noluerunt, quia hoc periculosum esset
12. nec etiam voluerunt ii aliqua statuta dirigere
13. ad reverentia[m] vestram et sorores v[est]ras quia non
14. estis i[m]mediate sub ipso capitulo annali, sed median-
15. te me. Et ideo co[m]miserunt parvitati meae, quatenus
16. ego disponerem de monasterio vestro, quod primo edi-
17. ficarentur aedificia necessaria quae ex facultatibus
18. vestris erigi possunt. Quibus erectis colloqui de-
19. bemus cum conventu vestro et tractare quot per-
20. sonas commode sine penuria tenere possitis, et
21. ex hoc facere certam ordinationem de numero
22. sororum suscipiendarum. Propterea mando dilecti-
23. oni vestrae, in virtute obedientiae quam litteris
24. et sigillis vestris promisistis servare abbatibus
25. s[an]cti Laurentii in Oistbroick, quod nulla[m] moniali-
26. um seu conversarum sine consensu n[ost]ro recipi per-
{bladzijde 13}
1. mittas a conventualibus vestris. Et si aliquae
2. personae insteterint molestando vos magnis precib[us],
3. respondeat dilectio vestra quod neminem recipere
4. licet dilectioni vestrae aut conventualibus vestris
5. aut etiam mihi sine voluntate et discretione vi-
6. sitorum utriusq[ue] capituli sicut de mandato isto
7. demonstrare potestis, quod dilectioni vestrae trans-
8. mitto. Et in hoc stetis in pace. Puellam
9. de qua nuper scripsi dilectioni vestrae mittam ad
10. monasteriu[m] vestrum (favente Deo) in principio
11. nundinarum Andtwerpiensium proxime futura-
12. rum. Et si venerit, deprecor ut servetur sub
13. rigore disciplinae et in clausure usq[ue] ad adventu[m]
14. nostrum. Mitto etiam dilectioni vestrae copiam cu-
15. iusdam epistolae, quam capellanus noster ex iussi-
16. one mea scripsit patri Johanni Born. Oro ut
17. eam legatis et rescribere dignemini an effectum
18. aliquem operata sit. Et sit reverentia vestra
19. sollicita pro disciplina in spiritualibus, et con-
20. servatione bonorum in temporalibus, et excludat
21. hospites superfluos, et honeste suscipiat quos
22. Christus et s[an]cta Regula n[ost]ra secundum facultate[m]
23. bonoru[m] mo[n]asterii suscipi iubent, ut a D[omi]no Ih[esu] Chr[ist]o
24. in aeterna gloria suscipi mereatur. Raptim ex
25. Oistbroick, octava Augusti, anno [millesimo quingentesi[mo] tercio deci[m]o.
26. Fr[ater] Splinterus servitor fr[atru]m suorum
27. in Oistbroock. Totus vester.

1513, juli 5

Verbod van abt Antonius van de S.Ludgerabdij te Werden en van abt Gerardus van de S.Maartensabdij te Keulen, visitatoren van het kapittel provinciaal en generaal van de congregatie van Bursfeld, aan abt Splinter van S.Laurens tot uitbreiding van het aantal nonnen en lekezusters.

{bladzijde 14}

1. Visitatores utriusq[ue] capituli. D[omi]no

2. Splintero abbati in Oisbrouck.
 3. Nos Anthonius s[an]cti Ludgeri in Wer-
 4. dena et Gherardus sancti Martini in Colonia
 5. monasteriorum divina p[er]missione abbates ordinis
 6. sancti Benedicti de observantia Bursfeldensi pro-
 7. vinciae Coloniensis visitatores utriusq[ue] capituli
 8. tam provincialis q[uam] annalis, dilecto confratri n[ost]ro
 9. Splintero, abbati monasterii sancti Laurentii
 10. in Oistbrouck Traiectensis diocesis salutem,
 11. et per incrementa virtutum pervenire ad gau-
 12. dia aeterna. Venerabilis Pater, quia relatione
 13. veridica et co[m]putatione quadam nobis ostensa
 14. intelleximus et veraciter percepimus monaste-
 15. rium sanctae Godelevae prope Ghystella[m] dilecti-
 16. oni vestrae subiectu[m] atq[ue] commissu[m], multitudi-
 17. ne personarum fore gravatum, in tantum quod
 18. personae susceptae sine penuria commode susten-
 19. tari et edificia necessaria instaurari non possu[n]t,
 20. necnon inquietant[ur] quotidie multis ac arduis pre-
 21. cibus ad personas plures in gravamen dicti
 22. monasterii suscipiendum. Nos igitur oculu[m]
 23. considerationis ad juris dispositionem dirigentes
 24. qua precipitur ne gravamina huiusmodi in
 {bladzijde 15}

1. monasteriis monialium sub clausura degentium
 2. fieri debeant, et si facta fuerint nullius esse effi-
 3. caciae. Propterea auctoritate utriusq[ue] capituli or-
 4. dinavimus et mandamus dilectioni vestrae, ut per-
 5. sonas plures suscipi prohibeatis, et cum per divi-
 6. nam bonitatem hec quae superfluae {sic} sunt in gra-
 7. vamen monasterii per debitum universae carnis
 8. defererint, a susceptione aliarum abbatissam loci
 9. cum sororibus conventualibus cessare faciatis quo
 10. usq[ue] perventum fuerit ad numerum sororum, quae
 11. secundum iuris ordinationem sine penuria, erectis
 12. edificiis necessariis, sustentari valeant. Et si
 13. desuper per personas potentes inordinatis precib[us]
 14. dilectio vestra aut abatissa cum conventualibus
 15. gravari ac molestari contigerit, mandamus et pro-
 16. hibemus nullum consensum a vobis prestari sine
 17. consilio et voluntate visitorum utriusq[ue] capituli
 18. in tempore existentium. In cuius rei testimoniu[m]
 19. signeta n[ost]ra presentibus iussimus imprimi. Datu[m]
 20. in monasterio santimonialium in Clara Aqua,
 21. anno D[omi]ni millesimo quingentesimo tercio decimo,
 22. die quinto mensis julii.
 23. Duae novissimae literae de industria
 24. praepostero ordine conscriptae sunt, ob
 25. prerogativa[m] divi Laurentii martyris, et
 26. abbatis in Oisbroick.

1541-1548 (abbatiaat Godelieve Payers)

Verzoekschrift van de S.Godelieve abdij aan de S.Laurensabdij om dispensatie van het verbod om vlees te gebruiken op bepaalde dagen wegens tekort aan vis.

{bladzijde 16}

1. Abbatissa et conventus sa[nc]tae Gode-
 2. levae reverendo d[omi]no, d[omi]no abbati i[n] Oisbroick.

3. Reverendo in Christo patri Dei gratia abbati
4. monasterii sancti Laurentii de Oistbrouck ordinis s[an]cti
5. Benedicti Traiectensis diocesis ac congregationis et
6. ca[pitu]li observantiae regularis Bursfeldensis eiusdem
7. ordinis una cum quibusdam aliis abbatibus et pre-
8. latis speciali commisso, devotae in Christo filiae
9. Godeleva Spayers humilis abbatissa, priorissa et
10. moniales monasterii reformati beatae Godelevae iuxta
11. Ghistella[m] eiusdem ordinis Tornacensis diocesis, tuae
12. paternitati commissae, omnimoda[m] obedientia[m] et revere[n]-
13. tiam. Cum, reverende pater, nos vestigiis predecessoru[m]
14. n[ost]rorum inherendo, confessorem nostrum seu animarum
15. nostrarum pastorem, una cum religioso illi adiuncto
16. ex religiosis dicti monasterii de Oisbroick cui
17. preesse dignosceris, sub vestrae paternitatis eiusq[ue] prae-
18. decessorum beneplacito semper habere co[n]sueverimus,
19. prout etiam habemus de praesenti. Sed iidem reli-
20. giosi (qui ab esu carniū penitus abstinere debent
21. et nihilominus nobis sub clausura infra septa mo-
22. nasterii nostri ut decet viventibus), utrusq[ue] sexus
23. fideles, amicos, fautores et benefactores nostros ad
24. nos frequenter declinantes ex debito hospitalitatis
25. et solite urbanitatis excipere tenentur, et quibus
26. ob fructuum nostri monasterii tenuitatem et pisculen-
{bladzijde 17}
1. torum locorum distantiam et carentiam, ac pisciu[m]
2. quantumvis vilium plus solito maiorem caritiam
3. quotidie invalescentem, de congruo victu prospectum
4. esse non potest. Aeri nostro intemperato, grosso et
5. duro, alienigenisq[ue] plerumq[ue] ingrato et infesto quo
6. hic fruimur, uti confessorum nostrorum vita functo-
7. rum periculis didicimus, assuesci nequeant, nec illius
8. occasione incolumen nobiscum valeant ducere vita[m]
9. sed variis languoribus et egretudinibus inde emerge[n]-
10. tibus nostro inco[m]modo et dispendio crebro exercean-
11. tur. Plurimumq[ue] nostre in victus quotidiani sub-
12. ministrationis commoditati et utilitati, et medicoru[m]
13. iudicio ipsorum religiosorum vitae incolumitati con-
14. sultum foret, si cum illis (ut quae solidioris sunt
15. nutrimenti et in aere ut prefertur qualificato
16. humanae conditioni accommodet carnibus loco pis-
17. cium quandoq[ue] vesci possent) gratiose dispensaret[ur].
18. Supplicamus humiliter eidem paternitati vestrae
19. cui necessitate et utilitate postulantibus huius-
20. modi dispensationem absolute credimus concessam,
21. quatenus premissa o[mn]ia et singula paterno et pio
22. affectu attendentes nostraeq[ue] utilitati et confessoris
23. nostri pro tempore existentis ac sibi adiuncti reli-
24. giosi saluti corporali proinde consulentes, ut mo-
25. dernī et pro tempore existentes nostri confessores
26. eorumq[ue] adiuncti huiusmodi, tribus cuiuslibet hebdo-
27. madae diebus (temporibus quibus esus carniū
{bladzijde 18}
1. de jure est prohibitus du[m]taxat exceptis) carnib[us] si ve-
2. lint absq[ue] conscientiae scrupulo libere et licite vesci
3. possint et valeant auctoritate sibi concessa dispensare.
4. Literasq[ue] desuper oportunas p[er]petuis futuris tem-

5. poribus duraturas nobis concedere dignemini de gra-
6. tia speciali.

1480, november 3

Confraterniteit van de S.Godelieveabdij met de S.Laurensabdij.

7. Van d'broederscap en[de] susterschap
8. van S. Godelievenclooster bute[n]
9. Ghistel.
10. Wij Maria van Ghendt bijder verheughenisse Gods
11. abdesse, en[de] Godelieve Rijbode prioresse, suster Ma-
12. ria Moy, suster Cornelia Karstiaens, suster Margareta
13. Daneelss, suster Elyzabet Cottaerde, suster Juliana Massijns,
14. suster Catherina van Aelst, suster Maria van Aelst,
15. suster Catherina Verthijn, suster Cornelia Coels, suster
16. Godelieve Rijbode, suster Elyzabeth Maes, suster Janna
17. Lansam, suster Anna Taije, suster Margareta Michiels,
18. suster Janna Taije, suster Margareta Wante ende
19. alle dat ghemeene convent van sinte Godelieven-
20. clooster van sinte Benedictus oorden in Vlaen-
21. deren buten Ghijstelle, doen kond allen den ghenen
22. die desen breek zullen zien of hooren lesen dat
23. wij eendrachtelicke overdraghen hebben om die re-
24. formatie t'onderhouden naer di reghel ons hilighe[n]
25. vaders sinte Bendictus in onsen clooster ten eeu-
26. wyghen daghen te vestighen voor ons en[de] onse
{bladzijde 19}
1. nacommelynghen. En[de] op dat wij noch onse na-
2. comelynghen hier naermaels niet of en treden van
3. desen rechten wech, maer waer't dat zake dat wij
4. dwaelden weder mochten gebrocht en[de] ghewesen wor-
5. den opten rechten wech, ons alsoe toe verbynden
6. anden eerweerdighen vaders en[de] abten van die ob-
7. servantie en[de] Unie tot Bursfelt, daer men zekerlick
8. leeft naer den regel. Want in onse provincie (God
9. betert) weynich die regule ghehouden wort. Hier-
10. om gheven wij ons over in handen des eerweardi-
11. ghen vader en[de] abts tot sinte Laurens clooster
12. tot Oostbrouck buten Utrecht des zelven ob-
13. servantie, also langhe als in dat zelve clooster
14. die observantie ghehouden wert. Ende tot wat
15. tijden dattet nutte en[de] oerbaer es naer bescreven rech-
16. ten en[de] statuten naer die observa[n]tie te visiteren, he[m]
17. toe te laten ons te visiteren, in allen te doen naer
18. die manieren en[de] ghewoenten van der observa[n]tiën, als
19. in anderen cloosteren vander zelve obser-
20. vantiën ghewoenlick is, of yemens anders van prela-
21. ten, abten des observantiën voorsc[reven]. Voort zo ghe-
22. loefven wij den voorghaenden abt en[de] convent van
23. Oisbrouck voor ons en[de] onse naecomelynghen gheeste-
24. licke broederscap, die wij ooc annemen en[de] overgheven
25. met desen brieve, dat wij hem deelachtigh maeken
26. alle godsdienst die in ons clooster gheschiet. En[de]
27. tot wat tijden dat ons vercondicht, en[de] te weten
{bladzijde 20}
1. ghedaen wert die doot van eenighen conventualen mo-
2. nick of donate, hem nae te doene nae uitwijzynghe
3. der ceremoniën van die observantie voorscreven. En[de]

4. dat wij zeker toeverlaet mueghen hebben uut dat
5. zelve clooster van Oisbrouck of uut die observa[n]tie
6. een profest moninck biechtvader te hebben en[de] te kiezen.
7. Soe ghelove wij voor ons en[de] voor onse naecommely[n]-
8. ghen dat wij den zelven biechtvader met eenen ghe-
9. selle vander oerden en[de] observantiën voorscreven ghe-
10. woenlick tracteren ende noottorst besorghen sellen.
11. Ende waert zake dat wij boven een jaer eenen biecht-
12. vader ofte gheselle in ons clooster ghehadt hadden, en[de]
13. daernaer quijt wilde wesen, overmidts outheydt,
14. crancheyt ofte andere ghebreke, zo gheloven wij he[m]
15. dan te besorghen van cost en[de] van cleederen t'sijne[n]
16. lijve in onse clooster of in een ander clooster va[n]der
17. observantie daer't zijn hueverste ghelieven zal.
18. Ende up dat dit vaste ende sekerlicke ghehouden
19. zal worden, zo hebben wij, Maria, abdesse voor-
20. screven, prioresse en[de] 'tgemeene convent voorscreve[n],
21. voor ons ende onse naecomlynghen desen brieff
22. bezeghelt, mit onsen abdessens en[de] convents ze-
23. ghelen. In't jaer ons Heeren duysent vierho[n]-
24. dert ende tachtentich, up den derden dach in nove[m]ber.

S.Laurensabdij 5

1588, november 16. Akte van toestemming van het Hof van Utrecht aan abt Peter van Wijck om bij testament te beschikken over zijn goederen in het land van Utrecht.

1. Die grave van Nuwenaer Moers gouverneur, president ende raiden s'Hoefs van Utrecht. Allen den genen die desen
2. brieff zullen zien salut. Doen te weeten dat wij ter bede ende versoucke van Peeter van Wijck abt van Oostbrouck den selven Peeter van Wijck geoctroyeert, belieft ende geconsenteert hebben, octroyeren, believeen ende consenteren mits desen hem gevende oirloff, consent ende volle macht te moegen disponeren ende ordonneren van alle zijne goederen zoe wel lenen,
4. thinsen ende andere vordelicke goederen van den heere van den lande van Utrecht sijne vasallen ende onderdanen gehouden als van eygen goederen, roerende en de onroerende, hoedanich ende waer die gelegen zullen zijn in den lande van Utrecht, die hij nu heeft ofte namaels noch vercrijgen zal mogen bij forme van testamente ende uuyterste wille, bij codicille voor een legael
6. notaris behoorlick geadmitteert ende getuygen, voormannen van leen, wetten ofte gerechten daer onder sulcke goederen gelegen zijn, tot behouff der geener hem goet duncken
7. ende believeen sal te maecken, geven ende te laeten in 't geheele ofte deel nae zijne discretie ende liefste. Gevende voorts den voorn[oemd]en suppl[ian]t volle macht ende consent sulcke ordonnan[tie],
8. testament, gifte ofte uuyterste wille hij gemaect heeft ofte noch maecken zal te mogen wederroepen, veranderen, vermeerderen ofte verminderen wanneer hem dat goetduncken zal,
9. welcke testament, gifte, maecke, codicil ende andere ordonnan[tie] gemaec ofte te maecken wij voor nu alsdan ende dan alnu geconfirmeert ende geapprobeert hebben, confirmeren ende
10. approberen mits desen, mits dat diegene die den suppliant zijn voors[chreven] goederen alsoe gemaect ende gegeven sal hebben, gehouden zullen wesen die gifte ofte maecke hem gedaen den leen ofte
11. thinsheere daarvan die gehouden worden aen te brengen ende bij deselve die clause van dezelve gifte ofte maecke te doen registreren ende dat binnen een jaer naer 't overlijden van [de] suppl[ian]t,
12. ende oick die voors[chreve]n lenen ofte thinsen aen denselven leen ofte thinsheere te versoucken eedt, hulde ende manschap te doen, ende oick te betalen die gewoonlicke rechten daertoe staende. Ende
13. dat zij die gifte ofte maecke van eygen en de allodiael goederen nae 't overlijden van den suppl[ian]t gehouden zullen wesen binnen 'sjaers in de steden en de voor den, gerechten daer diezelve goederen
14. gelegen zullen zijn aen te brengen ende te reg[ist]re laeten stellen, te weeten die clause betreffende die gifte ofte maecke van de goeden onder den respectie gerechten gelegen en
15. voordere nyet, ende voorts te doen na de gewoente aldaer, mits oock betalende die gerechticheden daertoe staende, alles op peyne dat zoeverre in dezelve testamente, maecke ofte
16. gifte, enige verbanden op de heerlicke vordelicke ofte eygen goederen gestelt zijn hetzij verbot van die te mogen veraliëneren ofte vervreempden van substitutiën van fideïcommissen

17. ofte diergelijcke, daerdeur die goederen anderen geaffecteert, ofte op andere te commen verbonden zouden mogen wesen dat daer op tot prejuditie van eenderden van zulcke testamenten,
18. gifte, maecke ofte verbanden geen kennisse hebbende nyet geleth maer d'zelve in regard van sulcke van geender weerde geacht sullen worden blijvende d'zelve verbanden anderssins
19. in weerden. Ende zullen d'zelve goederen gebruycken mogen nae rechte usantie ende gewoente van d'zelve plecken ende landen, in aller manieren off d'zelve gifte, maecke en[de] ordonnan[tie]
20. voor den heert van den lande van Utrecht sijne vasallen ende onderdaenen ofte voor schout, schepenen ende gerechte daer onder die goederen gelegen sijn, geschiet waere. Beheltelick dat hier
21. inne nyet gecomprehendeert sullen sijn, erffpachtgoederen, ende dat die goederen den heere van den lande van Utrecht nyet verbonden en sijn, ende mede dat d'ordonnan[tie] ofte dispositie die
22. d'voorschreven suppliant zal willen doen nyet en zij tot behouff van enige vijanden s'lants van Utrecht voors[chreven], ofte die partie van den vijant houdende. Ontbieden daeromme allen
23. maerschalcken, vasallen, mannen van leen, bailluwen, schouten ende gerechtslyuden, justicierien ende officieren s'lants van Utrecht heur stedehouderen ende elcken van dien, soe hem dit aengaen en[de]
24. betreffen mach, dat zij den suppliant met oick dengenen die hij in mate voors[chreven] sijne goederen gemaect heeft ofte noch maeckende werde van dese gratie, octroy, belieftnisse ende
25. consent ende allen den inhouden van des[e] doen laten ende gedogen rustelick, vredelick ende volcomelick genieten ende gebruycken sonder hem te laten geschieden enich hinder, letsel
26. ofte moyenisse ter contrariën. Gegeven t'Utrecht onder 't segel van justitie s'Hoeffs voors[chreven] hier onder aen doen hangen opten seventhienden novemb[er] 1500 achtendetachtentich
27. hora sexta vespertina

S.Laurensabdij 6

1588, november 17 (e.a.). Testament van Peter van Wijck, abt van de S. Laurensabdij (overleden 18 november 1588). Met processtukken betreffende de regeling van nalatenschap, 1593-1600, 4 stukken.

Stuk 1

Testament van Peter van Wijck, 17 november 1588.

{blad 1 recto}

1. Ick Peter van Wijck abt van
2. Oostbrouck buyten bij Utrecht, willende
3. disponeren van 't geen mij Godt op deese
4. werelt v[er]leent heeft, hebbe voor eerst
5. mijn ziele gerecommendeert en[de] bevolen in de
6. genade ende barmharticheyt Goodts
7. ende mijn lichaam der kerckel[ijcken] begra[ve]nisse
8. ende wille dat mijn goederen daer van
9. ick eenichsins mach disponeren als v[er]spaerde
10. goederen ende anders met den convente
11. en[de] abdije met gemeens hebben[de] boven schult
12. en[de] uutfuert geërft ende gedeylt sullen
13. worden een derdendeel aen Anna mijn suster,
14. een derdendeel aen haere kynderen t' samenl[yck]
15. ende het leste derdendeel aen Willem mijn
16. zal[iger] broeders kynderen oock t' samentel[yck] die
17. ick respecte daer inne instituere tot
18. mijn universele erffgen[amen]. Verclaeren[de] ende
19. willen[de] oock bij deess[en] dat alsoe d' voors[chreven] Anna
20. mijn suster bij transport ontfangen heeft
21. zeeckere huysinge gelegen bij die Witte-
22. vrouwenpoort daer Jan Petersz[oon] jegen-
23. woirdel[yck] inne woont, dat zij den v[oor]s[chreven]
24. Jan Petersz[oon] ende daer inne sal laeten
25. woenen zijn leven lanck geduyren[de], soe verre
26. hy sulcx begeert. Ende den huysraet in 't
27. selve huys weesen[de] die mij mach toebehoiren

{blad 1 verso}

1. wil ick dat Jan Petersz[oon] ende die hebben en[de]
2. behouden zall ende maecke hem die
3. selve bij deess[en]. Ende alsoe oock bij
4. transport op d' voors[chreven] Jan Petersz[oon] staet
5. zeeckere huysinge gelegen tot Wijck,
6. van mijnen vader gecoemen, wille ende
7. belaste ick mijne erffgen[amen] dat zij den
8. selven Jan Petersz[oon] daer omme nyet
9. moyel[yck] en vallen als hem eygen competeren[de],
10. welverstaen[de] dat hij Anna mijn suster
11. gehouden is uut te reycken en[de] te betaelen
12. die som[m]e van vijffich Carolus gul[dens] eens.
13. All 't welke ick wil dat mijne
14. erffgen[amen] nacomen en[de] achtervolgen sullen en[de]
15. sal weessen van sulcker weerden off hier
16. inne alle solempnityten van rechten soe
17. geestel[ycke] als weereldl[ycke] geobserveert waeren
18. ende effect sorteren sal 't zij als testament,
19. codicille ofte douae[riën]¹ onder den levenden
20. ofte des doots. Ende hebbe tot
21. mijne executeirs van deesen testamente
22. gestelt en[de] genomineert, stelle en[de] nominere
23. bij deess[en] Aernt Ram en[de] Laurens van
24. Mereynen, beyde procur[eur]s voor den Hove van
25. Utr[echt], bidden[de] den selven deese last te willen
26. aenveerden, maecken[de] die selve elcx een
{blad 2 recto}

¹ douariën = weduwegeld

1. rosen nobel in specie boven d' salaris van
2. haere moyten en[de] Goodts loon. Des
3. t' oirconde hebbe ick deess[en] bij Jan Wiel
4. no[ta]ris doen scrijven en[de] selffs
5. ond[erteyken]t ende hem gebeden dit mede met
6. mij te onderteyckenen op ten seventienden
7. novemb[ri]s stilo antiquo 1588 en[de] was
8. ond[erteyken]t Peter van Wijck abt van
9. Oostbrouck, J. de Wiel ad p[er]missa
10. rogatus scriptus, aen de weersijde stondt
11. ges[chreven] aldus: Up huyden compareerden voir mij no[ta]ris
12. bij den Hove van Utrecht geadmitteert en[de] getuygen
13. naebes[chreven] die weerdige h[eer] Peter van Wijck, abt
14. tot Oostbrouck buyten bij Utr[echt], sieck te bedde
15. leggen[de], zijns v[er]staendt nochtans, memorie en[de]
16. sinnen machtich, en[de] v[er]claerden dit te weessen
17. zijn testament en[de] uuterste wille, 't welck
18. hij wil dat zijn macht hebben en[de] effect
19. sorteren sal als testament codicille en[de] andere
20. uuterste wille in de beste forme, versoucken[de] hier
21. van acte gedaen t' Utr[echt] ten huuse van[de] testateur
22. op ten 17 Novembris 's avonts omtrent te vijff
23. uren a[nn]o 1588 stilo veteri ter p[rese]ntie van
24. heer Willem Nuntius en[de] Claes Claesz[oon] van
25. Seyst getuygen hiertoe geroupen en[de] gebeden
26. en[de] was ond[erteyken]t Peter van Wijck abt tot
27. Oostbrouck en Guilhelmus Nuncius, Claes Claeszoon
28. Jo[han] de Wiel, not[ari]s s[upra]s[crip]t[us].
{onderschrift: }

Geollationeert tegens d'origineel testament als boven onderteyckent en[de] mit 't signet van den abt daer mede 't

selve op drie plaetsen toegesteeken was geweest ,bezegelt en[de] accordeert.
Jo[han] v. Wiel, notaris

Stuk 2

Stukken voor het hof van Utrecht inzake achterstallige pachtbetaling van Willem Goyerssoon waarbij Laurens van Moreynen en Jan Peterssoon Coninck, procureurs over de nalatenschap van Peter van Wijck, als eisers de beschikking krijgen over een onderpand van de voorschreven pacht en heffingen, 8 maart 1593 tot 4 februari 1594.

{blad 1}

1. Achtervolgende seeckere acte van
2. commissie in date den 13^{en} februarii
3. 1587 voor den Hove van Utrecht gehouden
4. tusschen Floris van Weede¹, zoo hij
5. ageerde, imp[etran]t ende req[uiran]t ter eenre,
6. ende Willem Goeyertsz[oon] gedaechde ende
7. gereq[uireerd]e ter andere sijden,

8. Sijn op huyden den 8^{en} martii 1593
9. voor mij commissaris, gecompareert Laurens
10. van Moreynen ende Jan Peterss[oon] Coninck
11. als curateurs over den boedel van heer
12. Peter van Wijck, in sijn leven abdt tot
13. Oostbroeck, aennemende het proces bij
14. Floris van Weede, zoo hij geprocedeert
15. heeft, imp[etran]t ende req[uiran]t vande welcke sij
16. comparanten 't recht vercregen hadden, voor
17. zoo veel vijftich gulden van hondert
18. gulden in den eysch gementioneert, aengaet
19. ter eenren, ende Peter van de Cloes
20. als procur[eur] van Willem Goyerss[oon] ter
21. andere sijden, ende de voorn[oemde] Moreynen
22. cum socyo, verclaerende dat sij desen
23. aengaende nyet en begeerden, noch en
24. conden accorderen, versochten alsnoch in
25. conformite van 't versouck op de rolle
26. gedaen den 30en januarii 1587, bij provisie
27. namptissement van[den] voors[creven] pachten ende
28. lichtinge onder cautie.
29. Omme waerop te seggen de voornoem[de]
30. Cloes dach genomen heeft op saterdach

{blad 2}

1. toecomende te twee uren naer noen en
 2. alsdan oock sijn verificatiën te leveren.
- {1593, december 19}
3. Huyden den 19en decemb[er] te negen uren
 4. voor noen, compareerde voor mij, com[m]issaris
 5. Peter van de Cloes, als procur[eur] van[de] gereq[uireer]de,
 6. ende versocht alsnoch tijt tot op saterdach
 7. toecomende ten een ure nae noene, ten
 8. sijne, als in voorgaende verbalen, welcken
 9. dach, ick commissaris, hem geaccordeert
 10. hebbe, voor alle delay ende peyne van
 11. provisie, ende dat in tegenwoordicheyt
 12. van de req[uiran]ten.
- {1593, december 28}
13. Huyden den 28en decemb[er] 1593 te thien
 14. uren voor noen compareerde voor mij,

15. commissaris de voorn[oemde] Cloes, ende
16. seyde de wijle de re[q[uiran]ten ofte Floris
17. van Weede, toenderen tijde overgenomen
18. hebben sijns gereq[uiereer]des antwoord, soo
19. sustineert de voorn[oemde] Cloes dat alvoorns
20. op 't versouck sal worden gedisponeert,
21. de req[uiran]ten gehouden sullen weesen hem
22. gerequireerde te restituereen sijns gereq[uiereer]des
23. antwoord omme alsoo met sijn verificatiën
24. daer toe dienende, 't voors[creven] different te
25. mogen furneren.

[1594, februari 4]

26. De voorn[oemde] Moreynen compareerde weder
{3^e blad}

1. met de voorn[oemde] Cloes ende verthoende
2. bij acte van den 25 februarii 1587 de
3. antwoord gerestitueert te sijn eyntelijcken
4. naerdien ick, com[m]issaris, parthijen nopende
5. haerlieder different mondelinge gehoort
6. ende de stucken, mij geostendeert,
7. gevisiteert hadde, hebbe gedecerneert
8. ende decerneere bij desen, bij provisie,
9. namptissement van de pachten in
10. questie, mits bij hem daer van inhouden[de]
11. een halff jaer pachten. Actum t' Utrecht
12. den 4en februarii.
13. {w.g.:} A. de Loon.

¹ Floris van Weede was van 1586-1588 rentmeester van de goederen van de abdij Oostbroek.

Stuk 3

Uitspraak door het gerecht van Utrecht waarin Jan Guertsoon te De Bilt in het gelijk wordt gesteld inzake zijn vordering van 36 gulden, 6 stuivers en 12 penningen uit de nalatenschap van Petrus van Wijck voor geleverde wijnen, 27 april 1598.

1. Gesien bij den gerechte der stadt Utr[echt], 't proces
2. hangende voor den selven gerechte, tusschen
3. Jan Guerts[oon] woen[ende] ae[n] [De] Bilt, eyser ter eenre,
4. en[de] Jan Peterss[oon] Coeninck en[de] Laurens van
5. Mereyn[en], als gestelde curateurs over die
6. goederen van zal[iger] heer Peter van Wijck in sijn
7. leven abt tot Oesbroeck, ged[ae]hdjens ter
8. andere sijden. 't Voors[creven] gerecht, doen[de] recht,
9. heeft gecond[empneer]t ende condempneert
10. bij desen de gedaechdens d' eyscher op te
11. leggen ende te betaelen ses ende dertich
12. g[ulden] ses stuivers 12 penn[ingen], als rest van
13. geleverde wijnen. Mits d' eyscher,
14. alvoorens bij eede v[e]rclaren[de], 't extract uut
15. sijn schultboeck onder de lettere H over-
16. geleyt, oprecht ende deuchdel[ick] te sijn,
17. ende d'selve penn[ingen] hem noch deuchdel[ick]
18. te resteren. Mitsgaders dat hij den voors[creven]
19. abt in sijn leve[n] voor, en[de] de gedaechdens
20. nae, ter c[aus]ae van dien gemaent hebben[de], hem
21. altijts belooft hebben te betaelen.
22. Verclaeren[de] den eyscher, in sijnen vorderen
23. eysch en[de] gelufte, nyet o[n]tfanckel[ick], de

24. gedaechdens daervan absolveren[de]. Ende
25. condempneert de gedaechdens in d' een
26. helfte van [de] costen van [den] processe tot
27. taxatie van [den] gerechte, [com]pensereren[de] d' ander
28. helfte om redenen. Aldus gedaen en[de]
29. gepronu[n]chieert, act[um] den 27en aprilis 1598

Stuk 4

Specificatie van de vergoeding voor Laurens van Mereynen en Jan Peterssoon Coninck voor hun werkzaamheden als curator inzake de nalatenschap van Peter van Wijck, 24 januari 1600.

1. Alsoo Laurens van Mereynen voor hem
 2. selven en[de] voor Jan Peterss[oon] Coninck als
 3. gestelde curatoers over den boedel van zal[iger] heer
 4. Peter van Wijck, in zijn leven abt van
 5. Oosbroeck ten eenre, ende Jan Willems[oon]
 6. voor hem selven en[de] voor sijn broeder en[de] suster,
 7. mitsgaders Elgis Gerritss[oon] als man en[de] voocht
 8. van zijn huysf[rou] voor hem selven en[de] voor haer
 9. broeders en[de] suster, mitsgaders *
 - * 't onmundige kynt van Willem Gerritss[oon]
 10. als gejustitueerden erffgen[amen] van[de] voors[chreven] abt
 11. van Oesbroeck ter andere zijden om te
 12. geraecken tot sluytinge der reeckeninge,
 13. bij de curatoers te doen van hoiren administratie
 14. aen ons onderschr[even] gecompromitteert en[de] verbleven
 15. hebben de taxatie en[de] moderatie van alle
 16. alsulcke vacatien, salarys en[de] verscot als
 17. in seeckere twe specificatiën bij de voors[chreven]
 18. reeckeninge overgelevert. Begrepen staen
 19. volgen[de] datte van submissie; in date den
 20. 7 decemb[ris] 1599 bij de p[ar]tijten voors[chreven] overg[elever]t
 21. soo es 't dat wij gevisiteert hebbende
 22. de voors[creven] twe specificatiën en[de] het
 23. bewijs daertoe geëxhibeert hebbende
 24. vacatiën en[de] besoingne gespecificeert in seeckere
 25. geschrifte beginnende memorie van besoingne
 26. en[de] vacatiën etc[etera] en[de] bij ons in capite geapostilleert,
 27. getaxeert en[de] gemodereert ten respecte van[de]
 28. voors[creven] Laurens van Mereynen ter somme
 29. van drye en[de] twintich gul[den] en[de] acht st[uver]s.
- {blad 2}
1. En[de] ten respecte van [de] voors[creven] Jan Peterss[oon] Coninck
 2. ter somme van negen gul[den] en[de] sestien st[uver]s.
 3. Ende aengaen[de] 't salarys, verscot
 4. en[de] vacatiën gespecificeert in de tweede
 5. specificatie beginnen[de] sommyere specificatie
 6. bij ons insgelick in capite geapostilleert,
 7. hebben 't selve ten respecte van [de] voors[creven]
 8. Laurens van Mereynen getaxeert en[de]
 9. gemodereert, taxeren en[de] modereren bij dese
 10. ter somme van hondert ses en[de] tsestich
 11. gulden sestien st[uver]s. Ende ten regarde
 12. van [de] voorn[oemde] Jan Peterss[oon] in 't vervolge van [de]
 13. processen en[de] saecke daer inne gespecificeert
 14. gedaen, ter somme van vyer en[de] twintich
 15. gulden. * Welverstaen[de] soe bevonden mochte
- *Ende dit alles sonder regardt genomen, ofte hyer inne

begrepen te hebben, het geeyschte salarys van [de] curatoers,
nopen[de] het inmanen van [de] schulden, gestelt in 't
naest leste arrest{?} van [de] overgeleverde reeckeninge
en[de] daer van mede gementioneert worde bij memorie in 't
leste van [de] voors[chreven] tweede specificatie gestelt {laatste woord doorgehaald}.

16. worden dat enige p[er]soonen in de selve specificatie

17. geroert enich salarys mochten betaelt hebben

18. aen [de] voorn[oemde] curatoers dat daarvan bij den selven

19. curatoers sall worden verand[er]t. Hebbende

20. voorts de kosten, gevallen over het besoigneren van [de]

21. taxatie, gemodereert en[de] getaxeert tot thien

22. gulden 6 st[uver]s. Aldus gedaen bij ons, onderschr[even].

23. op den 24 januarii 1600.

24. {w.g.:}

J. van der Cloes 1600

somma 224 gulden.

S.Laurensabdij folio 10^v

1490, november 6. Bevestiging door bisschop David van Bourgondië betreffende de beslaglegging door Herman van Schonevelt op de goederen van Aernt Hoed te Zeist ter waarde van de bisschoppelijk tijns daarop.

Wij David van Burgoengen, bij der gnaden Gods bisscop tUtrecht, maken kont allen luden, want onss in der rechte anghecomen is dat Herman van Schonevelt gepandt heeft op Arnt Hoed an alsulcke erven ende gueden hij heeft in den kerspell van Seyst ende anders in onsen gestichte van Utrecht gelegen, voir elff oude Vranckrixsche schilde payments, als wij van onssen xcijsen doen boeren. Ende heeft die pande mit allen bode ende volcomen recht als recht is vervolcht ende verwonnen. Soe hebben wij Herman voir dit vurscreven gelt gheeygent an die vurscreven gepande guede als onsse manne, dienstmanne, gherychtsluyde wijsden dat recht was, ende eygenen hem dairan mit dessen onssen brieve. Behoudelike ons onssen gestychte ende mallick sijns rechts. Hier waeren over ende an Johan van Amerongen, Gheryt van Zuylen van Nathewisch, Frederick van Drakenborch, Ghijsbert van Waill, Engbert van Zuylen, Johan van Derthezen, Derick de Crunt, pander, onsse manne, dienstmanne ende gerichtsluyde. In oirkonde sbrieffs besegelt mit onsen seghell, gegeven op onssen slote tot Duerstede int jair onss Heren duysent vierhundert ende neghentich opten sestien dach in novembri.

S.Laurensabdij 11 folio 74^{r-v}

1262 april 30. Alard, heer van Buren, ridder, maakt de ruiling van enige landerijen onder Erichem bekend, die tussen abt en convent van Oostbroeck enerzijds, en zijn broeder Hubert anderzijds, te zijnen overstaan heeft plaats gehad.

Alaerdus, dominus de Buren, miles, universis presencia visuris salutem et rei geste memoriam sempiternam. Noverit universitas vestra, quod religiosus viris abbate et conventu sancti Lauwerencii in Oestbroeck ex una parte, et Luberto {bedoeld wordt: Huberto} de Buren, milite, fratre nostro, ex altera, coram nobis in figura iudicii constitutis permutationem quarundam terrarum inferius conscriptarum pure et simpliciter ad invicem celebrarunt; quas terras et particulos earundem expresse et nominatim presentibus litteris duximus inserendas: Hubertus predicus, frater noster, omnem terram in Herinchem, quam idem tunc habuit inter campum Henrici et poire monachorum de Oestbroeck; item quatuor mensuras, que hunt appella[n]tur, in Beynekaere, qui quondam fuerunt Cesarii; item quatuor hunt, qui fuerunt Iohannis Symonis; item octo hunt, qui fuerunt Aernoldi de Wensate; item unum loet, quod fuit Iohannis Sutoris; item dimidium iugerum super W...{?} et hunt fuit Griponis; item unum botacker, quod fuit Goesfridi {sic!} Bunsilinges; item agri {lees: agros} super Hoegekoern, qui iacent inter quadraginta virgas monachorum, qui ex nunc in longitudine usque ad Burgnem; item quatuor virgas inter dictas stegas, que iacent divise, pure et simpliciter contulit dictis abbati et conventui in iudicio iure proprietario possidendas. Econverso dicti abbas et conventus terras inferius annotatas dicto militi iure proprietario coram nobis in figura iudicii reddiderunt, videlicet octo iugera, que habebant super Opstall, et partem terre, que vocatur Uutvanck, inter pomeriem {sic!} dicti Arnoldi et domini Huberti; et unam virgam super Hoege Koerne, que proxima est sita dicto Huberto.

Testes, qui huic permutationi pure et solempniter celebrate et resignationi facte hinc inde coram nobis in

iudicio interfuerunt, presentibus duximus inscribendos: Henricus, prior in Oestbroeck, Wilhelmus, Wenemarus, fratres nostri de Bueren; Alardus Pulwe, Wilhelmus de Amyne, Aernoldus de Drele, Craewell, Iohannes, filius Alaerdi, publicii, et ilii quamplures.

In horum omnium perpetuam memoriam, municionem presentes litteras sigillo nostro necnon sigillis domini Henrici abbatis et conventus in Oestbroeck fecimus communiri.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo LXII, in vigilia Philippi et Iacobi apostolorum.

S.Laurensabdij 11 folio 100^v

1297, mei 8. Gijsbert Splinter, knaep, verklaart van abt, prior en convent van Oostbroek in erfpacht te hebben ontvangen het zesde deel van een halve hoeve genaamd Buurland.

In name Goedes amen.

Ick Ghijsbert Splinter, en knaep, doe kont ende te wetene allen denghenen, die desen brieff sellen sien ofte hoerene, dat ick ontfaen hebbe van den geestelijcken luden den abt, prior ende ghemeen convent van Oestbroeke dat sesten deell van eenre halve hoeve lants, die gelegen is den gerecht des abts ende des cloesters van Oestbroeck, ende is gheheten Buerlant, mit sekere vorwairde, dat ick sell alle jaere die rechte twe deell van desen voirscreven landen sayen ende dat darden deell weyden; dairhoff sell ick hem gheven elck siairs den tiende ende die darde garwe vrijlicke. Voirt soe ist ghevorwairt, dat ick dat voirseide lant sell verwaeren van dijcken, van dammen, van slusen, van sloeten, van weteringe ende van all deen, dat dair op vallen mach op mijnen cost ende op minen arbeyt. Wair oeck dat saecke, dat ick voirghenoemde Ghijsbrecht off mijn erfgenamen dese voirghenoemde vorwairde niet en hielde, soe wair ick off hij des landes qwijt sonder enigerhande wedertaele, ende soe soude dat voirghenoemde lant weder comen vrijlicken aen dat Goedshuys van Oestbroeck.

Opdat dese voirghenoemde vorwairde vast ende gestade blive sonder alrehande archeyt, soe hebben wij her Herman Grauwert ende heren Ghijsbrecht Paewensoen, scepen tUtrecht, om Ghijsbrechts bede ende mere vestichede der naecomender dinghen onse segele aen desen brieff gehangen.

Dit was ghegeven in den jair ons Heren, als men screff dusent twehondert ende seven ende tnegentich, des woensdages nae des Heyligen Cruysdach ghevonden wert.

S.Laurensabdij 11 folio 101^{r-v}

1297, juni 21. Albert Haverman verklaart van abt, prior en convent van Oostbroek in erfpacht ontvangen te hebben het derde deel van een halve hoeve lands, genaamd Buurveld.

In Godes name amen.

Ick Aelbrecht Haverman doe kond ende te wetene, dat ick ontfaen hebbe van gheestelijcke luyde den abbet, den prior ende ghemeen convent van Oestbroeck dat derden deell van eenre hoeve lants, die gelegen is in den gerecht des abts ende des cloesters van Oestbruke, ende is geheten Buurveld, mit sulcke voirwairden, dat ick alle jair die rechte twe deell sell sayen ofte mine rechte erfgenamen ende dat derden deell weyen, ende dair ene wech [toe te hebbene] die wechelick [sy] ende rechtelick; dairhoff sal ick hem gheven elcx siairs ofte mijn erfgenaemen den thijns ende die darde gherve vrijlicke sonder alrehande archeyt. Voirt soe ist ghevorwairt, dat ick dat voirseide lant sel verwaeren off mijn erfgenaemen die twe deill van den dijcke ende van den anderen ongelde, dat dair op comen mach, ende dat derden deel die abbet ende dat cloester van Oestbroeck. Ende wair oeck dat saecke, dat ick van desen voirghenoemden lande lieten leggen enen mergen off twe off altemaele off mijn erfgenamen, soe soude ick ofte mijn erfgenamen [gheven] van elcken mergen thien scillinge penninge, die ghegeve ende gave sijn thot Utrecht, dien abt ende cloester van Oestbroeke. Ende wairt oeck, dat ick dese voirghenoemde penningen tot sunte Martijns misse in den wijnter jairlix niet en betaelde ofte mijn erfgenamen, soe soude hij mij doen maenen ofte mijn erfgenamen. Ende wairt, dat ick hem dan dese penninge nie gave off mijn erfgenamen, soe soude hij mij doen panden in mijn guede, soe wair dat hiet wilde, off mijn erfgenamen. Ende dede ick dan pandweringe ofte mine erfgenamen, soe wair ick off mijn erfgenamen des landes qwijt sonder enigerhande wedertaele; ende dat voirsproekene lant weder the comen op dat cloester van Oestbroeck.

Opdat dese voirghenoemde vorwairde vast ende stade blive sonder alrehande archeyt, soe hebben wij Heinrick, bij der Goedes genaede abt tot sunte Pouwell, ende wij Heinrick van Buichoite, canonic sunte Peter, doir Aelbrecht Havermans bede wille onse segelen gehangen aen desen brieff om vasticheyt der naecomender dinck.

Dit was gegeven in den jair ons Heren dusent twehondert tnegentich ende seuvene, die vridages voir sunte Jansdach te Midsomer.

Laurensabdij 11 folio 101^v

1297, mei 8(?) Diederik de Kock en zijn echtgenote Armgard verklaren van abt, prior en convent van Oostbroek in erfpacht ontvangen te hebben een halve hoeve lands minus het zesde deel, genaamd Buurland.

In Goeddes naeme amen.

Ick Diderick die Kock ende Armgairt, sijn wijff, doen kond allen denghenen, die desen brieff sellen sien off horen lesen, dat wij ontfangen hebben van den geestelijcken luyden den abbet, prior ende ghemeen convent van Oestbroeke een halve hoeve lants dat sestendeell min, die gelegen is in den gerechte des abts ende des cloesters van Oestbroeke, ende is geheten Buerlant, mit sulcker vorwairden, dat wij sellen alle jair die rechte twe deell van desen voirseyden lande zayen ende dat darden deel weyen; dairoff sellen wij hem gheven elckes siairs den tiinde ende die darde garve vrijlicke. Voirt soe ist ghevorwairt, dat wij dat vorgeseyde lant sellen verwaeren van dijcken, van dammen, van slusen, van sloeten, van weteringe, van allen dien, dat dairop vallen mach, op onsen cost ende op onsen arbeyt. Wairt oeck saecke, dat wij voirghenoemde Dideryck ende Armgairt off onse erfgenamen dese voirghenoemde vorwairde niet en hielden, soe waeren wij des landes qwijt sonder enigerhande wedertaele; ende dat voirghenoemde lant quaem dan weder aen dat Goedshuys van Oestbroeck vrilicke.

Opdat dese voirghenoemde vorwairde vast ende ghestade blive sonder archeit, soe hebben wij heren Jacop Zoudenballich, kercheer van sunte Nyclaes tUtrecht, ende Geret van den Vene, cnaepe, omme Dideryck bede ende meere vesticheden der toecomender dingen onse segele aen dese brieff ghehangen.

De was gegeven in den jair als men screff dusent seven ende tnegentich, des woensdages [volgend] op des Heylichs Cruysavont.

S.Laurensabdij 11 folio 103^v-104^r

1297, juli 8. Jacob van den Vene en zijn neef Louwe verklaren van abt, prior en convent van Oostbroek in erfpacht ontvangen te hebben een halve en een derde hoeve lands genaamd Buurland.

In Godes namen amen.

Ick Johan van den Vene ende Louwe, mijne neve, doen kond ende te wetene, dat wij ontfanen hebben van den gheestelijcken luyden den abbet, den prior ende ghemeen convent van Oestbroeck een halve hoeve lants ende dat derdendeell van enre hoeve lants, die gelegen is in dien gerichte des abts ende des cloesters van Oestbroeck, ende is geheten Burlant, mit sulcke vorwairde, dat wij alle jair dat rechte twedeell sellen zayen ende dat derdendel weyden, ende dair enen wech in te hebbene, die wechelick sij ende redelijck is; dairoff sellen wij hem gheven elcx siairs den thiende ende die derde garve vrijlicke sonder alrehande archeyt ofte onse rechte erfgenamen. Voirt soe ist ghevorwairt, dat wij dat voirseyde lant sellen verwaeren dat twedeel van dien dijcke ende van allen anderen ongelde, dat dairop vallen mach, ende dat derden deell die abt ende cloester van Oestbroeck. Ende wair oeck dat saecken, dat ick Johan van den Vene ofte Louwe, minen neve, ofte onse rechte erfgenamen van desen twedeell landes lieten leggen enen mergen ofte twe off altemaele, soe souden wij gheven van elcken mergen XII scillinge penningen, die ghenge ende ghave sijn thoe Utrecht, dien abt ende den cloester tot Oestbroeck. Ende wair oeck dat saecke, dat wij dese voirg[henoemde] penninge ofte onse erfgenamen niet en betaelde jairlix op sunte Martijnsdaege in den wijnter off binnen acht dagen daernae, soe soude hij ons maenen ofte doen maenen ofte onse erfgh[enamen]. Ende wairt dat wij hem niet en betaelde ofte onse erfgenamen, soe soude hij ons doen panden in onse goede, soe wair dat hij se vonden. Ende dede wij dan pandweringe ofte onse erfgenamen, soe waeren wij des landes qwijt sonder enigerhande wedertaele; ende voirspraekene lant weder te come bij dat cloester van Oestbroeck.

Opdat dese voirg[henoemde] vorwairt vast ende ghestade bliven soude sonder alrehande archeyt, soe hebben wij Ghijsbrecht Pellencusen, scepen tUtrecht, doir Johans van den Vene bede wille ende Louwe, sijns neve, onse segele gehangen aen desen brieff mit hoere beyder segelen om vasticheyt der naecomender dinghen.

Die was gegeven in den jair ons Heren, als men scrivet dusent twehondert ende tnegentich ende seven, des maenendages nae sunte Peters ende sunte Pouwels apostellen achtendendach.

S.Laurensabdij 11 folio 114^r-117^r

1322, februari 26. Regeling door Frederik van Zyrik, bisschop van Utrecht, van het bestuur van het klooster Oostbroek over het Vrouwenklooster m.b.t. de benoeming van een priorin, de inkleding der nonnen, de jaarlijkse visitatie, de biechtvader en kapelaan der nonnen, de rentmeester, het afleggen van de rekening en verantwoording, etc.

In nomine Domini amen. Nos Ffredericus Dei gracia episcopus Traiectensis, jn perpetuam infrascriptorum memoriam ad vniuersorum noticiam volumus peruenire, quod, cum inter religiosos viros, dominum Theodericum, nunc Abbatem, eiusque conuentum sancti Laurencij jn Oestbroick, ordinis sancti Benedicti, ex una, et Petronellam priorissam ac eius conuentum sanctimonialium monasterij jn Vrouwencloister, eiusdem ordinis, ex parte altera, super subiectione, correctione, vitiacione et pluribus alijs iuribus, quas et que dicti Abbas et conuentus jn dictas priorissam et santimoniales, ipsarum conuentum et monasterium, se habere contendebant, grauis et periculosa fuisset suborta materia questionis, tandem dicte partes, sano ducte consilio, super premissis omnibus et singulis eorumque statu, ac quibuscumque litibus, dissentionibus, contrauersijs, discordijs seu questionibus, jnter ipsas vsque in hodiernum diem habitis siue motis, jn nos tanquam jn arbitrum arbitratorem seu amicabilem compositorem, diffinitorem seu declaratorem de alto et de basso spontanee compromiserunt, promittentes, se sub pena centum librarum turonensium nigrorum, soluenda nobis a parte contra arbitrium et pronunciationem nostram veniente, stare arbitrio, pronunciationi, diffinitioni, laudo, sententie et declarationi nostre jn omnibus et parere, siue stando vel sedendo, die feriato vel non feriato, seruato juris ordine vel non seruato, sine strepitu et figura iudicij, seu summaria recognitione prehabita ipsi, partibus presentibus vel absentibus, eis tamen vocatis, ad huiusmodi arbitrium et pronunciationem duxerimus procedendum. Nos igitur, attendentes, quod dissenssiones et scandala precipue inter religiosas personas quasuis actibus ausum prebeant, sintque conuentuum et monasteriorum dissolutionis et obprobrij plurimum jnductiue, ipsasque personas retrahant a diuino obsequio quo semper debent intendere et vacare; volentes dissensiones huiusmodi et rancores ab ipsis prorsus euellere et omnimode submouere, nullis unquam temporibus fauente Domino suscitandos; recepto in nos predicti onere compromissi jn ipsoque summarie procedentes, visis, auditis et inspectis vniuersis litteris, priuilegijs et jnstrumentis vtriusque partis, jn modum probationis productis, omnibusque alijs cum dilligencia recensitis, que nos mouere poterant et debebant, communicato super hoc sapientum et jurisperitorum consilio, ipsisque partibus in nostra presencia constitutis et nostrum arbitrium seu pronunciationem cum instancia fieri postulantibus: arbitrando diffinimus, seu diffiniendo arbitramur, pronunciamus, laudamus, decernimus, dicimus et declaramus, quod Abbas sancti Laurencij jn Oistbroick predictus, qui nunc est et pro tempore fuerit, de cetero electionibus priorisse et sanctimonialium predicti monasterij jn Vrouwencloister interesse habet et debet, non tanquam jus, vel vocem jn electionibus habens, sed tanquam ipsarum consiliarius et director, ita quod ad electiones faciendas ipse Abbas ex parte priorisse, aut senioris de conuentu, prioratu vacante, ad certum diem et horam canonice euocetur et, siue venerit, siue non, nichilominus jn electionibus procedatur. Sed, si Abbas ad electiones non vocaretur, tunc essent irritae ipso facto. Priorissam vero electam dictus Abbas pro confirmatione nobis habet presentare, nisi hoc maliciose facere detrectaret, quam per nos confirmatam ipse Abbas jn sedem mittat et jn corporalem possessionem sui prioratus; dictasque sanctimoniales dictus Abbas visitare debet et velare. Arbitramur insuper, dicimus, volumus et ordinamus, quod quilibet Abbas, qui nunc est et deinceps pro tempore fuerit, post eius creationem jn suo jocundo aduentu nominare habet et potest unam puellam probam et idoneam, cui dicta priorissa et conuentus de prebenda sanctimonialis vacante, vel quam primum vacauerit, prouidere debent, absque contradictione qualibet; et si quod contrarium attemptauerint, hoc sit irritum ipso facto. Preterea dictus Abbas, vna cum commissario nostro sibi a nobis adiungendo, ipsas priorissam et sanctimoniales statumque conuentus et monasterij semel jn anno, assumptis sibi duobus monachus, visitare poterit et corrigere excessus incorrectos, notorios et enormes, juxta ipsarum santimonialium regulam et monasticum disciplinam; cotidianos vero excessus priorissa, de consilio conuentus, corrigat, si canonicas et nostras voluerit effugere vltiones, iuribus tamen nostris super visitationibus, subiectionibus et quibusuis per omnia nobis saluis. Item nulla monialum conuentum exeat vltra vnum vel duos dies de licencia priorisse, et, si necessitate vel utilitate suadente abesse amplius aliquam oporteret, tunc consensus Abbatis et priorisse pro huiusmodi abessendi licencia requiratur et etiam expectetur; quam si abbas maliciose concedere recusaret, ad nos pro licencia recurratur. Dictus insuper abbas cum priorissa et conuentu vnum monachum, de discretioribus sui conuentus ipsis priorisse et conuentui jn confessorum deputet et assumat, qui monachus, si in eum concordare poterint, ipsis priorisse et conuentui auctoritate nostra diuina celebret et ministret ecclesiastica sacramenta; si vero concordare non poterint, ad nos recursus habeatur, cui monacho a priorissa et conuentu juxta ordinationem nostram competencia stipendia assignentur. Capellanum etiam secularem idoneum omnique suspitione careutem ad augmentandum diuini cultum, si quem habere voluerint, dicti priorissa et conuentus cum consilio Abbatis deputent et assumant. Procurator vero seu prouisor bonorum dicti monasterij de Vrouwencloister suorumque negociorum gestor, coram priorissa et conuentu, in presencia Abbatis, semel in anno computare debet et reddere rationem, cuius statum vna cum priorissa et conuentu, si necesse fuerit, reformat, si concordare potuerint, vel hoc nobis denuncient reformandum. Cuius procuratoris seu prouisoris constitutio et destitutio ad priorissam cum consilio abbatis pertineat et conuentum; ea vero que, deductis expensis necessarijs, superfuerint, cum consilio abbatis jn vsum monasterij conuentantur. In ceteris siquidem, videlicet, dedicationibus, prandijs, processionibus, subiectionibus, vel fraternitatibus et quibusuis alijs, dicti conuentus et monasteria nichil commune habeant, propter sexum verecundiam et suspitionem euitandam. Nec abbas cum suo conuentu, vltra premissa, a dictis priorissa et conuentu causa subiectionis aliquid exiget vel

requiret. Si qua vero super bonis vel debitis inter eos sit dissensio vel in posterum oriatur, juxta ordinationem nostram vtrunque fiat satisfactio et complanatio bono modo; expensas jn lite habitas hinc inde propter amorem mutuum conseruandum decernimus remittendas. Et si qua dubia vel ambigua, quod absit, super premissis vel eorum aliquo in posterum oriatur, illa nostre et successorum nostrorum declarationi plenarie reseruamus. Premissam pronunciationem nostram et arbitrium a partibus volumus et precipimus emologari et ratificari expresse, ita quod in signum emologationis et ratificationis sigilla dictorum conuentuum presentibus apponantur. In quorum omnium testimonium et munimen, presens instrumentum per notarium infrascriptum conscribi nostrique sigille ac sigillorum dictorum conuentuum appensione fecimus communiri. Acta sunt hec Traiecti jn domo nostra episcopali, anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo secundo, jndictione quinta, vicesima sexta die mensis Februarij, hora nona vel quasi, presentibus reuerendo in Christo patre, domino Jacobo Zudensi Episcopo, ac honorabilius viris et discretis, dominis Henrico abbate monasterij sancti Pauli ordinis sancti Benedicti, Jacobo preposito sancti Johannis, Egidio sancti Saluatoris, Johanne de Polle Embricensi, Traiectensis dyocesis, decanis, Ghyselberto de Zuylen et Johanne dicto Vrencken, canonicis sancti Saluatoris, Traiectensium ecclesiarum, et alijs pluribus fide dignis testibus, ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

S.Laurensabdij 11 folio 130r

1614. "Uit een accoord tusschen die van de rekening van Holland en de abdij van Oostbroek, over zekere landen onder Altena". (zie inv. 11 folio 130 r. onecht) (onvolledig)

Alsoe d'abdye van Oostbrouck - hadde verthoont onder andere seecker extract vuytten register vande goederen vande selue abdye, daerjnne verhaelt werdt, dat seeckere personaigen, by name Fastrad Scherebart, ende Sophia zijn gemale, een dochter vanden graue van Gulick was, haer begeuende int clooster van Oestbrouck buyten Vtrecht, inden jare 1125, de voers. abdye hadde begifticht mit seeckere haer goederen gelegen jnden lande van Altenae, ten ouerstaen vanden Graue van Hollandt jnder tijt regierende, die de voirs. gifte mit sijne segel ende brieue hadde geconfermeert, ende bijde gifters tot patroon ende beschermer der seluer goederen vercoosen wesende, by eede beloofd de voers. goederen voir hem ende sijne successours trouwelijck jn sijne bescherminge te sullen houden. Ende dat onder andere deselue landen anno 1421 doir den groten jnbreeck mitten water gemeen geworden waeren, ende daer van eenige parthyen anno 1461 weder op gecomen ende binnen bedijckt sijnde, ouercomen was tusschen den heere van Althena jn dier tijt, ter eenre, ende de abt van Oostbrouck, ter andere sijden, enz.

S.Laurensabdij 11 folio 130r, onecht

1125, vóór mei 23. Graaf Diederik VI van Holland bevestigt de schenking van goederen, die de edelman Fastraet Scherebard en zijn vrouw Sophia, dochter van de graaf van Gulik, bij hunne intrede in de abdij Oostbroek aan deze stichting gedaan hebben. (onecht, zie inv. 11 folio 130r uit 1614)

In nomine sancte et individue Trinitatis.

Nos Theodricus comes Hollandie notum facium successure posteritati, quod quidam nobiles Fastrad Scherebard et uxor eius Sophia, filia videlicet comitis de Gulike, virtute sancti Spiritus accensi, seculo abrenunciantes et in melius vitam commutantes, quendam locum, qui Nova Bethleem vel Oestbruch est nuncupatus, sub regulari disciplina mutato habitu, ad conversandum elegerunt, et possessiones suas seu predia, in terminis subternotatis jacentia, a Markemunde usque Overste Mere¹, ab Overste Mere usque Halreberge, (a Halreberge) usque Durlichtervene², cum capella in proprio fundo in predictis terminis sita, cum villis, censu, litonibus, decimis tam maioribus quam minoribus, justiciis, pratis, pascuis, campis cultis et incultis, silvis, piscariis, tractibus, aquarum, mobilibus et immobilibus, acquisitis et acquirendis, quas libere possederunt, eidem ecclesie, in honore sancte Marie Dei genitricis et sancti Laurentii preciosi martyris Christi fundate, in perpetuum possidendas tradiderunt. Ad huius igitur facti testimonium corroborandum Ludolphus, eiusdem loci abbas primus, cum conventu fratrum suorum, et predictus Fastradus propinquus noster et speciali dilectione familiaris, harum possessionem solemnem donationem sigilli nostri impressione muniri pecierunt, et nos in advocatum harum possessionum elegerunt.

Nos vero, ob remunerationem eterne vite in posterum utilitati predictorum fratrum consulentes, jurejurando firmavimus, quod nulli homines, neque nos neque successores nostri, eam in feodum traderemus, nullas omnino exactiones in homines eorum faceremus, sed pro remedio anime nostre et omnium successorum eam in defensione et tuitione nostra fideliter haberemus.

Ut autem hec rata et inconvulsa per succedentia successorum nostrorum tempora permaneant, sigilli nostri

impressione signavimus, subternotatis idoneis testibus: Walterus abbas Egmundanus, Henricus sancti Pauli in Traiecto, Meingotus Maior in Traiecto prepositus, Hermannus ad sanctum Johannem prepositus. Layci: Theodricus Weneger, Riquinus de Malberga, Godefridus de Rein, Ghiselbertus et alii quamplures.

Acta sunt hec Traiecti, anno incarnationis dominice MCXXV, regnante Henrico Romanorum imperatore, anno regni eius XXVII, imperii vero XII, indictione decima, feliciter.

{vertaling:}

In de naam van de heilige en ondeelbare Drieëenheid.

Wij, Diederik, graaf van Holland, maken bekend aan het na ons komende geslacht, dat zekere adellijken, Fastraet Scherebard en zijn echtgenote Sophia, een dochter zoals men weet van de graaf van Gulik, aangevuurd door de kracht van de heilige Geest, om af te zien van de wereld en hun (huidig) leven in een beter te veranderen, een zeker grondstuk dat "Nieuw Bethlehem" of ook "Oostbroek" genoemd wordt, hebben uitgekozen om boete te doen, aangezien zij hun levenswijze hebben gesteld onder de regels van de orde.

En zij hebben hun bezittingen of anders gezegd hun landgoederen die in het hier volgende beschreven gebied liggen, van Markemunde tot Overste Mere, van Overste Mere tot Halreberge, (van Halreberge) tot Deurlichtervene, inclusief de kapel die als eigen bezit in bovenbeschreven gebied gelegen is, met de dorpen, het recht op belasting, de pacht, de tienden (de hogere zowel als de lagere), de rechtsbevoegdheden, akkers, weiden, in cultuur gebrachte en niet in cultuur gebrachte velden, bossen, visvijvers, waterplaatsen, roerende en onroerende goederen, -(reeds) verworven en (nog) te verwerven-, welke zij vrij in eigendom hebben gehad, tot eeuwig bezit hebben geschonken aan dezelfde kerk, opgericht ter ere van de heilige Maria, de moeder van God, en van St. Laurentius, de schitterende martelaar van Christus.

Ter officiële bevestiging van dit feit hebben Ludolf, de eerste abt van diezelfde plaats, samen met het convent van zijn broeders, en voornoemde Fastraet, onze verwant en ons bijzonder bemind familielid, gevraagd, dat de plechtige gift van deze bezittingen door de afdruk van ons zegel bekrachtigd worde, en zij hebben ons gekozen als getuige van (de overdracht van) deze bezittingen.

Wij van onze kant hebben, omdat wij met het oog op de beloning van eeuwig leven in de toekomst de zorg willen hebben voor het belang van voornoemde broeders, met een eed bevestigd, dat niemand, noch wij, noch onze nakomelingen, dat (wat boven beschreven is) in leen zullen overdragen (aan iemand anders), dat wij geen heffingen zullen opleggen aan mensen die er wonen, maar dat wij ter genezing van onze ziel en van die van onze nakomelingen dat trouw plaatsen onder onze verdediging en onze bescherming.

Opdat nu dit besluit geldig en ongeschonden blijve in de komende tijden van onze nakomelingen, hebben wij met de afdruk van ons zegel getekend, terwijl als deugdelijke getuigen erbij waren de volgende personen: Wouter abt van Egmond, Hendrik (abt) van de St. Paulus in Utrecht, Meingot Maior (de Grotere) (dom)proost in Utrecht, Herman, proost van de St. Jan; de leken Diederik Weneger, Riquinus van Malberge, Godfried van Renen, Gijsbert en enkele anderen.

Deze acte is onder een gelukkig gesternte uitgevaardigd te Utrecht, in het jaar 1125 na de menswording van de Heer, onder onze Roomse keizer Hendrik, in het 27e jaar van zijn koningschap en het 12e van zijn keizerschap, de tiende indictie.

¹ vermoedelijk een der drie plassen bij de Bijloop onder Rijsbergen.

² Doerlicht of Deurlecht was een goed tussen Gastel en Roozendaal. Op de grens van deze beide plaatsen loopt nog het Deurligtsvaartje.

S.Laurensabdij 12 folio 1^r-1^v

1125, (tussen januari 6 en september 24). Schenking door bisschop Godebald van het Oostbroek en het aangrenzende veen en regeling van de vrije abtsverkiezing. Afschrift van een vidimus van 25 juli 1346.

{folio 1 recto}

BILTA

1. Dit sijn die privilegiën die Goedebaldus biscop van Utrecht ghe-
2. gheven heeft t convent van Oistbroick van d[en] veene[n] ende land[en] op die Bilt.
3. Diversis presencia visuris vel audicturis nos Henricus de Boeckhoudt, prior
4. monasterii santi Pauli Trajecten[is] ordinis sancti Benedicti, cupinius fore notum
5. q[uod] nos litteram infrascriptam non cautellatam non rasam non viciatam nec in
6. aliqua sui parte suspectam, sed vero sigillo reverendi in Christo patris d[omi]ni

7. Godebaldi quond[am] episcopi Traiecten[sis] sigillatam vidisse et legisse formam que
8. sequitur continentem. In no[m]i[n]e sancte et individue Trinitat[is]. Ego Goede-
9. baldus divina propiciante misericordia dicte Traiecten[sis] ecclesie episcopus, cunct[is]
10. fidelibus post huius vite laborem celestium gaudioru[m] remuneratione[m]. Notum vobis
11. fieri volumus, q[uod] quidam milites Herma[n]nus et Theodericus et alii q[uam]plures, virtute
12. Spiritus sancti accensi, cingulo militari abrenu[n]ciantes et in melius vitam suam com-
13. mutantes, quendam locu[m] solitariu[m] in palude, que Oistbroick antiquitus vocabatur,
14. elegerunt ibiq[ue] ecclesiam in honore sancte Marie Dei genitricis et beati Laurentii
15. construxerunt. Et nos quid[em] bone intentioni eoru[m] per Dei gratiam dantes, ac remedio
16. anime nostre in posterum pie consulentes, eand[em] paludem Oistbroick dictam cum
17. terra adjacente, videlicet vine, cu[m] proprietate, cum censu, decimis maioribus et mi-
18. noribus ac o[mn]ibus aliis sibi pertinentibus, cultis et incultis, justiciis, acquisitis et acqui-
19. rendis, pratis, pascuis, campis, silvis, mobilibus et i[m]mobilibus, libere ac legitime eid[e]m
20. ecclesie tradidimus. Insuper etiam dispositioni rerum suarum in futuro[m] providentes
21. atq[ue] in o[mn]ibus sane consulere optantes, petitioni eorum secund[um] tenorem canonum
22. satisfacere volumus, hoc inco[m]mutabiliter statuentes, ut abbas libere ab eis vel canonicis
23. eligatur et non ascendens aliunde per ostium Jhesu Christi, qui ordinandus est, ingre-
24. diatur nullo o[mn]ino negante vel contradicente. Et quia pleru[m]q[ue] solet impediri pre-
25. sencia seu voluntas episcopi libertatem electionis, precavendo statuimus, ut absente d[omi]no
26. episcopo conventus eligat abbatem secund[um] regulam sua[m] persona[m] idonea[m], non
27. consenciente[m] vicarii, et electum representet domino episcopo consecrand[um]. Sit etiam
28. persona talis, q[uod] ipse co[n]ventus, in presencia d[omi]ni episcopi interrogatus, sub obediencia con-
29. firmare valeat secund[um] Deum, pro humana intelligencia mag[is] idoneu[m] inter se
30. nequaqua[m] invenire se potuisse. Et quia multa cenobia videmus peiorata ab hominib[us]
31. beneficiatis, consensu abbatis atq[ue] rogatu fratrum firmiter sub casu prelationis sue
32. precipimus, ne abbas de rebus ecclesie sed neq[ue] de camera sua nullum feudum dare
33. presumat, o[mn]ino habeat causam in obsequio suo conversos et fratres eiusd[em] ecclesie
34. et co[m]petentes personas pro loco, pro tempore et pro consuetudine monastica, et pro facul-
35. tate reru[m] ecclesie habeat seorsum, unde caritat[is] officiu[m] et hospitalitatis gratiam exhibeat
36. necessitatem patientibus, unde ecclesie sue negocia et fratru[m] circu[m]qua[ue] procuret. Hiis
37. autem o[mn]ibus supradictis hoc pro timore Dei necessario ascribimus, quia hec ead[em] ecclesia
38. nostra pauper adhuc et tenella est, quatinus qui ad eam pertinent, cuiuscu[m]q[ue] conditio-
39. nis sint, quantu[m] in nobis precipientes in se ipsis et bonis suis quiete pacis perfrua[n]t[ur],
40. nulla ab eis peticio ex potestate episcopali, nulla expeditio exigatur, serviant
41. libere d[omi]no suo abbati et ecclesie cui servicii sui debitores sunt. Et ut hec omnia om-
42. nino rata permaneant per succedencia successoru[m] nostroru[m] te[m]pora, hanc cartam
43. sigilli nostri impressione signavimus, subter consignatis idoneis testibus: Phi-
44. lippus cancellarius, Meyngotus ad sanctu[m] Martinu[m], Herma[n]nus p[re]positus ad s[an]c[tu]m
{ folio 1 verso }

1. Johanne[m], Litardus prepositus, Otto decanus, Luso decanus, Wychardus decanus,
2. Ryquyn de Malberga, Goedefridus de Rein, Arnoldus castellanus, Ghyselbertus.
3. Qui aute[m] huic nostre pie ordinationi ausu temerario contradicendo obviare ullo modo
4. presu[m]pserit, sciat se anathematis vinculo irremediabiliter innodat[um] et a regno Dei
5. alienum. Anno d[omi]nice incarnationis millesimo centesimo vicesimo quinto, anno
6. regni d[omi]ni Henrici regis vicesimo septimo, anno episcopatus nostri duodecimo, in-
7. dictione tertia, feliciter data. In cuius visionis, lectionis et diligenter auscultationis
8. sigillum nostru[m] presentibus duximus apponend[um]. Datum anno domini millesimo trecentesimo
quadregesimo sexto ipso die Jacobi apostoli.

{ vertaling }

In tegenwoordigheid van allen die dit zullen zien of horen, verzoeken wij, Hendrik van Boekhoudt, prior van het klooster van St. Paulus van Utrecht van de orde van de heilige Benedictus, dat bekend gemaakt zal worden dat wij de onderstaande brief hebben gezien en gelezen, en dat deze geen bedrog bevat, volledig is, ongeschonden en in geen enkel opzicht verdacht, maar gezegeld met het echte zegel van de eerwaarde vader in Christus de heer Godebald, eertijds bisschop van Utrecht, en dat deze de volgende inhoud bevat:

In de naam van de heilige en onverdeelde Drieenheid. Ik Goede baldus, door de genadige barmhartigheid Gods bisschop van de kerk van Utrecht, wens alle gelovigen na de inspanning van dit (aardse)

leven, vergelding van (in de vorm van) de hemelse vreugden.

Wij willen dat bij jullie bekend is dat bepaalde ridders, te weten Hermannus, Theodoricus, en verscheidene anderen, ontstoken door de kracht van de Heilige Geest, de militaire koppel hebben afgeworpen, en haar hebben verruild voor een beter leven, en een bepaalde eenzame plaats in het moeras, wat van oudsher Oostbroek werd genoemd, hebben uitgezocht, en daar een kerk hebben gesticht ter ere van de heilige Maria, en de gezegende Laurentius.

En om hun inzichten over Gods barmhartigheid wat te hulp te komen, en met liefde en trouw te zorgen voor een hulpmiddel voor onze ziel in het hiernamaals, hebben wij vrijwillig, en volgens het recht, dat moeras, genaamd Oostbroek, aan die kerk gegeven, met de aanliggende grond, namelijk het Veen, met het eigendomsrecht, met de inkomste, de grote en de kleine Tienden, en met al het andere wat daarop betrekking heeft, bebouwd, en onbebouwd land, rechten, zowel de rechten die reeds verworven zijn, als de rechten die nog verworven moeten worden, beemden, weiden, landerijen, bossen, roerende, en onroerende goederen. Bovendien, om voor een regeling voor hun zaken in de toekomst te zorgen, en omdat we graag in alle opzichten goed voor hen willen zorgen, willen we ook hun verzoek inwilligen volgens de inhoud der kerkwetten, en hiertoe stellen we onveranderlijk vast, dat de abt vrij, en volgens de kerkelijke regels, door henzelf wordt gekozen, en dat hij (terwijl hij) niet op een andere manier deze positie verkrijgt, en dat degene die moet worden ingewijd via de deur van Jezus Christus binnenkomt, zonder iemands weigering of tegenspraak. En omdat de aanwezigheid of de wil van de bisschop bij het merendeel van de verkiezingen gewoonlijk de vrijheid van de verkiezing belemmert, hebben we, om dat te voorkomen, verordend, dat het convent in afwezigheid van de heer bisschop, volgens de kloosterregel een bekwaam man, die niet toegeeft aan zonden, tot abt kiest, en de uitgekozene voorstelt aan de heer bisschop, om te worden ingewijd. En laat het een dusdanig man zijn, dat zelfs het convent wanneer het in de aanwezigheid van de heer bisschop wordt ondervraagd over gehoorzaamheid, in staat is om volgens/bij God te verzekeren dat hij op geen enkele manier een naar menselijke maatstaf meer geschikte persoon onder hen heeft kunnen vinden. En omdat we hebben bemerkt dat vele abdijen zijn benadeeld door leenheren, met toestemming van de abt, en stellig op verzoek van de kloosterlingen aangesteld, hebben we, op straffe van verlies van het prelaatschap, hem bevolen het als abt niet te wagen ook maar iets van de bezittingen van de kerk, of uit zijn eigen kamer, uit te lenen, maar dat hij onder zijn gevolg wel bekeerden, en broeders van dezelfde kerk mag hebben, en dat hij personen onder zijn gevolg mag hebben die niet tot de kerk behoren, maar passen bij de plaats, de tijd, de gewoonte van het klooster, en de gelegenheid van de zaken, deels om de plicht van naastenliefde, en de gunst van de gastvrijheid uit te dragen naar de nooddriftigen, deels om zorg te dragen voor de belangen van zijn kerk, en de dingen met betrekking tot zijn broeders. Bij deze bovengenoemde dingen, schrijven wij uit noodzaak dit nog, ten behoeve van de vrees voor God, aangezien onze kerk nog arm is, en heel jong, opdat allen die bij haar horen, van welke staat ze ook mogen zijn, voor zover het ons is toegestaan rustig en vreedzaam van hun goederen gebruik te maken, dat van hen geen enkele vordering van de bisschop, of enige verering zal worden geëist en dat ze in vrijheid de Heer, hun abt en de kerk, aan wie ze hun dienst verschuldigd zijn, zullen dienen.

En opdat dit alles absoluut van kracht blijft, ook in de nog komende tijd van onze nakomelingen, hebben we deze oorkonde bekrachtigd met de indruk van ons zegel, en de handtekeningen, onderaan, van betrouwbare getuigen: Philippus kanselier; Meyngotus van St.Maarten; Hermannus, proost van St.Jan; Litardus, proost; Otto, deken; Luso, deken; Wychardus, deken; Riquinus van Malberge; Goedefridus van Rein; Arnoldus, kastelein; en Ghyselbertus.

Wie het echter zal wagen deze onze vrome ordonnantie in een roekeloos waagstuk op enigerlei wijze tegen te werken door tengenspraak, laat diegene weten dat hij zonder enige hoop op hulp in de ban der vervloeking is geraakt, en dat hij is vervreemd van het Koninkrijk Gods.

In het jaar van de menswording des Heeren 1125, in het 27e jaar van het keizerschap van de heer keizer Hendrik de Vijfde, in het 12e jaar van ons bisschopdom, in de derde indictie gelukkig gegeven.

S. Laurensabdij 12 folio 1v

1122, maart 14. Koningin Machtildis schenkt aan de S.Laurensabdij te Oostbroek het Oostbroek en het daaraan grenzende veen.

{folio 1 recto}

10. Littere Mechteldis imperatrix.

11. Rodolphus de Doitinchem canonicus et thesaurarius ecclesie sancti Petri

12. Trajecten[is] universis presencia visuris cupimus fore natum [quod] vidimus, legimus

13. et diligenter auscultavimus litteras cuius esse dicunt[ur] sigillatas, quaru[m] tenor talis

14. est. In nomine sancte et individue Trinitat[is]. Machteldis Dei gratia Romanor[um]
 15. regina. Cu[m] omni homini p[re]cipiatur, ut Deum timeat, precipue tamen regali sub
 16. limitati competit, ut regi om[n]i[um] regum cum timore serviat, quia cui multu[m] com-
 17. mittit[ur] multu[m] ab eo exigitur. Hac consideratione nos in futuro[m] nobis p[ro]videntes
 18. ac amicos nobis comparare volentes, qui nos recipiant in eterna tabernacula,
 19. novello monasterio, q[uo]d in honore sancte Dei Genitric[is] Marie sanctiq[ue] Laure[n]cii
 20. Martyris in loco, qui dicitur Oistbroick, a quibusdam militibus conversi incho-
 21. atum est ex, regalis clemencie munificentia aliq[ui]d supplementu[m] apponere
 22. decrevimus. Totam igitur paludem illam Oistbroick et terra[m] adjacente[m], que
 23. vulgari sermone appellatur vene cu[m] censu, decimis et justiciis in perpetuam
 24. possessione[m] predicto cenobio contradimus elemosina[m] d[omi]ni imperatoris et nostram,
 25. qua[m] sancta Dei Genitrix Virgo gloriosa, cu[m] preciosissimo et dilecto sibi martyre
 26. Laurencio in die iudicii representet Christo d[omi]no iudicatur, ut eor[um] intercessione
 27. ad dexteram inter benedictos Dei Patris collocari mereamur. Ut autem hec
 28. tradicio rata et inco[n]vulsa permaneat, cartam hanc inde conscribi et sigillo n[ost]ro
 29. insigniri iussimus. Philippus cancellarius, vice Aelberti archicancellarii,
 30. recognovi. Data secundo Ydus Marcii, anno D[omi]nice incarnationis millesimo
 31. centesimo vicesimo secundo, indictione XV, anno aute[m] d[omi]ni Henrici quinti, regni
 32. quid[em] eius XXIIIe, imperii vero XII. Actum est Traiecti, in Dei nomine feli-
 33. citer amen. In cuius visionis lectionis et diligenter assentationis presente[m]
 34. litteram sigillo n[ost]ro sigillavi. Datu[m] anno D[omi]ni millesimo trece[n]tesimo qua-
 35. dragesimo sexto ipso die Jacobi.

{ vertaling }

In naam van de heilige en ondeelbare Drieëenheid. Machteldis, bij de gratie Gods koningin van het Roomse rijk.

Daar het ieder mens geraden is, dat hij God vreest, past het wel in het bijzonder aan de koninklijke hoogheid, dat zij de vorst aller vorsten met vreeze dient, omdat van degene aan wie veel wordt geschonken, ook veel wordt verlangd. Op grond van deze overweging, met ons eigen belang in de toekomst voor ogen en aangezien wij ons vrienden willen verschaffen die ons in de eeuwige woningen mogen opnemen, hebben wij besloten aan het jonge klooster, dat ter ere van de heilige Maria, Moeder Gods, en de heilige martelaar Laurentius, op een plaats die Oostbroek wordt genoemd, gesticht door enige bekeerde ridders, een schenking te doen met de mildheid van onze koninklijke genade.

Zo dragen wij dan aan het voornoemde klooster in eeuwigdurend bezit over het gehele moerasgebied Oostbroek en het aangrenzende grondgebied, dat in het spraakgebruik "vene" wordt genoemd, met het recht van cijnsheffing, tienden en overheidsgezag, als gift van de keizerlijke landheer en van ons, op welke gift de heilige Moeder Gods, de roemrijke Maagd en de haar allerdierbaarste en geliefde martelaar Laurentius op de dag des oordeels aan Christus, de opperrechter, moge wijzen, opdat wij verdienen door hun tussenkomst te mogen plaatsnemen aan de rechterhand van God den Vader onder de gezegenden.

En opdat deze overdracht geldig en ongeschonden moge blijven, hebben wij deze oorkonde laten opstellen en van ons zegel laten voorzien.

Ik Philippus, kanselier, uit naam van de aartskanselier Aelberti, heb dit geredigeerd.

Gegeven op 14 maart in het jaar van 's Heren incarnatie 1122, de XVe indictie, het 23^e jaar van het koningschap van Hendrik V, het 12^e jaar van zijn keizerschap.

Gedaan te Utrecht, gezegend zij het in de naam des Heren. Amen.

S.Laurensabdij 12 folio 2r

1165, november 25. Vidimus uit 1346 van een oorkonde waarin keizer Frederik I (Barbarossa) de abdij Oostbroek met al haar bezittingen en privilegiën in zijn bescherming neemt.

{ folio 2 recto }

1. Littere d[omi]ni Frederici imperatore
2. Universis presencia visuris nes Henricus de Boeckhove prior monasterii sancti
3. Pauli Traecten[is] ordinis sancti Benedicti cupimus fore notum q[ue]d vidimus, legimus
4. et diligenter aus cultavimus litteras sigillo illius cuius esse dicitur prout prima facie
5. apparuit sigillatas quaru[m] tenor talis est. In nomine sancte et individue Trinitat[is].

6. Fredericus divina favente clemencia Romanoru[m] imperator et semp[er] augustus.
 7. Si ea, que a p[re]decessoru[m] nostroru[m] imperatoru[m] seu regum, vel principum largitione, vel
 8. oblatione fidelium, vel locis divino cultui consecratis sacra et veneranda religione collata
 9. sunt, devote et benigne confirmamus, nos quoque a Deo patre certam remuneratione[m]
 10. accipere speramus. Eapropter omnium Christi imperiique nostri fidelium noverit tam presens
 11. etas quam successura posteritas, qualiter nos divine remunerationis intuitu quendam
 12. venerabilem locum, qui ex antiquo Oistbroick nuncupatur, a nobilissima imperatrice
 13. Machtilda ac dive memorie domino Henrico imperatore quinto, avunculo patris nostri,
 14. in honore sanctissime Dei Genitricis semp[er] Virginis ac sancti Laurentii preciosi martiris
 15. fundatum et tam ab ipsis, quam a Goedeboldo venerabili Traiectensium presule honorifice con-
 16. structum, cum omnibus bonis et possessionibus, mobilibus et immobilibus, quas jamdicti
 17. fundatores eide[m] loco contulerunt, vel quas postmodum legatione principum oblatione
 18. fidelium collate sunt vel in posterum Deo propicio sunt conferende, necnon ipsorum abbate[m]
 19. Remigium suosque successores, qui pro tempore fuerint, et omnes fratres, Deo et sancte Marie
 20. et beato Laurentio inibi servientes, sub nostram imperialem tuitionem suscepimus,
 21. statuentes et imperiali edicto decernentes, ut omnes res et possessiones, terras cultas
 22. et incultas, silvas, nemora, paludes, stagna, prata, pascua, aquas, flumina aquarumque
 23. decursus, aqueductus, molendina, piscaturas et omnes utilitates, quas aliquis hominum,
 24. imperator vel imperatrix, vel episcopus vel princeps, vel liber seu ministerialis,
 25. vel clericus vel laicus, liber vel servus, vel quelibet persona predicto monasterio pro
 26. remedio anime sue contulerint, et quas nunc in possessione jamdicti fratres habent vel
 27. postmodum habituri sunt, ratas et illibatas et inconvulsas sine omnium hominum contradictione
 28. seu fatigatione omni tempore teneant et quiete possideant. Nulla sit igitur magna vel
 29. parva imperii nostri persona tam contumax vel temeraria, que predictos fratres
 30. aut monasterium in possessionibus suis vel modo vel deinceps aliquo unquam tempore mo-
 31. lestare, inquietare vel aliquatenus infestare presumat. Quia vero equale meritum
 32. dantis et corroborantis est, nos prefato monasterio omnes possessiones suas, sicut superius
 33. distinctum est, imperiali auctoritate confirmamus et totius corroboracionis munimine
 34. perpetuo robore confirmamus, imperiali lege sanctientes, ne aliquis iudex publicus,
 35. laicus vel clericus, aliquas exactiones, collectas, petitiones, albergarias in bonis vel
 36. hominibus prefati monasterii exercere aliquo modo presumat. Et ut hec nostra
 37. constitutio rata et inconvulsa omni evo permaneat et ab omnibus irrefragabiliter obser-
 38. vetur, presente[m] inde pagina[m] conscribi ac sigilli nostri impressione insigniri jussimus,
 39. firmissimo edicto precipientes, ne aliquis contra eam temere venire vel has nostras
 40. constitutiones infringere audeat vel presumat. Quicumque autem facere presumpserit,
 41. imperiali banno nostro subjaceat et centum libras auri purissimi componat, medietate[m]
 42. camere nostre et aliam medietate[m] predicto monasterio. Huius rei testes sunt: Gode-
 43. fridus Traiectensis episcopus, Hermannus Fardensis episcopus, Nicolaus Cameracensis
 44. episcopus, Arnoldus Traiectensis Maior prepositus, Arnoldus decanus, Arnoldus prepositus
- { folio 2 verso }
1. sancti Andree in Colonia, Ulricus dux de Bohemia, Henricus comes de Ghelria,
 2. Florencius comes de Hollandia, Emicho comes de Lininghe, Henricus comes de
 3. Dieze, Marquardus de Grunbach, Cuno camerarius, Henricus marscalcus, Lodo-
 4. wycus pincerna, Gherardus Traiectensis scoltetus, Wilhelmus de Scalckwijck, Lub-
 5. bertus de Adeke et ceteri quamplures clerici et laici. Signum domini Frederici Romanorum
 6. imperatoris invictissimi. Ego Philippus cancellarius, vice Christiani Maguntine
 7. sedis electi et archicancellarii, recognovi. Datum Traiecti septimo Kalendas de-
 8. cembriis, anno domini incarnationis millesimo centesimo sexagesimo quinto, regnante
 9. domino Frederico Romanorum imperatore gloriosissimo, anno regni eius quarto decimo,
 10. imperii vero undecimo. In cuius visionis, lectionis et diligenter auscultacionis pre-
 11. sentem litteram vero sigillam. Datum anno domini millesimo trecentesimo qua-
 12. dragesimo sexto ipso die Jacobi.

{Vertaling} In naam van de heilige en ondeelbare Drie-eenheid.

Frederik, door de gunst van de goddelijke goedertierenheid keizer en majesteit voor altijd.

Als wij dat wat door de vrijgevigheid van onze voorgangers -keizers of koningen- of van voornamen lieden, of door schenking van gelovigen, of door heilige en eerbiedwaardige godsvrucht bijeengebracht is voor plaatsen

die gewijd zijn aan de verering van God vroom en goedgunstig bevestigen, hopen wij ook van God de Vader een zeker loon te mogen ontvangen.

Daarom: laten zowel allen van de huidige generatie die trouw zijn aan Christus en aan ons gezag alsook de toekomstige die na ons komt, het volgende weten.

Zoals wij met de hoop op goddelijk loon een zekere eerbiedwaardige plaats, die zijn naam ontleent aan het oude Oostbroek, voor godsdienstige uitoefening gesticht door de alleredelste keizerin Machtilde en de heer, keizer Hendrik V, oom van onze vader, ter ere van de allerheiligste moeder van God, altijd maagd, en van de heilige Laurentius, de schitterende martelaar, en die zowel door henzelf als door de eerbiedwaardige Godebald, hoogste priester van Utrecht, op lofwaardige wijze gebouwd is, met alle roerende en onroerende goederen en bezittingen welke de bovengenoemde stichters voor diezelfde plaats hebben bijeengebracht, ofwel welke daarna door vrijgevigheid van voornamen lieden en door schenking van gelovigen bijeengebracht zijn ofwel later bijeen te brengen zijn door Gods genade, onder onze keizerlijke bescherming hebben gesteld, en eveneens abt Remigius zelf en zijn opvolgers, die er in de huidige tijd zijn geweest, en alle broeders die God en de heilige Maria en de gelukzalige Laurentius op deze plaats dienen, zo bepalen wij en stellen met een keizerlijk edict vast, dat alle zaken en bezittingen, land -al of niet in cultuur gebracht-, bossen, wouden, moerassen, vennen, velden, weiden, wateren, rivieren en waterwegen, aquaducten, molens, visvijvers, en alles wat nuttig is wat een mens (keizer of keizerin, bisschop of vorst, onafhankelijke of afhankelijke, clericus of leek, vrije of horige, of welke persoon dan ook) ter verlossing van zijn ziel bijeengebracht heeft voor bovengenoemd klooster, en wat genoemde broeders nu in eigendom hebben of later zullen hebben, dat zij dat alles geldig en onverkort en definitief zonder tegenspraak van mensen, wie dan ook, en zonder herroepbaarheid voor altijd behouden mogen en in vrede bezitten.

Daarom laat er geen enkele persoon -hooggeplaatst of niet- in ons Rijk zijn die zo brutaal of eigenzinnig is dat hij het voornemen koestert genoemde broeders of het klooster dat in hun bezit is, op dit moment of later ooit op enig tijdstip lastig te vallen, te verontrusten of op enigerlei wijze vijandig te bejegenen.

Omdat echter de verdienste van de gever gelijk is aan die van degene die de gift bevestigt, bekrachtigen wij met onze keizerlijke autoriteit dat aan voornoemd klooster al zijn bezittingen toebehoren zoals die boven zijn onderscheiden, en leggen Wij dat voor altijd en eeuwig vast door het privilege van onze totale ondersteuning, terwijl wij door keizerlijke wet bezegelen, dat geen enkele staatsrechter, leek of clericus, op een of andere wijze het voornemen koestert om bepaalde belastingen, inzamelingen, te eisen, petitie in te dienen of woonrechten uit te oefenen ten nadele van de goederen of de mensen van genoemd klooster.

En opdat dit besluit ons rechtsgeldig en definitief alle eeuwen door in stand blijve en door allen onherroepelijk wordt gerespecteerd, hebben wij bevolen deze bladzijde die hier voor U ligt te schrijven en van de afdruk van ons zegel te voorzien, terwijl wij bepalen via een volledig vastliggend edict dat niemand het waagt of het voornemen koestert tegen dit besluit van ons op roekeloze wijze in actie te komen of het te verbreken. Wie echter van plan is dat te doen, laat onze keizerlijke banvloek hem treffen en laat hij honderd pond puur goud bijebrengen, als boetebelasting voor onze schatkamer, alsmede een andere boetebelasting voor genoemd klooster.

Hiervan zijn getuigen: Godfried, bisschop van Utrecht, Herman, bisschop van Verden, Aernoud, proost van Utrecht, decaan Arnold, Arnold, proost van de kerk van de heilige Andreas in Keulen, Ulrich, hertog van Bohemen, Hendrik, graaf van Gelre, Floris, graaf van Holland, Emicho, graaf van Liningen{?}, Hendrik, graaf van Dietze, Marquard van Grunbach, kamerheer Cuno, maarschalk Hendrik, keldermeester Lodewijk, Gerard, schout te Utrecht, Willem van Schalkwijk, Lubbert van Adeke{?} en verscheidene andere clerici en leken.

Het zegel van Heer Frederik, alleronoverwinnelijkst Rooms keizer.

Ik, Philip, secretaris, heb het opgesteld namens de gekozen Christelijke oppersecretaris van de keizerlijke zetel te Mainz.

Gegeven te Utrecht op 25 november in het jaar 1165 na de menswording van Onze Heer, tijdens het bewind van Fredrik, allerglorierijkst Rooms keizer, in het veertiende jaar van zijn koninklijke en het elfde van zijn keizerlijke waardigheid.

S.Laurensabdij 12 folio 2v-3r

1231, september 7* en 1113, november 1. Bisschop Wilbrand (van Paderborn) van Utrecht bevestigt de verklaring van abt Ludolf over de oorsprong en de rechten van het Vrouwenklooster d.d. 1 november 1113.

*In het Oorkondenboek van het Sticht Utrecht wordt de oorkonde ten onrechte gedateerd op 3 september.

{ folio 2 verso }

13. De Vroucloister.

14. Wilbrandus, Dei gracia Traiecten[sis] episcopus, dilectis in Christo Henrico abbati
 15. et conventui sancti Lauwerencii in Oistbroick salutem in D[omi]no. Justis petencium
 16. desideriiis dignu[m] est nos facilem prebere assensum, et vota, que a rationis tramite
 17. non discordant, affectu prosequente complere. Q[u]apropter vestris justis precibus inclinati,
 18. privilegiu[m], q[uo]d bone memorie Ludolphus, primus abbas loci vestri, ecclesie vestre con-
 19. tulit, super subiectione sanctimonialiu[m] de Oestbroick, cuius tenor talis est: *Ego Ludol-*
 20. *phus, Dei misericordia primus abbas ecclesie sancti Laurencii in Nova Bethlehem,*
 21. *omnibus presente[m] cedulam inspecturis salutem in d[omi]no Jhesu Christo. Necesse est, ut*
 22. *scripti testimonio co[m]mendetur quidquid processu te[m]poris per oblivione[m] potest calu[m]p-*
 23. *niari. Ne igitur n[ost]re religionis ordo et ecclesie consuetudo in posterum vacillet*
 24. *vel processu te[m]poris tradatur oblivioni, necessariu[m] duximus significare successo-*
 25. *ribus nostris, abbatibus, monachis, sororibus nostris sanctimonialibus, originem*
 26. *et statum soror[um] nostraru[m] sanctimonialiu[m], a prima loci fundacione constitutam a*
 27. *viris discretis et ordinata[m]. Electus in abbatem et vocatus a Flandria, veni ad locu[m]*
 28. *presente[m], necn[on] adducens sorore[m] meam uterina[m], sed Deo desponsatam, quam in ecclesia*
 29. *nostra sub habitu regulari de consilio fr[atru]m nobiscu[m] habitare permisimus. Processu*
 30. *vero te[m]poris cu[m] numerus soror[um] nostraru[m] s[anc]timonialiu[m] accresceret, et unus locus fra-*
 31. *tribus simul et sororibus ad habitand[um] non sufficeret, de consilio capitulli sororibus*
 32. *n[ost]ris mansione[m] singulare[m] in fundo ecclesie, que Nova curia nu[n]cupat[ur], ad habi-*
 33. *taculum co[n]cessimus sub hac forma, ut eiusd[em] possessionis fundi n[ost]ri decimas maiores*
 34. *et minores, justicia[m], tractus aquaru[m] ad molendina facie[n]da et vene ad cespites*
 {folio 3 recto}
1. *fodiendos et cetera o[mn]ia jura nobis reservaremus. Predictis tame[n] sororibus nostris*
 2. *non ex aliquo jure, sed de gracia, parte[m] de vene ad cespites fodiendos usibus suis necessa-*
 3. *rios indulsimus sub tali condicione, ut eede[m] sorores nostre se nu[m]q[uam] a nostro dominio sive*
 4. *nostrorum successoru[m] abbatu[m] subtrahere presumant, nec etiam ad habitu[m] alterius re-*
 5. *ligionis sine nostro consensu et successoru[m] nostroru[m], q[uam]diu in nostra possessione et decima*
 6. *sunt co[m]morantes, attemptent. Statutu[m] est etia[m] a viris discretis et approbatu[m], ut p[re]dicte*
 7. *sorores n[ost]re nullu[m] penitus jus habeant in abbatis electione. Concessum est ip[s]is tamen*
 8. *de gracia, ut priorissam eligant, sed ab abbate confirmandam, vel, si necesse fuerit, ipsam*
 9. *destituendam. Procuratore[m] etia[m] que[m]cumq[ue] abbas secund[um] sua[m] consciencia[m] ipsis*
 10. *ip[su]m non amovebunt, sed cum paciencia sustinebunt. Insuper considerata loci paup[er]tate similit[er]*
 11. *ordinamus, ut post matutinaru[m] sole[m]p[n]ia ad opus manuu[m] secund[um] regulam o[mn]es pariter,*
 12. *preter egrotas et debiles, co[n]veniant, opus peculiare nullu[m] penitus sive p[ro]prietatem*
 13. *intus et foris sine concensu abbatis habere presuma[n]t. Et quecu[m]q[ue] in huiusmodi constitu-*
 14. *cionibus ausu temerario minus obedire p[re]sumserit, secund[um] regulam sancti Benedicti*
 15. *a co[m]munione corporis et sanguinis Jhesu Christi alienas esse decrevimus et christiana*
 16. *sepultura o[mn]ino privandas. Ut hec igitur nostra co[n]stitutio inco[n]vulsa semp[er] p[er]maneant, pre-*
 17. *sente[m] cedulam conscribi et sigillo ecclesie co[m]muniri fecimus, in munimen et robur matris*
 18. *ecclesie. Actu[m] est hoc anno gracie millesimo centesimo tercio decimo Kalendis novembr[is].*
 19. *Auctoritate p[re]senciu[m] confirmamus et p[re]sent[is] scripti p[at]rocinio co[m]munimus. Nulli ergo om-*
 20. *nino homi[nu]m liceat hanc pagina[m] n[ost]re confirmationis infringere et ausu temerario con-*
 21. *traire; si quis aute[m] hoc attemptare presu[m]pserit, indignacione[m] Dei o[mn]nipotent[is], beati*
 22. *Martini et gloriosi Martiris beati Laurencii se noverit incursum]. Actum Traiecti,*
 23. *anno D[omi]ni millesimo ducentesimo tricesimo primo, tercio Nonas septembris.*

{vertaling}

Wilbrand, bij de gratie Gods bisschop van Utrecht, aan zijn geliefden in Christus abt Hendrik en het convent van St.Laurens in Oostbroek, gegroet (heil) in God.

Het is passend dat wij aan hen die gerechtvaardigde verlangens uitent bereidwillig onze instemming geven en uit genegenheid de wensen vervullen die niet onverstandig lijken (niet in tegenspraak zijn met de weg van het verstand).

En daarom, openstaande voor uw gerechtvaardigde verzoeken, bekrachtigen wij met het gezag van deze oorkonde en bevestigen wij met dit geschrift het privilege dat Ludolf, zaliger gedachtenis, de eerste abt van uw klooster (lett. plaats), aan uw kerk heeft verleend, betreffende de onderworpenheid van de nonnen van Oostbroek, waarvan de inhoud de volgende is:

Ik, Ludolf, door de barmhartigheid Gods de eerste abt van de Sint Laurens kerk in Nieuw Bethleem, wens iedereen die deze brief zal lezen behoud in de Heer Jezus Christus.

Het is nodig om alles, wat na verloop van tijd door vergetelheid kan worden bekritiseerd, door een schriftelijke getuigenis te bekrachtigen. Opdat dus de orde van ons klooster (geloof) en de gewoonte van de kerk, in de toekomst niet twijfelachtig is, of wordt overgeleverd aan de vergetelheid, hebben we het nodig gevonden om voor (aan) onze opvolgers, abten, monniken, en zusters nonnen, de oorsprong en de positie van onze zusters nonnen bekend te maken, zoals die bij de eerste stichting van dit klooster (deze plaats) door verschillende mannen is vastgesteld, en opgesteld. Toen ik tot abt verkozen, en uit Vlaanderen ontboden was, ben ik hierheen gekomen, in gezelschap van mijn zuster van moeders kant, maar met God verloofd, die we met het advies van de broeders toestemming gegeven hebben, in onze kerk, onder een religieus kleed, bij ons te wonen. Maar toen na verloop van tijd het aantal van onze zusters nonnen groeide, en een plaats om te wonen voor broeders en zusters tegelijk, niet toereikend was, hebben we, met de raad van het Kapittel, onze zusters een op zich zelf staande woonplaats (plek om te wonen) toegestaan op het terrein van de kerk, welke het Nieuwe Hof genoemd wordt, onder voorwaarde, dat wij van diezelfde bezitting, namelijk onze grond, de grote en kleine tienden, het recht van wetgeving, rechtspraak en bestuur, de waterlopen, voor het maken van molens, en het veen, om turf te steken, en alle andere rechten aan onszelf zouden behouden.

Toch hebben wij aan onze voornoemde zusters een deel van het veen afgestaan, om er de turf, die voor hun dagelijks gebruik nodig was (die ze nodig hadden) te steken, niet overeenkomstig een of ander recht, maar uit welwillendheid, onder deze voorwaarde, dat dezelfde onze zusters het nooit zouden wagen zich aan onze heerschappij, of die van de abten van onze nazaten te onttrekken, noch zouden overgaan tot de kleding van een andere orde, zonder onze toestemming of die van onze nakomelingen, zolang ze op ons grondbezit, in onze tiende woonachtig zijn.

Ook is door verschillende mannen vastgesteld, en goedgekeurd, dat onze voornoemde zusters absoluut geen enkel recht hebben bij het kiezen van een abt. Doch hen is uit welwillendheid (tolerantie) toegestaan een priores te kiezen, maar de gekozene moet wel door de abt worden bevestigd, of, als het nodig mocht zijn, worden afgezet. En wat voor een procurator de abt volgens zijn geweten voor hen ook zal hebben benoemd, ze zullen hem niet afzetten, maar ze zullen hem met geduld verdragen.

Bovendien, de armoede van de plaats in ogenschouw genomen hebbend, verordenen we evenzo, dat ze na de gebruikelijke viering van de metten, volgens de regel gezamenlijk bijeen komen om handarbeid te verrichten, met uitzondering van de zieken en zwakken, en dat ze het niet zullen wagen om, zonder toestemming van de abt, ook maar enig eigen geld of eigendom te hebben, hetzij binnen het klooster, hetzij erbuiten.

En we hebben besloten, dat diegene die het op de een of andere manier heeft gewaagd door een roekeloos waagstuk (door roekeloze moed) de verordeningen niet op de juiste manier na te leven, volgens de Regel van de heilige Benedictus vervreemd is van lichaam en bloed van Jezus Christus, en dat haar ten ene male een christelijke begrafenis ontnomen (geweigerd) moet worden.

Opdat dus onze verordening altijd onveranderd (onverwrikt) blijft, hebben we deze brief tot versterking en standvastigheid van de Moederkerk, laten schrijven, en laten bekrachtigen door het zegel van onze kerk.

Dit is gedaan in het jaar der genade 1113 op 1 november.

Laat het derhalve aan geen enkel mens vrijstaan afbreuk te doen aan deze oorkonde van onze bekrachtiging en daar onbezonnen tegenin te gaan; als iemand het echter zal wagen dat te proberen, moge hij weten dat hij de verontwaardiging van God de almachtige, van St. Maarten en van de roemrijke martelaar St. Laurens over zich uit zal roepen.

Gedaan te Utrecht, in het jaar des Heren 1231, op de derde None van september.

S.Laurensabdij 12 folio 3r-3v

1231, september 7*. Bisschop Wilbrand van Paderborn bepaalt, met intrekking van een vroegere beschikking, dat het Vrouwenklooster van Oostbroek in het geestelijke en wereldlijke moet bestuurd worden door de abt van Oostbroek.

* In het Oorkondenboek van het Sticht Utrecht ten onrechte gedateerd op 3 september 1231.

{ folio 3 recto }

24. De restitutione monialiu[m] in Vrocloister abbati in Oistbroeck.

25. Wilbrandus, Dei gracia Traiectens[is] episcopus, o[mn]inibus presentes litteras inspectur[is]

26. salute[m] in D[omi]no. Ut ea, que agunt[ur] in tempore, robur obtineant firmitat[is], debent memo-

27. riis homi[um] et litterar[um] apicibus eternari. Cu[m] itaq[ue] gravis esset discordia inter Nicolaum
28. abbate[m] ecclesie sancti Laurentii in Oistbroick, ex parte una, et conventu[m] eiusd[em] ecclesie,
29. necnon conve[n]tum sanctimonialiu[m] in Oestbroick, ex altera, sup[er] eo q[uod] ip[s]e abbas minus utilis
30. in spi[rit]ualibus et te[m]poralibus videbatur eisdem: tand[em] de consensu parciu[m] earund[em] ordinavimus, q[uod] nos
31. ad qui[n]decim a[n]nos dicte ecclesie in Oistbroick, videlicet sanctimonialiu[m], in p[re]posito p[ro]videremus,
32. sperantes q[uod] ex eo ipsa ecclesia deberet in melius reformari, que te[m]poribus eiusd[em] abbati[s] non
33. modicu[m] lapsa fuit. Veru[m], cum exacto bie[n]nio et amplius p[re]fata ecclesia s[anc]timonialiu[m] no[n] resurgeret
34. ex ordinacione huiusmodi et magis in t[em]p[or]alibus periclitaret[ur], ac dissolveret[ur] in monastica disci-
35. plina: nos, p[er]spectis privilegiis ipsoru[m] et considerantes, q[uod] dicta ecclesia s[anc]timonialiu[m] sine regimi-
36. ne ipsius abbatis et conventus subsistere non valeret, de consilio prior[um] ecclesie n[ost]re retracta-
37. vimus q[uo]d circa eas de p[re]ficiendo p[re]posito feceramus, restituentes abbatem et co[n]ventu[m]

{folio 3 verso}

1. per o[m]nia juri suo, q[uo]d in ordinatione ecclesie sanctimonialiu[m] ante ordinatione[m] a nobis
2. facta[m] libere habuerunt, et statuimus, ut q[uam]diu moniales predictae manserint in fundo
3. matris ecclesie, videlicet monachoru[m] in Oistbroick, ipsi abbati et conventui in spiri-
4. tualibus et te[m]poralibus sint subiecte, et de provisione ipsaru[m] s[anc]timonialiu[m] ordinetur
5. per eos secund[um] consuetudinem ante n[ost]ra tempora observatam. Ut aute[m] hec rata ma-
6. neant in futuro[m], p[re]sens scriptu[m] eis dedimus, nostro et prelator[um] ecclesie n[ost]re munitum
7. sigillis. Acta sunt hec Traiecti, anno D[omi]ni millesimo ducentesimo tricesimo primo, tercio Nonas septembr[is].

{vertaling}

Wilbrand, bij de gratie Gods bisschop van Utrecht, aan allen die deze brief (akte) zullen lezen, gegroet (heil) in de Heer.

Opdat de dingen die op een bepaald ogenblik gedaan worden (kracht van) geldigheid krijgen, moeten zij in het geheugen van de mensen en op schrift worden vastgelegd.

Toen/aangezien er dus een ernstig meningsverschil was tussen Nicolaas, abt van de kerk van St. Laurens in Oostbroek enerzijds en het convent van die kerk, alsook het nonnenconvent in Oostbroek anderzijds, over het feit dat (omdat) zij die abt in geestelijke en wereldlijke zaken minder nuttig vonden, hebben (lees: hadden) wij tenslotte met instemming van dezelfde partijen verordend dat wij voor 15 jaar voor genoemde kerk in Oostbroek, en wel die van de nonnen, een voogd zouden aanstellen, in de hoop dat daardoor die kerk erop vooruit zou gaan, die in de tijd van die abt niet weinig in verval was. Echter, aangezien na twee jaar en meer sinds die verordening genoemde kerk der nonnen niet herrezen (opgestaan) is en nog meer naar het wereldlijke is afgeleden, en zich heeft losgemaakt van de kloosterdiscipline, hebben wij, na hun privileges goed bekeken te hebben en overwegende dat genoemde kerk der nonnen zonder bestuur van die abt en van het convent niet kan voortbestaan, op raad der vooraanstaanden in onze kerk ingetrokken wat wij bij haar (de nonnen) met betrekking tot het aanstellen van een voogd gedaan hadden, en daarbij herstellen wij de abt en het convent weer geheel in hun recht, wat zij bij de verordening van der kerk der nonnen vrij gehad hebben, vóór de door ons gedane verordening, en wij hebben bepaald dat de nonnen, zolang zij op het grondgebied van de oorspronkelijke moederkerk, dat wil zeggen van de monniken van Oostbroek, zullen blijven, zij onderworpen zijn aan d(i)e abt en dat (het) convent zowel in geestelijke als in wereldlijke zaken, en dat zij volgens de vroeger geldende gewoonte voor die nonnen moeten zorgen.

Opdat deze zaken in de toekomst geldig blijven hebben wij hun dit geschrift gegeven, voorzien van ons zegel en van dat van de prelaten van onze kerk.

Gedaan te Utrecht, in het jaar des Heren 1231, op de derde none van september.

S.Laurensabdij 12 folio 3v-4r

1297, augustus 30. Regeling door bisschop Willem Berthout van Mechelen van de verhouding van de S.Laurensabdij tot Vrouwenklooster.

{folio 3 verso}

9. De eod[em]
10. In nomine D[omi]ni amen. Univers[is] presencia visuris Wilhelmus, Dei gracia ep[iscop]us
11. Traiecten[sis], salute[m] et subscribe rei noscere veritat[em]. Acta sole[m]niter q[ua]n[d]oq[ue] delet oblivio,
12. nisi litteraru[m] fulciant[ur] stabili firmame[n]to. Eapropter ad noticiam tam presenciu[m] q[uam] futu-
13. ror[um] volumus pervenire, q[uod] orta dissencionis materia inter religiosos viros abbatem
14. et conventu[m] monasterii sancti Laurentii in Oistbroick, ordinis sancti Benedicti, ex
15. una parte, et priorissam et co[n]ventu[m] s[anc]timonialiu[m] in Nova Curia eiusd[em] loci et ordinis, ex
16. altera, sup[er] obediencia sp[irit]uali et quibusd[am] aliis, propter q[uod] transtulimus ad dicta loca
17. et, visis et lectis ac diligenter considerat[is] privilegiis, statutis et ordinationibus dictoru[m]
18. monasterior[um], invenimus prioratu[m] s[anc]timonialiu[m] p[re]dictaru[m] a prima sua fundacione
19. subiectu[m] esse et fuisse dicto abbati. Unde nos, circa religio[n]e[m] dictor[um] monasterior[um] piu[m], ut
- te-
20. nemur, gerentes affectu[m], volentes que[m]libet in suo iure suo conservare, statuimus et ordina-
21. mus, q[uod] priorissa et co[n]ventus s[anc]timonialiu[m] predictarum in obedienciis sp[irit]ualibus abbati
- pre-
22. dicto secundum antiq[ua]m consuetudine[m] dictor[um] monasterior[um] et privilegia sint subiecti. Item
- cu[m]
23. in monasterio dictaru[m] sanctimonialiu[m] hactenus esse consuev[er]it monachus unus de Oistbroick,
24. qui predict[is] monialibus missam celebret, earu[m] confessiones audiat et ipsis sacramenta
25. ecclesiastica a[m]ministret, ordinavimus et statuimus, ut p[re]ter illu[m] monachu[m], qui predictus dictis
26. monialibus ad p[re]missa per abate[m] fuerit deputatus, ad augmentand[um] divinu[m] cultum
27. abbas aliu[m] monachu[m] ordinet, qui missam ipsis monialibus in monasterio ipsaru[m] cele-
28. bret singulis diebus ad hora[m], qua[m] ip[s]e moniales ad hoc duxerint eligenda[m], propter q[uod]
29. ip[s]e moniales eid[em] monacho nove[m] libras monete in Traiecto pro t[em]p[or]e usualis singulis
30. annis pro stipendio ministrabunt. Inhibemus ecia[m] districtius, ne de cetero sacerdos secularis
31. tamq[uam] cappellanus in p[re]fato monasterio monialiu[m] missam celebret, nisi petita et obtenta
32. licencia abbatis antedicti. Item priorissa et co[n]ventus de bonis suis te[m]poralibus per suos
33. p[ro]curatores et officiatos dispone[n]t et ordine[n]t, prout eis videbit[ur] expedire, ita tamen q[uod] dicti
34. procuratores seu officiatii, quicu[m]q[ue] fuerint sive moniales sive fratres sive conversi aut
35. laici, quolibet anno coram abbate et priorissa et co[n]ventu monialiu[m] de suis officiis seu dict[is]
36. bonis co[m]putent et reddant debita[m] ratione[m]. Et si quid de dictis bonis ultra expensas necessa-
- { folio 4 recto }
1. rias dictaru[m] monialiu[m] et ipsis servientiu[m] superfuerit, no[n] in usus abbat[is], sed in usus
- monialiu[m]
2. et sui monasterii de abbat[is] consilio convertat[ur]. Et si procuratores aut officiatii dicti mo[na]sterii
3. monialiu[m] in officiis sibi co[m]missis minus idonei et inutiles inve[n]ti fuerint, priorissa et co[n]vent[us]
4. ammotis illis alios utiliores de consilio abbat[is] ordinet et statuatur, ne bona monasterii ob procu-
5. rator[um] seu officiator[um] negligencia[m] distrahant[ur]. Volumus ec[iam] et statuimus, ut predicti prio-
6. rissa et co[n]ventus sine consensu abbat[is] et consilio aliqua bona ad firma[m] p[er]petua[m] dare vel
7. locare aut alienare non presumant. Item priorissa et conventus de una magistra p[ro]videat,
8. que puellas doceat et regat in scolis existentes; que quide[m] si haberi non poterit, ad ipsum re-
9. gimen de consilio abbat[is] aliquis, de quo suspicio haberi non poterit, ordinet[ur]. Et ut hec p[re]missa
10. o[m]nia et singula firma maneant et a predict[is] partibus inviolabi[li]ter observent[ur], presentes
11. litteras in testimoni[u]m p[re]missor[um] fieri fecimus et n[ost]ro sigillo co[m]muniri. Datu[m] et act[um] in
- cimi-
12. terio in Oistbroick, presentibus viris honor[abilibus] Huberto de Stoutenberch, preposito ecclesie
13. beate Marie Traiecten[sis], Petro Eremberti, canonico Maior[is] ecclesie et officiali nostro,
14. Rodolpho dicto S(c)arp[uar], canonico eccle[sie] beate Marie loci predicti, Ghissberto uutem
15. Goeye et Huberto de Everdingen, militibus n[ost]ris et ministerialibus, in crastino Decollacion[is]
16. beati Ioha[n]nis Bap[tis]te, sub anno D[omi]ni millesimo discentesimo nonagesimo septimo.

S.Laurensabdij 12 folio 4r

1297, september 7. Bevelschrift van bisschop Willem Berthout van Mechelen aan Hendrik, abt van de S.Paulusabdij, om de akte d.d. 30 augustus 1297 betreffende de regeling van het bestuur van het Vrouwenklooster door de abt van Oostbroek ten uitvoer te leggen. {folio 4 recto}

17. De eodem
18. Wilhelmus, Dei gracia episcopus Traiecten[sis], viro religioso abbati sancti Pauli in
19. Traiecto, ordinis sancti Benedicti, salute[m] in D[omi]no. Mandamus vobis, quatenus visis p[rese]ntibus
20. accedatis ad monasteriu[m] sancti Laurentii in Oistbroick ordinis sancti Benedicti convoca[n]tes
21. ibid[em] abbate[m] et co[n]ventu[m] eiusd[em] mo[na]sterii ex una parte, et priorissam et co[n]ventu[m] s[anc]timonialiu[m]
22. in nova Curia eiusd[em] ordinis et loci ex altera, manifestetis eisd[em] vice n[ost]ra nostra[m] ordinacione[m]
23. et statuta siðille n[ost]ro sigillata, quibus p[rese]ns cedula est transfixa, mandantes utriq[ue] parti, ut
24. dictam n[ost]ram ordinatio[ne]m et statuta sub pena exco[m]municationis, qua[m] in parte[m] rebellem triu[m]
25. dierum monitione p[re]missa ferimus in hiis script[is], inviolabiliter observent nec quicq[ue]
26. aliqua machinacione eis contrariu[m] p[re]sumant atte[m]ptare. Dat[um] anno D[omi]ni millesimo
27. ducentesimo nonagesimo septimo, in vigilia Nativitat[is] beate Marie virginis.

Willem, bij de gratie Gods bisschop van Utrecht, aan de eerwaarde heer de abt van St. Paulus in Utrecht, van de orde van St. Benedictus, heil in de Heer.

Wij dragen u op om na het lezen {lett. zien} van deze oorkonde naar het klooster van St. Laurens in Oestbroeck van de orde van St. Benedictus te gaan en daar enerzijds de abt en het convent van dat klooster bijeen te roepen en anderzijds de priorin en het nonnenconvent in de Nieuwe Hof van dezelfde orde en plaats, aan hen namens ons onze beschikking en de bepalingen die met ons zegel zijn bekrachtigd (gezegeld), waaraan deze oorkonde is bevestigd, aan beide partijen te bevelen dat zij onze genoemde beschikking en de bepalingen dienen na te komen zonder ze te schenden en het niet te wagen door een of andere kunstgreep er tegenin te gaan, op straffe van excommunicatie, welke straf wij de weerspannige partij opleggen met dit geschrift na voorafgaande waarschuwing van drie dagen.

Gegeven in het jaar des Heren 1297, de dag voor de geboortedag van de heilige maagd Maria.

S.Laurensabdij 12 folio 4r (2)

1297, september 11. Verklaring van Hendrik, abt van S.Paulus, aan bisschop Willem Berthout van Mechelen dat de akte d.d. 30 augustus 1297 betreffende het bestuur over Vrouwenklooster door de abt van het klooster Oostbroek ten uitvoer is gelegd.

{ folio 4 recto }

28. Responsio et executio ad p[re]scriptas litteras.
 29. Reverendo in Chr[ist]o patri ac d[omi]no Wilhelmo, Dei gracia ep[iscop]o Traiecten[si], Henricus, Dei
 30. miseratione abbas mo[na]sterii sancti Pauli in Traiecto ordinis sancti Benedicti, debitam
 31. reverencia[m] cu[m] salute. Noveritis, q[uo]d mandatu[m] v[est]r[u]m, prout in litteris v[est]ris, quibus p[rese]ns cedula
 32. est transfixa [continetur], fideliter sumus executi et c[on]vocato [abbate] et conventu monasterii in Oistbroick,
 33. ordinis sancti Benedicti, ex una parte, et priorissa et conve[n]tu Nove Curie, eiusd[em] loci et
- { folio 4 verso }
1. eiusd[em] ordinis, ex altera, publicavimus eisd[em] statuta vestra pro concordia utriusq[ue] partis a vobis
 2. ordinata et monuim[us] dictas p[ar]tes, ut ab d[omi]ni facto contrario in machinatione con[tra]ria dictis statut[is]
 3. vestris infra triduu[m]]desisterent, alioquin parte[m] rebelle[m] a vobis extunc exco[m]municatam in script[is]
 4. exco[m]municata[m] publice nu[n]ciaremus. Dat[um] anno D[omi]ni millesimo CCXC septimo, feria q[ua]rta post
 5. Nativitatem beate Marie virginis.

{ vertaling }

Hendrik, door de barmhartigheid Gods abt van het klooster van St. Paulus in Utrecht van de orde van St. Benedictus, [betuigt] aan de eerwaarde vader in Christus en heer Willem, bij de gratie Gods bisschop van Utrecht, de verschuldigde eerbied en [wenst hem] heil.

Gij moogt weten dat wij uw opdracht, zoals vermeld in uw brief waaraan dit geschrift is bevestigd, getrouw hebben uitgevoerd en dat wij, na het bijeenroepen van de abt en het convent van het klooster in Oestbroeck, van de orde van St. Benedictus, enerzijds en de priorin en het convent van de Nieuwe Hof, van dezelfde plaats en dezelfde orde, anderzijds, hun de door u vastgestelde bepalingen ter bevordering van de goede verstandhouding tussen beide partijen hebben medegedeeld en genoemde partijen hebben gewaarschuwd binnen drie dagen af te zien van alles wat door een kunstgreep tegenstrijdig is met genoemde uwe bepalingen, dat wij anders publiekelijk in een oorkonde zullen afkondigen dat de partij die zich daaraan schuldig maakt (weerspannige) vanaf dat moment door u geëxcommuniceerd wordt.

Gegeven in het jaar des Heren 1297, op woensdag na de geboortedag van de heilige maagd Maria.

S.Laurensabdij 12 folio 4v

1226, augustus 14. Aanstelling door bisschop Otto II van Lippe van een proost over het Vrouwenklooster.

{folio 4 verso}

6. De preposito presiciendo in Vroucloister.
7. Otto, Dei gracia Traiecten[is] ep[iscop]us, univers[is] p[rese]ns scriptu[m] inspicientibus salute[m] in D[omi]no.
8. Notum esse cupimus, q[uod] de statu monialiu[m] in Oistbruch in hu[n]c modu[m] ordinavimus, consilio fr[at]ris
9. Walteri, monachi Vallis sancti Lamberti, qui tu[n]c t[em]p[or]is nu[n]cius fuit legati, de assensu ipsius
10. abbat[is] et de assensu co[n]ventus ipsius monachor[um] q[uam] monialiu[m], ut abbas secund[um] conscie[n]cia[m]
11. sua[m] meliore[m] instituat monialibus p[re]po[s]itum, q[uem] non deponat, q[uam]diu utilis domui fuerit et
12. honeste se habuerit. Preterea tres institua[n]t[ur] moniales, de co[m]muni assensu co[n]ventus monia-
13. liu[m], auctoritate abbat[is], que de univers[is] bonis domus ipsius monialiu[m] cu[m] p[re]posito o[mn]ia ordine[n]t
14. et dispona[n]t et per quar[um] manus t[ran]seant o[mn]ia, que ministranda sunt monialibus, et coram
15. quibus computatio fiat singulis mensibus de debitis et expens[is] ipsius domus a p[re]posito et fra-
16. tribus et aliis ministris domus. Huic co[m]putationi interesse volumus Gisilbert[um] decanu[m] sancti
17. Joh[ann]is nu[n]c p[rese]nte[m], ut, si qua emendanda ibi sint, ip[s]e abbati suggerat ut emendet. Quod si forte,
18. q[uo]d absit, ip[s]e abbas neglexerit, ad nos ab ip[s]o decano referant[ur], ut corrigant[ur]. Ceteru[m] o[mn]ia bona
19. ipsius domus monialiu[m] in manu ipsius prepositi et in ordinatione illaru[m] triu[m] monialiu[m], sub aucto-
20. ritate abbatis, esse debent, et tertia pars o[mn]i[u]m p[ro]ventuu[m] de possessionibus et rebus, que ad camera[m]
21. spectant, domui monialiu[m] cedere debent, et tam p[re]positu[m] q[uam] fr[at]res domus abbatem in indume[n]t[is]
22. procurare oportet. Quocienscu[m]que et[iam] aliqua monialis moritur, indume[n]ta sua extra domum
23. nusq[uam] efferant[ur], sed jussu abbat[is] monialibus amplius indigentibus parcient[ur]. Et hanc ordina-
24. tionem, ut robur habeat, sigillo n[ost]ro et predicti abbat[is] duximus co[n]firmanda[m]. Acta sunt hec
25. anno incarnation[is] D[omi]nice millesimo ducesimo XXVI°, in vigilia Assu[m]ptionis Marie.

S.Laurensabdij 12 4v-5r

1241. De elect-bisschop Otto III van Holland bepaalt, dat in het Vrouwenklooster geen nieuwe nonnen mogen worden opgenomen, voordat het aantal der kloosterzusters tot dertig gedaald is.

{folio 4 verso}

27. De paup[er]tate et numero manaliu[m] in Vroucloist[er] servandar[um].
28. Otto, Dei gracia Traiecten[is] electus, viris religios[is] et in Chr[ist]o dilectis Th[eoderico] abbati totiq[ue]
29. conve[n]tui sancti Laure[n]cii in Oistbruch eternal[is] in D[omi]no salute[m]. Sicut veridica bonor[um] viroru[m]
30. relatione didicimus, dilectar[um] in Chr[ist]o filiar[um] priorisse et co[n]ventus s[anc]timonialiu[m] in Oistbruch tantus

31. et tam multiplicatus est numerus, quod ipsarum multitudo de facultatibus suo monasterio pertinetibus,
 32. sicut Christi decet famulas et ancillas, nequaquam poterunt sustentari. Unde coguntur etiam quasdam
 33. quandoque sorores emittere et pro victui necessariis mendicare. Nos igitur in hac parte ipsas cupientes
 34. consulere et ipsarum inopie remedium apportare, de prelatorum nostro consilio et ipsarum sanctimonialium-
 35. lium consensu, numerum ipsarum duximus restringendum, mandantes vobis et in virtute sancte
 36. obediencie districte precipientes, quatenus exnunc inantea nullas omnino sorores ad monasterium
 37. dictarum sanctimonialium recipiatis aut aliquatenus recipi permittatis, quoadusque, ipsis carnis debitum
- {folio 5 recto}
1. solventibus, numerum ipsarum, excepta priorissa, ad tricenarium numerum devolvatur. Que extunc
 2. inantea tum a vobis tum ab ipsis, sine augmentatione qualibet, sub pena excommunicationis perpetuo sta-
 3. tuimus firmiter observandum presentium testimonio litterarum. Actum et datum apud Traiectum,
 4. anno Domini millesimo duecentesimo quadagesimo primo.

S.Laurensabdij 012 folio 5r-5v

1317, juli 6. Excommunicatie door abt Ghyselbert van Oostbroek, van priorin Petronella van Zeyst en een aantal met name genoemde kloosterzusters van het Vrouwenklooster, en inderdict voor het convent.

- {folio 5 recto}
5. Ghyselbertus Dei paciencia abbas monasterii sancti Laurentii in Oostbroich, ordinis
 6. beati Benedicti, dyocesis Traiectensis, Gherardo dicto de Ruuchove, presbitero, nostro cappellano
 7. in dicto nostro monasterio celebranti, salute in Domino. Cum monasterium sanctimonialium de Nova Curia, vul-
 8. gariter dictum Vrouwenklooster, nostri ordinis, tam in specialibus, quam in temporalibus nobis et nostris pre-
 9. decessoribus est et fuit a prima sui fundatione et ex privilegiis specialibus, nobis et nostro
 10. monasterio de Oostbroich predicto concessis, pleno jure subiectum, et tam nos, quam nostri prede-
 11. cessores sumus, fuimus et fuerunt in possessione vel quasi a tempore cuius contractuum memoriam
 12. non existit, justo titulo et bona fide, juris corrigendi, ordinandi, statuendi et reformandi in
 13. predicto claustro sanctimonialium, tam in capite, quam in membris, priorissam totumque collegium,
 14. quod de jure fuerit corrigendum, ordinandum, statuendum et reformandum secundum regulas nostri
 15. ordinis, privilegia et statuta. Et Petronella dicta de Zeyst, priorissa, et precipue Elisabeth
 16. dicta Toutelaerds, Macta dicta Gunters, Ghesa de Baeck, Adelisa de Vulven, Macta Spirinx,
 17. Grieta de Vloeten, moniales, et Ambrosius, conversus, una cum toto collegio dicti claustri, vel
 18. saltem cum maiori parte, in rebellionem et conspirationem erectis ceruicibus, extra administrationem
 19. proprii ordinis, alterius ditioni se subicere moluntur, exorbitantes a religionis tramite et
 20. ordinis nostri observantia supradicti, contra bonum conscientie et ecclesiasticam disciplinam, nostramque
 21. ordinationem, correctionem, dispositionem et salubrem reformationem in dicto claustro humiliter
 22. et devote suscipere recusarunt et adhuc recusant contra justitiam minus iuste, prout eis pro
 23. salute propria extitit iniunctum, cum, contemptis honoribus, abiectis diuiciis spreteque deliciis,
 24. nobis arbitrium proprium subiugarunt. Necnon nos viva voce dictam Petronellam priorissam
 25. totumque collegium in genere legitime monuerimus, ut infra certum terminum iam elapsum
 26. nobis, tanquam vero prelo et dicti collegii abbati, obedienciam prestarent tam debitam, quam
 27. devotam, et nostras ordinationes, correctiones pias, statuta et salubres reformationes humiliter
 28. et benivole recipere; quod quidem contra Petronella priorissa predicta, Elisabeth, Macta,
 29. Ghesa, Macta, Grieta, moniales presentium, et Ambrosius, conversus, una cum suis sequacibus
 30. et toto collegio antedicto contra facere hactenus contulerunt et adhuc contulerunt.
 31. Unde nos, non prepede, sed mature volentes procedere, ut nos ostendamus cum effectu quod
 32. est corrigentis, emendantis, disciplinae et non eradicantis, vobis mandamus, quatenus

33. jam, visis presentibus, accedentes ad di[ctu]m mo[na]steriu[m] Nove Curie, vulgariter dictu[m] Vrou-
34. wencloister, ex sup[er]habundanti dictam Petronellam priorissam, Elysabeth, Mactam, Ghesam, Adelysam, Mactam, Gritam, moniales pred[ic]tas, fr[at]rem Ambrosiu[m], co[n]versum,
35. et totum collegiu[m] predictum in genere moneatis no[m]i[n]e vice et auctoritate n[ost]ra, ut, infra
36. triduu[m] post vestra[m] monitione[m], Deo, sancto Benedicto, ordinis n[ost]ri patrono, eccl[es]ie n[ost]re et

{folio 5 verso}

1. nobis de nota inobediencie et ordinis transgressione condigna[m] prestant emendam, ac nobis,
2. ta[n]q[uam] d[ic]ti mo[na]sterii abbati et vero i[m]mediato prelato, obediant, sicut debent, et a co[n]spiratione
3. desistant supradicta: alioqui[n] dictam Petronellam priorissam, Elysabeth, Mactam, Ghesam,
4. Adelysam, Gritam, Mactam, moniales sup[ra]dictas, Ambrosiu[m], conversu[m], cum ip[s]ar[um] sequacibus,
5. de quoru[m] quaru[m]q[ue] no[m]inibus vobis constiterit vel constare possit in p[rese]nti, in specie alios et alias
6. o[m]nes de collegio, rebelles et co[n]spiratores seu co[n]spiratrices, in genere quos vel quas in hiis
7. script[is] exco[m]municamus, exco[m]municatos et exco[m]municatas publice nu[n]cietis. Necno[n] interdicti s[en]te[n]tias
8. in ipsu[m] collegiu[m] ferimus in hiis scriptis, et interdicto supposito[m] publice nu[n]cietis no[m]i[n]e,
9. vice et auctoritate predicta, cum secund[um] canonicas sanctiones conte[m]ptus co[n]tumacibus obesse
10. debeat, ne de sua co[n]tumacia valeant gloriari. Dat[um] anno D[omi]ni millesimo trece[n]tesimo
11. decimo septimo, in ip[s]a octava ap[osto]lor[um] Petri et Pauli.

S.Laurensabdij 12 folio 5v

1317, juli 7. Johannes Romar, publicus notarius, doet verslag van de ten uitvoerlegging van het excommunicatievonnis door de abt van Oostbroek, over priorin Petronella van Zeyst en enkele zusters in het Vrouwenklooster en het interdict voor het convent.

{folio 5 verso}

12. Et ego Johannes dictus Romar, publicus imperiali auct[orit]e notarius, executioni p[re]scripti
13. mandati facte per m[a]g[ist]r[u]m Gherard[um], d[i]ctu[m] de Ruuchove, p[re]dictu[m], in choro monasterii de Vrou-
14. wencloister pred[ic]ti, hora su[m]me misse, in p[rese]ntia d[omi]nar[um] Enghelrad[is] de Amersfordia, Mach-
15. teld[is] Splinters, Elisabeth de Carvenem, Katherine filie Tydema[n]ni et aliar[um] ibid[em] p[rese]ntium;
16. ac requisitione facte per priore[m] mo[n]asterii sancti Laurentii sup[ra]dicti, in loco capitulari, hora
17. cap[itu]li, videlicet, an vellent audire l[itte]ras d[omi]ni abbat[is] prius in choro lectas, cu[m] plures, du[m] ibid[em]
18. legerent[ur] dic[te] littere, se voluntarie absentassent; et q[uo] ibid[em] p[rese]ntes in d[ic]to loco capitulari au-
19. dire legi ip[s]as l[itte]ras recusabant; et demu[m] cu[m] dictus prior an[te] ostiu[m] camere dicte priorisse d[ic]ti
20. loci ab hiis que intus ibid[em] clause erant, idem requireret; ac protestationi facte per Enghelrad[em]
21. et Elysabeth jam dictas, ac Ghertude[m] de Rullant, moniales dicti mo[na]sterii, videlicet, q[uo]d
22. obedire vellent d[omi]no abbati p[re]dicto, tanq[uam] suo vero p[re]lato, pro quo et[iam] eu[m] recognoscere[n]t; una
23. cu[m] descret[is] viris Lamberto d[ic]to Broeije p[re]s[b]ite[ro], Gherardo dicto Vinckevene, Everardo dicto
24. Maseman, clericis, ac pluribus aliis fide dignis, sub anno D[omi]ni millesimo CCC^o decimo sep[ti]mo,
25. indictione qui[n]tadeci[m]a, die septima mens[is] julii, p[rese]ns interfui, et in p[re]missor[um] testimoniu[m] d[ic]to
26. mandato, sigillo d[ic]ti d[omi]ni abbat[is], prout prima facie apparebat, sigillato, in spacio, ad hoc
27. deputato et vacuo dimisso, me testem subscripsi signoq[ue] meo consueto signavi rogatus.

S.Laurensabdij 12 folio 5^v-6^v

1322, februari 3. Nicolaas, Abt van Middelburg, op gezag van de paus als rechterlijk commissaris

aangesteld, spreekt een banvonnis uit over de priorin en een aantal met name genoemde kloosterzusters van het Vrouwenklooster, wegens ongehoorzaamheid.

{folio 5 verso}

28. Confirmatio prescriptaru[m] litterar[um].
29. Nicholaus Dei p[er]missione abbas mo[na]sterii beate Marie in Middelburch, ordinis pre-
30. monstraten[sis], Traiecten[sis] dyoces[is], iudex unicus ad infrascripta a sede ap[osto]lica delegatus,
31. universis et singulis prelati[s], ecclesiaru[m] rectoribus, p[re]s[b]ite[ris] et clericis ciuitat[is] et dyoces[is]
32. Traiecten[sis], ad quos p[re]sentes littere p[er]venerint, saluta[m] et rei geste noscere veritate[m]. Presen-
33. tatis nobis ex parte religiosor[um] viror[um] abbatis et conventus mo[na]sterii sancti Laurentii in
34. [Oistbroick] {plaatsnaam ontbreekt} ordinis sa[n]cti Benedicti, Traiecten[sis] dyoces[is], quibusd[am] l[itte]ris ap[osto]licis vera bulla plu[m]bea et filo kana-
35. pis more Romane Curie bullatis, dicti abbas et conventus in eisd[em] litteris ap[osto]licis innuere
36. et monstrare videbant[ur], q[uod] visitatio, correctio, ordinatio et reformatio priorisse et co[n]ventus
37. mo[na]sterii de Vroucloister, dicte dyoces[is], et me[m]bror[um] eius ad mo[na]steriu[m] sancti Laure[n]cii pleno
38. jure spectanciu[m], necno[n] creatio monialiu[m] in eod[em] mo[na]sterio de Vroucloister vna cu[m] dict[is] prio-
39. rissa et co[n]ventu ip[s]ius mo[na]sterii de Vrouclois[ter] ad eund[em] abbate[m] tam de jure, q[uam] de antiqua et

{folio 6 recto}

1. approbata et hactenus pacifice observata consuetudine, p[er]tinere noscantu[r], et tam id[em] abb[as],
2. q[uam] predecessores sui, abbates eiusd[em] mo[na]sterii sancti Laurentii, qui fuerunt pro t[em]p[or]e, in pacifica
3. possessione vel quasi juris omn[ium] p[re]missor[um] fuer[un]t a t[em]p[or]e cuius contrarii memoria no[n] existit.
4. Cu[m]q[ue] eed[em] priorissa et co[n]ventus se ab h[uius]o[d]i visitatione, correctione, ordinatione et reformatio[n]e
5. subtrahere p[ro]pria temeritate presumere[n]t, idq[ue] adeo ess[et] notoriu[m] et manifestu[m], q[uod] nulla poterat
6. tergiversatione celari, d[ic]tus abbas easd[em] priorissam et co[n]ventu[m] monuit diligent[er], ut ipsum
7. ad huiusmodi visitatione[m], correctione[m], ordinationem et reformatione[m] recipere[n]t, alioquin
8. in priorissam exco[m]municationis, et in co[n]ventu[m] ipsius mo[na]sterii de Vroucloister interdicti s[e]n[tent]ias p[ro]ferebat.
9. Et quia eed[em] priorissa et conve[n]tus id efficere co[n]tumacit[er] recusaru[n]t, prefatus abbas in Petronella[m]
10. de Zeyst priorissam, Lubbam, Elysabeth d[ic]tam Teutelaers, Margareta[m] de Lopick, Margaretam
11. de Vloeten, Mechteldim d[ic]tam Overdievecht, Ghesam de Baeck, Adelysam de Vulven, Mactam d[ic]tam
12. Spirincks, Enghelradim dicta[m] Vrenckens, Margareta[m] de Hesehusen, Elysabeth de Vechte[n], Sophia[m]
13. de Nussia, Hildegundim de Venno, moniales, et f[rat]rem Ambrosiu[m], conversum ipsius monasterii
14. de Vroucloister, quas et que[m] sup[er] hec inuenit p[re]cipue co[n]tumaces, exco[m]municationis, et [in] co[n]ventu[m] ip[s]ius
15. monasterii de Vroucloister interdicti s[e]n[tent]ias, exigente iusticia, p[ro]mulgavit. Et licet d[ic]te priorissa et
16. co[n]ventus ab h[uius]o[d]i sente[n]ciis ad sedem ap[osto]licam appellasse[n]t, appellatione[m] t[ame]n huiusmo[d]i non sunt,
17. q[uam]q[uam] potuerint, infra t[em]p[or]e legitimu[m] p[ro]secute. Quare petiueru[n]t dicti abbas et co[n]ventus h[uius]o[d]i
18. sentencias per sedem apostolica[m] confirmari, et nobis obtinueru[n]t ab ead[em] sede causam huiusmodi
19. delegari. Unde nos, nolentes in huiusmo[d]i negocio ex abrupto procedere, sed cu[m] maturitate debita
20. de huiusmo[d]i cause veritate cognoscere, dictas Petronellam de Zeyst priorissam, Lubbam et alias
21. p[er]sonas superius no[m]i[n]atas, ac f[rat]rem Ambrosiu[m] pred[i]ct[um] et o[mn]es alios, qui sua crediderint interesse,
22. ad sabbatu[m] post co[n]versione[m] beati Pauli proxime p[re]teritu[m] cu[m] o[mn]ibus l[itte]ris, instrume[n]t[is], actis
23. et munime[n]t[is], quibus uti vellent et possent con[tra] dictos abbate[m] et conventu[m], cora[m] nobis

Middelborch

24. fecimus peremptorie et l[itte]ratorie evocari ad ostendend[um], exhibend[um] et procedend[um] sup[er] hiis,
 25. prout de jure fuerit p[ro]cedendum. Qua die dicta Petronella et alie p[er]sone superius nominate
 26. et frat[er] Ambrosius, nec per se co[m]parueru[n]t, nec p[ro]curatore[m], nec excusatore[m] aliq[ue]m pro se miseru[n]t,
 27. nec quidem aliquis venit qui sua in aliquo diceret interesse, vel qui se dict[is] abbati et co[n]ventui
 28. seu nostris processibus in aliquo opponeret, p[ro]curatore dictor[um] abbat[is] et conve[n]tus, pro ipsis le-
 29. gittime co[m]parente et, q[uan]tu[m] debuit, expectante, p[ar]tis adverse co[n]tumacia[m] accusante et ad co[n]firmation[em]
 30. dictaru[m] s[ente]n[tia]r[um] procedi petente. Nos vero, q[ua]mvis terminu[m] co[m]petente[m] ipsis statuerimus, ad co[n]uince[n]d[um]
 31. t[ame]n plenius ipsor[um] et ipsaru[m] co[n]tumacia[m], dictu[m] terminu[m] ex officio nostro usq[ue] ad feria[m] secundam
 32. proxime tunc seq[ue]ntem, ac deinde usq[ue] ad crastinu[m] purification[is] beate Virg[inis] proxime subseq[ue]ntis
 33. progavimus, quibus necdu[m], nec secundo, nec tercio termino ac p[er]emptorie co[m]parentibus, pro-
 34. curator d[ic]tor[um] abbat[is] et co[n]ventus co[m]paruit cora[m] nobis et ip[s]arum et ip[s]or[um] contumacia[m] accusa[ui]t,
 35. petens in causa dicte confirmationis, no[n] obstante p[re]d[ic]tor[um] contu[m]acia, procedi et se ad p[ro]band[um]
 36. admitti ad ea, que sibi sufficere[n]t de content[is] in rescripto ap[osto]lico sup[ra]dicto. Un[de] per mod[um] p[ro]bationis
 37. jux[ta] forma[m] dicti rescripti p[ro]ductis cora[m] nobis per d[ic]tu[m] p[ro]curatore[m] actis, munime[n]t[is] et instrume[n]t[is]
 38. ex p[ar]te d[ic]tor[um] abbat[is] et conve[n]tus, ipsisq[ue] inspectis, indagat[is] et cu[m] cause cognitione et magna
 39. diligencia examinatis, quia invenimus inte[n]tione[m] et petitione[m] abbat[is] et co[n]ventus p[re]d[ic]tor[um]
 40. sufficient[er] esse p[ro]bata[m], no[n] obstante ip[s]or[um] et ip[s]arum] absentia, que divina replet[ur] presencia, exigente
 41. justicia, s[ente]n[tia]s interdicti in mo[n]asteriu[m] de Vroucloister et exco[m]municationis in Petronellam p[ri]orissa[m]
 42. et alias p[er]sonas superius no[m]inatatas, rebelles et inobedientes dicto abbati, et f[rat]rem Ambrosiu[m]
 43. p[re]dictu[m] latas, auctoritate dicte sedis ap[osto]lice, nobis in hac p[ar]te co[m]missa, in no[m]i[n]e D[omi]ni confirmamus,
 44. et p[re]cipimus auc[torita]te sed[is] ap[osto]lice sup[ra]dic[te] in virtute sancte obediencie inviolabilit[er] observari,
 45. nisi infra hinc et feriam sexta[m] post d[omi]nicam, qua cantat[ur] Invocavit me, proxima[m], co[m]parea[n]t
- { folio 6 verso }
1. cora[m] nobis Middelburch et de jure suo docea[n]t per se, vel per p[ro]curatores idoneos et sufficienter
 2. instructos, quare huiusmo[d]i n[ost]re confirmationis s[ente]n[tia] merito debeat retractari. Act[um] et dat[um] Mid-
 3. delburch in claustro n[ost]ro, p[rese]ntibus discret[is] viris, d[omi]nis Wilhelmo cura nove ecclesie Duvelandie,
 4. provitore et decano christianitat[is] Walacrie, Johanne Begghard curato ecclesie de Riechem,
 5. publico no[t]ario, d[omi]nis Jacobo, curato n[ost]re eccl[es]ie, et Wilhelmo de Totesende, co[n]canonic[is] n[ost]ris, assessorib[us]
 6. et testibus ad p[re]missa vocat[is] specialit[er] et rogatis, anno D[omi]ni millesimo CCC vicesimo secundo,
 7. ip[s]o die beati Blasii ep[iscop]i et martiris, hora vesperar[um]. In cuius co[n]firmatione[m] et rei geste testi-
 8. moniu[m], sigillum n[ost]ru[m] p[rese]ntibus duximus appendend[um]. Dat[um] anno, die et hora p[re]dict[is].

S.Laurensabdij 12 folio fol.6^v-7^r

1356, oktober 3. Mr.Gerardus Foec, deken van Oudmunster te Utrecht, stelt als scheidsrechter een compromis vast tussen de abdij van Oostbroek en het Vrouwenklooster, over de onderlinge

rechtsverhouding en sommige over en weer toekomstige eigendommen.

In nomine domini Amen. Pateat universis tam praesentibus quam posteris, quod dudum inter religiosas personas dominum Jacobum dictum Zoudenbach abbatem et conventum monasterii sancti Laurentii in Oestbroic ordinis sancti Benedicti Trajectensis dioecesis ex parte una et Mechtildim Over de Vecht priorissam et conventum monasterii in Vrouwencloester ordinis et dioecesis praedictorum ex altera super nonnullis juribus, rebus et bonis, quas utrique et quaelibet partium ad suum monasterium dicebat pertinere solum et duntaxat, ac etiam super subjectione, visitatione et correctione dictarum priorissae et monialium ac monasterii praedictarum id negantium, quas praefatus abbas nomine sui monasterii in eas et ipsam habuisse et habere contendebat et contendit, et aliis capitulis, de quibus inferius apparebit, orta materia quaestionis, praefatae partes, hinc inde sano ductae consilio, pacem et concordiam ad invicem perpetuis temporibus favente Domino habere cupientes, super omnibus et singulis praedictis necnon discordiis, dissensionibus, materiis, causis, litibus, controversiis, ex quacumque causa seu rerum, jurium aut bonorum quoruncumque occasione vel super ipsis aut ratione eorundem, seu super processibus, occasione ipsorum coram quocumque iudice, auctoritate quacumque fungente, habitis et latis, necnon super disceptationibus quibuscumque, inter dictas partes et earum monasteria habitis et usque in hodiernum diem motis, pendentibus et consistentibus, ex certa scientia et consilio diffinito in nos Gerardum Foec, decanum ecclesiae sancti Salvatoris Trajectensis, tamquam in arbitrum, arbitratorem seu amicabilem compositorem sub poena quadringentarum scudatorum aureorum boni et justi ponderis a parte, arbitrium seu pronuntiationem nostram non servante, pro media parte reverendo patri domino episcopo Trajectensi et pro alia parte parti hujusmodi arbitrium servanti realiter persolvenda compromiserunt, prout in literis, super hujusmodi compromisso confectis ac sigillis dictorum abbatis, priorissae ac conventuum praedictorum sigillatis, serius continetur. Nos igitur Gerardus decanus supradictus, sperantes e pacis auctore meritum et praemium retributionis aeternae propter hoc recipere firmiter et habere, si personas praesertim religiosas, submota inter eas vigente turbationum materia, ad pacem et concordiam possemus, prout in voto gerimus, revocare, quatinus eo liberius divinis vacantes officii ad Dei cultum augmentandum ferventius impendere se valerent, assumpto in nos pietatis intuitu hujusmodi onere compromissi, volentes hujusmodi dissensiones et rancores, prout nobis est possibile, nullo unquam favente tempore suscitandas extirpare, dicimus, pronuntiamus, ordinamus et arbitramur, praesentibus dictis partibus et nostrum arbitrium seu laudum cum instantia fieri postulantibus, in hunc modum.

Imprimis dicimus et pronuntiamus, quod nostrae intentionis non est, jus praefati domini nostri episcopi Trajectensis vel alicujus alterius, extra personas compromittentes et eorum monasterium, in dictis monasteriis et personis eorundem sibi competens de jure vel de consuetudine, aliquatenus tangere seu ei detrudere vel praejudicare per hanc nostram pronuntiationem, sicut nec possumus nec debemus. Item visis et auditis et inspectis literis et privilegiis et instrumentis et probationibus, per easdem partes nobis ministratis, quas et quae dictae partes coram nobis, eis utendo pro juris sui defensione, producere curarunt, communicato etiam nobis super hoc virorum prudentum et jurisperitorum consilio ac sana prehabita deliberatione, cuidam pronuntiationi, a se et domino Frederico Trajectensi episcopo inter dictas partes consultius inhaerentes, pron(un)ciamus, dicimus et arbitramur, abbatem, qui nunc est et qui pro tempore fuerit, dicti monasterii in Oestbroic electioni priorissae ac assumptioni et creationi et receptioni monialium dicti monasterii in Vrouwenclooster, quando et quotiens opus fuerit et casus vacationis occurrit et facultas se obtulit et offeret, debuisse et debere interesse, non tamquam jus aut vocem in hujusmodi electione, assumptione, creatione seu receptione aliquatenus obtinentem, sed tanquam consiliarium et ipsas moniales in judicia suae conscientiae salubriter dirigentem. Debuitque et debet in futurum abbas pro tempore dicti monasterii in Ostbroic per priorissam aut senioremonialem juxta suae receptionis ordinem ipsius monasterii in Vrouwenclooster, prioratu dicti monasterii vacante, ad electionem futurae priorissae seu assumptionem, creationem et receptionem monialium hujusmodi ad certum diem et horam competentes legitime evocari, ad quos diem et horam sive venerit sive non, ad electionem, assumptionem et receptionem praedictas potuit et poterit procedi, ipsius abbatis debito expectati absentia non obstante. Et quod electiones, receptiones et assumptiones aliter factae, ipso abbate absente nec vocato legitime, ut praemittitur, tam vigore consuetudinis sic praescriptae et obtentae quam ordinationis et pronuntiationis praefati domini quondam Frederici episcopi Trajectensis, esse debuerunt, fiunt, sunt et erunt nullae, cassae et irritae ipso facto, in favorem dicti abbatis et sui monasterii praedicti, suum super hoc interesse persequi volentis et contemptum; salvo tamen, quod praefatus dominus Jacobus occasione alicujus vel aliquarum electionum, receptionum, assumptionum et collationum sanctimonialium per praefatam dominam Mechtildim et conventum monialium in Vrouwencloester suis temporibus usque in diem hodiernum, praefato domino abbate ad eas non vocato, quomodolibet factarum suum contemptum aut interesse propter bonum pacis nullatenus persequetur, nec eas quocumque colore hujusmodi occasione aliquatenus impugnabit, nec quaestionem faciet eisdem priorissae et conventui seu monialibus sic receptis nec movebit directe vel indirecte. Pronuntiamus et dicimus insuper, ad abbatem pro tempore monasterii in Ostbroec praedicti spectasse et spectare debuisse et debere et ad eum pertinuisse et pertinere, priorissam ipsius monasterii in Vrouwenclooster

electam episcopo Trajectensi pro tempore pro electionis suae confirmation(e) obtinenda praesentare ac etiam praesentabis, nisi id forsitan callide vel malitiose, plus debito super hoc requisitus, facere distulerit et detrectaverit, necnon etiam spectasse et spectare ad eundem abbatem, hujusmodi priorissam electam et confirmatam in stallum seu sedem consuetam mittere ac ipsius prioratus possessionem corporalem. Item dicimus, laudamus et pronuntiamus, ad dictum abbatem monasterii in Oestbroec pro tempore pertinuisse et pertinere debuisse et debere, sanctimoniales dicti monasterii in Vrouwenclooster vestire et velo professionis velare et ad professionem expressam admittere in manus ejusdem faciendam. Insuper pronunciamus, dicimus ac arbitramur, abbatem dicti monasterii in Oestbroec pro tempore post suam creationem in jocando suo adventu in Vrouwenclooster habuisse et habere jus nominandi praedictis priorissae et conventui monasterii in Vrouwenclooster, et potuisse et posse et consuevisse nominare unam puellam idoneam, per dictam priorissam et conventum vel ipsum conventum monialium, prioratu ipsius monasterii vacante, in monialem ejusdem monasterii, si forsitan tempore videlicet nominationis hujusmodi aliquam monialem inibi de certo numero ipsarum deesse tunc contingebat seu contingit aut continget, assumendam. Alioquin quam primum aliquam anibi de dicto numero deesse contingeret seu locum vacare, praefata priorissa et conventus seu ipse conventus, prioratu vacante, eandem sic eis nominatam puellam in earum monialem et sororem et in locum post creationem et nominationem hujusmodi primo vacantem absque contradictione quacumque, salva sedis apostolicae auctoritate, recipere et assumere et admittere tenebuntur et tenentur; quodque receptio post creationem dicti abbatis et nominationem per eum, ut praemittitur, factam de quacumque persona alia et assumptio seu creatio in monialem dicti monasterii per priorissam et conventum communiter vel divisim, quomodolibet attemptata fuit, esse debuit et est et fuisse et esse consuevit et erit in futurum, in favorem ipsius abbatis et juris monasterii sui in Oestbroec, cassa, irrita atque nulla. Et quia post creationem dicti domini Jacobi in abbatem dicti monasterii in Oestbroec et nominationem ipsius de certa puella ydonea ipsis priorissae et conventui factam per eas in monialem dicti monasterii assumendam nonnulla loca per obitum monialium in dicto monasterio vacaverant, ad quae praefata priorissa et conventus monialium in Vrouwenclooster, sprete nominatione dicti abbatis, contra hujusmodi consuetudinem ac pronuntiationem dicti quondam Frederici episcopi puellas alias in moniales receperunt minus debite, pronunciamus propter bonum pacis, quod praedictus dominus Jacobus extunc, quando sibi placuerit, stantibus et remanentibus nichilominus praefatis consuetudine et pronuntiatione in suo robore et vigore quoad hunc articulum, praesentabit eisdem dominabus priorissae et conventui unam puellam ydoneam, quam ipsa priorissa et conventus absque contradictione quacumque sub poena, in dicto compromisso in nos facto expressa, recipere tenebuntur in eorum monasterium, sibi in et sub habitu regulari dicti monasterii de communibus dicti monasterii proventibus, nisi ipse abbas voluntarie in hoc casu ipsum monasterium in parte vel in toto duxerit relevandum, expensas ministrare, donec facultas se obtulerit, quod praedicta priorissa et conventus hujusmodi puellae de certo loco moniali vacante intra numerum vel alias duxerint providendum; ita tamen, quod si alias facultas ad is se non obtulerit, tenebuntur ipsa priorissa et conventus eidem puellae locum primum, qui inibi vacaverit, assignare et eam loco primae monialis infra numerum in dicto monasterio de futuro in monialem recipere et sororem. Praeterea dicimus et pronunciamus, prout ordinatio dicti quondam domini Frederici episcopi Trajectensis obtinet, quod abbas pro tempore dicti monasterii in Oestbroec una cum commissario sibi per episcopum Trajectensem [*ontbreekt: designato, of een dergelijk woord], assumptis secum duobus monachis sui monasterii bonae vitae et conversationis honestae, praedictas priorissam et sanctimoniales statumque monasterii et conventus ipsarum semel quolibet anno visitare poterit et corrigere excessus incorrectos, notorios et enormes juxta regulam sancti Benedicti et monasticam disciplinam, correctione excessuum cotidianorum ipsi priorissae pro tempore de consilio sui conventus vel majoris partis reservata per eam facienda. Item pronunciamus et dicimus arbitrates, prout in ordinatione dicti quondam domini Frederici fuit et est cautum, quod nulli monialium dicti monasterii in Vrouwenclooster extra suum monasterium stare aut moram trahere liceret ultra duos dies de licentia priorissae suae, sed si exigente necessitate vel utilitate dicti monasterii in Vrouwenclooster aut infirmitatis aut alia quaevis justa et rationabilis causa eam suaderet per amplius extra ipsum monasterium moram facere debere vel oportere, hoc non aliter fiet nisi cum licentia dicti abbatis pro tempore et priorissae petita, obtenta et expectata. Quam licentiam si priorissa concesserit et abbas pro tempore licentiam hujusmodi moniali petiturae requisitus impertiri recusaret vel plus debito malitiose differret, extunc pro hujusmodi licentia impetranda ad episcopum Trajectensem recursus habeatur. Pronunciamus insuper et dicimus et arbitramur, quod abbas dicti monasterii in Oestbroec cum consilio priorissae et conventus dicti monasterii in Vrouwenclooster monachum de discretioribus et magis ydoneis sui conventus ipsis priorissae et conventui in Vrouwenclooster in confessorem tenebitur deputare, qui etiam ipsis priorissae et sanctimonialibus ejusdem monasterii, prout in ordinatione dicti domini Frederici olim Trajectensis episcopi cavetur, ecclesiastica Sacramenta ministrabit, quemadmodum ab olim fieri inibi est consuetum. In quem monachum si praedicti abbas et priorissa concordare non poterunt assumendum, extunc pro eo constituendo ad episcopum Trajectensem pro tempore recursus habeatur, qui de eo providebit. Cui quoque monacho sic assumpto abbas dicti monasterii in Oestbroec pro tempore triginta libras monetae Trajectensis, dicta priorissa ac conventus in Vrouwenclooster viginti libras ejusdem monetae de

bonis communibus dictorum monasteriorum suorum singulis annis, habito tamen respectu ad ratam temporis, si eum ex causa aliqua recedere, revocari, discedere aut cedere contingeret, tenebuntur pro sua competentia ministrare, salva tamen episcopo Trajectensi pro tempore facultate hujusmodi portionem augmentandi vel commutandi, si sibi, temporis qualitate vel caristia, personarum conditione ac facultatibus monasteriorum attentis et consideratis, videbitur expedire, dictamque pecuniam singulis mensibus pro rata temporis ipsi monacho tenebuntur ministrare. Oblationes etiam, quae in altari dicti monasterii in Vrouwenclooster in Introitu Missae, et quatuor denarii primi, qui post Offertorium offeruntur, una cum donatis et legatis eidem monacho sibi soli in supplementum competentiae suae remanebunt. In receptione quoque monialium percipiet idem monachus confessor petantiam seu caritatem debitam et aequalem simplici moniali. Et si hujusmodi monachus confessor infirmitate aut aliquo alio justo impedimento servire in dicto monasterio forsan impediretur vel abesset, abbas alium monachum ydoneum sui monasterii in expensis dicto confessori competentibus, durante hujusmodi impedimenti causa, juxta ratam ipsis subrogabit. Capellanum vel secularem ydoneum non suspectum pro divini cultus augmento, si eum habere voluerint, dicti priorissa et conventus sanctimonialium de consilio dicti abbatis assumere poterunt et valebunt. Insuper pronunciamus et arbitramur, procuratorem, provisorem seu administratorem, seu quocumque alio nomine vocetur, bonorum dicti monasterii in Vrouwenclooster coram priorissa et conventu in Vrouwenclooster, praesente abbate pro tempore ad hoc vocato, semel singulis annis computum de perceptis et per eum ministratis reddere debere et fidelem rationem; et eo reddito, quicquid ibidem reformandum vel emendandum occurrerit, id dicti abbas et priorissa, assumptis conventu sanctimonialium seu personis discretioribus ejusdem, si necesse fuerit, concorditer reformabunt, si concordare poterunt; alioquin id domino episcopo Trajectensi sine morae dispendio denunciatur reformandum. Cujus quidem procuratoris seu provisoris constitutio et destitutio ad priorissam et conventum sanctimonialium praedictos cum consilio dicti abbatis pro tempore, quoties hujusmodi constitutio seu destitutio imminet facienda et opus fuerit, pertinebit; et siquid circa id dissensionis vel difficultatis emerit, illud ad episcopum Trajectensem pro tempore decidendum et ordinandum referetur; et siquid forsan deductis expensis dicti monasterii in Vrouwenclooster necessariis interesse contigerit, id cum consilio dicti abbatis in usus ipsius monasterii convertetur. In ceteris vero, scilicet dedicationibus, prandiis, processionibus, subjectionis jure, confraternitatibus aut quibusvis aliis commerciis praedicti conventus et monasteria nichil commune habeant, vitandae suspicionis causa, nec abbas in Oestbroek cum suo conventu ultra et praeter praemissa a dictis priorissa et conventu ratione subjectionis aut dependentiae aliquid juris requirere aut exigere praesumat aut in eis vindicare. Praeterea, quia invenimus, priorissam et conventum ab antiquissimis temporibus citra fuisse bona fide et hodie esse in possessione pacifica juris in Scarpenborch Trajectensis diocesis et quieti, salva quaestione praesenti, quam quidem curtum cum suis pertinentiis praefatus abbas monasterii in Ostbroec dicit ad se et suum monasterium praedictum pertinuisse et pertinere, et ad hoc probandum coram nobis produxerit quaedam privilegia et literas, super hoc a quondam domino Godebaldo episcopo Trajectensi et domini quondam Hereberti ipsius successoris ipsi monasterio in Ostbroec concessa et concessas, ut prima facie videbatur; set quia de proprietate ipsius curtis cum suis pertinentiis ad plenum nobis liquere non potuit nec potest per ea, quae vidimus, audivimus et cognovimus, ut super ea in petitorio pro aliqua partium certam pronuntiationem facere possimus, pronunciamus et dicimus propter bonum pacis, quod priorissa et conventus in Vrouwenclooster dictum curtum Scarpenborg possideant, uti de praesenti possident, salva ipsi abbati et conventui quaestione proprietatis, de et qua, cum ipsis visum fuerit, coram suo iudice competente valeant experiri et habeant agendi facultatem, sic tamen quod decimae in Scarpenborch, quas olim Helias de Wercundem ab ecclesia Trajectensi in feudum tenuit et quas interveniente auctoritate Johannis olim electi Trajectensis monasterium in Vrouwenclooster vendidit et resignavit, ut in literis ejusdem electi clare patet, praefatis priorissae et conventui in Vrouwenclooster libera in perpetuum remanebunt, super quibus dicto abbati et ejus monasterio perpetuum silentium imponimus. Item quia abbas et conventus in Oestbroec dicit, praefatas priorissam et conventum in Vrouwenclooster indebite percepisse et percipere decimas, provenientes ex agris, infra duas vias in jurisdictione dicti abbatis consistentibus, pro eo et ex eo quia omnes decimae praesentes et futurae, ex agris omnibus et singulis infra suam jurisdictionem consistentibus provenientes, ad eundem abbatem et suum monasterium pertinent, ut dicit, et spectare et pertinere consueverunt, et ad hoc probandum quoddam privilegium dicti Godebaldi episcopi producens coram nobis, pronuntiavimus, dictas priorissam et conventum dictas decimas inter duas vias praedictas provenientes debere possidere, uti nunc possident, et percipere in futurum, salvo ipsi abbati et suo monasterio quaestione proprietatis et super ea coram iudice competente experiendi facultate loco et tempore oportunis. Item super eo quod abba in Oestbroec praedictus dicit, suum monasterium singulis annis dampnificatum fuisse a multis temporibus citra in quinquaginta libris annuatim, ex eo quod ipsa domina priorissa et conventus in fundo suo et monasterii sui infra suam jurisdictionem a decem annis citra habuerunt et tenuerunt unum molendinum constructum, quod eis aut alicui alteri infra suam jurisdictionem absque suo consensu dicit dictus abbas non licuisse nec licere, pronunciamus et dicimus, quia invenimus terram, in qua dictum molendinum est constructum, dictas priorissam et conventum ab ipso monasterio in Oostbroec in emphiteusin obtinuisse et obtinere, eidem abbati super hujusmodi sua petitione dampni perpetuum silentium imponendum fore duximus, praesentibus

imponentes. Insuper de aquaeductu, quem idem dominus abbas suo et monasterio in Vrouwenclooster dicit esse communem, pronunciamus, observandum fore et fuisse super eo, quod in literis dominorum Giselberti domini de Yselsteyne et Suederi domini de Abcoude plene conteneretur ipsorum sigillis sigillatis. Insuper quia priorissa et conventus monasterii in Vrouwenclooster dicunt, se habere venum commune cum abbate et conventu monasterii in Oestbroec et ad id ostendendum priorissa et conventus in Vrouwenclooster produxerunt inter alias probationes quamdam literam compromissi et cujusdam pronuntiationis factae, cujus vigore inter dictas partes super hujusmodi veno in et per quondam dominum Jacobum, decanum ecclesiae sancti Johannis Trajectensis [*ontbreekt: compromissum fuit, of iets dergelijks], praefati quoque abbas et conventus in Oestbroec, dicentes illud idem venum solum ad se et suum monasterium pertinuisse et pertinere, eosque et suum monasterium fuisse solum et in solido in possessione dicti veni et juris fodiundi cespites in eodem, et ad id probandum produxerunt privilegium quoddam Mechtildis reginae Romanorum, quae de dicto veno donationem ipsi monasterio in Oestbroec videbatur fecisse, ac privilegium Henrici quinti imperatoris, hujusmodi donationem, ut videbatur, confirmantis, necnon privilegium quoddam Godeboldi Trajectensis episcopi ac privilegium Frederici imperatoris, pronunciamus et dicimus, praefatum dominum abbatem et ejus conventum et suum monasterium debuisse et debere lebere uti frui dicto veno et jure fodiendi cespites in eodem, et uti possident ita possidere, donec coram iudice competenti dicti priorissa et conventus legitime probaverint et ostenderit in iudicio petitorio, proprietatem dicti veni in toto vel in parte, pro diviso vel indiviso, ad se et suum monasterium pertinere. Quam quaestionem proprietatis agitandam, cum eis videbitur, et jus proprietatis, si quod eisdem competat, expresse reservamus. Item super censu duorum agrorum, quos colit Henricus Strijcvelt, quem abbas dicit esse censum novem pullorum, et priorissa sex pullorum, pronuntiamus, dictum dominum abbatem in censu sex pullorum singulis annis debere contentari in futurum. Item super omnibus aliis et singulis quaestionibus, disceptationibus, litibus et causis, inter dictas partes hinc inde nobis traditis et usque in hodiernum diem exortis et motis, salvo jure utrique parti in superiori nostra pronuntiatione reservato et ipsius prosecutione, praedictis partibus perpetuum imponimus silentium, alteram partem ab alterius partis impetitione praesentibus absolventes. Praeterea expensas hinc inde per dictas partes tam in iudicio quocumque quam extrajudicialiter quovis modo occasione quaestionum, litium et disceptationum hujusmodi factarum ex causa compensavimus, ipsas hinc inde dictis partibus remittentes, super ipsis et processibus praemissorum occasione habitis et obtentis eisdem perpetuum silentium imponimus per praesentes. Item si qua forsitan in posterum dubia vel ambigua super praemissis vel ipsorum aliquo aut eorum occasione oriatur vel occurrat, ea nostrae declarationi reservamus, ipsum compromissum quoad is cum omnibus suis clausulis ex potestate a dictis partibus nobis expresse tradita prorogantes. Item sub poena in dicto compromisso expressa arbitrando praecipimus dictis partibus, ut hujusmodi nostram pronuntiationem ratificent et omologent expresse, et in signum omologationis hujusmodi sigilla sua praesentibus nostro sigillo sigillatis appendant et apponant. Et consentient et supplicabunt ipsae partes, quod hujusmodi arbitrii executio, cum opus fuerit, fiet contra partem quamcunque, ipsi pronuntiationi nostrae non parentem in parte vel in toto, per dominum episcopum pro tempore Trajectensem, tanquam super re rite iudicata.

In quorum omnium testimonium hanc nostram pronuntiationem et arbitrium per Lambertum de Weitt notarium infrascriptum scribi et publicari et in formam publicam redigi mandavimus, nostrique ac dictarum partium sigillorum appensione muniri. Acta et pronuntiata sunt haec in choro ecclesiae Trajectensis, sub anno Nativitatis Domini MCCCL sexto, indictione nona secundum usum ac consuetudinem civitatis et dioecesis Trajectensis, mensis Octobris die tertia, hora hujus diei quasi sexta, praesentibus viris venerabilibus et honestis dominis Henrico de Weyda, decano, Philippo de Gronevelt, praeposito Eltensi, Johanne dicto Spirinc, Henrico Born et Johanne de Apsteden, Majoris, magistro Johanne de Borselia, Johanne de Ysendike et Giselberto de Broechusen, sancti Salvatoris ecclesiarum Trajectensium cononicis, necnon Johanne dicto Brune, Petro de Wede, Arnolde de Campo, Henrico de Attendoren et Dyghero Johannis presbyteris, dictarum Majoris et sancti Salvatoris ecclesiarum Trajectensium perpetuis vicariis, et quampluribus aliis viris fide dignis, videlicet cononicis, monachis, presbyteris, notariis publicis, clericis et laicis, ad praemissa ibidem vocatis specialiter et rogatis.

Et nos Jacobus abbas totusque conventus in Oestbroec ordinis sancti Benedicti Trajectensis diocesis, nosque Mechtildis priorissa et conventus sanctimonialium in Vrouwencloester dictae Trajectensis diocesis hujusmodi arbitrium et pronuntiationem expresse ratificamus et approbamus, et sigilla nostra ac conventuum nostrorum in signum ratificationis et omologationis hujusmodi praesentibus duximus apponenda, volentes et consentientes expresse et supplicantes, quod reverendus pater dominus Johannes, nunc episcopus Trajectensis, ipsiusque successores pro tempore episcopi Trajectenses hujusmodi arbitrium et laudum contra nos forsitan, quod absit, hujusmodi pronuntiationis transgressores seu violatores in toto vel in parte, tanquam rem rite iudicatam exequatur eosque, qui ipsius arbitrii reperti fuerimus contemptores et rebelles, ad ejus observationem et satisfactionem perpetuis temporibus per censuram ecclesiasticam quacumque submota exceptione cogat et compellat. Datum et actum anno Nativitatis Domini, indictione, mense, die, hora et loca ac praesentibus viris discretis supradictis.

1354, mei 27. Jan van Arkel, bisschop van Utrecht, bevestigt de uitspraak van bisschop Frederik van Zyrik d.d. 26 februari 1322 [zie Laurensabdij 11 folio 114r-117r] inzake het bestuur van de abt van Oostbroek over het Vrouwenklooster, en geeft nadere bepalingen.

[opschrift: Pronunciationes Frederici et Johannis, episcoporum Traiectensium, in dissentionibus inter Abbatem et conventum in Oestbroick et Priorissam et conventum sanctimonialium in Vrouwenkloister. 1322 et 1354.]

Johannes Dei gracia episcopus Traiectensis. Pastoralis officij debitum, quo ecclesijs et monasterijs ac personis ecclesiasticis nostre ciuitatis Traiectensis et dyocesis, quarum cura nobis imminet generalis, astringimur, assidue nos compellit, vt circa eorum statum prosperum dirigendum vtiliter et feliciter et agendum primis (?) studijs intendamus, personis ipsis, turbationum submota materia, de pace et concordia prouisuri, quatenus eo fervencius diuinis vacent officijs et ad Dei cultum augmentandum vtilius se jmpendant. Dudum siquidem felicis recordationis dominus Ffredericus de Zyrck, noster predecessor, cupiens jnter religiosas personas Abbatem et conuentum monasterij sanctj Laurencij jn Oistbroick, ordinis santj Benedicti, dicte nostre dyocesis, ex parte vna, et priorissam ac conuentum sanctimonialium monasterij in Vrouwenkloister, eiusdem ordinis, ex altera, super diuersis articulis infra scriptis questiones et turbationes exortas submonere, compositionem et ordinationem fecit vigore compromissi, per dictas partes jn eum liberaliter facti et recepti, cuius compositionis tenor dinoscitur esse talis:

[volgt de tekst als onder Laurensabdij 11 folio 114r-117r]

Et ego Henricus de Oestmersem, clericus Traiectensis dyocesis, publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius, pronunciationi, arbitrio, diffinitioni et declarationi predictis et alijs omnibus et singulis superscriptis, factis et recitatis de mandato reuerendi patris domini Ffrederici episcopi Traiectensis predicti per decretum virum, magistrum Hermannum de Renen, clericum suum, vna cum testibus predictis anno, jndictione, mense, die, hora et loco supradictis presens jnterfui, ea vidi et audiui et de mandato dicti domini Episcopi in hanc publicam formam redegei, meoque signo consueto signaui rogatus.

Verum cum licet per predictam nostri predecessoris ordinationem ad sedandum premissas questionum materias extunc sufficienter prouisum credebatur, quia tamen, dictis postmodum partibus nonnullos dicte compositionis articulos et eorum effectum in dubium reuocantibus et alias de nouo jnsurgentes inter se mouentibus questiones, necessarium est, vt experimento didicimus, monasterijs et personis de meliori remedio prouidere: compromissum siquidem per dictas partes sub pena ducentorum scudatorum auri tociens committenda, quotiens alterutra partium contra nostram ordinationem infrascriptam committeret, pacto nichilominus manente rato, in nos factum, recepimus, nostro arbitrio, pronunciationi et ordinationi ac declarationi stare promittentes; jn cuius compromissi vigore pronunciauimus, ordinauimus et arbitrati sumus, pronunciamus, ordinamus et declarationem fecimus et facimus in hunc modum. In primis ordinationem, compositionem et pronunciationem per dictum nostrum predecessorem, vt premittitur, inter dictas partes factam, saluis per nos adiectis et additis et declaratis, vt infra sequitur, jn omnibus et per omnia, innouantes vim habere volumus et effectum. Item declarando et addendo pronunciamus, quod electioni future priorisse necnon computationi reddituum monasterij in Vrouwenkloister imminentibus, quam computationem singulis annis, nobis aut vicario nostro presentibus, vel certa die nobis intimata, qua computari debeat, interesse expresse rennuentibus, fieri volumus legitimo cessante impedimento, abbas dicti monasterij jn Oestbroick intererit, assumpto sibi socio sui monasterij bone fame ac honeste conuersionis, qui socius, prestito prius juramento, promittet agenda et facienda, acta et gesta ibidem, que viderit et audierit, fideliter celare, nec in damnum vel preiudicium monasterij ipsius jn Vrouwenkloister vel personarum eiusdem aliquatenus reuelare, sed ipsum factum ibidem imminens ad bonum pacis et concordie laborando fideliter derigere pro posse suo; quodque idem abbas, pro tempore, correctioni et punitiioni excessuum, delictorum et commissorum sub forma et modo jn dicta superius pronunciatione sibi reseruatis, nisi nobis aut vicario nostro generali presentibus aut requisitis et interesse recusantibus, nullatenus se intromittet. Nec abbas, nec priorissa procuratorem seu negociorum gestorem dicti monasterij in Vrouwenkloister, etiamsi jn ipsum concordauerint, destituent jn futurum, seu constituent absque nostra aut successoris nostri licencia et consensu. Insuper pronunciamus, quod priorissa et conuentus monialium in Vrouwenkloister debita contrahere et sigillo suo contractus huiusmodi roborare non presumant, nec curtes vel predia, quas per se vel conuersos suos hactenus coluerunt, valeant axtraneis ad firmam dare personis, vel culturam, quam hactenus per se exercuerunt, dimittere seu quomodolibet immutare, nec pecora jn toto vel jn notabili parte detrahare absque Abbatis in Oestbroick, qui pro tempore fuerit, consilio, ac nostro consensu et causa rationabili nobis exposita et etiam approbata. Preterea pronunciando et ordinando addicimus, ne aliqua monialium dicti monasterij jn Vrouwenkloister, de licencia etiam

Abbatis monasterij in Oestbroick, vltra vnum vel duos dies extra cepta sui monasterij abesse vel stare presumat sine et absque vigentis necessitatis seu vtilitatis causa dicti monasterij vel persone, ea prius priorisse ipsius monasterij, pro tempore, exposita et per eam approbata; et extunc eadem priorissa post huiusmodi cause approbationem per suum proprium nuncium honestum sexus virilis, iuratum sibi vel conuentui suo, videlicet cappellanum vel conuersum dicti monasterij, ab Abbate monasterij in Oistbroick, pro tempore, expositis et significatis sibi prius causis absencie huiusmodi ipsis vnus vel duorum dierum spacium excedentis, licentiam abessendi et consensum dicti Abbatis pro dicta moniali impetrabit; quam licentiam si prefatus Abbas maliciose aut sine causa distulerit aut recusauerit impartiri, aut in monasterio suo presens non fuerit et infra vnus diei spacium venire non speretur, aut ipsam abbaciam jn Oistbroick vacare contigerit, extunc pro huiusmodi licencia ad nos seu nostrum vicarium predictum recursus habeatur. Per premissa tamen non intendimus, priorisse dicti monasterij in Vrouwencloister aut eius potestati in licencia dictis monialibus tam de statuto, quam regularj obseruancia, consuetudine aut jure debito, de breuiori vnus vel duorum dierum spacio abessendi concedenda, aliquatenus derogare. Item addendo et declarando dicimus et ordinamus, quod, si abbas et priorissa dictorum monasteriorum, pro tempore, in assumendo monachum de et ex monasterio in Oestbroick predicto in confessorem monialium monasterij in Vrouwencloister, vel in assumptum monachum destituendo, nequiuert concordare infra quindecim dies postquam assumptionis vel destitutionis huiusmodi casus occurrerit, extunc assumptionem vel destitutionem huiusmodi nobis aut nostro vicario predicto expresse reseruamus. Addicimus insuper, quod Abbas dicti monasterij in Oistbroick prefato monacho, sic ad officium confessionis audiende assumpto, sicut alteri dicti sui monasterij monacho in pane et ceruisia portionem monachalem integre assignare et dare et viginti libras denariorum, quorum triginta solidi vnum scudatum bonum aureum iusti ponderis communiter valebunt possintque velare et non minus, annis singulis soluere teneatur, dictaque priorissa etiam eidem monacho, duranti in officio predicto, viginti quinque libras denariorum predicti valoris annuatim ministrabit; ita tamen, quod singulis mensibus annuam huiusmodi Abbas et priorissa pro rata huiusmodi pecuniam soluere tenebuntur; oblationes etiam que jn altari dicti monasterij jn Vroucloister, jn introitu misse, et quatuor denarii parui post offertorium offerendi, vna cum donatis et legatis ipsi monacho, eidem in supplementum sustentationis sue soli remanebunt; in receptione insuper sanctimonialium percipiat idem monachus confessor pitanciam seu caritatem debitam et equalem simplici moniali; huiusmodi quoque assignata dicto monacho pro sua competencia moderandi et augendi, si opus fuerit, potestatem nobis reseruantes. Si vero dictus monachus confessor dictarum monialium confessioni huiusmodi audiende causa infirmitatis aut necessitatis aut aliquo alio impedimento prepeditus vacare nequiuert aut neglexerit, prefatus abbas alium monachum idoneum sui monasterij in expensis sustentationis dicti confessoris, huiusmodi causa durante, pro rata temporis subrogabit. Insuper omnium aliarum et singularum questionum et dissensionum (materias?), jnter dictas partes super proprietatibus, possessionibus, molendinis, veno, espitum fodinis, seu turbonum fodinis et jure fodiendi cespites seu turbones jn eisdem, habitatum, nostre declarationi et decisioni specialiter reseruamus. In quorum omnium testimonium, presentis nostre innouationis, ordinationis et declarationis litteras nostro mandauimus et fecimus sigillo sigillari, quas etiam, in signum emologationis et ratificationis expresse dictarum partium, sigillis Jacobi, abbatis, et Mechteldis, priorisse, monastorium predictorum ac conuentuum eorundem volumus communiri. Et nos Jacobus, abbas, et Mechteldis, priorissa, dictorum monasteriorum ac conuentuum eorundem, in signum emologationis et approbationis, ordinationis et pronunciationis predictae, nostra ac conuentuum nostrorum sigilla presentibus duximus apponenda. Datum et actum Traiecti sub anno natiuitatis Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo quarto, mensis Maij die vicesima septima.

S.Laurensabdij 12 folio 11^r

1259, november 7. Bisschop Hendrik van Vianden keurt de verkoop goed van de grove en smalle tienden in Zeisteroever, Eeghen en Crosa door Gijsbert van Goye aan de abt en het convent van St.Laurens in Oostbroek, welke tienden Gijsbert van de bisschop en de Utrechtsche kerk in leen hield en waarvoor hij zekere goederen in 't Goy ter recompensatie had afgestaan.

Henricus, Dei gracia Traiectensis episcopus, uniuersis presentem litteram inspecturis salutem in Domino sempiternam.

Ad singulorum noticiam volumus pervenire, quod dilectus in Christo Gijselbertus de Goye, miles, fidelis noster, decimam maiorem et minorem in Soeysterhoever et in Eygen et in Crosa in parrochia de Seyst, quam idem Gijselbertus, miles, a nobis et ab ecclesia nostra Traiectensi tenebat in feudum, de nostro consensu vendidit libere pro pecunia numerata viris religiosis in Christo dilectis Henrico abbati totique conventui sancti Lauwerencii in Oestbroeck, Traiectensis dyocesis, ordinis sancti Benedicti, ipsis successoribusque eorundem in perpetuum iure proprietario possidendam, et dictam decimam in manus nostras ad opus dicti monasterii sancti Lauwerencii pure et simpliciter pre se et suis heredibus sive successoribus in perpetuum resignavit. Ne etiam nos vel nostri successores

ex huiusmodi contractu vendicionis dampnum aut dispendium incurramus, idem Ghijselbertus, miles, in recompensationem dictarum decimarum nobis resignavit tresdecim iugera sita in Goye iuxta domum suam, quorum octo protenduntur de via, qua itur ad domum suam et alia quinque, que emit a Spieringo de Goye, et duas areas, in quibus olim sita fuit capella domus sue in Goye. Nos igitur huiusmodi resignacione recepta et a prelatis nostris et ministerialibus, qui tunc unterfuerunt, approbata dicte vendicioni de eorundem consilio consensum nostrum adhibuimus et ipsas decimas contulimus prefato monasterio sancti Lauwerencii in Oestbroeck in perpetuum iure proprietario possidendas.

In cuius rei testimonium et propriam {sic!} firmitatem presentem litteram sigillo nostro episcopali necnon ipsius Ghiselberti de Goye, militis, premissa omnia ratificari et figurari a nobis humiliter postulantis et sigillis prelatorum nostrorum Petri, decani Maioris ecclesie Traiectensis, Everardi, preposito Tylensis, decani sancti Petri, Henrici, sancti Salvatoris. Iacobi, sancti Iohannis, Engelberti, sancte Marie decanorum, Ernesti de Wlven, Ghijselberti de Zuylen, Philippi de Riningen, Walteri de Amersfoird, militum, Ghijselberti de Amestelle sigillis dicto monasterio sancti Lauwerencii in Oestbroeck tradidimus communitam.

Actum Amersfoirdt anno Dominice incarnationis millesimo ducentesimo quinquagesimo nono, in die beati Willibrordi, presentibus testibus subnotatis: Bernardo de Dolre, Iohanne de Luchurst, Iohanne de Davantria, Ludolpho de Utra Vecht, Swedero de Businchem, Stephano de Wijck, militibus, et aliis quampluribus.

S.Laurensabdij 12 folio fol. 12^v

1518, november 4. Schout en buren van het bisschoppelijk gerecht van Zeist verklaren, dat Henrick van Schaeyck, Jan van Zijll en Roeloff wed. van Wouter Ghijsbertssoen hebben getuigd, dat het bisschoppelijk hofgoed geen smalle tiend van schapen, varkens en bijen heeft.

Ick Lambert Dirckss., scout tot Zeyst in mijns lieffs ghenaidichs heeren gherecht van Utrecht, Cors Henrickss. ende Thijman Ottensoen, buerluyden in den gherechte voirs., doen kondt allen denghenen die desen brieff sellen sien of hoeren leesen, dat voer onss quamen in den gherechte voirs. Henrick van Schaeyck, Jan van Zijll ende Roeloff Wouter Ghijsbertssoens wedue, ende hebben ghetuycht bij hoeren eede ende lijfflick ten heylighen gheswoeren vol staeffs eedts mit upgherechten vingeren, soe sij mitten rechte dairtoe ghebrocht worden, dat mijns ghenaidichs heeren van Utrecht sijn hoffguedt gheen en smalen thiende en gheefft van scapen, vercken ende bijen. All sonder argheleest. In kennisse der wairheyt soe heb ick Lambert Dirckss., schout voirs., mijnen seghell opt spacium van desen brieff ghedain van gherechts wegghen over mij selven ende mede over die bueren voirs. om hoere bede wille. Ende wij buere voirs. oirkonden ende tuyghen dit onder des schouten seghell voirs. ende hebben hem ghebeden desen brieff mede over onss te beseghelen mit sijnen seghell, want wij dair mede over ende aen waeren dair dit aldus gescieden als voirscreven staet. Ghegheven int jair onss Heeren dusent vijff hondert ende achthien den vierden dach in novembri.

S.Laurensabdij 12 folio 15^v

1257, juni 28. Bisschop Hendrik van Vianden verleent toestemming aan de S.Laurensabdij en het Vrouwenklooster tot vrije afwatering door de landen en het gerecht van Ludolf Overdevecht langs de Bisschopswetering. {dit is de Groenekanseweg}

Henricus Dei gracia Traiectensis episcopus, universis presentem litteram inspecturis salutem in Domino sempiternam.

Noverit universitas vestra, quod nos ecclesias sancti Lauwerencii et beate Marie virginis in Oestbroeck affectu benivolo prosequentes, ipsis et hominibus in ipsarum iurisdictione permanentibus damus presentibus facultatem concensu et voluntate Ludolphi de Ultra Vecht, militis, ad hoc coram nobis expresso exhibito pro se et suis heredibus seu successoribus, ut per terras et iurisdictionem dicti Ludolphi liberum aqueductum habeant per aqueductum, qui theutonice dicitur Bisschopsweteringe, undique infra iurisdictionem dicti abbatis sancti Lauwerencii ex una parte, et iurisdictionem prepositi sancti Iohannis in Traiecto ex altera. Nec dictus Ludolphus aut sui heredes in posterum unquam aqueductum inter terminos prenotatos possunt obstruere aut casu quolibet impedire.

Et ut hoc a nobis et nostris succesoribus et ab ipso Ludolpho et suis heredibus seu successoribus in perpetuum observetur, presentem litteram sigillo nostro et sigillo domini Ludolphi, militis, fecimus communiri.

Datum anno Domini MCCLVII, in vigilia apostolorum Petri et Pauli.

Vidimus Jacobi episcopi Zudensis, et Henrici eccl. b. Iohannis Traiectensis, 1326, feria sexta post

S.Laurensabdij 12 folio 20^{r-v}

1506, 1 september. Scheidsrechterlijke uitspraak door Adriaan Ram en Gerrit Peterszoon betreffende de tiendbetaling door het klooster Vredendaal buiten Utrecht aan het klooster Oostbroek in de polder Buurveld in De Bilt.

Een ghescheytsbrief tusschen onse convent ende 't convent van Vredendaill, van die derde gherve uut ½ hoeve lands in Buervelt. 1506.

Alsoe een sekere twist ende ghescheell gheweest heeft tusschen den eerweerdigen in Goede, heere abdt, prior ende ghemeene convent van Oistbroick, ther eenre, ende prior ende tghemeene convent van Vredendaill, ter ander zijde, ruerende van een halve hoeve landts die dat conuent van Vredendaill ghecofft hebben van Jacop van Amerongen, leggende in des abts voirg[enoemt] gherecht, in een polre landts gheheten Buervelt, uut welcke polre die abt voirg[enoemt] heeft die thiende ende tgherecht van die derde gherff, welcke gherecht inhoud die tweedeell te seyen ende dardendeell te weyen, nae inhoud der brieven dair off wesende. Soe ist, dat dese twist ende ghescheell ghestadelick, gheheell ende all ghebleven is van beyder parthyen aen onss meester Ariaen Ram ende Gherryt Peterssz[oon], up een peen van vijftich gouden croonen, tot behoiff die een helfft der kercken van den doem 't Utrecht, ende ander helfft ther syeken bij Vredendaill. Wair om soe is onsser beyder eendrachtelick uitspraeke ende seggen, dat 't convent van Vredendaill voirs[creven] deese voirsproeken halve hoeue landts sellen moeghen seyen offte weyen tot hoeren wille ende profijt, sonder eenich letsell, hinder offte wedersegging van den abdt off convent van Oistbroick voirg[enoemt]. Ende des soe sellen die prior ende convent van Vredendaill voirg[enoemt], voer 't gerecht van die derde gherff twee Rijns gulden, twyntich stuver voir den gulden, als t'Utrecht in den budell gancker ende gave sijn inder tijt der betailing, behoudelick nochtants den abt ende convent van Oistbroick voirg[enoemt] hoeren tiende, te betailen upten jairssdach off binnen eenre maent onbegrepen. Ende all ist, dat die prior ende convent van Vredendaill voirg[enoemt] voir dit gherecht van der derde gherff in voirleeden tijden meer pleghen te gheven, nochtants, want die prior ende convent van Vredendaill voirs[creven] veel dienst ende vreenscap in voirleeden tijden ghedain hebben ende noch altijt begheeren te doen dat convent van Oistbroick voirg[enoemt], soe ist onse begheert ende seggen upter peen voirs[creven], dat die abt ende convent van Oistbroick voirg[enoemt] mit dese onse uitspraeke ende seggen sellen hem ghenoege ende te vreden wesen. All dinck sonder arghelist. In kennisse der wairheit, soe hebben wy arbiters ende seggers onsser beyder seghelen aen desen brief ghedain. Ghegeven in't jair onss Heeren dusent vijffhondert ende sess, up sunte Gallen dach.

S.Laurensabdij 12 folio 20^v-21^r.

1297, september 4. Broeder Roelof, Ambronies' broeder, verklaart van abt, prior en convent van Oostbroek in erfpacht ontvangen te hebben een halve hoeve lands, genaamd Buurland.

In Goedens namen amen.

Ick Roeloff broder, Ambronies broder, dho kunt ende tho wetene, dat ick untfaen hebbe van gheestelicken luden dien abbet ende den prior ende meyne convent van Oestbruch eyne halve hoeve landes, die ghelegen is in dien richte dhes abtes ende dhes cloisters van Oistbruch, ende is gheheten Burlant, mit sulcker voirwairt, dat ick alle jair dien richten tweedeell sall saeyen off mijne richte erffnamen ende dat terrendeell weyden, ende dair eyne wech tho the hebbene, die wechlick sij ende moeghelick; dair off sall ick hem gheven elx siaers off mijne erffnamen dien tiende ende die derde gherve vrijlick sonder alrehande archeyt. Voert ist ghevoerwaert, dat ick dat voerseide landt sell verwaeren off mijne erffnamen dien tweedeell van dien dike ende van anderen onghelden, dat dairup vallen mach, ende dat terrendeell dhij abbet ende dat cloister van Oistbruch. Ende wair oich dat saeke, dat ick van desen vorgheseyden lande lite legghen einen morghen offte twee offte alltemaele off mijn erffnamen, soe soude ick offte mijne erffnamen van elcken morghen gheven XII solidos penningen, die ghenge ende gave sijn thot Utrecht, dien abte ende dien cloister van Oistbruch. Ende wairt oich dat sake, dat ick dese voirghenoemde penningen thoe sente Martijns misse in dien winter off bin ach[t] daghen darna nine gave off mijne erffnamen, so soide hij mij dhoen manen off mijne erffnamen. Wair dat ick hem nine betailde off mijne erffnamen, so soide hij mij dhoen panden in mijnen guede, so waer dat hiet voinde, off mijne erffnamen. Ende dade ick dan pantweringe off mijne erffnamen, so waer ick off mijne erffnamen dies landes quiet sonder einegerhande weidertale ende dat vorghesprokene landt weider tho tocomene op dat cloister van Oestbruch.

Opdat dese vorghenomde vorwort vast ende ghestade blive sonder alrehande archeit, so hebbe wij Rotart

van der Sterre, scapene thot Utrecht, ende wij Herman Grawert, scapene thot Utrecht, dhor Rolofes broder, Ambronies broeder, bede wille unsse seghele ghehanghen an desen brieff umme vasticheit dher nacomender dingen.

Dhi was ghegheven an dien jare uns Heeren, als men scrivet dusent tweehundert nighentich ende sevene, dhes wodendaghes na sente Egidyusdaghe.

S.Laurensabdij 12 folio 21^v.

1297, juni 21. Priorin en convent van Vrouwenklooster verklaren van abt, prior en convent van Oostbroek in erfacht ontvangen te hebben een halve en een derde hoeve, genaamd Buurland.

In Godes naemen amen.

Ic pryorinne ende meyne convent van Vrouwenklooster doen cont ende te wetene, dat wij ontfanen hebben van gheesteliken luden dien abt ende den prior ende den meynen convent van Oestbruke eine halve huve lants ende terden deel van eenre hueve, die ghelegghen in den richte des abts ende des cloisters van Oestbruck, ende is gheheten Burlant, met sulker vorwaerde, dat wij alle iaer den richten twe deel sullen sayen ende terden deel weyden, ende daer einen wech toe te hebbene, die wechtlick si ende rechtlic; daerof sullen wij hem gheven elckx iaer den tyende ende die derde garve vrilike sonder alderhande arricheit. Voirt soe is ghevorwert, dat wij dat voirgheseyde lant sullen verwaren dien tweedeel van dien dike ende van anderen onghelde, dat daerop vallen mach, ende dat derden deel die abt ende dat cloester van Oestbrucke. Ende waer oec dat sake, dat wij priorinne of meyne convent van Vrouwenklooster van desen tweedeel lands lieten ligghen einen morghen of twee ofte altemaele, soe soude wij gheven van elken morghen XII solidos penninghe, die ghenghe ende gave syn thot Utrecht, den abt ende den cloister van Oestbrucke. Waer oeck dat sake, dat wij dese voirghenoemde penninghen tot sinte Mertinsmisse in dien wynter of binnen acht daghen daerna neet en gaeven, soe soude hij ons doen manen in onse cloister. Waert dat wij hem niet en betaelden, soe soude hij ons doen panden in onse guede, soe waer dat hiet vonde. Ende dade wij dan pantweringhe, soe ware wij des landes quijt sonder enigherhande wedertale; ende dat voirsprokene lant weder the comene op dat cloister van Oestbrucke.

Opdat dese voirghenoemde vorwaerde vast ende ghestade blive sonder alrehande ariicheit, soe hebbe wij Heinrick, van der Gods ghenade abt thoe sinte Pouwel, ende wij, officiael tot Utrecht, doer dier priorinne ende des meynen convents bede wille van Vrouwenklooster onse seghele ghehanghen aen desen brieff omme vasticheit der nacomender dinghen.

Dit was ghegheven in dien iaren ons Heren, als men screef dusent tweehundert tnegentich ende suvene, des vrydaghes voir sinte Iohannesdaghe tho Mitsomere.

S.Laurensabdij 12 folio 21^v

1366, augustus 9. Overdracht van vijf morgen land op Buurveld door Gheryt Aelbrechtsone die Schriver aan de abdij Oostbroek.

{ folio 21 verso }

4 Een eyghendom van vijff merge lande in Buervelt.
5 Wij Jacop Zoudenbalch, bij der ghenaide Goidts abt tot Oistbroick, maeken kondt
6 ende kenlick allen lude dat voir onss, voir onsse scouten en[de] voir onse buere die hier nae
7 bescreve[n] zijn, ghecomen is in onse gherechte tot Oistbroick Gherryt die Schriver
8 Aelbrechtsone, borgher t'Utrecht, ende gaff ende droich op uut sijnen vrijen wille in
9 onse handt tot onss goidtshuys behoeff van Oistbroick vijff merghen lants enten erff-
10 pacht ende all rechts dat hij dair ane hadde, gheheten Buervelt, onderdeelt also alse
11 ghelege zijn in achtien morghen landts die Vastraedt en[de] Jacop die Wyghelair bruken,
12 also alse hij se voertijts van Alerts erffname van den Veen ende van sijner bastaerdkinder-
13 kinderen ontfanen hadde ende tot zijner behoeff off verteghen hadden, dair die vrouwe[n]
14 van Vrouwenklooster boven naistghelandt zijn ende beneden onse goedtshuys van Oist-
15 broick. Ende verteech dair off clairlicke tot onss goidtshuys behoeff voirs[eyts] also recht ende
16 oerdell wijsde dat hij sculdich was te doen. Hier waren over doe dit gheschiede Jacop
17 Blavoet, onse scout, Loedewick Aernt Ghijsbrechtssone, Hughe Haer, Roeloff Knijff,
18 Willam Jacobs[soen], buere in onse gherecht voirs[creven], ende anders guede lude. In oirconde
19 deser dinghe soe hebben wij, Jacop Soudenbalch, bij der ghenaiden Goedts abt voerge[noemt],
20 voer ons ende over onssen scouten ende buere voirs[creven] om hoerre bede wille desen brieff be-

21 seghelt mit onsse seghete. Ende wij, scouten ende buere voirs[creven], oirconden en[de] tuyghen dat
22 wij hier mede over ende ane waeren dair dit gheschiede also voirscreven is onder segele
23 ons lieffs heer[en] des abts seghell voirs[creven]. Ende hebben hem ghebeden dat hij des[en] brieff
24 mede over onss beseghelt heeft tot eenen oerconde. Ende ick, Gheryt de Scryver Ael-
25 brechtssone, lije ende kenne dat ick dese voirseyde vijff morghen lands enten erffpacht
26 ende all rechts dat ick dair ane hadde clairlicken opghedraegen ende overghegeven
27 hebbe mijnen heere den abt tot des goidshuys behoef van Oesbroick in allen manieren
28 also voirscreven staet ende hebbe om die meerre oirconde mijnen zeghell mede aen
29 desen brieff ghedaen. In kennisse der wairheit ghegeven in 't jair ons Heere[n] dusent
30 drie hondert sess ende 't sestich op Sinte Laurensavont.

S. Laurensabdij 12 folio 21^v-22^r

1388, maart 31. Overdracht voor het gerecht de stad Dordrecht van 4½ morgen en 4 hond land op Buurveld in het gerecht van Oostbroek door Gheraed Uutenleen te Dordrecht aan de vicarissen en koorgezellen van de Buurkerk te Utrecht.

{folio 21 verso}

31 Een eyghendom van een vierdell van 4½ merghen end 4 hondt
32 landts gecofft van d[en] vicariën en[de] altaristen tot Buerkerck t'Utrecht.
33 Aen allen ende eenen yghelicken die dese teghenwoerdige litte[re]n sullen sien ofte horen
34 leesen, sonderlinge eener eersamen wijsen van d[en] inhouden den abt van Oistbroeck off zijnen
35 rechten. Borghermeysters, scepenen ende raed der stede van Dordt, maeken condt ende
36 kennlick dat voer ons comen is Gheraed Uutenleen onsse port[ier]{?}, die overmits vreesse sijns
37 lijffs also hij seyde niet comen en dorste binne[n] die vrijheit der stadt van Utrecht, midts dat
38 hij dair ballinck der stadt is. Ende gaff op mit halm ende monde Willam Ghoeye als

{folio 22 recto}

1 totter ghemeenre altaristen ende ghesellen behoef der kercken van Buerkerck een
2 vrij ghyffte in volre machten en[de] eyghendom als van den vierendeell van vijfftalff {=4½} marge
3 ende vier hondt landts, ghelege op Buervelt in des abts gherecht van Oestbroick, dair
4 jonckvrou Aleydt Pots die drie deelen off toebehoeren ende Gheraed Uutenleen dat
5 vierendeel off toebehoerde als hij ons seyde, leggende dit voirs[creven] landt tuysschen Jan Pots
6 lande aen die overzijde, ende des abts lande van Oistbroick mitten lande dat Heyn Pon-
7 ciaens was an die nederzijde. Ende hier mede is Gheraed voirs[creven] te vollen off ghegain
8 van sijnen vierendeell van d[en] lande voirs[creven], als totter voirs[creven] altaristen en[de] ghesellenbe-
9 hoeff. Ende heeft ghelooft in volre machten te houden sulcke ghiffte als Willam Goeye
10 voirs[creven] dair off den voirs[creven] altaristen ende ghesellen overgeven sall in alre manie[ren]
11 of se Gheraed voers[creven] hem selve met halm ende met monde over-ghege[ven] hadde. In
12 kennisse deser saeken soe heb[be]n wij onsser stede zeghell ghehange an desen brieve.
13 Ghege[ven] in 't jair onss Heeren dusent driehondert acht ende tachtich 's dinsdaghes
14 nae onsser Vrouwendach annu[n]ciatio.

S. Laurensabdij 12 folio 22^r

1392, juni 26. Bevestiging van de overdracht van een kwart van 4½ morgen en 4 hond land gelegen op het Buurveld in het gerecht van Oostbroek door Willam Goede namens Gerrit Uutenleen aan de pastoors en de vicarissen van de Buurkerk.

{folio 22 recto}

15 Een oevergiffte van d[en] selven.

16 Alle den gheene[n] die des[en] brieff sellen sien off hoe[re]n leesen doe ick verstaen, Willam
17 Goede, dat ick belije ende kenne, dat ick overmidts machte des opene[n] brieffs dair mijn
18 teghenwoerdighen brieff doerghesteken is, van Gheryds wege Uuten- leen, doe
19 men screeff dat jair ons Hee[re]n dusent driehondert neghen en[de] tachtich op sinte Pe-
20 tronellenavont {30 mei}, voir den scouten ende bueren op Buervelt in des abts gherechte

21 van Oistbroick, overghegeve[n] hebbe van Gherryts wege[n] Uuttenleen voirseyt
22 den cureyten ende den ghemeen ghesellen tot Buerkercke t'Utrecht, dat vierendeel
23 van vijfftehalff {=4½} morghe[n] en[de] vier hondt landts, ghelege in den gherechte voirs[creven], dair
24 Jan Pott naist ghelandt is an die oversijde ende die abt voirs[creven] mit lande dat Heyne
25 Ponciaens was aen die nederzijde, ende dair ick dese overghyffte dade als voirscreve[n]
26 is. Dair waeren over en[de] ane Johan Heynenzoen, scoutte, Aernt van d[en] Horst, Ghijsse-
27 brecht Roest ende Claes Peterss[oen], buere in d[en] voirseyde gherechte ende anders veell
28 gued[en] lude. In oirconde deser dingen soe heb ick, Willam Gode voirseyt, dese brieff be-
29 seghelt mit mijne[n] seghell. Gheg[even] in 't jair onss Heerre[n] dusent driehondert twee
30 ende t'neghentich des woensdaeges nae sinte Johansdach te middezoemer.

S.Laurensabdij 12 folio 22^r-22^v

1387, oktober (9?). Verkoop van een vierendeel van 5 morgen, 4 hond en 7 roeden land gelegen op uurveld door Gheryt Uuttenleen aan de pastoors en vicarissen van de Buurkerk.

{blad 22 recto}

31 Een brieff van die vercopinge van dit voers[eyts] vierendeell landts.

32 Alle den gheenen die desen brieff sellen sien off hoe[re]n leesen doe ick verstaen, Gheryt
33 Uutenleen, dat ick vercofft hebbe den cureyten ente ghemeen ghesellen van Buerkerck
34 t'Utrecht om een seker su[m]me van ghelde de zijne voll ende all betailt heb[be]n{?} den
35 lesten penninck mitten yrsten, dat vierendeell van vijff morghe[n] vier hondt en zeven roeden landts, dair
36 joncfrou Alyden, Jan Pots dochter, die and[er] drie deell off toebehoeren,
37 eggen ende eynd[en] mit all hoe[re]n toebehoeren, alsoe ghelege zijn op Buervelt bij de

{blad 22 verso}

1 Bilte in des abds gherechte van Oistbroick, dair Jan Pot boven naistghelandt
2 is ende die abdije van Oestbroick bened[en]. Ende ick hebbe ghelooft ende ghelove in guede
3 trouwen den cureyten enten ghesellen voirseyt alsoe dat ik hem den eyghendom van d[en]
4 vierendeell van d[en] voirseyd[en] lande sell gheven off doen gheven tuysschen dit en[de] een
5 maent nae Paesschen nu naistcomende alsoe dattet hem vast ende staede zij sonder
6 arghelist. Voert soe heb ick ghelooft voir mij en[de] mijn erffnamen den cureyten ente
7 ghemeen ghesellen voirs[creven] alsoe dat ick hem dat vierendeell van d[en] voirseyde lande ente
8 eyghendom dairoff vrijwaeren sell jair ende dach naistcomende, nae dien dat ick hem
9 den eyghendom hebbe doen gheven alsoe voirs[creven] is. Voert soe sellen zij den pacht van d[en]
10 vierendeell van d[en] voirs[eyde] lande voert ane heffen ende opboeren. Ende ick hebbe ghe-
11 loefft in goed[en] trouwen dat ick noch mijn erffnamen hem nimmermeer hindelette
12 noch aentaele doen en sellen an d[en] voirs[creven] lande, sonder arghelist. In oirconde des brieffs
13 besegheld mit mijnen seghell ghegev[en] in 't jair ons Hee[re]n dusent drieho[n]dert
14 zeven ende tachtich op Sinte Victoersavont.

S.Laurensabdij 12 folio 39^r-39^v

1507, augustus 4. Uitspraak in het geschil tussen de S.Laurensabdij en Gijsbert van der Haar betreffende een rente uit akkers land in de Runnebeek te De Bilt, met kwitantie van Gijsbert van der Haar.

{folio 39 recto}

3. Een ghesceytsbrieffs tusschen Ghijsbert van d[er] Hair die hem
4. vermact te hebben in [de] sceppel rogge uut sekere onsser lande[n] ghe-
5. legen in d[en] Runnebeek ende tuysschen onsse convent.
6. Wij Ghijsbert van Lansscroen, Loeff van d[er] Hair, Steven van Rutenberch ende Aernt Passert
7. maeken condt allen luyd[en] die desen brieff sellen zien off hoeren leesen dat van een vrintlicke dedinge
8. ende gesceit gemaict, gededingt ende uutghesproeken hebben eendrachtlicken tuysschen den eer-
9. weerdighe[n] vaeder den abt ende dat convent van Oistbroick buten Utrecht ther eenre ende Gijs-
10. bert van d[er] Hair ther andere zijden alsoe die voirs[creven] parthijen dat gheheell ende all aen ons ge-
11. steeding gebleven zijn ruerende van alsulcke twist ende ghescheell als dese voirs[creven] parthijen mit
12. malcanderen ontstaende ghehadt hebben van weghe[n] sceppell rogen erfflicker renthen die Gijs-

13. bert van d[er] Haer voirs[creven] vermat te hebben uut sekere lande[n] offte ackeren ghelegen in 't gherecht
14. van De Bilt, den convent van Oistbroick op dese tijt toebehoerende welcke neghen screppell roggen
15. Ghijsbert voirs[creven] aengecomen souden zijn mit zijner huysfrouwen van Claes Ketelair, Ghijsbert
16. van der Hair wijffs vaeder. In de[n] yrsten is onsse eendrachtlicke seggen dat Ghijsbert voirs[creven] hebben
17. ende bueren sell van't convent van Oistbroick eens de su[m]me van viertich goud[en] Ph[ilip]s gulden
18. voir alsulcke recht ende toeseggen als Ghijsbert voirs[creven] hebben mach off aengecomen is van
19. Claes Kettelair offte Loeff Ketelair offte Loeffs erffnamen van d[en] voirs[creven] neghen sceppell roggen
20. ende achterstalle dairoff verscenen alsoe dat Ghijsbert voirs[creven] off zijn erffnamen offte Loeff Ketelairs
21. erffnamen den voirs[creven] abt ende convent van Oistbroick gheen moeyenisse meer om die neghen
22. scepell roggen offte den affterstalle dairoff doen en sellen in eenigerwijs alsoe dat dat convent
23. voirs[creven] hier off altijt ghevrijt ende ontlast zellen zijn. Ende want wij Ghijsbert van Lanscroom,
24. Loeff van de[r] Hair, Steven van Rutenberch ende Aernt Passert, zeggens voirs[creven], willen dat dit
25. seggen voirs[creven] voldaan ende ghehoud[en] zell werd[en] soe 't aen ons als voirs[creven] stait gheheelick
26. ende ghestedich ghebleven is, soe hebben wij des[en] brieff tot eenen oirconde mit onss[en] segelen
27. uuthangende besegelt. Ghege[ven] in't jair ons Heeren dusent vijffhondert seven upten vierden
28. dach in Augusto.
29. Een quytancie van dese voirs[creven] viertich
30. Ph[ilip]s guld[en] dair dese
31. voirs[creven] brieff aff spreeckt.
32. Ick Ghijsbert van d[er] Hair doe kondt allen lud[en] ende beleie midts dese mijne brieve alsoe mij {folio 39 verso}
 1. bij Ghijsbert van Lanscroom, Loeff van d[er] Hair, Steven van Rutenberch ende Aernt Passert als
 2. seggers toegeseyt zijn te hebben van d[en] eerweerdigen hee[re]n die abt en[de] ghemeen convent van
 3. Oistbroick buten bij Utrecht die su[m]me van viertich goud[en] Ph[ilip]s guld[en] heercommende van alsulcke
 4. upseggen als ick op mijn heere die abt ende convent voirg[enoemt] hadde als van negen scepell rogge
 5. jairlix renten uut sekere ackeren landts gelegen in den gerechte van Die Bilt nae innehout
 6. des seggensbrieff dairvan wesende. Soe ist dat ick belije ende bekenne voir mij ende voir
 7. mijnen ende Loeff Ketelairs erffnamen alsoe dat mij die eerweerdige heeren abt ende gemeen
 8. convent van Oistbrouick voirs[creven] well vernuecht, voldaan ende betailt hebben van d[en] viertich
 9. gouden Philippus guld[en] nae inhout des selven seggens ende schelde dair o[m]me den abt ende
 10. dat convent ende hoeren naecomelingen in als dair van clairlicken quyt ende dancke hemluid[en]{?}
 11. betailinge den lesten pe[n]ninck mitten yrsten sond[er] argelist. In kennis der wairheit soe hebbe
 12. ick Ghijsbert van d[er] Haer voers[creven] desen brieff mit mijn zeghell besegelt tot eenen oirconde.
 13. Ghegeven in 't jair ons Heeren vijffthienhondert ende seven opte[n] sevend[en] dach in agosto.

S.Laurensabdij 12 folio 39v

1411, juli 19. Overdracht door Gijsbrecht Hermanszoon aan Herbert Pallaes van vijf morgen land met hofstede en een belendende akker land, gelegen aan de Bisschopswetering in Richartskamp bij Oostbroek.

{folio 39 verso}

14. Een updracht ende overgiff van VI merge[n] landts aen Die Bilt,
15. streckende van die Biscopswetering tot upweert aen die meente.
16. Wij, Johan van Vulven, bij der ghenad[en] Goidts abt tot Oistbroick bij Utrecht, doen condt allen
17. luden dat voer ons quam ende voir onssen scouten, tijnsngenoten ende buere die hier nae bescreven
18. staen Ghijsbrecht Hermanss[oon] ende gaff dair over tot onsser antwoerde Herbert van Pallaes de
19. vijff mergen lants mitter hofstede ende mit alle hoeren toebehoeren dair jacop Janss[oon] nu up woent
20. alsoe alsoe geleg[en] zijn aen des Biscoepswetering in Richaertscamp bij Oistbroick in onss ghe-
21. rechte voirs[creven] dair joncfrou Gheertruijt van d[er] Meern de begijne boven ende der Joncfrouwen-
22. stege van Vrouwencloister bened[en] naistgelegen zijn. Dair tot gaff Ghijsbrecht voirg[enoemd] mede over
23. den voirseyde Herbert van Pallaes alle alsulck rechte als hij hadde aen eenen akker lants ghe-
24. legen aen de vijff merg[en] lants voirs[creven] ende Ghijsbrecht Hermanss[oon] voirg[enoemd] verteech van dese[n] lande
25. voirs[creven] ende van allen rechts ende toeseggens dat hij dair aen hadde offte in eenigerwijs hebben mochte

26. tot behoiff Herberts van Pallaes voirg[enoemd] alse die tijnsngenoten ende buere voirs[creven] wijsden dat recht
27. was ende mitten rechte stadicheit houden sell, behoudelicken ons ende onss[en] abdijen voirs[creven] all ons
28. rechts. Dair dit gesciede waeren over ende aen Henrick Jacopsz[oon] onsse scoute ind[er] tijt, Ysack Bouma[n]ss[oon],
29. Gherryt Pouwelss[oon], Peter van Toern, Henrick Borre, Evert van d[en] Rhijn ende Johan Splinter, tijns-
30. genoten ende buere in onsse gerecht voirs[creven] ende anders vele gueder lude. Ende opdat dit vaste
31. ende stade blijve soe hebben wij, Johan van Vulven, abt voirg[enoemd], onssen zeghell aen desen brieff
32. ghedaen teenen oirconde van onsse gherechts wegen voirs[creven] ende over onssen scoute, tijnsngenote[n]
33. ende buere voirs[creven] om hoerre beede wille. Ende wij, scoute, tijnsngenoten ende buere voirg[enoemd] oirco[nden]
34. en[de] tuygen ond[er] zegell ons lieffs hee[re]n des abts voirs[creven] dat wij hierover ende ane geweest hebben
35. alse hiervoor bescreven staet ende hebben hem gebed[en] desen brieff mede over ons te besegelen
36. mit zijnen zegell. Ghegeven in 't jair ons Heeren dusent vierhondert en[de] elve des sonne[n]dages
37. nae sinte Margarietendach.

S.Laurensabdij 12 folio 40r-41r

1478, juli 11. Overdracht door Loeff van Pallaes en Henrick Koerntgen van vijf morgen land met een hofstede en een belendende akker land, gelegen aan de Bisschopswetering in Richartskamp bij Oostbroek. Met erkenning van deze overdracht door Loeff van Pallaes alsmede kwitantie voor de ontvangen erfrente

1. Een opdrach ende overghiff van d[en] selven.
2. Wij Jacop van Doemburch, bij der genaeden Goidts abt tot Oestbroeck bij Utrecht, doen condit allen lud[en]
3. dat voir ons quam ende voer onssen scoute, tijnsngenoten ende buere die hiernaes bescreven staen Loiff
4. van Pallaes ende gaff dair over tot onss[en] antwoerde voer hem ende voir Joncfrou Belije zijne[n] wijve
5. dair hij up dese tijt wittelicke ghebuerte bij heeft Henrick Koerntgen die vijff mergen landts
6. mitter hoffstede ende mit all hoeren toebehoeren alsoe alse gelegen zijn aen des Byscopsweteri[n]ge
7. in Rychaertsampe bij Oestbroeck in onss[en] gherechte voirs[creven] dair joncfrou Geertruydt van der
8. Meern de bagijne hoir erffnamen boven ende der Joncvrouwensteede van Vrouwencloester be-
9. ned[en] naistgelegen zijn. Daertoe gaff Loeff voirg[enoemd] mede over den voirs[creven] Henrick Koerntgen alle
10. alsulcke rechte als hij hadde aen eenen acker landts ghelegen aen den vijff mergen lants voirs[creven].
11. Ende Loeff voirg[enoemd] verteech van des[en] lande voirs[creven] ende van alle rechts ende toeseggens dat hij
12. dairaen hadde offte in eenigerwijs hebben mochte tot behoiff Henrick Koerntgen voirg[enoemd] alse
13. die tijnsngenoten ende buere voirs[creven] wijsden dat recht was, ende mitten rechte stedicheyt
14. houden sell, ende hij gheloeffden 't hem mede jair ende dach te vrijen ende te waeren alse
15. erffcoep recht is nae den rechte van d[en] lande ende alle voirco[m]mer off te doen behoudelicken
16. ons ende onsser abdijen voirs[creven] all ons rechts. Dair dit ghesiede waeren over ende aen Pou-
17. wels Jan Martijnss[en] (scout) onsse scoute indertijt, Steven Dirckz[oon] ende Evert Lambertz[oon], tijns-
18. genote[n]
19. ende buere in onsse gherechte voirs[creven] ende anders veel guede lude. Ende opdat dit vaste en[de] stade
20. blijve soe hebben wij Jacop van Doemburch abt voirg[enoemd] onsse segell aen des[en] brieff gedain t'eenen
21. oirconde van ons gherechts weggen voirs[creven] ende over onss[en] scoute, tijnsngenoten ende buere
22. voirs[creven] om hoere beede wille. Ende wij scout, tijnsngenoten ende buere oirconden ende tugen
23. dit onder zegell ons lieffs heeren des abts voirs[creven] dat wij hierover ende ane gheweest
24. hebben alse hiervoor bescreven staet ende hebben hem ghebed[en] desen brieff mede over
25. ons te besegelen mit sijnen seghel. Ghegeven in 't jair ons Heeren dusent vierhondert
26. acht ende 'tseventich des saterdages voir sinte Margarietendach {11 juli 1478}.
26. Een erffpacht van d[en] selven lande voirs[creven].
27. Alle denghenen die desen brieff sellen sien off hoeren lees[en] doe ick verstaen Loeff van Pallaes
28. dat ick voir mij ende mijnen erffnamen eenen eewelicken erffpacht ontfangen hebbe van Henrick
29. Koerntgen ende zijnen erffnamen ende naicomelingen vijff mergen landts mitter hoffstede ende
30. mit alle hoeren toebehoeren alsoe die gelegen zijn aen die Biscopsweteringe in Rychaertsca[m]pe
31. bij Oistbroeck in des abts gherecht van Oistbroeck dair joncfrou Geertruydt van d[er] Meern die ba-
32. ghijne hoir erffnamen boven ende der Joncfrouwensteede van Vrouwencloister bened[en] naistghe-

33. legen zijn ende dairtoe noch alle alsulcke rechte als hij hadde aen eenen acker lants, gelegen
34. aen den vijff mergen lants voirs[creven] welcke vijff mergen lants mitter hoffstede ende acker voirs[creven] mit
35. alle hoeren toebehoeren ick Loeff voirs[creven] den voirs[creven] Henrick Koerntgen in voirleed[en] tijden inde ghe-
36. rechte voirs[creven] off overgegeven hebbe, elx s'jaers om acht guede goud[en] toernorster Rijns gulden[en] die
37. voer datum 's brieffs ghemunt ende geslaegen zijn off payment hoirre weerd[en] in d[en] tijt der beta-
38. linge, te betailen ende co[m]mervrij te leveren binnen der stadt van Utrecht in hoir seker vrij behout
39. die een helfft van d[en] voirs[creven] renten op sinte Jacopsdach in die zomer nu naistcomende ende die [ander] {?}
40. {folio 40 verso}
 1. helfte op sinte Agnietendach in die winter dair naestvolgende off nae eenre maent nae elcke
 2. termijn voirs[creven] onbegrepen ende alsoe voert jairlix erflicke ende eewelick vrij gelts sonder
 3. eenigerhande affcortinge off verminderinge der renthen voirs[creven] van allen ongelden offte onrade
 4. dat nu opten voirg[enoemde] lande is offte naemaels dairop comen offte geset mach werden, 't sij van
 5. dijken, van dammen, slusen, watergangen, moelengelt, van veeten, oirlege, rove, brant,
 6. waternoet, heere[n]scattinge, landsettinge, hoe offte in wat manieren dattet toecomen ofte
 7. geset mocht werden in eenigerwijs, niet uutgesondert. Ende alle den oncost, ongelt offte
 8. onraet sellen ick offte mijnen erf[n]amen offte nacomelingen altoes ter geender tijt geld[en]
 9. betailen, maeken ende verwaeren up onsse cost buyten Henrix ende zijnen erf[n]amen en[de]
 10. naicomelingen cost offte scade. Mit sulcker voirwaerden dat ick Loeff off mijnen erf[n]ame[n]
 11. offte naicomelingen dese voirs[creven] renten up elcke termijn der betailinge van Henrick off
 12. zijnen erf[n]amen offte naicomelingen voirs[creven] vrijen, lossen ende off roepen moegen elcke
 13. penninck mit sestien der selver penningen ende mitten renten die daer off versceenen
 14. ende onbetailt waeren mit sulcker voirwairden. Waer 't saeke dat ick off mijn erf[n]amen
 15. offte naicomelingen dese voirs[creven] renten jairlix met en betailden up elcke termijn voirg[enoemt]
 16. ofte eenich van d[en] voirg[enoemde]punten ende voirwarden verbraecke ende niet en hielde, soe
 17. vielen wij van deser voirs[creven] erf[p]acht, losse, wedercoep ende clairlicken van alle rechts
 18. ende toeseggens dat wij hadde offte in eenigerwijs hebben mochten aen den lande ende
 19. hoffstede voirs[creven] ende dat selve lant ende hoffstede voirg[enoemd] quaem dan weder vrij, losse en[de]
 20. leedich ende onbeco[m]mert aen Henrick Coerntgen ofte sijnen erf[n]amen offte naicomelinge[n]
 21. voirs[creven] hoeren vrijen wille daer mede te doen onbecroent van yemant, indien ende alsoe-
 22. verre else zij 't upnemen willen ende anders niet, behoudelicken hoer nochtans alle
 23. hoers versceenen ende onbetailden pachts, sonder argelist. In kennisse der waerheit
 24. soe heb ick Loeff van Pallaes voirs[creven] mijnen zegell aen desen briefff gehangen. Gegeven
 25. in 't jair ons Heeren dusent vierhondert negen ende seventich des saterdages voer sinte
 26. Andriesdach {27 november 1479}.
27. Een quytancy.
28. Ick Loeff van Pallaes belije ende kenne dat mij Henrick Coerntgen well vernuecht ende
29. voldaan ende betailt heeft van die acht guede goud[en] overlantse coervorster Rijnsche
30. gulden[en] 's jaers erflicken renten die ick hem vercofft hebbe mit vijff mergen lants mitter
31. hoffstede ende mit all hoeren toebehoeren alsoe die gelegen zijn aen des Biscopswete-
32. ringe in Rychaertscampe bij Oistbroick in des abts gerecht van Oistbroick dair joncfrou
33. Geertruijt van d[er] Meeren die bagijn hoer erf[n]amen boven ende Joncvrouwensteeghe
34. van Vrouwencloister bened[en] naistgeleg[en] zijn ende dairtoe noch alle alsulck rechte als ick
35. hadde aen eenen acker lants gelege aen den vijff merge[n] lants voirs[creven] dairvan ick hem voir
36. den abt voirs[creven] ende sijnen scout, tijns genote[n] ende bure[n] in d[en] rechte voirg[enoemd] den vrijen eygen-
37. dom van d[en] alingen lande ende voirs[creven] guede aff overgegeve[n] hebbe nae uutwijsinge 's brieffs
38. die dairaff is, ende ick soelde dairom den voirg[enoemde] Henrick Coerntgen en[de] zijne[n] erf[n]ame[n] en[de]
39. nacomelinge voir mij ende mijne[n] erf[n]ame[n] dairvan clairlicken quyt sond[er] arch. In kennisse
40. der wairheit soe heb ick Loeff voirs[creven] mijne[n] zegell aen des[selfs] brief gedain. Gegeven in 't jair {folio 41 recto}
 1. ons Heeren dusent vierhondert negen ende seventich des saterdages voir sinte Andries-
 2. dach {27 november 1479}.

1487, februari 20. Jkvr. Janna Jan Scraassertsdochter wordt door de abt van Oostbroek beleend met een jaarlijkse rente groot 15 Rijnse guldens, gevestigd op 5 morgen 4 hond land met 12 roeden wetering, en het huis, de hofstede en singel genaamd Keersberch, met nog 10 morgen land genaamd Middelbroick, en 5 morgen land gelegen in Cattenbroick, leen van de genoemde abdij, na opdracht van Vincencius van Renesse.

1. Leenbrieven tot Zeyst
2. Wij Aelbert Ffrenck, bij der onthengenisse Goidts abdt tot Oistbroick buyten Utrecht,
3. doen condt allen luyden, dat voir ons ende voir die mannen van leen hiernae bescreven
4. gecomen is Vincencius van Renesse, onsse man, ende droich ons op mit zijnen vrijen
5. moetwille in onss[er] handt vijffthien Rijnssce gulden, twintich stuyvers current voir den
6. guld[en] gerekent, des jaers erflicke lossrenthen, vrijs geldes van allen onrad[en], costen en[de]
7. lasten die zijn offte y[m]mermeer come[n] moegen, hoe dat men die vind[en], rekene[n] offte be-
8. dencke[n] sell kunne[n], the betailen altijt op Sunte Aechten dach nu naistcomende, ende all
9. soe voert jairlix, erflick ende eewelick duerende, uut vijff mergen ende vier hondt
10. landts ende twaelf roed[en] weteringh ende die huysinge, hofstede ende cijngell mitten
11. cleynen campgen dairbij gelegen, mit allen hoeren toebehoeren, alsoe als dit voirsch[even]
12. guedt gelegen is tot Zeyst in ons genedichs heeren gerechte van Utrecht ende ghe-
13. heten is Keersberch, dair die Kerckwech die van Cattenbroick tot Zeyst gaet boven ende
14. die nonnen van Vrouwencloister buyten Utrecht bened[en] naistgelandt zijn. Item noch
15. hiertoe thyn mergen landts alsoe alse gelegen zijn in d[en] gherechte voirsch[even] mitter
16. hoffstede gheheeten Middelbroick, die in d[en] selven lande ghelegen is, dair die voirsch[even]
17. Kerckwech boven naistgeleg[en] is ende die nonnen voirsch[even] bened[en]. Item noch vijff merg[en]
18. landts gelegen in Cattenbroick, dair Willem Croeckens naicomelingen boven ende dat con-
19. vent van Windesim bened[en] naistgelandt zijn, zoe Vincencius voirsch[even] alle die voirsch[even]
20. alinge guedt van ons ende onsser abdijen voirsch[even] the leene houdende is. Mit sulcker
21. voirward[en], dat Vincencius off zijn leenvolger dese renthen voirsch[even] tot alretijt upten
22. termijn van betailinge voirg[enoemt] vrijen ende lossen sullen moegen mit tweehondert en[de]
23. vijff ende twintich Rijnssche gulden payments voirsch[even] ende mitten verscheenen onbe-
24. tailden renthen. Ende Vincencius voirsch[even] ghinck dese vijffthien Rijnssche guld[en] 's jaers
25. als voirsch[even] is uut ende verteech dair off clairlicken alse die manne voirsch[even] wijssd[en] dat
26. recht was ende hij sculdich was te doen, alse dat hij dair nyet meer aen en behielt noch
27. wachtende en was, ende wij onssen vrijen wille dairmede doen mochten. Doe dat ghe-
28. schiet was, doe verlyede wij rechtevoert ende verleend[en], verlijen ende beleenen mit
29. desen onssen brieve joncfrou Janna Jan Scraassertsdochter die voirsch[even] vijffthien Rijnssche
30. guld[en] jairlix renthen uutten voirsch[even] alinge land[en] ende gued[en] soe dat die hiervoer
31. bescreven ende bepaelt staen, vrijs geldes van allen onraed[en], costen ende lasten die zijn
32. offte y[m]mermeer comen moeghen, woe dat men die vinden, rekenen ofte bedencken sell
33. kunnen, the houden van ons ende van onsser abdijen voirsch[even] joncfrou Janna voirsch[even]
34. ende hoir naicomeling[en] tot eenen gueden onversterfflick erfleen, the verheerghe-
35. waed[en] als 't mit recht verschijnt mit een paer witter handtscoen, behoudelick Vincen-
36. cius van Renesse zijre lossinge aen den renthen in manieren voirsch[even], ende behoude-
37. licken altijt ons onsser abdijen ende eenen ygelicken zijns rechts. Ende voir joncfrou
38. Janna voirsch[even] heeft ons mansschap huldinge ende eedt gedain Herman van Werck-
39. hoven. Hier waeren over ende aen dair dit gheschiede Alffer Ruyssch ende Helmich
40. van Doernick, als manne des ghestichts van Utrecht, om ghebrecks wille onss[er] ma[n]ne
41. up dese tijt, ende meer gued[en] luyde genoich. In kennisse der wairheit soe hebben wij
42. abt voirsch[even] onsse zeghell aen desen brieff ghehang[en], ghegeven in't jair ons He[er]jen
43. dusent vierhondert zeven ende tachtich upten wyntichsten dach in ffebruario.

1526 (na 14 februari). Jkvr. Janna Dirxdr. van Zuylen van Hermelen Gherydts weduwe van Culenborch wordt door abt en convent van Oostbroek beleend met een losrente groot 15 Rijnse gulden per jaar, gaande uit de goederen van Kersbergen onder Zeist, na opdracht van het convent van St.Maria

Magdalena te Utrecht door Marcelys van Helsum, daartoe gemachtigd volgens de hier ingelaste brief dd. 14 februari 1526.

{folio 73 verso}

1. Een updracht ende leenbrieff van d[en] voirs[creven] renthen en[de] gued[en].
2. Wij Evert van Maurick, bij der ghenaid[en] Goidts abt tot Oistbroick bij Utrecht,
3. doen condt allen luyd[en] dat voir ons ende voir mannen van leen hierna bescreven gecome[n]
4. is Marcelys van Helsum, ende thoend[en] ons eenen openen brieff ganss gave ende well
5. besegelt mit des convents zeghell, dairinne benoemt soe die gheleke, ende wij bekenne[n]
6. mochten onגעanseleert ende ongheraseert, sprekende van woorde te woerde alldus:
7. *Wij Elysabeth Jansdochter, mater, ende voert dat ghemeen convent van Sunte Maria*
8. *Magdalenen, ghelegen binnen Utrecht, maeken condt allen luyd[en], dat wij machtich ghe-*
9. *maect hebben ende maeken machtich mit desen tegenwoirdigen brieve Marcelys van*
10. *Helsum van onss[en] wegghen ende in onssen naem voir den eerweerdighen heeren*
11. *Evert van Maurick, abt tot Oistbroick, als leenheer, ende voer mannen van leen*
12. *up te draegen ende over te geven in handen des leenhers voirs[creven], om als dan dair voert mede*
13. *beleent te werden joncfrou Janna Dirxdochter van Zuylen van Hermelen, Gherydts wedue*
14. *van Culenborch, vijffthien Rijnssce guld[en], twintich stuvers current voir den guld[en] ghe-*
15. *reket, 's jaers erfflicke lossrenthen, die wij ende onsse convent voirs[creven] jairlix hebben*
16. *uut desen naebescreven land[en] ende gued[en]. In d[en] yrsten vijff merg[en] vier hondt landts*
17. *ende twaelf roed[en] weteringen ende die huysinge, hoffstede ende cyngell mitten cleyne[n]*
18. *campken dairbij gheleg[en], mit all hoe[re]n toebehoeren, allsoe die gheleg[en] is tot Zeyst*
19. *in onsse ghenadichs heeren gherecht van Utrecht, ende is gheheten Kerssberch,*

{folio 74 recto}

1. *dair die Kerckwech die men van Cattenbroick tot Zeyst gaet boven, ende die nonnen van*
2. *Vrouwencloister buyten Utrecht bened[en] naist ghelegen sijn. Item noch hiertoe tien merg[en]*
3. *landts alsoe die ghelegen sijn in d[en] gherechte voirs[creven], mit die hoffstede gheheten Middel-*
4. *broick die in d[en] selven lande ghelegen is, dair die voirs[creven] Kerckwech boven, ende die no[n]nen*
5. *voirs[creven] bened[en] naistgelant sijn. Ende dairtoe noch vijff merg[en] landts gelegen in Cattenbroick,*
6. *dair Willem Croeken naicomelingen boven ende dat convent van Windesim beneden naist-*
7. *gelant sijn. Ende dair voert ghemachticht off te verthijen ende van allen rechts ende*
8. *toeseggens dat wij ende onsse convent voirs[creven] dair aen hebben tot behoiff joffer Janna*
9. *voirs[creven] als recht is, ende dair voert inne te doen ende te laten ghelijckerwijs ende in allen*
10. *maenieren off wij dair selver tegenwoirdich ende voor ooghen waeren ende 't selve mit*
11. *hande ende mit monde deden. Ghelovende mede voir ons ende onssen naicomelingen, soe*
12. *wes Marcelys van Helsum voirs[creven] hierinne van onsser wegghen doen ende laten sell dat*
13. *vaste ende onverbreckelicken te houden ende te doen houden, ende dair nu noch ny[m]mermeer*
14. *tegens te seggen noch teghens te doen noch doen doin in gheenre wijs. All dinck sonder*
15. *argelist. In kennisse der wairheyth hieroff soe hebben wij mater ende ghemeen con-*
16. *vent voirs[creven] onsse convents segell aen desen brieff gedain. Ghegeven in't jair ons Hee[re]n*
17. *duysent vijffhondert sess ende twintich upten vierthienden dach in ffebruario. Ende*
18. *doe wij den openen machtbrief voirs[creven] ghesien ende well verstaen hadden, aldair soe*
19. *droich Marcelys voirg[enoemt] up ende gaff over bij ghevolch der leenmanne[n] naebescreve[n]*
20. *in onssen handen die vijffthien Rijnssce guld[en] 's jaers lossrenten, die 't selve convent van*
21. *Sinte Marie Magdalen hadde uutten erven ende gueden voirs[creven], dair denselv[en] open[en]*
22. *machtbrieff off spreeckt. Ende Marcelys voirs[creven] verteech dairoff als ghemachticht tot*
23. *behoiff [joffer Janna voirscreven] alsoe die leenmannen wijsden dat recht was, ende hij mit recht sculdich*
was
24. *te doen. Dait oick gedaen wesende, soe verlijeden wij rechtevoert ende verleend[en], verlijen*
25. *ende beleenen mit desen onssen brieve joffer Janna Dircksdochter van Zuylen van Her-*
26. *melen, Gherydts wedue van Culenborch, die voirs[creven] vijffthien Rijnssce guld[en] 's jaers loss-*
27. *renthen uutten alingen landen ende gueden soe die hiervoor bescreven ende bepaelt*
28. *staen, vrijs geldts van allen onraed[en], costen ende lasten die sijn off y[m]mermeer comen moe-*
29. *gen, hoe dat men die vinden, rekenen offte bedencken mach, the houden van ons ende va[n]*
30. *onsser abdijen voirs[creven] joffer Janna voirs[creven] ende hoeren naecomeling[en] tot eenen gueden on-*
31. *versterfflick erffleen, the verherghewaed[en] als't mit recht verschijnt mit een paer*
32. *witter handtscoen. Behoudelicken Vincencius van Reneess off zijn naicomeling[en] hoir lossin-*

33. ge aen den renthen voirs[creven], nae uuiwysinge segele ende brieve dair off wesende. Ende
34. behoudelicken altijt ons onsser abdijen ende een ygelick zijns rechts. Ende voir joffer
35. Janna voirs[creven] heefft ons mansscap, huldinge ende eedt ghedain Peter van Winssen.
36. Hier waeren over ende aen Jan van Oestrum ende Gelys die Roever, scout ten Doem
37. t'Utrecht, leenmannen des ghestichts van Utrecht, om ghebrecks wille onsser leen-
38. mannen up dese tijt, ende meer gueder luyden. Alle dinck sonder argelist. In kennisse
39. der wairheit hier off soe hebben wij abdt voirg[enoemt] onssen segell aen desen brieff doen
40. hangen, ghegeven in't jair ons Heeren duysent vijffhondert sess ende twintich
41. upten ...{datum niet ingevuld}

{folio 74^v t/m 78^v onbeschreven}

S.Laurensabdij 12 folio 79r

1310, juli 17. Johan van Zeyst, knape, verkoopt aan abt en convent van Oostbroek zijn erf gelegen in het gerecht van Zeist, geheten die Oude Gerthoeff en die Goere (de Goor was bij de Kroost gelegen).

1. Een overgiff van een erve vanoudts ghenoomt die oude
2. Gerthoeff ende die Goere.
3. Alle gheen en die desen brieff sellen sien offte hoeren leesen doe ick Johan van Zeyst, knape,
4. te weten ende oirconde in desen brieve, dat ick geestelicken luden den abbete ende den convente
5. van Oistbroech wittelicke ende vrijelicke vercofft hebbe mijn erve dat gelegen is in Zeyster
6. gerechte ende is geheten die Oude Gerthoeff ende die Goere eggen ende enden, alsoe als't
7. gelegen is tusschen Ghijssbrechts lande van der Gansweyde up die eene zijde ende mijnen
8. lande up die ander sijde, om een seker su[m]me van penningen dair sij mij voll ende all aff
9. betaelt hebben dien iersten penningh ende den lesten, dair mede heb ick hem geloefft
10. ende love in desen brieve, wair dat saeke dat den voerseiden heeren den abbete ende den
11. convente van Oestbroech aen desen voirgen[oemden] lande ieman van mijnre wegen offte van
12. mijnen erffgenamen eneghe aentale offte moeyenisse dade offte anebrochte, dat soud ick
13. hem offdoen ende dair off scadeloes houden met goeden trouwen, sonder alrehande archeit.
14. In oerconde des brieffs besegelt met mijnen zeghele, ghegeven in den jaere ons Hee[re]n
15. duseit driehondert ende thiene des vriedaeges nae Sunte Margarieten daghe.

S.Laurensabdij 12 folio 79r-79v

1393, november 21. Johan van Mouwerenberch draagt over, ten overstaan van Heyne Weyde, schout te Zeist in des bisschops gerecht van Utrecht, aan Andries Gijsbrechtss. 1/4 deel van enkele percelen land gelegen onder Zeist.

{folio 79 recto}

16. Een updracht ende overghyfft van sekere landen tot Seyst gelegen.
17. Alle den ghenen die desen brieff sellen zien off hoeren leesen doe ick verstaen Heyne Weyde,
18. scout te Zeyst in des biscops gerechte van Utrecht, dat voir mij quam voer die landtgenoten
19. ende bueren die hierna bescreven staen, in't gerechte voirs[creven] Johan van Mouwerenberch,
20. burger t'Utrecht, ende gaff mit zijnen vrijen wille alsoe recht wijsde Andries Gijsbrechtss[oen]
21. den vrijen eygendom ende all rechts dat hij hadde an dat vierendeell van twee [stukken] landts
22. gelegen in den voirs[creven] gerechte, dair Evert Goerman boven naistgelandt is ende die hee[re]n
23. van Oistbroick bened[en]; ende dair toe twee acker landts dair Jacops kinder van Lichtenberch
24. boven naestgelandt zijn ende Johan Woudman beneden; ende dair toe eenen acker landts
25. dair boven naistgelant is Johan Woudtman ende bened[en] die vrouwen van Vrouwencloister; en[de]
26. dair toe dat broiclandt dair boven naistgelandt is die heeren van Oistbroick ende bened[en] Jacops
27. kinder van Lichtenberch. Ende van desen voirgenoomden vierdeell van alle desen lande voirs[creven]
28. is't min off meer, alsoe als't gelegen is in d[en] voirs[creven] gerechte, dair Joncfrou Hildegont, des
- voirs[creven]
29. Johans moed[er], die driedeell off toebehoeren ende Evert Goerman nu ter tijt bruket, verteech
30. Johan van Mouwerenberch voirs[creven] tot behoiff Andries Gijsbrechtss[oons] voirs[creven] alsoe recht
31. ende oirdell wijsden dat hij sculdich was te doen ende 't mitten rechte stedicheit sell heb[be]n.

32. Ende Johan voirs[creven] gelooffdet hem mede jair ende dach te waeren alse recht is. Hier wae[re]n
33. over ende aen dair dit gesciede Johan Stevenssoen, Ysack Boumanssoen, Dirck Janssoen, Evert
34. Goerman, Pouwels Dirckz[oen], Gherijt Wouters[s]oen], lantgenoten ende bueren in d[en] gerechte voirs[creven],
35. ende anders veell gueder lude. In kennisse der wairheit soe heb ick Heyn Weyde, scout
36. voirs[creven] van 's gerechts wegen desen brieff besegelt mit mijnen zegell voer mij ende over
37. die lantgenoten ende bueren voirs[creven] om hoere bede wille. Ende om die meerre oerconde
38. ende vestenisse alle deser dingen voirs[creven] soe heb ick Johan van Mouwerenberch mijnen {folio 79 verso}
1. zegell mede aen desen brieff gedain t'eenen oirconde. Gegeven in't jair ons Heeren
2. dusent driehondert drie ende tnegentich des vrijdages voer sinte Katrijnendach.

S.Laurensabdij 12 folio 79v

1424, juni 21. Andries Ghijsbertz. zijn zoon Vastraet e.a. dragen, ten overstaan van Henrick Dirckz., schout te Zeist in mijns heren gerecht van Utrecht, over aan Beernt van Doernick, monnik te Oostbroek, procurator van de H. Kruisbroederschap aldaar, 1/4 deel van een stuk land gelegen onder Zeist.

{folio 79 verso}

3. Een transfixbrieff sprekende van d[en] voirs[creven] lande die heere Beernt van
4. Doernick, monick tot Oistbroick gecofft heeft als procuratoer tot behoeff der
5. bruderscap des Heyligen Cruys tot Oistbroick.
6. Alle den ghenen die desen brieff zellen sien off hoeren leesen doe ick verstaen Henrick
7. Dirckz[oon], scout tot Zeyst in mijns heeren gherecht van Utrecht, dat voir mij ende voer die
8. lantgenoten ende buere, die hierna bescreven staen, quamen in't gherecht Andries Ghijsbertz[oon],
9. Vastraet zijn soen, Willam die Brouwer Ghijsberts[oon], jonge Andries Ghijsbertz[oon], Dirck Botterman,
10. Goedevert Scijve ende Wendelmoet zijn wijff Ghijsbert Andriessoensdochter, ende begeerden
11. eens oerdels off dat erve ende guedt dair [die] opene brieff off spreekt, dair dese onse tegenwoerdige
12. brieff doergesteken is {zie volgende stuk folio 79^v}, alsoe als't in denselven brieff openen bescreven ende bepaelt staet, alsoe vrij
13. ende alsoe loss hoer waer dat sij dat mochten versetten, versellen ende den vrijen eygendom off
14. geven dien zij wouden. Ende hem wert gewijst mit rechte ende mit oerdele, dat zij 't wel doen
15. mochten ende dattet mit rechte stedicheit hebben sell. Ende aldair soe gaven Andries Ghijs-
16. bertz[oon], Vastraet zijn soen, Willam die Brouwer, jonge Andries Ghijsbertz[oon] voirs[creven] elck mit hoers
17. selffs handt voer hem selven, Dirck Botterman gaff voer hem ende voir Lijsbetten sijnen wijve
18. Ghijsbert Andriessoensdochter dair hij tot dier tijt blijkende boerte bij had, ende Goedevert Scijve
19. ende Wendelmoet zijn wijff voirs[creven], gaven mit gesamender handt alse recht wijsde he[er]en Beernt
20. van Doernick, munnick tot Oistbroick bij Utrecht, procuratoer van den Heyligen Cruysbruderscap
21. tot Oistbroick voirs[creven] tot behoeff der gemeenre brueders van d[en] Heyligen Cruys voirs[creven] den vrijen
22. eygendom van d[en] erve ende guede voirs[creven] alsoe die in d[en] voerseyd[en] opene brieff bescreven ende be-
23. paelt staen. Ende vertegen dairoff mit hande alse voirs[creven] is tot behoeff der gemeen brueders
24. van d[en] Heyligen Cruys voirs[creven] alse recht ende oerdell wijsde dat zij sculdich waeren te doen, ende
25. dat die gyffte ende vertichte mitten rechte stedicheit hebben sell. Hier wae[re]n [over] ende aen dair
26. dit gesciede Johan die Wilde, Steven van d[en] Steege Ghijsbertssoen ende Symon van Avesaet, landt-
27. genoten ende buere in d[en] gerechte voirs[creven], ende anders veell gued[en] lude. In kennisse der wairh[e]it
28. soe heb ick Henrick Dirckz[oon], scout voirs[creven], desen brieff besegelt mit mijnen zegell over mij selven
29. en[de] mede over die lantgenoten ende buere voirs[creven] om hoere bede wille. Ende wij lantgenoten
30. en[de] buere voirs[creven] oerconden dit ende tuygen onder des scouten zegell voirs[creven], ende hebben hem
31. ghebeeden desen brieff mede over ons te besegelen mit zijnen zegell. Gegeven int jaer
32. ons Hee[re]n dusent vierhondert vier ende twintich uptes Heyligen sacramentsavont.

S.Laurensabdij 12 folio 80r

1394, maart 11. Johan Mouwer van Mouwerberch, burger te Utrecht draagt ten overstaan van de Zeister schout Ghijsbrecht Beernts. in eigendom over aan Gijsebrecht Andriess. 1/4 deel van een perceel land gelegen in dat gerecht.

{folio 80 recto:}

1. Alle den gheenen die desen brieff sellen zien off hoeren leesen doe ick verstaen Ghijsbrecht
2. Beerntsoen, scout tot Zeyst in mijns lieffs heeren gerechte van Utrecht, dat voir mij ende voir
3. die lantgenoten ende buere, die hiernaes bescreven staen, quam in't gerechte Johan Mouwer
4. van Mouwerberch, burger t'Utrecht, ende begeerde eens oirdells off dat vierendeell van
5. eenen stuccke landts gelegen in d[en] gerechte voirs[creven] tusscen der meenten aen die overzijde en[de]
6. tusscen lande des abts ende convent van Oestbroick aen die nedersijde, dair Joncfrou Hildegond[en],
7. des voirseyd[en] Johan Mouwers moed[er] die dreedelen off toebehoeren, alsoe vrij ende alsoe
8. loss zijne waeren dat hij dat mochte versetten, versellen ende den vrijen eygendom off
9. geven die hij woude. Ende hem wert gewijst mit rechte ende mit oerdele dat hij 't well
10. doen mochte ende dat die gyffte mit rechte stadicheit hebben zell, behoudelick mijnen
11. heere van Utrecht alle zijns rechts. Ende alldair soe gaff Johan Mouwer voerseyt
12. Gijsebrecht Andriess[oen] den eygendom van d[en] voerseid[en] vierendeell van d[en] stuccke lants
voirs[creven] en[de]
13. verteech dair off tot Gijsebrechts behoiff voirgen[oemt] alsoe recht ende oerdele wijsd[en] dat hij scul-
14. dich was te doen endet mitten rechte stadicheyt hebben sell. Hier waeren over ende
15. ane dair dit gesciede Henrick die Goeyer, Johan Ghijsensoen, Heyne Gijssens[oen] en[de] Evert
16. Cro[m]mekijn, lantgenoten ende buere in d[en] gerechte voirs[creven] ende anders veell goed[en] lude.
17. Ende updat dit vaste ende stade blijve, soe heb ick Ghijsbrecht Beerntz[oen], scout voirs[creven],
18. mijnen zegell aen desen brieff gedaen t'eenen oirconde over mij selven ende over
19. die lantgenoten ende buere voirs[creven] om hoere bede wille. Ende wij lantgenoten en[de]
20. buere voirs[creven] oirconden dit ende tugen onder des scouten zegell voirgen[oemt] ende hebben
21. hem gebeden des[en] brieff mede over ons te besegelen, want wij dair mede over ende
22. ane waeren daer dit gesciede alsoe hiervoor bescreven staet. Gegeven in't jair ons
23. Heeren dusent driehondert vier ende tnegentich des woendages voer sunte Geertrud[en]
24. dach.

S.Laurensabdij 12 folio 80r-80v

1424, juni 21. Andries Ghijsbertsz. en zijn zoon Vastract dragen, ten overstaan van Henrick Dirckz., schout te Zeist in mijns heren gerecht van Utrecht, over aan Beernt van Doernick, monnik te Oostbroek en procurator van de H. Kruisbroederschap aldaar, 1/4 deel van een perceel land gelegen onder Zeist in het genoemde gerecht.

{folio 80 recto}

25. Een transfixbrieff spreckende van d[en] voirs[creven] lande die heer Beernt
26. van Doernick, monnik tot Oistbroick, gecofft heeft als procuratoer tot
27. behoeff der bruederscap des Heyligen Cruys tot Oistbroick voirs[creven].
28. Alle den gheenen die desen brieff sellen sien off hoeren leesen doe ick verstaen Hen-
29. rick Dirckz[oen], scout tot Zeyst in mijns heeren gerechte van Utrecht, dat voer mij ende
30. voir die lantgenoten ende buere die hiernaes bescreven staen, quamen in't ghe-
31. recht Andries Ghijsbertz[oen], ende Vastract zijn soen, ende begeerd[en] eens oerdels off
32. dat vierendeell van eenen stuccke landts alsoe alsoe dat gelegen is in d[en] gerechte voirs[creven]
33. ende in den opene brieff bescreven ende bepaelt staet, dair desen onse tegenwoirdige
34. brieff doergestecken is¹, alsoe vrij ende alsoe loss hoer waer dat zij dat mochten versette[n],
35. versellen ende den vrijen eygendom off geven dien zij wouden. Ende hem wert
36. gewijst mit rechte ende mit oerdele dat zij 't well doen mochten ende dattet mit
37. rechte stedicheit hebben sel. Ende alldair soe gaven Andries Ghijsbertsz[oen] ende Vastract
38. zijn soen, heeren Beernt van Doernick, monnik tot Oestbroick bij Utrecht, p[ro]curator
39. van des Heyligen Cruys-bruederscap tot Oistbroick voirs[creven] tot behoiff der gemeene
40. brueders van d[en] Heyligen Cruys voirs[creven] den vrijen eygendom van d[en] vierendeell van

{folio 80 verso}

1. den stuccke lants voirs[creven] alsoe als't in d[en] voirs[creven] opene brieff bescreven ende bepaelt staet, ende
2. verteghen dairhoff tot behoiff der gemeenre brueders van d[en] Heyligen Cruys voirs[creven]
3. alsoe recht ende oirdele wijsden dat zij sculdich waeren te doen ende dat [die] gyffte ende
4. vertichte mit rechte stedicheit hebben zell. Hier waeren over ende aen dair dit
5. gesciede Johan de Wilde, Steven van d[er] Steege Gijssbertz[oen] ende Symon van Avesaet,
6. lantgenoten ende buere in d[en] gerechte voirs[creven], ende anders veell gued[en] luyde. In ken-
7. nisse der waerheit soe heb ick Henrick Dirckz[oen], scout voirs[creven] desen brieff beseghelt
8. mit mijnen zegell over mij selven ende mede over die lantgenoten ende buere
9. voirs[creven] om hoere beede wille. Ende wij lantgenoten ende buere voirs[creven] oirconden dit en[de]
10. tughen onder des scouten zegell voirs[creven], ende hebben hem gebeden desen brieff mede
11. over ons te besegelen mit zijnen zegell. Gegeven in't jair ons Heeren dusent
12. vierhondert vier ende twintich upten Heyligen sacramentsavont.

1 zie voorgaande akte

S.Laurensabdij 12 folio 80v

1483, maart 16. Willam van Wynssem draagt over aan Thijman van der Haer, ten behoeve van abt en convent van Oostbroek, 2 kampen land gelegen aan de Brugweg bij de Coppel te Zeist.

{folio 80 verso}

12. Een opdracht ende overgiff van 2 campken lants bij Zeysterbrugge.
13. Allen den geene[n] die des[en] brieff sellen sien off hoeren lees[en] doe ick verstaen Jacop van
14. Zuylen, scout van mijns genedigen hee[re]n wegen biscops van Utrecht David van Burgoen[gen]
15. in't gerecht van Zeyst, dair voir ons quam in't gerecht ende voir die bueren die hierna
16. bescreven staen, Willam van Wynssem ende gaff over heere Thijman van d[er] Haer, monick
17. ende kelwaerde tot Oestbroick, tot behoeff des abts ende convents van Oistbroick, den vrijen
18. eygendom alle recht ende toesegeen dat hij hadde aen twee campekynds landts, als hem
19. van zijne vaed[er] saligen gedachten aenbestorven zijn, gelegen aen die Brugwech bij die Coppel,
20. die Peter Botter laetst plach te bruycken, dair boven naistgelandt is dat cloester van Oestbroic
21. voirs[creven] ende bened[en] die nonnen van Vrouwencloister, ende Willam van Wynssem voirg[enoemt]
22. verteech van desen lande voirs[creven] ende van allen rechte, toesegeens ende oick van allen
23. brieven die hij in eenigerwijs hadde off hebben mochte tot behoeff des cloisters van
24. Oistbroick, ende loeffde mede jair ende dach te vrijen als erffcoep nae gewoente des
25. landts. Dair dit gesciede waeren over ende aen als bueraede ende lantgenoten Gerijt
26. Dirckz[oen] ende Ghijssbert Janss[oen] van der Steegen ende meer gued[en] luden. Ende updat dit
27. vaste ende stade blijven mach, soe hebben wij Geryt Dirckz[oen] ende Gijsbert Janss[oen] voirg[enoemt]
28. gebeden Jacop van Zuylen desen brieff over ons te besegelen, want wij hyer over
29. ende aen geweest hebben dair dit gescieden als voirs[creven] is. Ende ick Jacop van Zuylen
30. scout voirg[enoemt] om bede van desen bueren hebbe desen brieff besegelt mit mijnen zegell
31. voer mij ende oick over die bueren int gerecht voirs[creven]. Alle dinck sond[er] arch. Geg[even]
32. in't jair ons Heeren dusent vierhondert drie ende tachtich up Sunte Geertruyd[en]
33. avont.

S.Laurensabdij 12 folio 80v-81r

1444, januari 19. Overdracht door Willem Dirckz. aan het klooster Oostbroek van 4 morgen 2 hond land op het Eigen te Zeist.

{folio 80 verso}

34. Een opdracht ende overghift van vier mergen ende
35. twee hondt landts.

{folio 81 recto}

1. Alle den gheenen die desen brieff sellen sien off hoeren leesen, doe ick verstaen
2. Gerijt Wouters[s]o[n], scout tot Zeyst in mijns genadichs heeren gerecht van Utrecht,

3. dat voer mij ende voir die lantgenoten ende buere, die hiernae bescreven staen, quam in't
4. gerechte Willam Dirckz[oen], ende begeerde eens oirdels off die vier mergen ende twee hont
5. landts alsoe alsoe gelegen zijn opten Eygen in den gerecht voirs[creven], dair boven naistgelant
6. is dat convent van Oistbroick ende bened[en] Jan Jacop Egbertssoens zoene, alsoe vrij ende alsoe
7. los zijn waeren, dat hij die mochte vercopen, versetten, versellen ende den vrijen eyge[n]dom
8. dairaff geven dien hij woude. Ende hem wert ghewijst mit recht ende mit oirdell, dat
9. hij 't well doen mochte, ende dattet mitten rechte stadicheyt hebben sell. Aldair soe gaff
10. Willam Dirckz[oen] voerseit den eerbae[re]n hee[re]n Johan Ruysch, abt tot Oistbroick voirs[creven], den
11. vrijen eygendom van d[en] vier mergen ende twee hondt landts voirg[enoemt], soe die hier-
12. voer bescreven ende bepaelt staen, ende verteech dairaff ende van allen rechts en[de]
13. toeseggens dat hij dairaen hadde, ende mede van allen brieven die daeraff ruere[n]de
14. zijn tot behoiff heeren Johans abt voirs[creven], alsoe recht ende oerdell wijsde dat hij
15. sculdich was te doen, ende dat die gyffte ende vertichte mitten rechte stadicheit houd[en]
16. sell, ende geloeffdet hem mede jair ende dach te waeren nae den recht van den lande,
17. ende alle voerco[m]mer off te doen als erffcoeprecht is. Hier waeren over ende aen dair
18. dit gesciede Jan Henrickz[oen], Wouter Geryts[oen] ende Dirck Heyn Weyes[oen], landtgenoten
19. ende buere in d[en] gerechte voirs[creven], ende anders veell gued[en] lude. Ende updat dit vaste
20. en[de] stade blijve, soe heb ick Geryt Wouters[oen], scout van des gerechts wegen voirs[creven], desen
21. brieff besegelt mit mijnen zegell over mij selven ende mede over die lantgenoten en[de]
22. buere voirs[creven] om hoere beede wille, ende wij lantgenoten ende buere voirg[enoemt] oircond[en]
23. dit ende tugen onder des scouten zegell voirs[creven], ende hebben hem gebeden desen brieff
24. mede over ons te besegellen mit zijnen segelle, want wij hier mede over ende aen
25. waeren dair dit gesciede als voirscreven staet. Gegeven in't jair ons Hee[re]n dusement
26. vierhondert vier ende veertich des sonnendages nae Sunte Pontiaensdach. Ende
27. dit sell wesen behoudelick onse heere van Utrecht zijns tijns ende zijns rechts.

S.Laurensabdij 12 folio 81r-81v

1442, oktober 7. Ghijsbert Goidtschalck en zijn vrouw Gheertruyt dragen over aan Peter Kannemaeker verschillende percelen land gelegen op Zeisteroever, in de Goer, het Sandeken, in de Birt, de Croest, de Goudtacker en de Kip, alles gelegen in het kerspel Zeist.

{folio 81 recto}

28. Een updracht ende overgiffte van een deell landts
29. ghenoeemt Kannemaekers landt.
30. Alle den geenen die desen brieff sellen zien off hoeren leesen doe ick verstaen
31. Geryt Wouters[oen], schout tot Zeyst in mijns genadichs heeren gerecht van Utrecht,
32. dat voer mij ende voer die lantgenoten ende buere die hiernae bescreven staen,
33. quamen int gerecht Ghijsbert Goidtschalck ende Gheertruyt zijn wijff, en[de] begeerd[en]
34. eens oirdels off die erven die hiernae bescreven staen, in d[en] eersten een stucke lants
35. streckende van d[en] hoffstede te Cley voert op in d[en] Ouden Rijn, dair die abdije van Oestbroke
36. boven ende bened[en] naistgelandt is. Item een stuck landts gelegen up Zeysteroever
37. dair Gheryt Wouters[oen] voirs[creven] boven ende bened[en] naistgelandt is. Item een stuck
38. landts gelegen in den Goer dair Jan Ruysch Peters[oen] boven ende bened[en] Aernt

{folio 81^v}

1. Hoedt naestgelegen zijn. Item een stuck landts geheiten dat Sandeken, dair boven die gemeent
2. naestgelegen is ende beneden Aernt Hoedt voirs[creven]. Item een stuck landts gelegen in de Birt,
3. dair onse heere van Utrecht boven ende bened[en] naistgelant is Jan Ruysch Peters[oen] voirs[creven].
4. Item een stuck lants gelegen in de Croest, dair boven die heeren van d[en] Doem naistgelandt
5. zijn ende bened[en] Jan Ruysch voirs[creven]. Item een stuck lants geheten die Goudtacker, dair onse
6. heere van Utrecht boven ende bened[en] naistgelandt is. Ende hiertoe een stuck lants ghe-
7. heyten dat Kip, dair onse heere van Utrecht boven naistgelandt is ende bened[en] Aernt Hoet,
8. alsoe die voirg[enoemde] erven t'samen gelegen zijn in d[en] gerechte voirs[creven], alsoe vrij ende alsoe
- loss
9. hoer beyder, waer dat zij die mochten vercopen, versetten, versellen ende den vrijen eygendom
10. off geven dien zij wouden. Ende hem wert gewijst mit recht ende mit oirdell dat zij 't well
11. doen mochten ende dattet mitten rechte stadicheyt hebben sell. Aldair soe gaven Ghijsbert

12. Goetscalck ende Gheertruyt zijn wijff voirs[creven] mit samender handt alse recht was Peter
13. Kannemaeker, der voerseyd[en] Geertruden zone, den vrijen eygendom van allen desen voirg[enoemde]
14. erven die hiervoer bescreven ende bepaelt staen, ende verteegeen dairhoff mit hande voirs[creven]
15. ende van allen rechts ende toeseeggens dat zij dairaen hadden ende mede van allen brieve[n]
16. die daeroff ruerende zijn, tot behoeff Peter Kannemaeker voirs[creven] alse recht ende oerdell wijsde
17. dat zij sculdich waeren te doen, ende dat die gyffte ende vertichte mitten rechte stadicheit
18. houden sell, ende geloeffden 't hem mede jaer ende dach te waeren na den recht van d[en] lande
19. ende alle voerco[m]mer off te doen als erffcoeprecht is. Hier waeren over ende aen dair dit ge-
20. sciede Jan Henrickz[oen], Claes Jacops[oen] ende Geryt Janss[oen], lantgenoten ende buere in d[en] gerecht
21. voirs[creven], ende anders voell gued[en] lude. Ende updat dit vaste ende stade blijve, soe heb ick Geryt
22. Wouters[oen], scout van de gherechts wege voirs[creven], desen brieff besegell mit mijnen zegell
23. over mij selven ende mede over die lantgenoten ende buere voirs[creven] om hoere bede wille;
24. ende wij lantgenoten ende buere voirg[enoemd] oirconden dit ende tuygen onder des scouten zegel
25. voirs[creven] ende hebben hem gebed[en] desen brieff mede over ons te besegellen mit zijne[n] segell,
26. want wij hier mede over ende aen waeren dair dit gesciede als voirscreven staet, be-
27. houdelick onss[en] heere van Utrecht zijns rechts. Gegeven int jair ons Heeren dusent
28. vierhondert twee ende veertich des Sonnendaeges nae Sunte Remeys dach.

S.Laurensabdij 12 folio 81v-82r

1451, juli 19. Peter Kannemaecker draagt over aan Dirck Coeck, ten behoeve van de abdij van Oostbroeck, verschillende percelen land gelegen in het gerecht van Zeist.

{folio 81 verso:}

29. Een updracht ende overgyfft dair Pater Kannemaeker dit voirs[creven] lant
30. upgedraegen ende overgegeven heeft Dirck Coeck tot behoiff des
31. convents van Oistbroick.
32. Alle den geenen die desen brieff sellen sien off hoere leesen doe ick verstaen Jacop Teuer
33. Hermanssoen, scout tot Zeyst in mijns genaedichs heeren gerecht van Utrecht, dat voer
34. mij ende voer die lantgenoten ende buere die hierna bescreven staen quam in't gerechte
35. Pete Kannemaecker, ende begeerde eens oerdels off die erven die hierna bescreven staen:
36. In d[en] yersten een stuck landts streckende van der hoffstede te Cleyvoert up in den Ouden Rijn,
37. dair die abdije van Oestbroick boven ende bened[en] naistgelandt is; Item een stuck lants ghe-
38. legen up Zeysteroever, dair Wouter Gherrytz[oen] boven ende bened[en] naestgelant is; Item

{folio 82 recto:}

1. een stuck lants gelegen in den Gheer dair Jan Ruysch Peterss[oen] boven ende bened[en] Aernt Hoet
2. naistgelegen zijn; Item een stuck landts geheten dat Sandekyn, dair boven die gemeen wech
3. naestgeleg[en] is ende bened[en] Aernt Hoedt voirs[creven]; Item een stuck lands gelegen in d[en] Birtc,
4. dair onse heere van Utrecht boven ende bened[en] naistgelandt is Jan Ruysch voirs[creven]; Item een
5. stuck landts gelegen in d[en] Croest, dair boven die heeren van d[en] Doem naistgelant zijn en[de]
6. bened[en]
6. Jan Ruysch voirs[creven]; Item een stuck lants geheten die Goudtacker, dair onse heer van Utrecht
7. boven ende bened[en] naestgelandt is, ende hiertoe een stuck landts geheten dat Kyp, dair
8. onse heere van Utrecht boven naestgelandt is ende bened[en] Aernt Hoedt voirs[creven], alsoe
9. dese voirg[enoemde] erven tesamen gelegen zijn in den gerechte voirs[creven], alsoe vrij ende alsoe los
10. zijn waer dat hij die mochte vercopen, versetten, versellen ende den vrijen eygendom off
11. geven dien hij woude. Ende hum wert gewijst mit rechte ende mit oerdele, dat hij't well
12. doen mochte ende dattet mitten rechte stadicheit hebben zell. Alldair soe gaff Peter
13. Kannemaeker Dirck Coeck den vrijen eygendom van alle dese voirg[enoemde] erven die hier-
14. voer bescreven ende bepaelt staen, ende verteech dairhoff mit hande ende mit monde en[de]
15. van allen rechts ende toeseeggens dat hij dairaen hadde, ende mede van allen brieve[n] die
16. dairhoff ruerende zijn tot behoeff Dirck Coecks voirs[creven], alse recht ende oerdell wijsde dat hij
17. sculdich was te doen, ende dat die gyffte ende vertichte mitten rechte stadicheit houden
18. zell, ende geloeff hem mede jair ende dach te waeren na den recht van d[en] lande ende
19. alle voerco[m]mer off te doen als erffcoep recht is. Hier waeren over ende aen Gijsbert
20. Henrick Dirxs[oen] ende Jan Henricks[oen] dair dit gesciede, lantgenoten ende buere in d[en] gerecht
21. voirs[creven] ende anders voell gued[en] lude. Ende updat dit vaste ende stade blijve, soe heb ick Jacop

22. Teuer Hermenss[oen], scout van des gerechts wegen voirs[creven], desen brieff besegelt mit mijn[en]
23. zegell over mij selven ende mede over Jan Henrickz[oen] om bede wille, want ick Jan voirs[creven]
24. up dese tijt gene zegell en hebbe, soe oirconde ick dit onder scoute zegell, dat dat aldus is
25. als voirscreven staet. Ende ick Gijssbert Henrick Dirckz[oen] hebbe oick desen brieff besegelt
26. mit mijnen zegell over mij selven, want ick hier mede over ende aen gheweest hebbe
27. dair dit gesciede als voirscreven is. Ende dit sell wesen behoudelick onssen genadichs
28. heere van Utrecht zijns rechts. Gegeven in't jair ons Heeren dusent vierhon-
29. dert een ende vijffich den manendaeges nae Sunte Margrieten dach.

S.Laurensabdij 12 fol. 82r-82v

1409, april 9. Overdracht in eigendom door Evert Crommekijn aan Jacop Wijendijck en Aerntetersdochter van Voscuyle een viertel land op Zeisteroever, en het "cotlandt" aan verschillende stukken gelegen, te weten een hofstede aan de Brencke aan de gemene weg, een stuk land in De Enge, 1/2 morgen land genaamd Hieckencampe, 1/2 morgen land op de Hoge Geer, en een stukje akkerland in het Block.

{folio 82 recto:}

30. Een updracht ende overgyfft van een viertell landts gelegen
31. up Zeisteroever.
32. Alle den geenen die desen brieff zellen sien off hoeren leesen doe ick verstaen Gijsbert
33. van d[er] Eem, pand[er] mijns lieffs heeren van Utrecht, dat ick van mijns lieffs hee[re]n wegen
34. voerseit dair over gestaen hebbe alse een richter dat voer mij, voer die lantgenoten en[de]
35. buere die hiernaes bescreven staen, quam in't gerechte van Zeyst Evert Cro[m]mekyn
36. ende begeerden eens oerdels off een viertell lants alsoe alse gelegen is up Zeisteroever,
37. dair Aernt Hoedt boven ende Peter Kannemaeker bened[en] naistgelegen zijn, dairthoe
38. dat cotlandt alsoe als dat gelegen is aen alrehande stucken in d[en] gerechte voirs[creven], dat's

{folio 82 verso:}

1. te verstaen een hoffstede aen den Brencke dair die deken ende capittell van d[en] Doem t'Utrecht bove[n]
2. ende die gemeen wech bened[en] naistgelegen zijn. Voert een stucke landts gelegen in D[en] Enge,
3. dair Heyn Gijssensoen boven ende Jacop Wijendijck ende Aernt Petersdochter van Voscuyle
4. mit gemeengder vooren bened[en] naistgelegen zijn. Voert een halven mergen lants geheten
5. Hiekenampe, dair die deken ende capittell van d[en] Doem voirseit boven ende Jacop Wijendijck en[de]
6. Aernt Peters dochter voirg[enoemt] bened[en] naistgelegen zijn. Voert een halven mergen lants opten
7. Hoegen Gheer, dair Henrick Jacopz[oen] boven ende Dirck van Beerscot[en] bened[en] naistgelegen
8. zijn. Ende noch een eyndekyn acker landts gelegen in't Block, dair Heyn die Goeijer boven en[de]
9. Heyn Gijssens[oen] bened[en] naistgelegen zijn, alsoe vrij ende alsoe los zijn waere dat hij dit voirs[creven]
10. lant well mochte vercopen off wechgeven off versetten of versellen ende eenen vrijen ey-
11. gendom dair off geven dien hij woude, behoudelicken onssen lieven heere van Utrecht voirs[creven] alle
12. zijns rechts aen den lande voirs[creven]. Ende hem wert gewijst mit rechte ende mit oerdele, dat
13. hij 't well doen mochte, ende dat die gyffte dair off mit rechte stadicheit houden sell. Doe dat
14. gedaen was aldair rechtevoert soe gaff Evert Cro[m]mekyn voirg[enoemt] Jacop Wijendijck ende
15. Aernt Peters dochter van Voscuyle voirs[creven] den vrijen eygendom van d[en] viertell lants ende
16. van d[en] cotlande alsoe alse hiervoer bescreven ende bepaelt staen, behoudelicken onssen
17. lieven heere van Utrecht all zijns rechts. Ende Evert Cro[m]mekyn voirs[creven] verteech van d[en]
18. lande voirs[creven] ende van allen rechts ende toeseeggens dat hij dairaen hadde offte in eeni-
19. gerwijs hebben mochte, tot behoeff Jacop Wijendijcks ende Aernt Petersdochter voirg[enoemt]
20. alse die lantgenoten ende buere voirs[creven] wijsden dat recht was ende mitten rechte stadicheit
21. houden sell, ende geloeffdet hem mede jair ende dach te waeren na den rechte van den
22. lande, ende allen voerco[m]mer off te doen, behoudelicken onssen lieven heere van Utrecht all
23. zijns rechts aen den lande voirs[creven]. Hier waeren over ende ane dair dit gesciede Henrick
24. die Goeyer ende Geryt Wouters[oen] alse lantgenoten ende buere in d[en] gerechte voirs[creven] ende
25. anders vele gueder lude. Ende updat dit vaste ende stade blijve soe heb ick Gijssbrecht van d[er]
26. Eem, pand[er] voirg[enoemt] als een richter vans gerechts wegen voirs[creven], ende mede over die lant-
27. genoten ende buere voirs[creven] om hoere beede wille, mijnen zegell aen desen brieff gedaen
28. t'eenen oirconde. Ende wij lantgenoten ende buere voirg[enoemt] oerconden ende tugen ond[er] zegell
29. Ghijssbrechts van d[er] Eem, pander ende richter voirs[creven], dat wij hier over ende ane ghe-
30. weest hebben alse voirscreven staet, ende hebben hem gebeed[en] desen brieff mede over

31. ons te besegelen mit zijnen zegell. Gegeven in't jair ons Hee[re]n dusent vierhondert
32. ende neghen des dinxdaeges nae den Heyligen Paessdach.

S.Laurensabdij 12, folio 82v-83r

1410, juni 12. Willam Dirckzoen draagt over in eigendom aan Jacop Wijendijcx en Aernt Peterssoens dochter van Voscuyle, een viertel land gelegen op Zeisteroever.

{folio 82 verso:}

33. Een updracht ende overgyfft van een viertell landts
34. gelegen up Zeysteroever.
35. Alle den geenen, die desen brieff sellen zien off hoeren leesen doe ick verstaen Hen-
36. rick Dirckz[oen], scout tot Zeyst in mijns lieffs heeren gerechte van Utrecht, dat voer
37. mij [ende] voer die lantgenoten ende buere die hier naebescreven staen, quam in't gerecht
38. voirs[creven] Willam Dirckz[oen] ende begeerde eens oirdels off die viertell landts, alsoe alsoe

{folio 83 recto:}

1. gelegen is up Zeysteroever in d[en] gerechte voirs[creven], dair die abdt ende convente van
2. Oistbroick boven ende Aernt Hoedt bened[en] naistgelegen zijn, alsoe vrij ende alsoe los
3. zijn, waere dat hij de well mochte vercopen off wechgeven off versetten off versellen
4. ende eenen vrijen eygendom dair off geven dien hij woude, behoudelicken onssen lieve[n]
5. heere van Utrecht all zijns rechts aen den lande voirs[creven]. Ende hem wert gewijst mit
6. rechte ende mit oerdele, dat hij 't well doen mochte ende dat die giffte dair off mit rechte
7. stadicheit houden sell. Doe dat gedaen was aldair rechtevoert, soe gaff Willam Dirckz[oen]
8. voirg[enoemt] Jacop Wyendijck ende Aernt Peterss[oens] dochter van Voscuyle den vrijen eygendom van
9. der voerseyd[en] viertell landts alsoe alsoe hiervoer bescreven ende bepaelt staet, ende alle
10. rechts ende toesegegens dat hij dairaen hadde offte in eenigerwijs hebben mochte, be-
11. houdelicken onssen lieven heere van Utrecht alle zijns rechts aen den lande voirscr[even].
12. Ende Willam Dirckz[oen] voirgen[oemt] verteech mede van d[en] voerseyden lande tot behoeff Jacop
13. Wyendijcx ende Aernt Peterss[oens] dochter van Voscuyle voirg[enoemt] alsoe die lantgenoten en[de] buere
14. voirs[creven] wijsden dat recht was ende mitten rechte stadicheit houden sell, ende geloeffdet
15. hem mede jair ende dach te waeren nae den rechte van d[en] lande, ende alle voirco[m]mer
16. off te doen inder manieren alsoe voirscr[even] staet. Hier waeren over ende ane dair dit ge-
17. sciende Huge Geerman, Geryt Wouters[s[oen]], Johan Gijssens[s[oen]] ende Johan die Wilde, alsoe
18. lantgenoten ende buere in d[en] gerechte voirs[creven] ende anders vele gued[en] lude. Ende up-
19. dat dit vaste ende stade blijve, soe heb ick Henrickz[oen] {lees: Henrick Dircksz[oen]}, scout
20. voirg[enoemt] van's gerechts wegen
21. voirs[creven] ende mede over die lantgenoten ende buere voors[creven], om hoere beede wille, mijne[n]
22. zegell aen desen brieff gedaen t' eenen oirconde. Ende wij lantgenoten ende buere
23. voirs[creven] oirconden ende tugen onder ons scouten zegell voirg[enoemt], dat wij hier over ende
24. ane geweest hebben alsoe voirscr[even] staet, ende hebben hem gebeden desen brieff mede
25. over ons te besegelen mit zijnen zegell. Gegeven in't jair ons Hee[re]n dusent vierhondert ende thiene up sunte Odulphus dach.

S.Laurensabdij 12 folio 83^{r-v}

1413, februari 28. Johan van Doem Jacopz. van Laer draagt in eigendom over aan zijn broeder Aernt Hoet een halve hoeve land gelegen op Zeisteroever.

Alle den geenen die dezen brieff sellen sien off hoeren leesen doe ick verstaen Henrick Dirckz., scout tot Zeyst in ons lieffs heeren gerecht van Utrecht, dat voer mij ende voer die landtgenoten ende buere die hiernaes bescreven staen quam int gherecht Johan van Doem Jacopz. van Laer, ende gaff Aernt Hoet zijnen brueder den eygendom van eenre halve hoeve landts alsoe alsoe gelegen is in den gerechte voirs., dair Willem van Kryekenbeeck boven naist gelant is, ende Claes Dirckz. beneden, alsoe alst Johan van Doem vorseyt aenbestorven is van Jacops doot van Laer, zijns vaeders, endet Aernt Hoedt aen desselven Jacops handt verset hadde. Ende Johan voerseyt verteech daer off tot behoeff Aernts zijns brueders voerzeyt ende van allen brieven die daer off ruerende zijn, alsoe recht ende oerdelle wijsden dat hij sculdich was te doen endet mitten rechte stadicheit hebben zell, behoudelicken ummer mijnen lieven heere van Utrecht alle zijns rechts. Hier waeren over ende ane daer dit gesciede Henrick Gijbertz.,

Johan Hermans. ende Gherryt Wouters., lantgenoten ende buere in den gerechte voirs. ende anders veell gueden lude. Ende updat dit vaste ende stade blijve, soe heb ick Henrick Dirckz. scouten voerseit desen brieff besegelt mit mijnen zegell over mij selven ende over die lantgenoten ende buere voirs. om hoere bede wille; ende wij lantgenoten ende buere voerseit oirconden dit ende tuygen onder des scouten zegell voirs. ende hebben hem gebeden desen brieff mede over ons te besegelen, want wij dair mede over ende ane waeren dair dit gesciede als hiervoer bescreven staet. Gegeven int jair ons Heeren dusent vierhondert ende derthien des dinxdages nae sinte Mathijsdach.

S.Laurensabdij 12 folio 83^v-84^r

1378, juni 13. Steven van Renen, schout van Zeist in het gerecht van de bisschop van Utrecht, verklaart, dat voor hem, landgenoten en burenen van Zeist, Johan Paeuwe, neef van Ghijsbrecht Ludolffssoen, 14 morgen erfpachtland gelegen op Zeisteroever, in gebruik bij Geryt de Ever, met het daarbij behorende "Goeyland" aan Ghijsbrecht Alfaerssoen heeft overgedragen.

Alle den geenem die desen brieff zellen zien off horen leesen doe ick verstaen Steven van Renen, scouten tot Zeyst in des biscops gerechte van Utrecht, dat voer mij, voer die lantgenoten ende voer die buere die hier beneden bescreven staen, gecomen is int gerechte Johan Paeuwe Ghijsbrecht Ludolffssoens neve, ende begeerde eens oerdels van ons off die vierthien mergen landts, eggen ende eynden, mit alle haeren toebehoeren, alsoe ghelegen zijn in der gerechte voirs. op Zeysteroever die Geryt de Ever bruyct, ende dat Goeylant dat dair toebehoert, alsoe vrij ende alsoe loss zijne waere, dat hij den vrijen eygendom dair off geven mochte dien hij woude, ende off die gifte mit rechte stadicheit hebben zoude. Ende hem wert gewijst mit rechte ende mit ordele dat hij 't well doen mochte. Ende aldair soe gaff Johan Paeuwe voirs. mit zijnen vrijen wille Ghijsbrecht Alfaerss. den vrijen eygendom van den lande voirs. ende verteech mede dair off clairlicken ende van alle rechts ende toeseeggens dat hij dairaen hadde tot Ghijsbrecht Alfaerss. behoefte, alsoe recht ende oirdell wijsde dat hij sculdich was te doen, ende loeffdet hem mede jair ende dach te waeren alsoe rechts is, behoudelick Gerydt den Ever zijns erffpachts van der voerseiden guede, in alle manieren alsoe die brieve houden die haer Steven van Zuylen besegelt heeft, daer dieselve Johan Paeuwe den brieff, die hij dair op hadde, ter selver tijdt off overgaff Ghijsbrecht Alfaerss. voirs. Hier waren over ende ane dair dat gesciede Dyderick Heynenss., Heyne Rijvier, Gysse van der Moelen, Heyne Goeyer, Jacob Crommekijn, Henrick die Coster, Wermhout Heynenss., lantgenoten ende buere in den gerechte voirs., ende anders veell gueder lude. Ende opdat dit vaste en stade blijve, soe heb ic Steven van Renen, schoute, mijnen segell aen desen brieff gedain van des gerechts wegen t' eenen oirconde. Ende want wij lantgenoten ende buere voirs. selve geene zegelle en hebben op dese tijdt, soe hebben wij gebeden heeren Boelman van Campen, cureyt der kercken van Zeyst, desen brieff over ons te bezegellen mit zijnen zegell. Ende ick Boelman van Campen, cureyt der kercken van Zeyst, hebbe om bede wille der lantgenoten ende buere voirs. mijnen zegell aen desen brieff gedaen t'eenen oirconde. Gegeven int jair ons Heeren dusent driehondert achte ende tseventich des sonnendaeges nae Pinsterdach.

S.Laurensabdij 12 folio 83^v

1422, april 1. Gijsbert van Vianen van Rijsenborch geeft in erfpacht aan Aernt Hoedt en zijn vrouw Aernt Petersdochter van Voscuyle een viertel land gelegen in het kerspel van Zeist, strekkende van Zeisteroever tot de Oostbroekse wetering.

Alle den geenem die desen brieff zellen sien off hoeren leesen doe ick verstaen Gijsbert van Vianen van Rijsenborch, dat ick voer mij ende voer mijn erffnamen ende naicomingen tot eenen eewelicken erffpacht gegeven hebbe Aernt Hoedt ende Aernt zijnen wijve Petersdochter van Voscuyle ende hoeren erffnamen ende naicomingen een viertell landts mit alle hoeren toebehoeren, alsoe alsoe gelegen is in den kersspell van Zeyst, strekkende van Zeysteroever tot an der weteringe toe die tot Oostbroickwert gaet, daer Aernt Hoedt voirs. boven ende beneden naistgelandt is, elx sjaers om een Utrechts doytyn, te betalen jairlix tot sinte Martijne misse in den winter binnen der stadt van Utrecht, duerende tot eeuwigen daegen

...

Gegeven int jair ons Heeren dusent vierhondert twee ende twintich opten eersten dach in der maent van april.

S.Laurensabdij 12 folio 84^{r-v}

1489, juni 11. Aernt Hoedt draagt over aan Johan Volmetz., ten behoeve van de abdij van Oostbroek, 14 morgen land gelegen op Zeisteroever en het "Goeyland" te Driebergen.

Alle den geenen die deesen brieff zellen sien off hoeren leesen doe ick verstaen Jacop van Zuylen, scolte tot Zeyst in mijns lieffs heeren gerecht van Utrecht, dat voer mij ende voer die lantgenoten ende voir die buere, die hier beneden bescreven staen, gecomen is int gerechte voirs. Aernt Hoedt, ende begeerde eens oerdels van ons off hij die viertien morgen lants mit eggen ende eynden, mit allen hoeren toebehoeren alse gelegen zijn in den gerechte voirs. op Zeysteroever, dair boven naistgelant is Johan van Dertheesen ende beneden Cornelys van der Eem, ende dat Goeylant tot Drybergen, dair die kercke van Loesden boven naestgelant is ende beneden die kinderen van Wijck, soude moegen vercopen, versetten, versellen ende den vrijen eygendom dairaff geven die hij woude, ende off die gyffte mitten vertichte stedicheit hebben soude. Ende hem wert geweest mit rechte ende mit oerdele, dat hij 't wel doen mochte ende dat die gyffte mitten vertichte midden rechten stedicheit hebben ende houden sell. Ende aldair soe gaff over Aernt Hoedt voirs. mit zijnen vrijen wille Johan Volmertz., tot des convents behoiff van Oestbroick den vrijen eygendom van den lande voirs., ende hij verteech dairaff clairlicken van allen rechts ende toeseggens dat hij dairaan hadde, ende mede van allen brieven die dairaff ruerende zijn, tot Johan Volmertz. off dat convents behoeff voirs. alse recht ende oerdell wijsde dat hij sculdich was te doen, ende hij gelooffdent mede jair ende dach te waeren ende te vrijen ende alle voercommer aff te doen als erffcoep recht is, nae den rechte van den lande. Sonder argelist. Ende hier waeren over ende aen aldair dit aldus gesciede Wouter Gerrytz., IJssbrant Gijsbertz. ende Jacob Claess., lantgenoten ende buere in den gerechte voirs., ende anders vele guede luyde. In kennisse der waerheit soe heb ick Jacop van Zuylen, scolte voirs., desen brieve besegelt mit mijnen zeggll van des gerechts wegen over mij selven ende mede over IJssbrant Gijsberts. ende Jacop Claess., lantgenoten ende buere voirs., om hore bede wille. Ende ick Wouter Geryts. voirs. hebbe desen brieff mede besegelt over mij selven als een lantgenote ende buer, want ick hier mede over ende aen geweest hebbe dair dit aldus gesciede gelijk voirscreven is. Ende wij IJssbrant Gijsbertz. ende Jacop Claess. voirs. oirconden ende tuygen dit onder des scouten zegell voirs. ende hebben hem gebeden desen brieff mede over ons te besegelen, want wij geen zegell en hebben, ende wij hier mede over ende aen geweest hebben dair dit aldus gesciede gelijk voirscreven staet. Int jair ons Heeren dusent vierhondert ende negen ende tachtig op Sunte Odulffes avont.

S.Laurensabdij 12 folio 84^v-85^r

1489, juni 11. Aernt Hoedt draagt over aan Wolter Henrickz., ten behoeve van de abdij Oostbroek, diverse percelen land gelegen op Zeisteroever, land genaamd de Kyp, de Woerdt, land gelegen in het Goer, aan de Brenck en in de Hoge Goer.

Allen dengeenen die desen brieff sellen sien off hoeren leesen, doe ick verstaen Jacop van Zuylen, scoutte toe Zeyst in mijns lieffs heere gerechte van Utrecht, dat voer mij ende voir die lantgenoten ende voir die buere, die hier beneden bescreven staen, gecomen is int gerechte Aernt Hoedt, ende begeerde eens oirdels van ons off hij dese landen hierna bescreven, in den yrsten een halve hoeve opt Oever, mit Cornelys van der Eem gemengder voer, dairboven naistgelant is Ffrederick Taets ende beneden Wolter Gerytsz.; item zes mergen dair boven naistgelant is dat convent van Oistbroick ende beneden Ffrederick Taets voirs.; item een acker geheten dat Kyp dat Wolter Gerytz. boven ende beneden naistgelant is; item een stuck landts gheheyten die Woerdt, dair boven dat convent van Oistbroick naistgelant is ende beneden Alfert Ruysch; item een acker int Goer, dair boven naistgelant is dat convent van Oistbroick ende beneden mijn heer van Utrecht; item een stuck lants dair boven naistgelant is Cornelys van der Eem ende beneden Wouter Gerytz.; item die hoffstede aen den Brenck, gemengder voer mit Cornelys van der Eem, dair boven naistgelant zijn die heeren van den Doem ende beneden die gemeen wech; item een acker int Goer, dair boven naistgelant is mijn heere van Utrecht ende beneden Vincensius van Renes; item een in den Hoegen Goer, dair boven naistgelant is Jacop van Amerongen ende beneden Gijsbert Jacopz., soude moegen vercopen, versetten, versellen ende den vrijen eygendom dairaff geven dien hij woude, ende off die gyffte midden vertichte stedicheit hebben soude. Ende hem wert geweest mit rechte ende mit oerdele, dat hij 't wel doen mochte ende dat die giffte midden vertichte midden rechte stedicheit hebben ende houden sell. Ende aldair soe gaff over Aernt Hoedt voirs. mit zijnen vrijen wille Wolter Henrickz., tot des convents behoeff van Oistbroick, den vrijen eygendom van den landen voirs., ende hij verteech dairaff clairlicken van allen rechts ende toeseggens dat hij dairaan hadde, ende mede van allen brieven die daeraff ruerende zijn tot Wolter Henrickz. off dat convents behoeff voirs., alse recht ende oerdell wijsde dat hij sculdich was te doen, ende hij gelooffdet hem mede jaer ende dach te waeren ende te vrijen ende alle voercommer aff te doen als erffcoeprecht is nae den rechte van den lande, behoudelicke mijn heer van Utrecht van den lande voirgen. zijn rechten. Alle dinck sonder argelist. Ende hier waeren over ende aen aldair dit aldus gesciede Wolter Gerytz., IJssbrant Gijsbertz. ende Jacop Claess., lantgenoten ende buere in den gerechte voirs., ende anders veell gueder luyden. In kennisse der waerheit soe heb ick Jacop van Zuylen, scoutte voirs. desen brieff besegelt mit mijnen zegell van des gerecht wegen over mij selven, ende mede

over IJssbrant Gijsbertz. ende Jacop Claess., lantgenoten voirs. ende buere, om hoere beede wille; ende wij IJssbrant Gijsbertz. ende Jacop Claess. voirs. oirconden ende tugen dit onder den scouten zegell voirs. ende hebben hem gebeden desen brieff mede over ons te besegelen mit zijnen zegell, want wij geen segell en hebben, ende wij hier mede over ende aen geweest hebben dair dit aldus gesciede gelijk voirscreven staet. Ende ick Wolter Gerytz. voirs. hebbe desen brieff mede besegelt over mij selven als een lantgenote ende buer, want ick hier mede over ende aen geweest hebbe dair dit aldus gesciede gelijk voirscreven is. Int jair ons Heeren dusent vierhondert negen ende tachtich op Sunte Odulphus avont.

S.Laurensabdij 12 folio 85^{r-v}

1459, oktober 8. Vrederick van Renes draagt over aan Henrick Valckendaill, ten behoeve van de abdij van Oostbroek, 5 morgen land gelegen in Stoetwegen, naast land van het klooster Windesheim te Zwolle.

Alle den geenen die desen brieff sellen zien off hoeren leesen doe ick verstaen Gijssbert Henrickz., scout up Stoedtweegen in Jans gerechte van den Poell, dat voer mij ende voir die lantgenoten ende buere hiernaes bescreven staen, quam int gerechte die eerbaer heer Jan Ruys, abdt tot Oistbroick, ende scout quyt tot behoeff Vrederick van Renes all alsulcke leenweer als Ffrederick van Renes voirs. van hem hielt als van vijff mergen lants gelegen in den gerechte voirs., dairnaest boven gelant is Reyer Willamss. ende beneden dat convent van Wynssen, soedat hij van den voerseiden leenweer gheen recht noch toesegeen aen den voirseyden vijff mergen en behielt. Doe dat gedaen was doe vraechde Vrederick van Renes eens oirdels off die voirs. vijff mergen soe zij benoemt ende bepaelt staen soe vrij ende soe los waeren als dat hij se mochte vercopen, versellen, versetten ende den vrijen eygendom dairvan geven moch dengeenen die hij woude. Ende hem wert gewijst, dat hijt well doen mochte ende dat die gyffte stedicheit houden sell, ende dair gaff Vrederick van Renes over hem selven ende voir zijn erffgenamen den vrijen eygendom heer Henrick van Valckendaell tot behoeff des gemeens convents van Oistbroick van die vijff mergen landts voirs. soe zij voirgenoemt ende bepaelt staen, soedat hij niet meer aen en hielt noch geen toesegeen aen en hadde, ende geloeff haer mede jair ende dach te waeren als erffcoep recht is van den lande, ende alle voircommer off te doen. Dair dit gesciede waeren over ende aen als lantgenoten ende buere Gijssbert Hermanss., Dirck Willamss. ende Zan Berntz. ende meer gueden lude. In oirconde der waerheit soe heb ick Gijssbert Henrickss., scout voirgen., desen brieff besegelt mit mijnen zegell over mij selven ende mede over die lantgenoten ende buere voirgen. om hoere beede wille, ende wij lantgenoten ende buer voirgen. tugen ende kennen onder scouten zegell voirgen., dat alle dese punten voirs. gesciet zijn als voirscreven staen. Gegeven int jair ons Heeren dusent vier hondert negen ende vijff-tich des manendages voir Sunte Victoers dach.

S.Laurensabdij 12 folio fol. 85^v

1463, september 14. Jan van Renes Janss. draagt in eigendom over aan een vicarie, gevestigd op het altaar van O.L. Vrouwe ter nood Gods in de kerk van het klooster Oostbroek, 5 morgen land gelegen in Kattenbroek tussen de Koppeldijk en de Hackwetering.

Een overgift van vijff mergen lants in Cattenbroick tot behoeff eenre vicarye op Onsser Liever Vrouwe altair ter nootd Goidts tot Oistbroick.

Allen den geenen die desen brieff sellen sien off hoeren lesen doe ick verstaen Gijssbert Henrickz. scout in Cattenbroick ende op Stoetwegen in Jans van Poels gerechte, dat voir mij ende voir die lantgenoten ende buere, die hier nae bescreven staen, quam int gerechte Jan van Renes Janss. de Jonge, ende begeerde eens oirdels off die vijff mergen lants also die gelegen zijn in den gerechte voirs. in een weer lants houdende tien mergen, dair die ander vyff mergen off toebehoeren Geryt Snoick burger tUtrecht, streckende van den Coppeldijck tot aen die Hackweteringe, dair Gijssbert Hermanss. ende Zander Beerntz. boven naistgelegen zijn ende Vrederick van Renes beneden, also vrij ende los zijn waeren, dat hij die mochte versetten, versellen ende den vrijen eygendom dairoff geven dien hij woude. Ende hem wert gewijst mit rechte ende mit oerdele dat hijt wel doen mochte ende dattet mitten rechte stedicheit hebben ende houden sell. Ende aldair gaff Jan van Renes Janss. die jonge voirg. over heeren Henrick van Doernick, medebrueder tot Oistbroick, tot behoeff eenre vycaryen gelegen op Onsser Liever Vrouwen autair ter nootd Goits aen die zuysijde van der kercken tot Oistbroick voirs. den vrijen eygendom van den vijff mergen lants voirs. also die hier voirbescreven ende bepaelt staen ende verteech dairoff ende van allen brieven ende rechts ende toesegeens dat hij dairaan hadde tot behoeff der vycaryen voirg. als recht ende oirdele wijsde dat recht was ende hij sculdich was te doen ende dat die gifte ende vertichte mitten rechte stedicheit hebben ende houden sell, ende geloeffde mede heren Henrick van Doirmick dieselve lant voirs. hem jair ende dach te waeren ende alle plechten

ende voercommer off te doin als erffcoep recht is. Hier waeren over ende aen dair dit gesciede Zander Beerntz. ende Aernt Wouters., lantgenoten ende buere in den gerechte voirs., ende meer gueder lude. Zonder argelist. In kennisse der waerheit soe hebbe ick Gijsbert Henrickz. scout voirs. desen brieff besegelt mit mijnen zegell over mij selven van des gerechts wegen ende mede over die lantgenoten ende buere voirg. om hoere bede wille, ende wij lantgenoten ende buere voirg. oirconden dit ende tugen onder des scouten zegell voirs. ende hebben hem gebeden desen brieff mede over ons te besegelen mit zijnen segell, want wij hiermede over ende ane waeren dair dit gesciede gelijk voirs. staet. Gegeven int jair ons Heeren dusent vierhondert drie ende tsestich op des Heyligen Cruysdach exaltio.

S.Laurensabdij 12 folio 86^{r-v}

1518, mei 16. Overdracht door Gerrit Peterss. van Merenborch, namens de Minderbroeders te Utrecht aan de abdij van Oostbroek van een halve morgen land op Zeisteroever, met machtiging van Gerrit door de Minderbroeders.

Allen dengeenen die deesen brieff sellen zien off hoeren leesen doe ick verstaen Lambert Dirckz., scout tot Zeyst in mijns genedichs heeren gerechte van Utrecht, dat voer mij ende voer die lantgenoten ende buere die hierna bescreven staen quam int tgerechte voirs. Gheryt Peterss. van Merenborch, burger tUtrecht, ende toenden ons eenen openen machtbrieff, gans gave ende well besegelt mittes convents zegell dairinne benoemt alsoe die geleeck, ende wij bekennen mochten ongekanselleert ende ongeraseert, spreckende van woerde te woerde aldus:

Wij brueder Geryt van Ingen gardiaen, brueder Joest van Dordrecht, president, ende tconvent van die Minrebrueders binnen Utrecht maeken condt allen luyden, dat wij machtich gemaect hebben ende maeken machtich midts desen onssen brieve Geryt Peterss. van Merenborch, burger tUtrecht, van onssen wegen ende in onssen naem voer den scout, lantgenoten ende buere tot Zeyst in ons genedichs heeren gerecht van Utrecht over te geven den eerweerdigen heeren den abt ende gemeen convent van Oistbroick den vrijen eygendom van eenen halven mergen landts alsoe groot ende cleyn alsoe die gelegen is op Zeysterover in der gerecht voirs., dair Herman Scijff boven ende tconvent van Oistbroick voirs. beneden naistgelandt zijn. Ende dair voert van onss ende ons convents voirs. wegen off verthyen ende van allen rechts ende toeseeggens dat wij dairaen hebben, ende mede van allen brieven die daeroff ruerende zijn tottes abts ende convents behoeff van Oistbroick voirs. alsoe recht is, ende hem dat mede op onsse convents voirs. gueden te loven jair ende dach te vrijen ende te waeren alsoe erffcoep recht is nae den rechte van den lande, ende alle voercommer off te doen, ende dair voert inne te doen ende te laten gelijckerwijs ende in allen manieren off wij dair selver tegenwoerdich ende voer oogen waeren ende tselve mit hande ende mit monde deden. Gelovende mede voer ons ende voer onssen naicomingen soe wes Gheryt Peterss. van Merenborch voirs., als gemachtich van onssen wegen, hier inne doen ende laten sall dat vaste stede onverbreckelicken te houden ende te doen houden, ende dat niet te verbreecken noch weder te seggen in eenigerwijs. Alle dinck sonder argelist. In kennisse der waerheit hieroff soe hebben wij gardiaen, president ende gemeen convent voirs. onsse convents zegell uuthangende aen desen brieff gedaen. Gegeven int jair ons Heeren dusent vijffhondert ende achteen opten twintichsten dach in aprill.

Ende doe wij desen voirs. machtbrieff gesien ende well verstaen hadden, aldair soe begeerden Geryt Peterss. voirs. eens oirdels van ons off hij overmits denselven machtbrieff alsoe gemachtig was dat hij van wegen des convents van die Minrebrueders voirs. overgheven mochte den abt ende gemeen convent van Oistbroick voirs. den vrijen eygendom van den halven mergen landts in allen manieren als voirscreven staet. Ende hem wert gewijst mit recht ende mit oerdele, dat hij 't well doen mochte ende dattet mit recht stedicheit hebben ende houden sell. Ende aldair doe gaff Gheryt Peterss. van Merenborch voirs. gemachtich over den eerweerdigen heere den abt ende convent van Oistbroick voirs. den vrijen eygendom van den halven mergen landts voirs., soe die hiervoer in den openen machtbrieff bescreven ende bepaelt staet, ende verteech dairoff ende van allen rechts ende toeseeggens dattet voirs. convent van die Minrebrueders dairaen hadden, ende mede van allen brieven die daeroff ruerende zijn tottes abts ende convents behoiff van Oistbroick voirgen., alsoe die landtgenoten ende buere naebescreven wijsden dat recht was ende hij mit recht sculdich was te doen. Ende hij geloeffdent hem mede optes voirs. convents van die Minrebrueders voirs. gueden jair ende dach te vrijen ende te waeren als erffcoep recht is, nae den recht van den lande, ende alle voercommer off te doen nae innehout ende vermoegen des openen machtbrieffs voirs. Hier waeren over ende aen Wouter Gijssbertz. ende Willem Gijssbertz., lantgenoten ende buere in den gerecht voirs., ende meer gueden luden. Alle dinck zonder argelist. In kennisse der waerheit hieroff soe hebbe ick Lambert Dirckz., scout voirs., mijnen zegell aen desen brieff gedaen van des gerechts wegen over mij selven ende over die lantgenoten ende buere voirs. om hoere beede wille, dat wij lantgenoten ende buere voirs. oirconden ende tuygen onder des scouten zegell voirs., ende hebben hem gebeden desen brieff mede over ons te besegelen mit zijnen segell, want wij dair mede over ende aen waeren dair dit aldus gesciede gelijk voirscreven staet. Gegeven int jair ons Heeren

duysent vijff hondert ende achtien opten sestienden dach in meye.

S.Laurensabdij 12 folio fol. 86^v

1506, maart 4. Johan van Renesse van Rhijnouwen, ridder, erkent geen recht te hebben op de tijns en tiend van een halve hoeve land, genaamd die Ketell, gelegen bij zijn hofstede Rijnouwen, strekkende uit de Zeister wetering langs de steeg aan de Kromme Rijn naar Rijnouwen, waarover hij reeds lang geschil heeft gehad met abt en convent Oostbroek.

Ick Johan van Renes van Renouwen, ritter, doen kont allen luden alsoe ick voortijts tegens den eerweerdigen heeren abt und tgemeen convent van Oistbroick, gelegen buten Utrecht, een tijt van jaeren voirleden sekere twist uns gescele gehadt hebbe om den tiende und tijns die ick mij vermat te hebben uut eenre halver hoeve lants mit all hoeren toebehoeren, alsoe die abt und tconvent voirs. die leggende hebben bij mijnre husinge und hoffstede geheten Rijnouwen, streckende uut Zeyster weteringe langes die stege die nae derselver hoffstede gaet in den Rijn, und is geheten die Ketell. Und alsoe ick dan in der wairheyte bevonden hebbe, dat ick aen derselver halve hoeve lants voirs. noch tijns noch tiende, die dairuut gaen solde, als ick mij vermat te hebben, geen recht noch toesegeen en hebbe noch nye gehat en hebbe, zoe ist dat ick dairom quyt gescolden hebbe und quyt scelde mit desen mijnen brieve den eerweerdigen abt und gemeen convent van Oistbroick voirs. van alsulcke opseggen, recht unde toesegeen dat ick mij vermat aen desen halve hoeve lants voirgen. tijns und tiende te hebben. Und ick hebbe dairom geloefft und gelove voir mij und mijnen erven aen handen des abts ende convents voirs. und hoer naecomelingen als dat ick hem aen desen halver hoeve lants voirgen. tijns und tiende voirs. noch om desselven lants tijns und tiende will tot geenre tijt aenspraeke, crot, hinder, letsell nochte moyenis meer doen en sellen noch doen doen in eenigerwijs mer hem dair alle hulp und voerdenys in doen nae onsse vermoegen. Sonder argelist. In kennisse der wairheyte soe heb ick mijn segell aen desen brieffe gehangen, und om meerre zekerheyte und vestenisse will, soe hebbe ick gebeden Johan van Vulven, mijnen neve, desen brieffe mede over mij te besegelen mit zijnen segell, twelck ick Johan van Wulven voirgen. ter bede heer Johan van Renes, mijnen neve, geerde gedaen hebbe. Gegeven int jair ons Heeren dusent vijffhondert und ses opten vierden dach in die meerte.

S.Laurensabdij 12 folio 87^r

1489, juli 8. Aernt Hoedt verklaart van abt, prior en convent van Oostbroek ontvangen te hebben een lijfrentebrief groot 25 Rijnse guldens 's jaars, als betaling voor het door hem op 11 juni 1489 aan de abdij verkochte land gelegen onder Zeist.

Ick Aernt Hoedt lye ende kenne mit desen mijnen tegenwoerdigen brieve, dat mij die eerweerdige vaeder in Goide abt, prior ende gemeen convent van Oistbroick well vernuecht, voldaan ende tevreden gestelt hebben tot mijnen will als van alsulcke landen ghelegen in Zeyster gerecht, die ick hem aldair in den selven gerecht overgeven hebbe nae uutwijsinge der selver brieve, dairvoir mij den selven abt, prior ende convent voirgen. jairlix geven sellen vijff ende twintich Rijnssch gulden current tsjaers lijfrenten tot mijnen lijve nae uutwijsinge des lijfrentebrieffs die mij dat selve convent dairoff gegeven heeft, voer welcken renthen ick hem dat selve landt voir vercoft ende op overgegeven heb. Ende scelde hierom den voirs. convent ende hoir naecomelingen voir mij ende voer mijnen erffnamen van den voirscreven lande clairlicker quyt, sonder arch. Ende heb des t' oirconde gebeden Volcken Bodt desen brieffe over mij te besegelen mit zijnen zegele, want ick op dese tijt selver geen zegell en heb, dat ick Volcken Bodt voirs. ter beede Aernt Hoedt voirgen. geeren gedaen heb. Gegeven int jair ons Heeren dusent vierhondert negen ende tachtig opten achten dach in julio.

S.Laurensabdij 12 folio 89^r

1133. Bisschop Andreas van Cuyk schenkt aan het convent Nieuw-Bethlehem (=Oostbroek) het land Heischoten, benevens een waarschap in het bosch Westerwolt.

In nomine sancte et individue Trinitatis.

Omnibus Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, notum sit, quod ego Andreas, Dei gracia Traiectensis ecclesie humilis minister, compatiens inopie fratrum, qui sunt in Nova Bethlehem, eo quod viderem humiliatum in laboribus cor eorum, volensque tenuitatis eorum pro posse meo reficere, tradidi eis terram cum lignis fructuosis sive infructuosis, que dicitur Hengescoten², a decimis, a censu, denique ab omni exactione liberam. Potestatem etiam, que vulgo dicitur werschap, omnimodus eandem quam circumjacentes terre habent, in pratis vel in silva, que dicitur

Westerwolt, secundum suam quantitatem pariter habere concessi et dedi. Quapropter procellas nostras statuat in auram et deducat nos in portum voluptatis sue qui dives est in misericordia.

Data anno dominice incarnationis millesimo centesimo XXXIII; episcopatus mei IIII, indictione IX.

Presentibus testibus hiis: Harberto preposito. Decanis: Lubberto, Wichardo, Arnaldo. Laicis: Arnaldo castellano, Alfero, Wychero, Ghijssselberto, cum pluribus aliis, regnante rege seculorum.

Vidimus Heynrici abbatis sancti Pauli Traiectensis 1347, feria tertia proxima post festum trinitatis³.

¹ Het genoemde jaar 1133 is twijfelachtig, want het bisschopsjaar en indictie wijzen beide op 1131. Zeker is dat de oorkonde dateert van ná 23 augustus 1131. De vermeldde domproost Harbert was de opvolger van de op die datum overleden domproost Meingot.

² Heischoten bij Woudenberg.

³ 29 mei 1347

S.Laurensabdij 12 folio 89r-v

1200. Bisschop Dirk II bevestigt de door zijne voorgangers aan het convent Nieuw-Bethlehem of Oostbroek gedane schenking van een waarschap in het bos Westerwoud en geeft aan hen, die de veertig hoeven, welke het convent aldaar bezit, zullen willen ontginnen, vrijstelling van belasting.

In nomine sancte et individue Trinitatis.

Ego Theodricus, Dei gracia Traiectensis ecclesie humilis minister, compaciens inopie qui sunt in Nova Bethleem, que vulgo Oestbroek, et perlectis eorum privilegiis quibus antecessores nostri episcopi eundem locum sublimaverunt, statuimus tenuitatem eorum eciam pro posse nostro reficere.

Predecessorum itaque nostrorum illustrium virorum donaciones seu oblaciones, quibus ecclesiam beati Lauwerencii ditarunt in pratis seu pascuis, in lignis frutuosis et infructuosis, decimis, censu, nostra auctoritate roboramus et confirmamus; potestatem eciam, que vulgo dicitur weirscap, curie in Hengescoeten, omnimodus quam circumiacentes terre habent, in pascuis vel in silva que Westerwolt dicitur, pariter nobiscum concedimus. Et quia sepedicta ecclesia minus utilitatis consequitur in prediis, que possidet in Westerwalt, XL videlicet mansorum, eo quod invia sunt et inculta, concessimus pro remedio anime nostre omniumque successorum nostrorum, ut, si quos invenire poterint colonos, qui eandem terram infructuosam colant et fratribus inde pensam reddant, maneat sub nostra defensione liberrimi ab omni exactione, sub abbatis tamen ditione.

Et ut hec nostra confirmacio rata et inconcussa permaneat, sigilli nostri inpensione roboramus.

Testes autem huius actionis sunt hii: Remboldus prepositus sancte Marie, Heinricus canonicus, Theodricus canonicus, Theodricus de Bruke; ministeriales: Alfero scultetus, Hubertus frater eius, Lubertus de Wedene, Euerardus frater eius, Aelbertus de Wuluen, Egbertus, Rodolphus aliique quamplures, quorum nomina recitare longum duximus.

Acta sunt autem hec anno dominice incarnationis MCC episcopatus nostri anno secundo.

In naam van de heilige en ondeelbare Drieenheid.

Ik Theodricus, bij de gratie Gods nederig dienaar van de kerk van Utrecht, uit medegevoel met de nood van de broeders die in Nieuw-Bethlehem, in de volkstaal Oestbroek genaamd, zijn en na het lezen van hun privilegies die de bisschoppen die onze voorgangers waren aan die plaats gegeven hebben, heb besloten naar ons vermogen ook iets aan hun armoede te doen.

En zo bekrachtigen wij vanuit ons gezag en hebben wij bevestigt de schenkingen en oblaties van onze illustere voorgangers, waarmee zij de kerk van St. Laurentius begiftigd hebben (?) in weilanden of graslanden, in vruchtbare en onvruchtbare bossen, tienden, cijns; bovendien hebben wij, samen met de onzen, het volledige gezag, dat in de volkstaal weirscap genoemd wordt, dat de omliggende landen hebben, over de weiden of het bos dat Westerwolt genoemd wordt, verleend aan het hof van Hengescoeten. (?) En aangezien meergenoemde kerk weinig nut heeft van de onroerende goederen die zij in het Westerwalt bezit, namelijk 40 hoeven, omdat die ontoegankelijk en verwaarloosd zijn, hebben wij toegestaan tot heil van onze ziel en van die van al onze voorgangers dat zij, als zij boeren kunnen vinden die die onvruchtbare grond bewerken en daardoor aan de broeders opbrengst geven (?), onder onze bescherming vrij blijven van alle belasting, maar toch onder het gezag van de abt staan.

En opdat deze onze toezegging vast en stadig blijve, bekrachtigen wij (deze) met de afdruk van ons zegel.

Getuigen hiervan zijn de volgende personen: Remboldus proost van Sinte Marie, kanunnik Heinricus, kanunnik Theodricus, Theodricus van Bruke; de onvrijen schout Alfero, diens broer Hubertus, Lubertus van

Werdene, diens broer Everardus, Aelbertus van Wulven, Egbertus, Rodolphus en meerdere anderen, te veel om op te noemen.

Gedaan in het jaar van de vleeswording Onzes Heren 1200, in het tweede jaar van ons episcopaat.

S.Laurensabdij 12 folio 89v

1133 (voor mei 21). Bisschop Andreas verkoopt 40 hoeven in Westerwoud aan abt en convent van St.Laurens in Oostbroek, benevens aan zekere Berbert, Godefrid en Godefrid; ook draagt hij aan abt en convent den tiend, cijns en gerecht van deze 40 hoeven over.

In nomine sancte Trinitatis.

Notum sit omnibus fidelibus tam futuris quam presentibus, qualiter ego Andreas, Dei gracia Traiectensis episcopus, vendidi XL mansos in Westerwalt, sitos inter Luessden et Ruuoerdt, abbati, videlicet Ludolpho, ecclesie sancti Laurentii in Bethlehem ceterisque fratribus, Deo inibi servientibus, necnon et cuidam Berberto, itemque duobus aliis, quorum uterque Godefridus nuncupatur; addens eis in commune aqueductum, ubicunque ibidem commodius sibi et utilius habere voluerint. Concessi preterea singulariter jam prefato abbati suisque fratribus eorumdem XI mansorum omnem decimam, censum atque justiciam.

Et ut hec vendicio firma, rata et inconvulsa permaneat, cartam hanc inscribi fecimus et sigilli nostri impressione testiumque subscriptorum attestacione firmavimus, quorum nomina hec sunt: Henricus abbas de sancto Paulo, Herbertus prepositus Maioris ecclesie, Luzo prepositus de sancto Petro, Hugo prepositus de sancta Maria, Lubbertus decanus Maioris ecclesie, item Lubbertus decanus de sancto Petro, Albero magister. Richuvinus de Malberch, Theodericus de Harlere, liberi. Alfero scultetus, Arnoldus, Eggebrecht, Heriman, Gerhart, Ruchardt, Eno, Godefrydt, Lubrecht, ministeriales. Et alii quamplures.

Acta sunt hec anno dominice incarnationis millesimo centesimo XXXIII, indictione IX, episcopatus mei anno quinto, super omnia regnante domino nostro Jhesu Christo.

In naam van de heilige Drieeenheid.

Het moge aan alle gelovigen bekend zijn, zowel aan de toekomstige als aan de huidige, hoe ik, Andreas, bij de gratie Gods bisschop van Utrecht, veertig hoeven in het Westerwoud verkocht heb, gelegen tussen Leusden en Ruvoerdt, aan de abt van de kerk van St. Laurentius in Bethlehem, Ludolph geheten, en aan de overige broeders die God daar dienen, en aan een zekere Berbertus en eveneens aan twee anderen, die beiden Godefridus genoemd worden; en ik geef aan hen gemeenschappelijk bovendien een waterloop, waar het het gemakkelijkste en het nuttigste voor hen is om die te hebben. Bovendien heb ik alleen aan de bovengenoemde abt en zijn broeders alle tienden, cijns en gerecht van de 40 hoeven toegekend.

En opdat deze verkoop vast, geldig en stadig blijve hebben wij dit charter doen opstellen en hebben wij die bekrachtigd met de afdruk van ons zegel en met het getuigenis van de onderschreven getuigen, wier namen zijn: Hendricus, abt van St. Paulus, Herbertus, proost van de Grote Kerk, Luzo proost van St. Pieter, Hugo proost van Sinte Marie, Lubbertus deken van de Grote Kerk, eveneens Lubbertus deken van St. Pieter. Meester Albero, Richuvinus van Malberch, Theodericus van Harlere, vrijen. Schout Alfero, Arnoldus, Eggebrecht, Heriman, Gerhart, Ruchardt, Eno, Godefrydt, Lubrecht, onvrijen. En meerdere anderen.

Gedaan in het jaar van de incarnatie des Heren 1133, de negende indictie [zie noot in Oorkondenboek van het Sicht Utrecht], in het vijfde jaar van mijn episcopaat, onder de heerschappij van onze Heer Jesus Christus.

S.Laurensabdij 12 folio 90r

1240, maart 28. Het convent van Oostbroek geeft in erfpacht aan Philips van Rijnningen 40 hoeven in het Westerwoud.

Theodricus, Dei gracia abbas, et conventus sancti Lauwerencii in Oestbroeck omnibus presens scriptum intuentibus salutem in Domino.

Sciant presentes et posterii, quod inter nos ex una parte, et Philippum de Riningen militem ex altera, factus est contractus et convencio in hunc modum, quod nos concessimus dicto Plilippo et suis heredibus in perpetuo pacto, pro duabus libris Traiectensis monete in die sancti Andree Apostoli singulis annis persolvendis, quadraginta mansos in silva Westerwolt, cum omni plenitudine juris, quod habebamus in illis, retento nobis hoc jure, quod tegulas et ligna, que dicuntur balkensliete, et cannam ad opus curtis nostre Hengestscaete, sudes eciam et virgas ad omnes curtes citra Leccam utriusque conventus in Oestbroeck semper excipiemus inoffense. Pascuam quoque retinebimus ad omnia animalia prefata curtis Hengestschoeten, cuiuscunque sint speciei, exceptis capris. De aliis

autem curtibus citra Leccam utriusque conventus in Oestbroeck animalia, preter capras, si propter inundanciam aquarum vel alios casus inopinatos pabuli penuriam habuerint, ibidem, quamdiu duraverit penuria, ad pascuam admittentur. Accessit quoque, quod si predictus Philippus pratum aliquod inter silvam ad fenum specialiter deputaverit, et voluerit quod in eo pecora non pascantur, hoc moderate possit, ut sibi prosit et nos multum non ledat, et ita vel muniri vel custodiri faciat, quod pecora nostra non capiantur, quod dicunt scutten, vel cum lesione aliqua expellantur. Si eciam inter terminos eiusdem silve aliqua terra culta fuerit, maior decima nostra erit, minor vero dicto Philippo et suis heredibus remanebit. Ut autem caveretur, ne in pacto singulis annis suo tempore persolvendo quacunque occasione umquam emergeret questio aut querela, contulit idem Philippus ecclesie nostre proprietario et pleno jure terram, que vocatur Kakelhoeue, et aream, in Wycke, que fuit Hermanni Tengenaegell, unde fructus provenientes pro annuo pacto supradicto percipiamus, vel faciamus, quod nobis visum fuerit expedire, excepto quod non licet nobis prefatas terras ab ecclesia nostra alienare. Adiectum est eciam, quod si idem Philippus vel aliquis heredum suorum transgrediatur terminos in silva qui prefixi sunt, unde nobis et ecclesie nostre fiat preiudicium, vel cuicunque articulo, qui premissi sunt in hoc contractu, contravenerit aut impedimentum prestiterit, silva predicta ad nos redeat, bonis, que in recompensacione data sunt nobis, nichilominus remansuris ecclesie nostre. Et adiectum est, quod, si quid emendandum in facto isto vel in littera sub sigillo electi nostri et aliorum scribenda fuerit, dominus Ghijsbertus decanus sancti Johannis in Traiecto habet plenam potestatem emendandi sive corrigendi.

Datum anno gracie MCCXL, feria quarta post Annunciationem beate Marie.

Theodricus, abt bij de gratie Gods, en het convent van St. Laurens in Oostbroeck, aan allen die deze akte zullen lezen, gegroet in God.

Moge men nu en in de toekomst weten dat tussen ons aan de ene kant en Philippus van Riningen, leenman, aan de andere kant het volgende contract en de volgende overeenkomst is gesloten, dat wij aan genoemde Philippus en zijn erven in erfpacht hebben afgestaan, voor twee pond Utrechts geld jaarlijks te betalen op de dag van de apostel St. Andreas, veertig hoeven in het bos Westerwolt, met de volledige rechtsbevoegdheid die wij daarover hebben gehad, waarbij wij ons het recht voorbehouden steeds daarvan uit te zonderen de dakpannen en het hout, 'balkenslite' genaamd, en het riet ten behoeve van ons hof Hengestscaete, en ook de palen en de roeden ten behoeve van alle hoven aan deze zijde van de Lek van beide conventen in Oestbroeck. Wij zullen ook weide behouden voor al het vee van genoemd hof Hengestschoeten, van welk soort ook, geiten uitgezonderd. Het vee van de andere hoven aan deze kant van de Lek van beide conventen van Oestbroeck, behalve de geiten, zal in de weide worden toegelaten, als het wegens overstroming of andere onverwachte oorzaken gebrek aan voer heeft, zo lang als de schaarste zal duren. Daar komt nog bij dat, indien voornoemde Philippus een weide in het bos speciaal voor hooi bestemmen zal en zal willen dat het vee daarin niet graast, dit binnen grenzen mogelijk moet zijn, mits hij er zelf voor zorgt (?) en ons geen schade berokkent, en het laat bewaken, wat zij 'scutten' noemen, zodat ons vee niet meegenomen wordt of met enige verwonding wordt verdreven. Als er echter binnen de grenzen van dat bos een stuk bebouwd land is, dan zal onze tiende groter zijn, maar deze zal kleiner blijven voor genoemde Philippus en zijn erven.(?) Opdat er echter voor gewaakt worde dat er nooit bij een of andere gelegenheid onenigheid of klachten ontstaan over het telkenjare op tijd betalen van de pacht, heeft dezelfde Philippus aan onze kerk een stuk grond in vollen eigendom gegeven, dat Kakelhoeve genoemd wordt, en een erf in Wijk, dat toebehoorde aan Hermannus Tengenaegell, opdat wij daarvan de inkomsten genieten die voortvloeien uit bovengenoemde jaarlijkse pacht of daarmee doen wat ons goed schijnt te doen, met die uitzondering dat het ons niet toegestaan is om genoemde landerijen van onze kerk te vervreemden. Er is ook aan toegevoegd dat, indien genoemde Philippus of een van zijn erfgenamen de vooraf vastgestelde grenzen in het bos overschrijdt, waardoor wij en onze kerk schade zouden ondervinden of indien hij zich niet aan een van de artikelen die in dit contract zijn vermeld zou houden of ze zou belemmeren, het bovengenoemde bos weer in ons bezit komt, terwijl de goederen die ons als compensatie zijn gegeven desniettemin in het bezit van onze kerk blijven. En daar is nog aan toegevoegd dat, indien er in deze overeenkomst iets veranderd moet worden of in deze akte geschreven onder het zegel van onze elect en anderen, de heer Ghijsbertus, deken van St. Jan in Utrecht, de volledige bevoegdheid heeft om te veranderen of te corrigeren.

S.Laurensabdij 12 folio 111'

1245, december 12. Bisschop Otto III oorkondt, dat Gijsbert van Vechten, ridder, zoon van Lantfrid, aan de abdij van Oostbroeck twaalf morgen lands bij Amelisseweerd heeft verkocht, welke in leen van Gijsbert van Amstel en in achterleen van de Bisschop werden gehouden, en dat hij, na opheffing van het leenverband, ze in vollen eigendom aan de abdij heeft overgedragen.

Otto, Dei gracia Traiectensis episcopus, omnibus Christi fidelibus salutem in perpetuum.

Quoniam labili cum tempore facta temporis evanescent, nisi recipiant a voce testium vel scripti memoria firmamentum, sciat vestra universitas, quod, nobis Traiecti in curia sancti Pauli presidentibus, Ghyssebertus de Vechten miles, filius Lantfridi, coram nobis in figura iudicii expresse et publice est confessus, se dilectis in Christo abbati et conventui monasterii sancte Laurentii in Oistbroick, ordinis sancti Benedicti, nostre dyocesis, duocesis, duodecim jugera prope insulam Amilii militis, inter terram Godefridi dicti Hagen et terram filiorum quondam Johannis dicti Wantenair jacencia, ab omni exactione vel petitione, expeditione, novorum aggerum constructione seu veterum reparatione perpetualiter libera et exempta, cum decimis, iurisdictione omnibusque attinenciis, pro sexaginta tribus libris Traiectensium vel equivalentium denariorum, absolute et pure vendidisse, in manus fidelis nostri Ghysseberti de Amstelle jus feudale, quod ab ipso in predictis jugeribus tam dictus Ghyssebertus de Vechten quam filius fratris sui Henrici dicti Tarant obtinebant, resignantes. Dicitur etiam Ghyssebertus de Aemstelle duobus mansis, in quorum altero pater prefati Gyssberti de Vechten juxta Zeyst habitabat, in altero sepe dictus Gysssebertus de novo domum extruxit, in recompensationem prescriptorum jugerum receptis, ipsa duodecim jugera nobis, quia a nobis in feodo tenebat, resignavit cum prenominate Gyssseberto de Vechten, supplicans, ut sepe dicta duodecim jugera, cum libertatibus hactenus optentis, prefatis abbati et conventui sancti Laurentii in Oistbroick in perpetuum et meram proprietatem conferre dignemur. Nos igitur supplicationem benigno favore prosequentes, bonis tamen, que prefatus Gijsssebertus de Vechten in Longa palude habere dinoscitur, in recompensationem eorumdem duodecim jugerum receptis, ipsa duodecim jugera cum libertatibus et iuribus prenotatis predictis abbati et conventui in perpetuum et meram contulimus proprietatem, omni iuri, quod nos in ipsis duodecim jugeribus habebamus, plane et integre renuntiantes.

In cuius rei evidenciam plenior memoratos abbatem et conventum presentibus litteris, nostro ac prelatorum nostrorum, scilicet abbatis sancti Pauli, Reymari sancti Petri, Euerardi Tylensis, Walteri sancte Marie prepositorum, Wilfranni sancti Salvatoris et Giselberti sancti Johannis decanorum, sigillis roboratis, duximus muniendos.

Acta sunt hec coram testibus subnotatis: Ghijsseberto de Amstelle, Ernesto de Wuluen, Ghijsseberto de Zuylen, Bernardo de Dolren, Henrico de Amersfoerd, Spyringo, Gerardo de Pulsbroick, Gerardo de Berenweerde, Arnolde de Scalckwijck, Egberto de Busco, Ghijsseberto de Jutfaes, Waltero de Bloemendaile, Gerlaco, Gijssseberto de Goyen, Hermannno de Weden, nostris ministerialibus, Theoderico sculteto, Bartoldo Bonsnauell, Guntero, Theoderico Capellano, Jacobo Spijkero, Jacobo Soldenbalch, scabinis Traiectensibus, et aliis quampluribus.

Datum anno Domini MCCXLV, pridie Idus Decembris, pontificatus nostri anno primo.

S.Laurensabdij 12 folio 112

1265, oktober 10. Bisschop Hendrik van Vianden oorkondt, dat Werembold van Vechten negen morgen land in Vechten, die hij van de bisschop in leen hield, aan het klooster St.Laurens te Oostbroek heeft verkocht, waartegenover hij aan de bisschop zekere goederen te Zeist en Ulzen opgedragen en weer in leen ontvangen heeft.

Henricus, Dei gracia Traiectensis episcopus, universis presentum litteram inspecturis salutem in Domino sempiternam.

Ne ea, que geruntur ab homine, facilius a memoria hominum alebantur, frequentius scriptie testimonio perhennantur.

Ad noticiam igitur pervenire volumus singulorum, quod fidelis noster Werenboldus de Vechten, miles, pure et simpliciter vendidit nostro super hoc accedente consensu dilectis in Christo Henrico, abbati, et conventui sancti Laurentii in Oestbroick eorumque successoribus in perpetuum novem iugera sita in Vecgthen cum area, decimis, iurisdictionibus temporalibus, proprietatibus earundem, que protendentur a Maerscalckerweerde in longum usque ad terram monasterii sancti Laurentii, que quondam fuit Bernardi de Enge, militis, in latitudinem vero inter viam et aquam, que antiquitus Renus vulgariter appellatur, cum omni iure et libertate, quibus ea possedit hactenus, que etiam a nobis in pheodum tenuit et a nostra ecclesia Traiectensi. Idem etiam miles pro se et suis heredibus seu successoribus ipsas possessiones, areas, decimas et iurisdictiones temporales cum eorum attinenciis nobis ad opus dicti monasterii sancti Laurentii pure et simpliciter resignavit. Ne etiam nos vel nostri successores ex huiusmodi contractu venditionis damnum aliquod aut dispendium incurramus, idem miles in recompensationem dictarum possessionum, aree, decimarum et iurisdictionum nobis restituit septem iugera super Hare, in parrochia de Seyst, in quibus Hugo de Tule, miles, commoratur ad presens; item in parrochia de Ulsen domum apud Hilten cum terra sibi attinente, que sita est in Burgh apud Hilten, pheodali iure a nobis nostrisque successoribus in perpetuum optinenda.

Nos igitur huiusmodi resignatione recepta et a prelati nostris et ministerialibus, qui tunc intererant, approbata dicte venditioni de eorundem consilio consensum nostrum adhibuimus et ipsas possessiones, areas, decimas et iurisdictiones, prout eas dictus miles a nobis libere optinuit, prefato monasterio sancti Laurentii in Oistbruch contulimus iure proprietario in perpetuum possidendas.

In cuius rei testimonium et memoriam sempiternam presentem litteram sigillo nostro episcopali necnon Werenboldi de Vechten, predicti militis, et sigillis ecclesiarum nostrarum Traiectensium, Ghijsseberti de Amstelle, Ghijsseberti de Goey, marscalci nostri, Philippi de Rininge, Walteri de Amersfoerd sigillis fecimus communiri.

Datum anno Domini MCC sexagesimo quinto, in die sanctorum martyrum Gereonis et Victoris.

S.Laurensabdij 12 folio 112^{F-V}

1272, juli 1. Abt en convent van Oostbroek ruilen met Hendrik Anekenszone onder medewerking van elect-bisschop Jan van Nassau 9 morgen land te Vechten tegen 10 morgen land in Het Gooi (gemeente Houten), zijnde bisschoppelijke leengoederen.

Iohannis, Dei gracia Traiectensis electus, universis presentia visuris salutem et memoriam sempiternam.

Noverit universitas vestra, quod Henricus filius Aneke, fidelis noster, coram nobis in figura iudicii constitutus novem {lees: novem} iugera terre in Vechten site inter terram Henrici Splinter et Hermanni ex Campo ex una parte, et terram abbatis et conventus de Oistbruch ex altera, que fuerant Bartholomei, item aream sitam in dicta parrochia iuxta terram Theoderici de Overrijn ex una parte, et dictorum abbatis et conventus ex altera, cum iurisdictione temporali et decima dicte aree, que a nobis tenebat in feudum, in manus nostras ad opus dictorum abbatis et conventus libere resignavit; item dicti abbas et conventus in Oestbruch coram nobis constituti decem iugera terre site in Goeye iuxta Uitwege, videlicet sex iugera sita iuxta terram Lamberti Alsmarck ex una parte et Walteri Vecht ex altera, quatuor vero iugera sita inter terram capituli sancti Salvatoris Traiectensis ex una parte et Theoderici filii Gode ex altera, in recompensationem dictorum novem iugerum tradiderunt et eorum proprietatem nobis libere contulerunt. Nos igitur indemnitati ecclesie nostre per omnia precaventes proprietatem dictorum novem iugerum et aree, a prefato Henrico nobis resignatorum, dictis abbati et monasterio in Oistbruch cum iurisdictione et decima dicte aree liberaliter exhibemus et dicto claustro presentibus prelati et fidelibus nostris quampluribus presentibus litteris resignamus; et insuper decem iugera sita in Goeye cum mansione dicti Henrici, a dictis abbate et conventu nobis iure proprietario resignata, dicto Henrico et suis heredibus in feudum contulimus a nobis et nostris successoribus feudali iure libere possidenda.

In quorum omnium testimonium et memoriam sempiternam presentem litteram sigillo nostro necnon sigilla {lees: sigillis} Amilii, Maioris ecclesie decani, H[enrici], abbatis sancti Pauli Traiectensis, Ghyselberti, domini de Amestell, Waltheri de Amersfoerd, marscalci nostri, Swederi de Buesinchem et Helye de Riningen, militum, dicto monasterio in Oestbruch contulimus roboratam.

Datum et actum anno Domini MCC septuagesimo secundo, in octava Nativitatis beati Iohannis Baptiste.

S.Laurensabdij 12 folio 133^F

1297, januari 14. Abt en convent van Oostbroek erkennen, dat Hubert van Vianen, ridder, de invordering der boeten, op hen en hun goed te Helsdingen gevallen wegens verzuim in het dijksonderhoud heeft opgeschort voor de tijd, dat zij het goed zelf bebouwen, maar dat zij hem 300 ponden Utrechts schuldig zijn, als zij ten nadele der dijkplichtigen het goed verkopen of verpachten aan iemand, die hem in macht evenaart of overtreft.

Allen denghenen, die desen brieff sellen zien off hoeren lesen, doe wij verstaen abt ende convent van Oestbroeck, dat her Hubrecht van Vyaenen, ridder, al die boete ende banne, die groet waeren, die hij ghewonnen hadde op ons ende op onse goet te Hulsdinghen van versumennisse des dijcks, daer dat guet te Hulsdinghe onder leghet, myt rechte ende myt ordele der heemradere, die daerof tordeel plegen te wijsen ende te deelne, heft gheverst ende opgheset alsoe langhe als wij ons guet selver te Hulsdinghe bouwen ende myt huysluyden doen bouwen. Mer waer dat zaeck, dat wij off onsse nacoemelinghe hierna dat guet te Hulsdinghen vercoften of verpachten denghenen, die heren Huberthts van Vyanen off sijnre erfnamen ghenoeft waeren off weldigher dan sij, daer sijn recht ende der lude lant, die onder den dijck van Hulsdinghen sijn ghelegen, mede ghekrenckt mocht wesen, soe is die abt ende dat convent van Oestbroeck schuldich te gheven heren Hubert van Vyaenen off sijn erfnamen ghebraken sijns driehondert lb payments van Utrecht sonder wederseggen te hore manynghen. Hierop vertie wij alle vorwarden van gheestelicken rechte ende van werlicken rechte, daer wy ons mede weren mochten hiertegen. Dese vorwarde sijn ghemaect sonder alrehande argheleest.

In oirconden van desen dinghen soe heb wij her Herman, bi der ghenaden Goeds abt, ende convent van Oestbroeck onse zegel an desen brief ghedaen. Ende want wij her Hubrecht van Aemersfoerde, proefst van sunte Marien, ende her Jacob van Lichtenberch, scepen van Utrecht, over dese vorwarde waeren, soe heb wij desen brief mede besegelt om die meere stedicheit.

Dyt geschieden in den jaer ons Heren MCCXCVI, op sunte Ponciaensdach.

S.Laurensabdij 12 folio 155^v-156^v

1502, juni 4. Ruil van pachtgoederen tussen de S.Laurensabdij en Frederik van Egmond, waarbij de abdij een bouwhof met 53 morgen land "Op die Laeck" te Asch in het graafschap Buren alsmede 6 morgen weiland onder Buurmalsen in volle eigendom krijgt en daartoe een aantal goederen onder Buren en Erichem in volle eigendom afstaat. (Met bezegeling door bisschop Frederik van Baden)

Wij Splinter van Dorssen, bi der graciën Godes tesar tijt abt des convents ende cloesters van Oesbroeck, und wij prior ende gemeyne convent van Oesbroeck voirscreven, doen kont ende bekennen mit desen onsen openen brieve voir ons ende nacomelingen ons cloesters van Oesbroeck voirscreven, alsoe dair bij den eerbaeren ende wijsen heer Gerefaes van Zomeren, tommenduer tot Bueren, heer Derick van Heeswijck, priesteren, Jordan van der Lawick, drost tot Bueren, ende Wessel Ghelkinck, scryver, ene guetlicke mangell {ruiling} und dedinhg ghedingt is tusschen den geboertigen und waelgeboeren heren, heer Frederick van Egmont, greve tot Bueren, to Lederdam, heer toe Yselsteyn ende to Craendonck etc., ter eenre sijden ende ons ende onsen gemeyne convent van Oesbroeck voirscreven ter anderer sijden, alsoe dat die gheboertige und waelgeboeren heer, heer Frederick, greve tot Bueren, voirg[enoemd] onse convent van Oesbroeck voirscreven] ende hore nacomelingen, erfflick ende ewelick geërfft ende gevesticht heeft, overmits segell ende brieve, in enen bowhoff, gelegen in sijnre genaden greefflicheit ind lande van Bueren, tot Ass, geheyt en op die Laeck, mit sijnre visserijen, gheheiten die Laeck, mit sijnre bepotingen, ende allet dat dair van tymerasyen op is, mit sijnen weylande ende ackerlande, ende alle sijnen rechten toebehoeren, haldende tosamen omtrent drie ende vijftich mergen lants, soe groet ende soe cleyn als Sijne Genaden dieselve bowhoff mit sijnen alingen ackerlande, bepotingh, visserijen ende rechten tobehoeren aengecomen is van Johan die Joede, ende dit vurscreven] erff ende guet gemaect heeft tot een vrij eygen guet, soe dat Sijnre Genaden leenguet was; ende gelaeft heeft voir een vrij eygen erff ende guet erfflick ende ewelick voir hom, sijnen erven ende nacomelingen to vrijen ende to waren, ende ons noch opgedragen ende overgegeven ind gevesticht heeft in sess mergen weylants, die Sijne Genaden aen twee plecken versceyden mit hore bepotinge leggende had in den gericht van Malsen, als enen kamp van vier mergen ende enen kamp van twe mergen, gelijk wij die aengevangen hebben; ende ons noch hijrto gegont ende gegeven heeft Sijnre Genaden dele van den wynterkoern ende zomerkoern, dat tesar tijt opten vurscreven] bowhoff ende op sijnen ackerlande vurscreven] bezeyet leeght, ende den bowman Jan Remboltz. buten onsen schaden dairaff doen vaeren; ende ons noch gelaeft heeft to geven ende to betalen sess hoet guet weyts, te weten een hoet nuu rede, die ander vijff hoet tot vijff jaeren hijralrenaest volgende, ellick jaers een hoet; ende ons noch hijrto erfflick ende ewelick voir hom, sijnen erven ende nacomelingen desen vurchreven] bowhoff, mit sijnen ackerlande, bepotinge, visserie ende rechten tobehore, mit alsullick lant als wij dair noch aen manglende off copende mochten werden ende van denselven hoeve voirscreven] mede bowden, ende onse huysgesynde off bowman, dairop wonende, schatvrij, dienstvrij ende tijnsvrij gegeven heeft to besitten ende toe gebruycken, sonder enighe ongelden van ons to nemen, uutgesondert dat wij Sijne Genaden enen bredwagen voir sijnselfes persoen nijt weygeren en sullen, gelijk dit allet vurscreven] bij die voirgen[oemde] guden mannen tusschen beyden vurscreven] bedingt is. Soe bekennen wij Splinter van Dorssen, bij der graciën Godes tesar tijt abt vurscreven], und wij pryor ende gemeyne convent dess cloesters van Oestbroeck voirg[enoemd], dat wij voir ons ende onsen nacomelingen voir dit voirscreven], mit onsen vrijen willen ende mit enen gantsen gemeynen rijpen berade, mit desen onsen brieve den geboertigen ende waelgeboeren heren Frederick, greve tot Bueren voirscreven], sijnen erven ende nacomelingen erfflick ende ewelick wederom erven ende vestigen in alle alsullick lant ende erve, alingh ende all, als onse convent ende cloester van Oesbroeck vurscreven] liggende hebben om der borch Bueren, oick tot Erichem ende in sijnre greefflicheyt van Bueren ende soe wair dat gelegen is, soe groet ende soe cleyn als die alinge mergentaell voirscreven] die voirheren van Bueren, salige hertoch Arnholt, hertoch van Gelre, etc. nae ende die waelgeboren heer Frederick, greve to Bueren voirg[enoemd] noch nae een grote tijt van jaeren van onsen convent van Oestbroeck voirscreven] in erffpacht beseten ende gebruyckt hebben, inhalt des erffpachtsbriefs dairvan wesende. Ende die voirg[enoemde] heer Frederick, greve to Bueren voirscreven], sijne erven ende nacomelingen sullen van nuu voirtaen datselve erff hebben, besitten ende gebruycken als hoers selves eygen erff, ende wij sullen hem allen voircommer ende voirplicht dairaff doen, als erffcoeps recht is in der greefflicheyt ende lande van Bueren voirscreven]. Ende wij abt, prior ende gemeyne convent van Oesbroeck voirg[enoemd] schelden hyrto voir ons ende onsen nacomelingen ons vurscreven] cloesters van Oestbroeck den waelgeboren heere, heer

Frederick van Egmond, greve tot Bueren voirg[enoemd], sijnen erven ende nacomelingen vrij, loss, leedich ende qwijt, ende alle die qwijtscheldens dairvan behoerende, van alle achterstallighe ende onbetaelde erffpachten, die sij ons jairlicx dairvan schuldich ghebleven mochten sijn, ende van alle clachten ende toseggen, wij daeromme in ennige manyren op hom hebben off vynden mochten, dairvan wij hom nu ende ten ewighe dagen hymnamaels een geheel remissie ende qwijtscheldinge van doen ende geven, sonder achterdencken vorder dairop to hebben. Ende offt forqueme -dat Got verhuede- dat die waelgeboren heer, heer Frederick van Egmont, greve to Bueren voirg[enoemd], sijne erven offte nacomelingen onsen convent van Oesbroick voirscr[even] ende onsen nacomelingen onss voirscr[even] convents tot enniger tijt dis brieffs punten voirscr[even] in groet off in cleyn verbroken ende die nyet en hielden off en voltogen, gelijk vurscr[even] staet, soe sullen wij abt, prior ende gemeyn convent van Oesbroick voirg[enoemd] tot alre tijt, as sullix van hom geboerden, assdan onse erff ende guet vurscr[even] ende den vurscr[even] erffpacht, inhalt dess erffpachtbrieffs, weder mogen aenvangen in alsulken besitte tot den vurscr[even] landen ende erffnissen ende erffpacht vurscr[even], gelijk als wij stonden to vorens, eer dat dese mangell ende dedingh vurscr[even] geschiede. Ende soe wes cost onse convent van Oesbroeck vurscr[even] assdan mit tymmerarsyen, bepotinge, graeven ende anders aen den vurscr[even] hoff ende bouwinge verbeteret hedden, dat men denselven convent van Oestbroeck dat wederomme betaelen sall, bij sess gude mannen hom alsulx verstaende, tot elker sijden vurscr[even] drie, dairto gecoren.

Voirtmeer off soe queme - dat Got verheude- dat bij versterffnisse ofte anders van anderen heeren, heeren ende besitters der borgh Bueren, stat, lant ende grefflicheyte, onse convent van Oesbroeck voirg[enoemd] ennich dis brieffs punten vurscr[even] verbroken vurden, soe sall assdan onse convent vurscr[even] terstont hoers selves alinge erffnisse vurscr[even] alingh ende all, soe waer die gelegen sijn, as vurscr[even] staet, vrij, onbelet weder mogen aenvangen, soe veer als si selven willen, ende anders nyet, sonder yemantz wederseggen; ende dieselven gebruycken, verpachten ende uitdoen tot hoers selves wille, profytte, nutte ende orbar, sonder yemantz opseggen dairop to hebben off to behalden in enniger wijs.

Bidden hyromme oetmodelicken den hoechweerdigen in Gode ende hoechgeboren fursten ende heren, heer Fredrick, bij der genaden Godes bisschop tot Utrecht, marckgrave tzo Baeden etc., onsen genedigen, lieven heer, dat Sijne Genaden dit aldus, so vurscr[even] staet, willen believeen ende mit Sijnre Genaden segell, overmits enen transfixbrief, mede willen doen besegelen.

Ende want wij, Splinter van Dorssen, tesser tijt bij der graciën Godes abt vurscr[even] und prior ende gemeyne convent dess cloesters van Oesbroeck voirg[enoemd] ons aen dese mangell ende dedingh vurscr[even] halden ende aen den punten dis brieffs vurscr[even] ende die ter ewigen dagen halden, naegaen ende vollentrecken willen ende doen halden, soe hebben wij, des to oerconde der waerheit ende gantser vaster stedicheyt, ons ende ons convents segelen beneden aen desen openen brieff voir ons ende onsen nacomelingen ons convents vurscr[even] gehangen. Gegeven in den jaer ons Heeren duysent vijfhondert ende twe, opten vierden dach in junio.

{Door dit charter is een transfix gestoken met de volgende inhoud:}

Fredericus, Dei et apostolice sedis gratia episcopus Trajectensis, marchio Badensis, universis et singulis presentes nostras litteras visuris, lecturis pariter et auditoris facimus manifestum, quod nos omnia et singula premissa, de quibus in littera, cui hec presens nostra littera est transfixa, fit et habetur mentio, auctoritate nostra ordinaria in Dei nomine ratificamus, approbamus et confirmamus decernentes litteram huiusmodi, cui hec praesens nostra littera est transfixa, ut praefertur, validam fore, et validamus per presentium nostrarum testimonium litterarum.

Datum nostro sub sigillo ad causas presentibus appenso anno Domini millesimo quingentesimo secundo, mensis junii die vicesima.

{w.g.}Henricus Beyer in absentia W. Buser secr[etarius].

{in dorso:}

Oestbroeck.

Mangel- off dedingsbrief, tusschen heeren Fredericq van Egmont ende den abt ende gemeen convent van Oistbrouck, aengaende den bouwhoff met allen sijnen toebehoorten tot Assche, geheeten op die Laeck, die volgen sal 't voorsz[egde] clooster van Oistbrouck, ende daertegens sijn den vorsz[egde] grave van Buren quijtgeschouden allen de erfpachten, 't voorsz[egde] convent ende clooster van hem gecompeteert hebbende op de landen om den slote, tot Ericum ende in den geheelen graefschap Buren.

In date den IIIIden in junio anno 1502.

S.Laurenabdij 12 folio 165

1222, juni. Het convent der St.Laurens-abdij te Luik sluit een verbond van broederschap met de St.Laurensabdij te Oostbroek.

Venerabili domino Theoderico, reverendo abbati, Johanni priori et beato conventui beati Laurentii in Oistbroech Ottho, Dei miseratione dictus abbas, prior totusque conventus monasterii beati Laurentii in Leodio salutem et tocius a Deo gratie plenitudinem.

Cum charitatis viscera nec etiam inimicis juxta preceptum evangelicum claudantur, affectuosa pietate maxime domesticis fidei aperiri jubentur.

Inde est, quod vobis, mutue fraternitatis et societatis amplexabile vinculum a nobis petentibus, tota mentis jocunditate concedimus et eiusdem societatis modum presenti scripto mandamus et confirmamus. Fratres ecclesie vestre, si ad nos transire voluerint per licenciam abbatis et ecclesie, locum habebunt in choro et capitulo et eandem per omnia in victu portionem, quam unus nostrum, et erit inter nos tanquam unus ex nobis. Versa vice nostri idem per omnia apud vos habebunt. Si obitus unius vestrum ad nos devenerit, quisque sacerdotum tres missas, ceteri psalterium persolvent, conversi CCC pater noster. Tricenarium in conventu celebrabitur et nobabitur in regula. Si necessitas aliqua pro causa ecclesie nostre ad partes vestras traxerit, vel vos ad nostras, tanquam unius matris ecclesie filii alterutrum astipulabimur.

Ne autem tam pie confederationis annexio a quoquam in perpetuum perturbetur, presentem cartulam sigillo ecclesie nostre munivimus, inhibentes auctoritate Dei omnipotentis et beate Marie Virginis et beati Laurentii gloriosi Martiris, ne in aliquo hec nostra ordinatio in posterum violetur.

Datum et actum anno Verbi incarnati millesimo CCXXII, mense junii.

S.Laurensabdij 12 folio 166r-166v

1514, augustus 13. Akte van confraterniteit met het regulierenklooster Vredendaal buiten Utrecht.

Littere confraternitatis cum conventu in Valle Pacis.

Venerabilibus religiosis ac predilectis patribus ac fratribus, dominis abbati et conventui monasterii sancti Laurentii in Oistbroick, ordinis sancti Benedicti, nos frater Walterus Johannis, pro tempore prior conventus dominorum et fratrum ordinis canonicorum regularium cenobii et conventus beati Jheronimi, siti extra muros civitatis Traiectensis, dicti Vallis Pacis, in Domino perpetuam salutem et per incrementa virtutum et orationum suffragia vitam cencequi sempiternam. Licet ex monitione canonica tenemur orare pro omnibus hominibus indifferenter, tanquam pro fratribus cum quibus unum patrem habemus in celis, singulari tamen fraternitatis affectu illis nimirum astringimur per amplius, qui nobiscum uno quasi tramite ad amorem incorrupte et perpetue unitatis seu fraternitatis pervenire nituntur in celis. Meretur igitur devotionis affectus, quem erga nos et domum nostram multis temporibus gessistis, vinculo indissolubilis charitatis connecti fortius; cupientes preterea charitatem in Domino futuris et perpetuis temporibus una vobiscum inconcusse et inviolabiliter observare atque augmentare, in quantum in nobis est, necnon successoribus nostris salubrem exhibere materiam, quatenus ipsi huiusmodi charitatis indicia per nos et predecessores nostros cepta laudabiliter prosequantur: vobis omnibus et singulis, tam presentibus quam futuris, eiusdem monasterii vestri personis, videlicet abbatibus, prioribus, sacerdotibus, ac noviciis, sub obediencia et sine proprio viventibus, et eorum cuilibet insolidum, consedimus tenore presentium, pro nobis et successoribus nostris, plenariam participationem omnium bonorum spiritualium in vita vestra pariter et in morte, scilicet missarum, orationum, jeuniorum, vigilarum, abstinentiarum, elemosinarum, disciplinarum et aliorum exercitiorum spiritualium seu corporalium, qualiumcunque que per nos et posteros nostros imperpetuum operari dignabitur nostri clemencia salvatoris; adjicientes preterea ex gracia speciali, quod cum obitus cuiuslibet vestrum et successorum vestrorum predictorum, etiam si qui forte pro negociis monasterii alibi existentes de hac vita decederent (quem Deus post longa bone vite curricula felicem faciat et beatum), nobis vel posteris nostris in domo nostra antedicta fuerit denunciatus, pro singulis eorum faciemus, vel posteris nostris facient, in remedium animarum ipsorum, totiens quotiens aliquem ex eis obire contigerit, adjuvante Deo in modum subsequentem. Videlicet quod quilibet sacerdos, in eadem domo nostra professus, dicere erit obligatus pro quolibet scilicet abbate, priore, sacerdote, qualicumque novicio defunctis vestri monasterii, ab hac luce migraturis, tres missas, quarum prima erit pro defunctis cum collecta defuncto debita, relique due erunt ad placitum dicentis, dummodo prima collecta post principalem sit conveniens defuncto, cum intenciove totius sacrificii et recordatione speciali in memoria defunctorum. Et non sacerdos, sive novicius, necnon infirmi, debiles et non celebrantes dicere tenentur unum psalterium cum una septena pro defunctis. Si sacerdotes validi fuerint ad celebrandum, cum psalteriis satisfacere non poterunt, set ad celebrandum erunt astricti. Cuius quidem concessionis gratiam et mutuam inter nos dilectionem huiusmodi etiam in nostris intendimus annalibus diligenter annotare, quatenus inter vestros posteros et nostros eo amplius devotio perseveret continua et de die in diem crescat, quo predicta fuerint per nos in scriptis manifestius exarata { ? }, vestram in Domino charitatem humillime deprecantes, ut nobis et successoribus nostris viceversam charitatinam, prefatorum beneficiorum spriritualium vicissitudinem sincera devotione facere dignemini et velitis, quatenus cum omnium seculorum dominus suam venerit aream ventilare, grana segregare a paleis, ipsum, mutuis et

alternis meritis adiuti et precibus, sentire mereamur non iudicem severum et terribilem, sed efficacem patronum et amicum suavissimum, qui nos non cum paleis ad eterni loca icendii, sed cum electis granis ad gaudiosa perducere iubeat horrea paradisi. In quorum omnium testimonium premissorum et fidem, presentes has litteras nostras sigillo domus nostre duximus muniri, sub anno Domini millesimo quingentesimo quartodecimo, in profesto sancti Hypoliti martyris.

S.Laurensabdij 13

1473. Ordonnantie van de abdij Oostbroeck inzake tijnsheffing (afschrift 17e eeuw).

1. Extract.
2. Ord[onnan]tie van den thins van Oostbroeck.
3. Dese naervolgende goederen ende percelen van
4. lande sijn heylanden en[de] sandt, hey ende veltlandt
5. abt van S[in]t Laurens tot Oostbroeck jaerlijcx op
6. S[in]t Petersdach ad vincula {1 augustus} ende S[in]t Martensdagh
7. in de winter {11 november} sijnen thins uyt heeft alsoo mijn
8. genadige heere Godebaldus de 24e bisschop van
9. Utrecht die selffde den abt van Oostbroeck ge-
10. gonst en[de] gegeven heeft naer uytwijnsinge der
11. brieven daer van sijnde.
12. Ende desen thins voors[creven] sall men jaerlijcx op die
13. behoorlijcke tijden en dage moeten betaelen in de
14. abts zale oft daer 't sijn e[dele] gelieven sall, ende
15. dat voor der sonnenonderganck van desen daege,
16. voor twee thinsgenoten met Dortsche placken ...
17. daer men op dese tijt voor de Dortsche placken geeft
18. eenen ouden Johannis Bourgoensche braspenn[inck]
19. en[de] Vlaemsche placken met oude klonckers en[de]
20. witten, alsoo dat selve bij Willem de Vos, Hendrick
21. van Bent, Aert van der Horst ende Evert
22. Schaeijer in den jaere 1473 verdedinght ende
23. uytgesproocken is geweest. Ende waert saecke
24. dat dese naebeschreven thins op den bestemden
25. dach oft dagen voors[creven] niet betaelt en werde
26. voor der sonnenonderganck van dien, soo sall
27. des anderen daeghs de helfte meer sijn ende soo
28. voorts alle daege de helfte meer van een yegelijcke
{2e blad}
1. dach van dien, oplopende totter veertiende dach
2. toe. Daernaer sall den abt den lande oft eygener
3. van den selven lande daer vanden thins onbe-
4. taelt is blijven staen d'wete daervan doen
5. met twee thinsgenoten ende op desselffs costen
6. om den onbetaelden thins met het verloop
7. van dien te komen betaelen. En quaeme hij alsdan
8. niet binnen drie dagen naerdat hem die weet
9. gedaen is, soo sijn deselve erven en[de] landen ver-
10. beurt, vervallen en[de] versuympt en[de] quamen alsdan
11. aen het Gootshuys van S[in]t Laurens ende den
12. abt ende convent van Oostbroeck.

1. Die thinshoenderen sullen volwassen jonge hoen-
2. ders sijn.

1. Ende als daer eenich persoon van de thinsgeno-
2. ten sterft ofte overleden is, hebbende off besitten[de]

3. van den abt van Oostbroeck eenich thins-
 4. goet ende bij versterffnisse off oversettinge ver-
 5. andersaet moeten worden, sall den outsten
 6. soon van dien off erffgen[amen] daer't selve landt
 7. ofte thinsgoet opkomen mochte, gehouden
 8. sijn metten eersten te komen bij den abt
 9. van Oostbroeck off sijne gemachtichde bij het
 10. thinsboeck ende doen aldaer sijnen naam
 11. aanteyckenen ende daervoor sall hij dan
 12. moeten betaelen ses gulden ende dies niet
- {blad 3}
1. doende ende den thinsdach van dien gekomen sijnde
 2. sall verbeurt hebben twee ouden Franckrijcx
 3. schilden opdatter geen erreur door en komt
 4. off geschiede.

S. Laurensabdij 15

1583, december 5. Bevelschrift van de Staten van Utrecht aan de abt om een algemeen overzicht van het goederenbeheer over te leggen.

1. Van wegen den Staten 's Landts van Utrecht wordt
2. geordonneert mijn here den abt van Oostbrouck
3. pertinentel[ic] over te leveren den staet en de gehele
4. gelegentheyt van allen goederen oft incomen, mits-
5. gaders van allen lasten ofte uuytschulden daer
6. tegens van d[er]selver abdije soe den selven staet
7. nu tegenwordel[ic] gestelt is en[de] bevonden
8. wordt. Ende dat binnen acht daghen
9. naer insinuatie van dees[en] van eerstcomende op
10. pene van anders daerinne v[er]sien te worden
11. volgende d'ordonan[tie] van [de] Staten. Actum d[en]
12. 5^{en} decembr[is] 1583.
13. Ter ordonan[tie] van [de] gedeputeerd[en]
14. van [de] Staten tot conservatie van den
15. geestelijcken goederen gecommiteert.
16. J. van Rodius {2^e handtekening ?}

{Onderschrift}

1. D'insinuatie van dees[en]
2. is bij mij onders[creven] als {de?}
3. gedaen opten zesden decemb[ris]
4. an den persone van Johan
5. Peterss[oon] die weelck die weet
6. aen sich nam en[de] v[er]socht van mij
7. copie die welck ick den selven
8. opterdaet gehandtroickt hebbe.
9. Actum ut supra.

S. Laurensabdij 16

1586, oktober 27/28. Instructie van de Staten van Utrecht voor de gedeputeerden tot het beheer van de voormalige conventen.

{folio 1 recto}

1. Instructie voor de gedeputeerden
2. van de Staten van de lande van
3. Utrecht, gecommiteert om

4. te besoigneren ende ordre te
5. stellen op de cloosteren ende
6. convente in den
7. lande van Utrecht gelegen
8. anno Domini 1587 {lees: 1586}.

{folio 1 verso}

1. Instructie voor de gedeputeerde
2. van de Staten van [de] lande van
3. Utrecht die gecommitteert sijn
4. om te besoigneren, ordre te
5. stellen ende toesicht te
6. nemen volgende 't redressement
7. van de Staten op die cloosteren
8. ende conventen, soe van mans, als
9. van vrouwen in den lande van
10. Utrecht gelegen, mitsgaders op
11. haere goederen, ten eynde die
12. wel onderhouden geregieert ende
13. geconserveert mogen worden.
14. Ende voorts op sulcke vordere
15. poincten, die geestelicke
16. goederen, beneficiën en[de] officiën
17. soe ten platten lande als in de
18. steden e[tce]t[era] ende buyten de
19. vijff collegiën gelegen, con-
20. cerveerende sijn, waernaer sij
21. hen in 't exerceren van haere
22. commissie sullen hebben te
23. dragen ende reguleren.
24. 1
25. In den eersten de Staten van Utrecht

{folio 2 recto}

1. goet gevonden ende geresolveert hebbende, te
2. committeren drie persoonen vuyt elcken Staet
3. een, die opsicht sullen hebben op de gestelicke
4. goederen van de cloosteren ende conventen
5. in de lande van Utrecht gefondeert ende
6. gelegen, om die bij den anderen te houden ende
7. conserveren, voor die geene die nu daer
8. van gealimenteert worden, off ter ordonnan[tie]
9. van de Staten alrede gemaect off noch
10. te maecken d' selvige gebruycken ende
11. genyeten sullen hebben tot dien eynde dese
12. nae bescreve articulen tot beter beleydinghe
13. gearresteert in forme ende maniere als
14. volcht van welcke drie gedeputeerde alle
15. jaer een par vices affgaen sal, ende een
16. ander in de plaetse bij den Staten gecom-
17. mitteert worden.
18. 2
19. Ende sullen dese voorn[oemde] gedeputeerde tot
20. desen eynde alle daegen besoigneren, behalven
21. saterdaechs ende sonnedaes des
22. somers voor noen drie uren, als van
23. achten tot elffen ende des winters twe

{folio 2 verso}

1. uren, als van negen tot elffen, ende des

2. naenoens soe somers als wynters twee
3. uren, als van tweën tot viren.
4. 3
5. Waervoor sij elcx jaerlicx hebben sullen
6. hondert karolus gulden tot twyntich stuvers
7. stuck, die hen betaelt sullen worden vuyt de
8. goederen daervan sij administrae[tiē] sullen hebben.
9. 4
10. Item sullen hebben tot haer[luyder] gerieve eenen
11. secretaris die gestadel[ick] met henluyden
12. sal besoigneren, ende alle acten appointemen-
13. ten, apostillen, ordonnan[tiën] ende d'creten
14. die sij naer inhoudt deser instructie sullen
15. maecken. Ende general[ick] alle 't geene nae ver-
16. claert staet, ende hem bij de voorn[oemde] ge-
17. deputeerden geordonneert sal worden, aenteyckenen
18. ende register daervan houden, om t' allen
19. tijden van 't gene bij de voors[chreven] gedeputeerde
20. gedaen sal wesen, te mogen verantwoorden. Die
21. geloont sal worden naer gelegentheyt ende soe
22. men met hem sal connen accorderen.
23. 5
24. Item sal bij henl[uiden] van de voorn[oemde] costen t' sampt
{folio 3 recto}
1. vier ende licht een smaeldeylinge gemaect
2. worden, over alle die goederen van de conventen
3. soe mans als vrouwen nae qualiteit ende
4. groote der selvige.
5. 6
6. Item sullen vooreerst alle conventen soe
7. mans als vrouwen, in de lande van Utrecht
8. gelegen, affeyschen pertinente staet ende
9. inventaris van alle haere goederen, soe
10. wel daer van sij jegenwoordel[ick] in possessie
11. sijn, als binnen den tijt van thien jaeren
12. geweest hebben, mitsgaeders oick van alle
13. actiën ende gerechticheden die sij tot eenighe
14. goederen hebben, off binnen den voorn[oemden] tijt
15. gehadt hebben, oock van haer in- ende
16. vuytschulden, met pertinente specifica[ti]e van [den]
17. groote plaetse daer de goederen gelegen sijn,
18. ende distinctie van de bepaelingē van deselve,
19. het sij landen, thienden, huysen, gronden, erven,
20. veenen, bosschen, erffpachten, thinsen, visscherijen,
21. vogelkoyen, ende anderen, wye die gebruyckt
22. hoe lange die verhuurt sijn, voor wat
23. prijsse ende diergelijcke
{folio 3 verso}
1. 7
2. Ende om hiervan goede versekerheyt te
3. mogen hebben, sullen mogen eyschen exhibitie
4. van de huyrcedulle, ende van de reeckenin[gen]
5. die van [de] ontfanck ende vuytgeeff van de
6. voorn[oemde] goederen gedaen sijn, ende d' selve
7. jegens den overgeleverden staet consereren
8. om te sien off d'selve met den anderen
9. accordeert ende off daer inne geen fraude

10. off bedroch is geccommitteert.
11. 8
12. Tot welcken eynde sijluyden nyet alleen
13. sullen mogen eyschen reeckenen van de
14. lopende off recht voorgaen[de] jaeren maer
15. sullen hen oick mogen doen exhiberen, soe wel
16. de reeckeninge van de voors[chreven] goederen, incommen
17. ende vuytgeven van dyen, oock voor dair van de
18. trouble van den jaere 72 gemaect, gehouden
19. ende gepasseert, op dat sij den gerechten
20. staet ende weerde van de goederen daer-
21. vuyt perfectel[ick] mogen weeten.
22. 9
23. Item soe verre de voorn[oemde] gedeputeerde in 't
{folio 4 recto}

 1. visiteren ende voorsien van de voors[chreven] huyr-
 2. cedullen ende reeckeningen bevinden eenige
 3. merckel[ycke] suspitie van aliënatie, collusie
 4. off fraude die in 't verpachten ende
 5. verhuynen geccommitteert soude mogen wesen,
 6. sullen 't selve den Staten 's landts van
 7. Utrecht off heure gedeputeerden te
 8. kennen geven, om daer inne versien, ende
 9. jegens de participateurs van alsulcke
 10. frauden off collusie geprocedeert te worden
 11. soe naer gelegentheyt van de saecke bevonden
 12. sal worden te behooren.
 13. 10
 14. Item sullen merckel[ick] den voorn[oemde] Staten adverteren
 15. soe verre sij bevinden binnen der tijt van seven jaeren
 16. herwaerts eenige goederen veraliënteert in
 17. pandtschap, off oock in lanckwillige huyre
 18. gegeven te sijn, om geprocedeert te worden
 19. tot revocae[tiē] ende cassatie, soe wel van
 20. alsulcke aliënatie, pandtschap als v[er]huyringe
 21. off ten minsten tot reductie op de
 22. behoirl[icke] prijse ende valeurs.

- {folio 4 verso}

 1. 11
 2. Ende om hier inne pertinentel[ick] en[de] ordentel[ick]
 3. geprocedeert te worden, sullen die voorn[oemde]
 4. gedeputeerde gehouden wesen heure
 5. advys desen aengaende, ende bij wat forme
 6. hen dunckt dat men hier inne behoort te
 7. te procederen de voorn[oemde] Staten off
 8. haerl[uiden] gedeputeerden scriftel[ick] over te
 9. leveren.
 10. 12
 11. Ende sullen de gedeputeerden voors[chreven]
 12. inventaris van elcke convent apart, ende
 13. op hem selven bij den secretaris doen reg[istre]ren
 14. om voorts bij 't selve register gevoucht te
 15. worden alle navolgende reecknin[gen] mitsgaders
 16. oick d' acten die in regardt van ygelick
 17. convent gemaect ende gedepescheert sullen
 18. worden ende soe eenige convente goederen
 19. naemaels bijeen gevoecht ende in een masse

20. gebracht worden sullen insgelycx 't gene tot
21. de masse is dienende bijeen vougen als voors[chreven].
22. 13
23. Item sullen voor all acht, ende goede toezicht
{folio 5 recto}

 1. nemen ende adviseren soe verre sij bevinden
 2. eenige der voors[chreven] conventen goederen in den
 3. lande van Utrecht gelegen, met schulden
 4. belast off beswaert te sijn, het sij reële
 5. off personele renten, off lopende schulden
 6. met wat middelen men die daer van sal
 7. mogen vrijen ende lossen sonder nochtans
 8. dat sijn[uyden] eenige aflossinge van renten
 9. sullen mogen doen, dan bij kennisse off
 10. ter ordonnan[tie] van de Staten haerl[uyder]
 11. gedeputeerden.

12. 14
13. Item verre van noode waere tot bevrij-
14. dinghe van [de] voorn[oemde] goederen eenige landen,
15. huysen, gronden, off erven te vercoopen,
16. wat goederen aldermitste ende
17. proffitelickste vercocht soudien dienen
18. ende bijsunder off die voorn[oemde] conventen
19. geen goederen buyten die lande van
20. Utrecht leggende hebben die proffitel[ick]
21. soudien wesen te vercoopen in pandtschap
{folio 5 verso}

 1. off erffpacht vuyt te staen off met
 2. renten te beswaeren om die goederen in den
 3. lande van Utrecht liggende daer mede te
 4. bevrijen ende lossen.

5. 15
6. Item sullen alle die huyren ende goederen
7. van [de] conventen maecken sonder dat die geene
8. die tot noch toe in de convente geweest sijn,
9. off noch sijn, sich daer mede sullen moeyen
10. welverstaen[de] dat sij in 't maecken van de
11. huyren van de goederen van [de] edele joffrouwen
12. conventen yemant sullen gebruycken van de
13. Ridderschap daertoe gedeputeert ende
14. van de Baginne conventen een gedeputeerde
15. van [de] stede respectie, beroerende de
16. mans conventen, sal sulcx geschieden bij
17. advys ende voorweten van de Staten, off
18. die sij daertoe sullen committeren, op peyne
19. dat de huyren die andersins gemaect
20. sullen sijn gehouden sullen wesen van onweerd[e]
21. 16
22. Item alvooren die huyren t' approberen off
{folio 6 recto}

 1. vuyterl[ick] te sluyten sullen gehouden wesen
 2. hen well ende volcommel[ick] te informeren
 3. aen luyden die kennisse van de goederen
 4. hebben op de rechte weerde van dien.

5. 17
6. Item sullen goede opsicht nemen dat in 't
7. maecken van de huyre geen collusieën

8. geschieden, noch geen onbehoorl[ick], noch
9. ongewoonlick ransoenen genomen, noch
10. andersints eenige fraude daer inne worde
11. gecommittert, ende sulcx en sullen noch sijn[luyden] noch
12. haere gesubstiteerde, eenige giften off gaven,
13. hoe cleyn die oock sijn mogen ontfangen, noch oock
14. in de huyre eenich paert noch deel hebben directel[ick]
15. noch indirectel[ick], in eeniger wijs off maniere.
16. 18
17. Item sullen sien off sijluyden een eenparigen voet
18. op de ransoenen souden mogen inbrengen, en[de] van
19. yder huyre bedingen een vierde paert van
20. een jaer pacht te ransoen.
21. 19
22. Item sullen sorge draegen dat die landen nyet
{folio 6 verso}
1. verhuuyrt worden, dan aen pachters die notoir[ick]
2. suffisant sijn voor de huyre ende anders goede
3. suffisante borge nemen binnen den lande van
4. Utrecht geseten ende gegoet, voor die onderhoudinge
5. ende voldoeninge van de huyre off huyr-
6. cedulle, het sij dat die pachters ende goederen
7. binnen off buyten de lande van Utrecht geseten
8. ende gelegen sijn, soe verre sij des practicabel
9. vinden ende d'selve neffens den principaelen
10. huyrman acte van condemnatie doen passeren
11. voor den Hove van Utrecht, off voor den
12. gerechte daeronder den huyrman geseten is,
13. off die pachtgoederen gelegen sijn.
14. 20
15. Item sullen geen langer huyren mogen geven
16. dan den tijt van negen jaeren ten langsten,
17. maer liever minder, als van vijff, ses off
18. seven jaeren, naer dat sij die gelegentheyte
19. van [der] tijt saecke, landen ende persoonen
20. bevinden sullen, ende dit in regardt dat op
21. dese gelegentheyte nyet en dient langhe
22. huyre gegeven.
23. 21
24. Item sullen die rentm[eeste]rs alle jaere doen doen
{folio 7 recto}
1. rekeninge ende bewijs van haerl[uyder] ontfanck
2. ende administrae[tie], d'selve rekenin[gen] hoiren
3. ende sluyten, ten waere dat sij daerinne
4. eenige merckelicke swaericheyte bevonden, die
5. sij den Staten sullen mogen aengeven om
6. haerl[uyden] advys ende meininge daerop gehoort,
7. voorts tot sluyten van deselve reekenin[gen]
8. geprocedeert te worden nae behoiren.
9. 22
10. Item sullen die rentm[eeste]r gehouden sijn, haerl[uiden]
11. reekeninge te leveren in handen van de
12. gedeputeerde voorn[oemd], veerthien daeghen
13. voor den tijt dat die gehouden sullen
14. worden, om bij henl[uiden] gevisiteert en[de] doorsien
15. te worden, ende ten daege van de reekenin[gen]
16. gereet ende geresolveert te mogen wesen

17. van 't gunt sij op te seggen sullen hebben.
 18. 23
 19. Item sullen de voors[chreven] gedeputeerde op 't
 20. hooren van de voorn[oemde] reeckenin[gen] voor haer
 21. vacatie, soe voor, als naenoe ende den secretaris
 22. voor sijn moeyten van d'selve t'appostilleren elcx
 23. des daechs hebben vijfthien stuvers.
- {folio 7 verso}
1. 24
 2. Item de rekeninge gesloten sijnde sullen gehouden
 3. sijn slot vandien den Staten off haere
 4. gedeputeerden over te leveren om 't selvighe
 5. gesien geordonneert te worden, sulcx sij be-
 6. vinden sullen te behoiren, ende soe daer
 7. eenige penn[ingen] op 't slot van de reeckeninge
 8. overschieten, sullen d'selve employeren tot
 9. onlastinge van de goederen daervuyt
 10. het overschot procederen sal off ten waere
 11. henluyden anders bij de Staten worde
 12. geordonneert.
 13. 25
 14. Item sullen neerstige toesicht nemen dat
 15. de rentm[eeste]rs suffisant sijn off emmers
 16. suffisante cautie stellen voor haerl[uyder]
 17. ontfanck ende adminnistræ[tiën] t'haerl[uyden] genoeghen
 18. ende henl[uyden] oock eedt affnemen dat sijluyden
 19. de goederen wel ende getrouwel[ick] sullen
 20. regieren ende adminnistreren ten meesten
 21. proffijte nae de instructie henl[uyden] gegeven
 22. off noch te geven bij dese gecommiteerde.
 23. Ende indien eenige rentm[eeste]rs haer devoir nyet
 24. en deden in 't adminnistreren van de goederen
- {folio 8 recto}
1. als 't behoort, sullen 't selvige den Staten
 2. aendien, om bij henl[uyden] daerop gedisponeert
 3. te worden, 't sij bij deportatie off andersints,
 4. als sij noodich vinden sullen, dan sullen bij hen
 5. selven sonder voorgaende consent van [de] Staten
 6. van Utrecht geene rentm[eeste]rs mogen deporteren
 7. off oock bij afflivicheyt off deputatie
 8. eenen anderen stellen, sonder voorgaen[d] consent
 9. ende bewillinge van de voorn[oemde] Staten.
 10. 26
 11. Item sullen metten eersten doen opteyckenen
 12. alle de naemen ende toenaemen van alle
 13. personen die van de geestel[icke] goederen eenich
 14. onderhout hebben off gealimenteert worden,
 15. soewel geoirt als ongeoirt, ende nyemanden
 16. eenige alimentatie decerner, dan
 17. met voorgaende bewillinge der Staeten daer
 18. inne sij nochtans ten meesten dienst van de
 19. lande des versocht sijnde adviser sullen.
 20. 27
 21. Item sullen de voorn[oemde] gedeputeerde alle
 22. die geen, noch in de conventen sijn, 't sij
 23. mans off vrouwen doen separeren ende
 24. van den anderen doen scheidt alsoe dat het

{folio 8 verso}

1. voor geen forme van convent off vergaederinge
2. gehouden wordt, ende indien hier bevorens oock
3. ymandt te veel is toegeleyt, sal 't selvige
4. behoorlick worden geredresseert, waerop de
5. gedeputeerde als vooren sullen adviseren
6. ten meesten dienste van de lande ende
7. den genen die alsnoch geen alimentatie toe-
8. gelecht sijn, sal bij de Staten alimentatie
9. gegeven worden.
10. 28
11. Item opdat in het vuytreycken van de
12. alimentatie geen bedroch en geschiede, sullen
13. die geene die alimentatie vuytgereyckt
14. wordt, gehouden sijn alle jaers over te
15. senden aen de voorn[oemde] gedeputeerde attestae[tie]
16. daer bij blickt dat sij noch in leven sijn, ende
17. hen onthouden in plaetse die hen noch houden
18. in de unie van de G[e]n[er]ale Staten, off
19. soe sij buyten landts sijn in plaetse den
20. vianden van de G[e]n[er]ale Staten nyet
21. toegedaen noch daer mede verbonden.
22. 29

23. Item sullen opsicht nemen dat nyemandt

{folio 9 recto}

1. voordaen eenich onderhout gedecerneert worde
2. van die den Staten aengenaem ende
3. volgende de speciale ordonnan[tie] gemaect
4. off noch te maecken, bequaem ende
5. gequalifiseert sijn om 't selve te genyeten.
6. 30
7. Item soe veel de goederen van de Baginne-
8. conventen aengaet sullen goet toesicht
9. nemen, dat geene persoonen daervan
10. worden onderhouden, dan die bij voorgaende
11. nominae[tie] bequaem ende gequalificeert sijn,
12. volgende d'ordonnan[tie] hierop oock speciael[ick]
13. gemaect off noch te maecken.
14. 31
15. Item sullen voorts generael executeren
16. ende doen executeren alle ordonnan[tien] die
17. bij de Staten alrede gemaect sijn ende
18. noch gemaect sullen worden op de voors[chreven]
19. conventen ende op de voorn[oemde] geestelicke goederen
20. ende daertoe mogen gebruycken der Staten
21. deurwaarder, off eenige van [der] Staten panders
22. die 't hen gelieven sal.
23. 32

24. Item al soe veel als aengaet den landt-

{folio 9 verso}

1. commanduer ende balijer den selven sijn voor-
2. eerst affeyschen haerl[uiden] eerste fundatiën off
3. stabilunenten, om die gesien, ordre gestelt
4. te worden dat die soe veel het mogelick is
5. worden onderhouden, ende marckel[ick] dat voorts
6. aen nyemanden in den voorn[oemde] convente ontfangen
7. worden, dan persoonen gequalifiseert ende

8. bequaem om 't landt met wapenen te peerde
9. te dienen ende den Staten aengenaem,
10. volgende 't voors[chreven] fundatiën.
11. 33
12. Item om deze ordre bequaemel[ick] te moghen
13. stellen, sullen den voorn[oemde] landtcommandeur
14. ende balijer affeyschen den staet van
15. haere goederen mitsgaders van de reeckenin[gen]
16. daarvan gehouden, volgende 't gene vooren
17. verhaelt is, doch met sulcke discretie dat
18. sij verstaen mogen dat in dese nyet gesocht
19. wordt eenige verminderinge, maer alleen con-
20. seruatie van haere goederen, om die gesien, voorts
21. bij de Staten hierop gedisponeert te worden, soe
22. de Staten dat dienlick vinden sullen.
23. 34
24. Item sullen oock de voorn[oemde] landtcommadeur
{folio 10 recto}
1. ende baleyer affeyschen specificatie van de
2. commanduriën onder henluyden respective
3. behoiende, waer die leggen, wie die jegen-
4. woordel[ick] besitten, wat goederen daertoe
5. behooren ende waer die meest gelegen sijn.
6. 35
7. Item sullen henl[uyden] belasten dat sijluyden
8. voorts aen geene persoonen in haerl[uyder]
9. conventen aennemen dan die den Staten
10. aengenaem sullen wesen ende bequaem
11. volgende die fundatiën ende ordonnan[tiën]
12. daerop te maecken ende goede opsicht
13. nemen dat die voor[oemde] bevelen alsoe
14. naegecomen ende achtervolcht worden.
15. 36
16. Sullen oock die voors[chreven] gedeputeerde
17. alle debvoir doen dat door het gansche
18. plattelandt van Utrecht geen exercitie
19. van religieën sij dan die gereformeerde
20. mits dat nyemandt in sijn consciëntie sal
{folio 10 verso}
1. worden ondersocht off oock gedwonghen tot
2. exercitie van de voorn[oemde] religie ende
3. sullen tot dien eynde alle die pastooren
4. ende predicanten van de romsche religie
5. datelick destitueeren.
{folio 11 recto}
1. 38
2. Item sullen alle die goederen van de pastryen,
3. vicaryën, broederschappen, kercken ende
4. kosterije goederen, voorts alle andere
5. beneficiën in die kercken, soe wel in de stadt,
6. steden als ten plattenlande van Utrecht
7. (alleen vuytgesundert de vijff collegiën)
8. mitsgaders die pen[n]in[gen] die de voors[chreven] vijff
9. collegiën contribuieren tot onderhoudt van de
10. ministers in de stadt Utrecht, achter-
11. volgende 't accoordt met henluyden gemaect,
12. gebrocht worden in een masse ende daer

13. eenen rentm[eeste]r over gestelt, doch
 14. distinctel[ick] ende onder verscheyde capittelen
 15. van [de] ontfanckt daervan die ministers,
 16. schoolmeesters ende costers onder-
 17. houden sullen worden, als nemptelick die
 18. ministers van de stadt Utrecht
 19. tot vierhondert gulden, in de cleyne
 20. steden driehondert gulden ende
 21. ten platten lande tweehondert gulden,
 22. ende dit alles boven huys ende hoff
 23. ende sullen daerenboven die ministers
 24. ten platten lande heur preferentie hebben
- {folio 11 verso}
1. om het landt tot die pastorijs behouren[de]
 2. voor anderen in pacht te hebben in minderinge
 3. van heur jaerlicx onderhoud.
 4. 39
 5. Ende alsoe apparentel[ick] tot 't voors[chreven] onderhoudt
 6. die middelen daertoe gedestineert sober
 7. sullen sijn, soe sal men eenige dorperen naest
 8. bij den anderen gelegen bij malcanderen
 9. combineren, welverstaende dat die combinatie
 10. geen plaets hebben sal in regardt van de
 11. dorpen daer den incommen van de pastorie
 12. ende andere goederen, soe veel bedraecht
 13. als het onderhoudt van eene minister.
 14. 40
 15. Item sullen alle pastoryen ende anderen
 16. die eenige vicaryën, beneficiën off geestel[icke]
 17. officiën ten platten lande besitten in de
 18. naem van de Staten ordonneren ende
 19. bevelen, dat sijluyden binnen seeckeren
 20. redelicken tijt overbrengen den staet
 21. van de goederen tot de voorn[oemde] pastoryën,
 22. vicaryën, beneficiën off officiën behoorende
- {folio 12 recto}
1. met pertinente designae[ti]e van de plaetse
 2. daer die gelegen sijn, van [de] bepaelinge
 3. van de bruyckers, wat die in huyre gelden,
 4. hoe hooch die verhuurt sijn, ende aen wie
 5. ende voorts alles 't gene voors[chreven] is, mitsgaders
 6. wie collateurs oft gifters van de voorn[oemde]
 7. vicaryën, pastoryën, beneficiën off officiën
 8. sijn, ende sullen voor all die haer curyën
 9. off pastoryën nyet persoonl[ijk]en bedienen
 10. noch aldaer en resideren, scherpel[ick] belasten
 11. dat sij 't selve doen, binnen sulcke tijt als
 12. sijluyden hen daertoe ordonneren sullen.
 13. 41
 14. Item soe verre sij bevinden dat de collateurs
 15. weerlicke persoonen sijn sullen d' selve insgelicx
 16. ordonneren pertinente staet over te leveren
 17. van de goederen tot die pastorye off
 18. beneficiën t'haerder collatie staen[de] in
 19. maniere als vooren.
 20. 42
 21. Item om van alles te volcommelicker

{folio 12 verso}

1. geïnformeert te wesen sullen soe wel den
2. possesseurs van de pastoryën ende andere
3. beneficiën off officiën als den collecteurs
4. ordonneren te exhiberen de fundatiën, die sij
5. van de voorn[oemde] pastoryen, beneficiën off
6. officiën hebben, welcke fundatiën sij sullen
7. in een register doen registreren ende
8. bij den secretaris doen authentiseren.
9. 43
10. Item soe verre eenige hierinne weygellick
11. mochten sijn, die sullen sij daertoe mogen
12. constringeren bij peyne van gijselinge, arrest
13. van persoonen ende goederen off bij sulcke
14. andere middelen als sij hiertoe bequaem
15. vinden sullen.
16. 44
17. Item om te weten die fundatie ende
18. gelegentheyt van de pastoryen beneficiën
19. off officiën die juris patronatus ecclesiastici
20. sijn, sullen den officiaelen van de domproost
21. ende archidiatiën van Oudemunster,
22. s[in]t Peters, s[in]t Jans, s[in]t Maryen ende

{folio 13 recto}

1. oock van choorbisschop doen exhiberen die
2. registren, die sij onder henluyden hebben van [de]
3. pastoryen, beneficiën ende officiën in de
4. lande van Utrecht gelegen sulcx sij die ten
5. tijde van de laeste visitatiën gehouden
6. hebben omme daer vuyt geteyckent ende
7. geregistreert te worden 't gene sij tot
8. claringe van de saecke ende conservatie
9. van de goederen dien[ick] sullen vinden ende
10. voorder nyet.
11. 45
12. Item daer sij bevinden sullen die gifte
13. van de simpele beneficiën off officiën,
14. toe te commen weerlicke persoonen off
15. oick geestelicke in de qualiteyt als
16. weerlicke, sullen voorsien dat het een
17. derdendeel van dien, boven de vruchten
18. off incommen van de pastorye, geapliceert
19. worden tot onderhoudt van de predicanten
20. off ministers, ende andere kercke-
21. dienaren, ende de twee andere
22. derdendelen tot onderhoud van eenighe
23. persoonen bequaem om te studeren, die

{folio 13 verso}

1. de collateurs voorn[oemd] gedeputeerden
2. sullen presenteren, die d' selve soe verre sij
3. bequaem sijn om te studeren admitteren,
4. ende daarvan notule doen maecken ende
5. register houden sullen, welcke geadmitteerde
6. persoonen alsdan volgen sullen, die twe deelen
7. van de vruchten van de voorn[oemde] beneficiën
8. off officiën geduyrende den tijt dat sij in
9. studys wesen sullen, ende langer nyet.

10. Maer sullen die collatoren naer dat alsulcke
11. gepresenteerde haer studium geabsolveert
12. off verlaeten sullen hebben eenen anderen
13. bequaemen persoon in de plaetse den voors[chreven]
14. gedeputeerden mogen presenteren om
15. geadmitteert ende de vruchten van de
16. twe deelen bij de selve in studie genoten
17. te worden soe lange ende in maniere
18. als voors[chreven] is.
19. 46
20. Item op dat hier inne geen fraude en
21. gebeure, sal alsulcke gepresenteerde
22. gehouden wesen alle jaer aen 't collegie
23. van de voorn[oemde] gedeputeerde over te
{folio 14 recto}
1. senden certificatie van de plaetse, stadt off
2. universiteyt daer hij in studio is, inhoudende
3. den tijt wanneer hij daer gecommen is, hoe
4. lange hij daer heeft gewoont, ende in wat
5. faculteyt hij aldaer studeert, op peyne dat
6. bij gebreecke vandien die vruchten voor den
7. jaer, dat hij sulx nyet gedaen en heeft
8. verbeurt sullen wesen, ende bij de voorn[oemde]
9. gedeputeerde geapliceert worden, daer
10. ende soe sij dat ordonneren sullen.
11. 47
12. Item sullen de voors[chreven] personen die tot sulcke
13. beneficiën sullen gepresenteerd worden, ten
14. minsten oudt moeten wesen seven jaeren.
15. 48
16. Ende off gebeurde dat eenige collatoren
17. in gebreecke waeren van binnen den tijt
18. van ses maenden tot alsulcke beneficiën
19. yemand te presenteren, soe sullen t'eynde
20. d'selve ses maenden de vruchten van een
21. halff jaer verbeurt wesen om bij 't collegie
22. geëmployeert te worden, daer sij des
23. ordonneren sullen.
{folio 14 verso}
1. 49
2. Ende soe verre sij in gebreecke sijn binnen een
3. jaer yemanden tot alsulcke benefitie off
4. offitie leedich geworden sijnde te presenteren,
5. soe sullen die vruchten van 't gheheele jaer
6. verbeurt wesen, ende sullen als dan d' voorn[oemde]
7. gedeputeerde 't voorn[oemd] benefitie off
8. officie yemandt die bequaem is gehouden
9. wesen te consereren om in studio daer
10. op onderhouden te worden ende d' selve
11. voors[chreven] twee deelen van de vruchten
12. responderen ter tijt toe boven verhaelt.
13. 50
14. Item sullen de gedeputeerde staet
15. maecken van alle de goederen ende
16. incommen van de kercken, soe wel ten
17. plattelande als in de stadt en[de] steden
18. van de lande van Utrecht gelegen, te

19. weeten soe wel parochiaele als collegiaele,
20. die vijff collegiën off kercken binnen
21. Utrecht alleen vuyt gesundert.
22. 51
23. Item de voorn[oemde] staet gemaect sijnde
{folio 15 recto}
 1. in manieren als boven van de goederen
 2. van de conventen en cloosteren geseyt
 3. is, sullen daervan den Staten rapport
 4. doen om daervan gedisponeert te worden
 5. soe sij bevinden sullen oirboorlick te sijn.
 6. 52
 7. Insgelicx sullen staet maecken van
 8. alle goederen die eenige broederscappen
 9. in de voorn[oemde] kercke gelegen, toecommen
 10. off competeren.
 11. 53
 12. Gelicken staet sullen maecken van alle
 13. pastoryen, beneficiën ende officiën in de kercken
 14. binnen de stadt ende steden van de lande
 15. van Utrecht gelegen ende gefundeert ende
 16. henl[uiden], die fundatie daervan doen exhiberen
 17. ende hen voorts in alles reguleren in manieren
 18. als van de beneficiën ten platten lande geseyt
 19. is, ende den Staten van alles rapport
 20. doen, ten sijne boven verhaelt.
 21. 54
 22. Item alsoe men verstaedt dat veele beneficiën
{folio 15 verso}
 1. ende geestel[icke] officiën, soe in de steden
 2. als ten plattelande gelegen gesupprimeert
 3. ende goederen daervan verdonckert,
 4. ende tot weerl[icke] saecken geëmployeert sijn,
 5. soe sullen sij hen neerstel[ick] daerop
 6. weder te voorschijn te doen brengen om
 7. ter ordonnantie van de Staten tot
 8. godtvruchtige saecken geappliceert ende
 9. gebruyckt te worden. Ende om hiertoe
 10. te geraecken, sullen hen mogen doen exhiberen
 11. alle fundatiën, kercken, registren, reken-
 12. schappen ende protocollen, mitsgaders die
 13. registeren van de officiaelen vooren
 14. verhaelt, ende sulcke andere als daer-
 15. uuyt sij sullen meynen de waerheyt van [de]
 16. saecke te mogen vernemen.
 17. 55
 18. Sullen hierop oick hooren die oudste ende
 19. gequalificeerste van de dorpen en[de] parochie
 20. daer men vermoet dat eenige beneficiën
 21. gesupprimeert souden mogen wesen.
 22. 56
 23. Item en sullen hen die goederen ende
{folio 16 recto}
 1. saecken van de vijff collegiën nyet mogen
 2. ondervinden voorder dan hiernaer
 3. verclaert staet.
 4. 57

5. Ende eerst sullen d'selve van de vijff
6. collegiën doen overleveren d'acte daer bij sij
7. beloven sullen geen goederen te veralieneren
8. belasten noch beswaeren naer volgende die
9. forme die henl[uiden] daarvan is geleverd, off
10. geleverd sal worden.
11. 58
12. Item sullen de selve gedeputeerde goet
13. regardt nemen dat de vijff collegiën van
14. Utrecht volgende 't contract bij de Staet
15. gemaect, bij believe van de Staten,
16. furneren de penn[ingen], die sij tot behouff
17. van de ministers hebben geconcenteert
18. ende dat 't selve contract in alle sijne
19. poincten werdt geobserveert.
20. 59
21. Item sullen de voorn[oemde] gedeputeerde regardt
22. nemen dat de vijff collegiën behoirl[ick] onderhouden
{folio 16 verso}
1. het seminarium bij henl[uiden] geconsenteert, dat de
2. kinderen die men verstaet te sullen wesen
3. burgerskinderen der stadt Utrecht off
4. van de steden ende dorpen van de lande van
5. Utrecht daer inne te stellen, sijn bequaem
6. om te studeren, volgende de speciale ordon-
7. nantie daarvan gemaect en[de] noch te maecken.
8. 60
9. In welcke seminario sullen oock geadmitteert
10. ende ontfangen mogen worden diegeene die
11. eenige vicaryën wesende jus patronatus,
12. hebben, ende de vruchten daarvan genieten
13. d'welcke stucken sullen in minderinge
14. van haer onderhoudt bij haer ouders ende
15. vrienden te suppleren, sonder 't welcke men
16. henl[uiden] anders in 't voorn[oemde] seminario nyet
17. sal ontfangen.
18. 61
19. Item sullen die van de voorn[oemde] vijff collegiën
20. doen leveren pertinente specifica[ti]ë[n] van
21. alle die vicaryën, ende andere cleyne
22. benefitiën ende officiën die in haerl[uiden]
{folio 17 recto}
1. kercke gelegen sijn, ende van de geene die
2. d'selve jegenwoordel[ick] besitten mitsgaders
3. den staet van de goederen daertoe behoorende.
4. 62
5. Welverstaende dat off die van [de] vijff
6. collegiën hen hier inne weygerl[ick] mochten
7. laeten vinden, ende dat die voorn[oemde]
8. gedeputeerde hen lieten duncken dat
9. sijn[uiden] den staet van de goederen ende
10. incommen vandien nyet bequaemel[ick] souden
11. connen gecrijgen van de besitters van de
12. voors[chreven] vicaryën, beneficiën ende officiën,
13. dat sij d'selve van henluyden oick sullen
14. mogen eyschen, ende ingevalle van
15. weygeringe daertoe mogen constringeren.

16. 63
17. Item soe men verstaet dat sedert date
18. dat die Staten haer ordonnan[tie] op de
19. geestelicheyte ende haere goederen
20. gearresteert hebben, veele vicaryën,
{folio 17 verso}
1. beneficiën ende officiën in de vijff
 2. collegiën, in de landcommandurie ende
 3. belierie ende andersins leedich geworden
 4. sijn, sullen hen daerop informeren ende
 5. aen wie d'selve geconfereert sijn, om die
 6. informatie gesien, daer inne gedaen
 7. te worden, volgende 't gene de Staten
 8. alrede daerop geordonneert hebben, ende
 9. noch voorts ordonneren sullen.
10. 64
11. Item sullen voorts generaal[ick] executeren alle
12. ordonnan[tiën] bij de Staten gemaect, off
13. noch te maecten, op de goederen van de
14. geestelicheyte ende personen die d'selve
15. ter ordonnan[tie] van de Staten sullen besitten
16. off gebruycken, ende wel daer tegens
17. gedaen is ende noch gedaen soude mogen
18. worden, sullen 't selvige daetel[ick] casseren
19. ende doen r[e]dderen naer behooren, in
20. conformite nae de ordonnan[tie] van de Staten.
21. 65
22. Item sullen geauthoriseert sijn alle haere
{folio 18 recto}
1. bevelen met peynen te valideren ende
 2. bevestigen, het sij pecunieel off van
 3. gijselinge, arrest van personen off
 4. goederen, oock van schutten in huysinge
 5. te stellen, ende sulcke andere als sij[luiden]
 6. bequaemst vinden sullen, om den moetwilligen
 7. tot obediëntie te mogen constringeren.
8. 66
9. Item sullen in alle swaericheden haer recours
10. mogen nemen tot den Staten off
11. haer[luiden] Gedeputeerden.
12. 67
13. Item sullen van alles pertinente notule
14. doen maecten ende register houden, soe-
15. dat sij t'allen tijden voor de Staten
16. sullen mogen verantwoorden, van 't gene
17. bij henluyden gedaen off gedecreteert
18. sal worden.
19. 68
20. Item off gebeurde dat hen eenighe
{folio 18 verso}
1. bij ordonnan[tie] van de voorn[oemde] gedeputeerde
 2. beswaert vonden, sullen die redenen van
 3. haer[luiden] beswaernisse aen de voors[chreven] gedepu-
 4. teerden mogen remonstreren die d' selve
 5. overnemen. Ende soe verre sij die pregnant
 6. vinden, haer ordonnan[tie] veranderen off
 7. reformeren sullen mogen, ende indyen sij

8. die niet pregnant en vinden, sullen die
9. aff mogen slaen, ende indien p[ar]tijen
10. daermede alsnoch nyet tevreden sijn,
11. sullen haer grieven aen de Staten
12. mogen te kennen geven, maer des nyet
13. jegenstaende bij provisie d'ordonnan[tië] soe
14. verre die reparabel is, gehouden wesen
15. te voldoen, off pareren, tertijt toe
16. anders bij de Staten geordonneert sal
17. sijn, ende soe verre eenige partijen
18. bevonden worden fruoe[lick] ende
19. sonder merckel[icke] redenen hen over d' ordonnan[tiën]
20. van de Gedeputeerde beclaecht te hebben
21. sullen bij de Staten in een amende worde
22. geslegen, nae gelegentheyte van de saecke.
23. Aldus naer voorgaende conferentie tegens
{folio 19 recto}
1. de resolutiën staetsgewijse naer voorgaen[de]
2. beschrijvinge genomen op de geestelicheyte
3. ende haere goederen. Gearresteert bij de
4. Staeten 's lants van Utrecht, op den
5. seven ende acht ende twijntichsten
6. octobris XV^c ses ende tachtentich.

S.Laurensabdij 17

1653, mei 26. Lijst van pachtgoederen, eigendom van het klooster Oostbroek, met de namen van de gebruikers van de goederen in de gewesten Utrecht en Holland.

{blad 1}

1. Memorie van de landen alsnoch behooren[de] aen [de]
2. abdije van Oostbroeck mette namen der
3. bruycker van dien haer Ed[el]Mo[gende] over te
4. leveren volgen[s] haere Ed[el]Mo[gende] appoint[ement] van
5. den XXIX^{en} april 1653.

1. Onder De Bilt
2. In den eersten seeckere partij lant gena[em]pt Den Uuthoff, groot acht
3. en[de] tsestich mergen vijffhondert vijff ende tachtentich roeden
4. landts leggen[de] op Cley, de welke gebruyckt worden bij Willem
5. Goossens[oon], wonen[de] op de voors[creven] landen die daerop oock heeft sijn
6. huys[ing]e en[de] getimmer.
7. Den uuthoff gena[em]pt Vreeswijck, groot twee en[de] tsestich mergen,
8. worden pantschap gehouden bij Corn[elis] van Werkhoven die de selve
9. beleent heeft met negenduysent gul[den], daarvan loopt het
10. seventiendt vijffthichste jaer.
11. Een hoeve lants metten thiendt daer utgaen[de], groot negentien
12. mergen tweehondert dartich roeden, daarvan d'here van
13. Linschoten in coop gegeven sijn vier hont, bruyckt Gerrit
14. Spijcker.
15. Eene mergen driehondert vijff ende een halve roede lant bruyckt
16. Rutger Corneliss[oon] aen [De] Bilt.
17. Vijffhondert negen en[de] tactich roeden lant bruyckt Corn[elis]
18. Fredericxss[oon].
19. Een acker lants leggen[de] int goet van Over de Vecht aen [de] Steenstrate
20. bruyckt Anthonis van Mansvelt in een eeuwigen erffpacht.

{blad 2}

1. Eelgis Lambertss[oon], ofte t' convent van St.Jans t'Amersfoort
2. bruyckt de darde garve uut een halve houve landts leggen[de]
3. in 't Buyrvelt, de wed[uw]e Jans toebehooren[de] eewel[icken] en[de] erffel[icken].
4. De erffgen[ame]n van Philips Ram bruycken drie mergen 28 roeden
5. landts.
6. Cent Willemss[oon] bruyckt drie mergen, leggen[de] in Gijsbert
7. Peterss[oon] lant.
8. Twee mergen ses en[de] tnegentich roeden, leggen[de] mede in Gijsbert
9. Peterss[oon] lant, bruyck Anthonis Pauwelss[oon].
10. Wouter Peterss[oon] bruyckt Lauwen acker daer sijn huys en[de]
11. getimmer op staet.
12. Alle de abdijen boomgaerden, mitsgaders de wooninge bruy[ck]t
13. de we[duwe] van Willem van Steenberg.
14. Drie mergen ende twyntich roeden uutgehouden bosch
15. bruyckt
16. Wouter Peterss[oon].
17. Vijff mergen vierhondert vijff en tnegentich roeden in de
18. bovenste koehaech bruyckt Joachim Janss[oon].
19. Drie mergen vier roeden en[de] vier voet landts bruyckt Anthoo-
20. nis Aertss[oon] Baers.
21. Een weycamp, groot drie mergen vijffhondert vier en[de] veertich
22. roeden bruyckt Harmen Philipss[oon].
23. Een weycamp groot vijff mergen tweehondert twee ende
{blad 3}

1. tsesstich roeden, ende noch een mergen hondert drie ende
2. vijftich roeden ses voeten landt, bruyckt Gerrit Jacobss[oon].
3. Een weycamp, groot vijff mergen drie hondert vijff ende
4. tsestich roeden achter de abdijen boomgaerden, bruyckt
5. Corn[elis] Reijerss[oon].
6. Vijff mergen hondert vijff ende tseventich roeden lants leggen[de]
7. achter der abdijen boomgaerden bij Lauwen acker, bruyckt
8. Gerrit Reijerss[oon].
9. Drie mergen negen en[de] dartich roeden bruyckt Joost Corneliss[oon].

1. Onder Seyst
2. Ses ende dartich mergen tweehondert een en[de]tseventich roeden
3. landts, streckend[de] van [der] abdijen bosch westwaerts tot den Cley-
4. camp met het rijntgen en[de] de lootcamp, noch acht mergen
5. ende tsestich roeden landts in Cauwenhoven in den gerechte
6. van Seyst bruyckt Anthonis Henricxss[oon].
7. Seven mergen landts bruyckt Willem Goosenss[oon].
8. Eene margen hondert en[de] twyntich roeden bruyckt Jacob
9. Bom.
10. Eene halve houve landts geheeten de Brughacker en groot
11. acht mergen vijffhondert tnegentich roeden, noch een
12. hoffstede gemeen met Oth van Darthuysens erffgen[ame]n, groot
13. drie mergen vierdalve roede lants bruyckt Jan Evertss[oon].
{blad 4}

1. Lambroeck
2. Twaelff mergen hondert en[de] dartich roeden weylant bruyckt
3. Willem van Cleeff, schout van Doorn.
4. Acht mergen tweehondert acht ende tnegentich roeden
5. bruyckt Peter Willemss[oon].
6. Vijff mergen driehondert ende vijftich roeden leggen[de] in
7. Nederlangbroeck, bruyckt Corn[elis] Gerritss[oon].
8. Ses mergen driehondert negen en[de] twyntich roeden bruyckt
9. Jan Janss[oon].

10. Elff mergen vierhondert tnegentich roeden bruyckt Corn[elis]
11. Dircxss[oon].

1. Werckhoven
2. Omtrent twee ende twyntich mergen ende drie hondt
3. leggen[de] op Schonevelt en een polder op Schuyrlant bruyckt
4. de we[duw]e van Harman Damen.
5. Seven mergen driehondert twyntich roeden geheten den Bis-
6. camp, bruyckt Dirck Ariss[oon].

1. Odijck
2. Een stuck landts groot drie mergen genaempt den Oort, noch
3. een mergen acht en[de] tsestich roeden bruyckt Corn[elis] Gerritss[oon].

1. Bunnick
2. Den uuthoff genaemt Nieuwenhoff, seven ende vijftich
{ pagina 5 }
23. mergen ende dartich roeden daer de abdijen huys en[de]getimmer
24. op staet, bruyckt Bastiaen Gerritss[oon].

23. Vechten
24. Drie mergen vijffhondert ende tnegentich roeden op Bunnicker
25. Enge bruyckt Harman Willems[oon].
26. Den uuthoff groot een ende vijftich mergen driehondert ende
27. tseventich roeden bruyckt Corn[elis] Janss[oon] van Oostweert.

23. Houten
24. Ses mergen lants leggen[de] achter de kercke bruyckt Jan de
25. Ridder.
26. Ses mergen acht en[de] tseventich roeden ende noch acht mergen
27. tweehondert twee en[de] tnegentich roeden bruyckt Eerst
28. Corneliss[oon].
29. Acht mergen vijffhondert dartich mergen lants bruyckt
30. Anthonis Janss[oon] van Oostrum.

23. Westraven
24. Een halve houve landts leggen[de] bij de groote wey buyten
25. Tollensteech, bruyckt Harman Jacobss[oon].
{ blad 6 }

1. Lopick
2. Twaalf mergen vijff ende tsestich halve roede bruyckt
3. Adriaen Corneliss[oon].

1. Vleuten
2. Ses mergen op Themaet bruyckt de We[duw]e van Mr.Henrick
3. van Schroyesteyn.

1. Merkerck
2. Vier mergen vijffhondert twee en[de] vijftich roeden lant op
3. hooch Blommendaell, bruyckt Willem Janss[oon].
4. Drie ende twyntich mergen tweehondert en[de] dartich roeden
5. leggen[de] uts[upra] bruyckt Adriaen Beerntss[oon].

1. Altena
2. Dartien mergen vierhondert tseventich roeden, noch vier
3. ende tsestich mergen bruyckt Corn[elis] Adriaens[oon] Schijff en[de]

4. Jan Corneliss[oon].

1. Asch
2. Tachtentich mergen driehondert dartien roeden landts bruyckt
3. Cor[nelis] Adriaenss[oon].

1. Cattenbroeck
2. Eene mergen bruyckt Corn[elis] Ariss[oon].

{blad 7}

1. In margine stont geappoinct[eert]: exhibitum gedaen t'Utr[echt]
2. den XXVIe may 1653; onder stont ter ordonn[antie]n van[de] Gedep[uteer]den
3. van[de] Staten 's Landts van Utrecht.
4. ond[er]geteeken[t] Ant. van Hilten.

S.Laurensabdij 18

1588, maart 4. Bevelschrift van gedeputeerden van de Staten van Utrecht aan de pachters van het klooster Oostbroek om de smalle tiend te betalen.

1. Die geduputeerden van de Staeten van den Landen
2. van Utrecht, gecomitteert tot directie van de
3. geestelicke goederen, ordonneeren die pachters
4. van Oostbrouck, die van ouden tijden
5. gehouden sijn geweest smalen thiendt uut
6. haere hoffsteden te betaelen, dat zij die
7. thiende naers laeten volgen den smalen thiendt
8. die sij tegenwoordich gehouden sijn te geeven
9. ofte noch schuldich sullen worden, lopende desen
10. jaerschaere so sij vallen waer die vallen. Actum
11. t' Utrecht den IIIIen martii 1588.
H.{?} van Enschede se[nio]r{?}

S.Laurensabdij 19

1761, juli 25. Manuaal van de verpachting der tienden van de S.Laurensabdij.

{losgesneden voorblad van foliant}
B62 / Tienden van Oostbroek
Beginnende met den jare 1761.

{blad 1 recto}

1. Oostbroek 1761.
2. In maniere hierna be-
3. schreven zal David Richard,
4. rentm[eeste]r van Oostbroek
5. ten overstaan van de
6. heren gecommitt[eer]den
7. der Edele Mog[ende] Heren
8. Staten 's Lands van
9. Utrecht, verkopen de
10. tienden, de abdije van
11. Oostbroek toebehorende,
12. aan blokken zoo die
13. van ouds gelegen sijn
14. en dat over den jare 1761.
15. In den eersten zal den voornoemde
16. rentm[eeste]r deze tienden verkopen om

17. guldens van 20 stuyvers, de eerste
18. helfte te betalen contant, en de
19. andere helfte binnen ses weken
20. daar aan volgende met borge daer-
21. voor te stellen.
22. Item zal op elk een gulden staan
23. twee stuyvers tot randsoen die be-
24. taeld zullen worden contant en
25. wie dezelfde tienden of enige van-
26. dien koopt zal gehouden wezen aan-
27. stonds twee vaste borgen te stellen
28. daar den verkopers mede te vreden
29. zullen zijn, welke borgen met hun-
30. ne principalen samentlijk en elk-
{folio 1 verso}

1. een voor al beloven zullen de princi-
2. palen sommen des koops met het rand-
3. soen te betalen tot heerlijke en reale
4. executie van den Hove, rechteren
5. en gerechten, met renuntiatiën van
6. de exceptiën van excussiën, met rela-
7. tiën na dat hem beduyd was of bij faute
8. van dien zal men die verkogte tienden
9. wederom afslaan en zal den eersten
10. koper daar aan geen profijt hebben
11. en wat die minder geld zal hij ver-
12. goeden.

13. Item zal de koper vermaand zijnde
14. van dengenen die den tiend schuldig
15. is om te komen vertienden niet
16. kwamen in 24 uren zal men de weet
17. andermaal doen, met twee getuygen
18. of geburen en komt hij dan niet
19. vertienden mag den bruyker den
20. tiend met twee getuygen of geburen
21. doen uytzetten en zijn koren doen
22. thuys halen zouden verbeuren.
23. Item wil de verkopers deze tiend
24. verkopen bij den hoop zouden mor-
25. gentaal te leveren, dan stoot men
26. die met de voet, nog geen verstoringe te
27. doen wat schade den koper ook zou-
28. de geschieden van alles niet uytgezou-
29. dert.

{folio 2 recto}

1. Item of den een den ander te na mogten
2. tienden zal den verkoper daarvan
3. ongehouden wezen, of ook twee of
4. meer tegelijk mijn spraken of den
5. slag nemen zal de verklaring van
6. dien staan aan de heren gecommitt[eerden]
7. of die zal men wederom afslaan
8. zoo het haar goeddunken zal.
9. Dat ook niemand enige blokken
10. tienden mag kopen nog enig geld trec-
11. ken die nog enige restanten van
12. tienden schuldig is en zal geen borge

13. mogen worden.

1. Den Bloktiend alias
2. den Klijnen Tiend strek-
3. kende van de Bisschops-
4. weteringe tot den Veendam
5. toe
6. ingeset bij Willem van de
7. Molestraat om *f* 170,-
8. kooper gebleve *f* 170,-
9. borgen Berent van Houten
10. Pieter van Beek

1. Den Buurveldschen Tiend
2. gelegen tusschen de landen
3. van 't convent van Vrouwen-
4. clooster over de Steenstraat
{folio 2 verso}
1. tot aan de Veenweg toe inge-
2. zet bij Jacob van Leusden *f* 130,-
3. kooper gebleven om *f* 130,-
4. borgen Hendrik van Schaick
5. Rijer van Schaick

6. Den Overvegtsen Tiend strek-
7. kende van de Steenstraat
8. noordwaerts tot in het Heet-
9. veld toe
10. ingezet bij Hend[rik] Clarenbeek
11. om *f* 90,-
12. kooper Jan Pappelendam *f* 14,- *f* 104,-
13. borgen Arien Pappelendam
14. Abraham Wiggers

1. De Klijne Runnebeekse
2. Tiend strekkende van de
3. Hesselsteeg tot aan de
4. Buursteeg, den Kijfacker
5. daar inne begrepen
6. ingezet bij Jacob v[an] Beek *f* 40,-
7. koper Rijer van Schaick *f* 10,- *f* 50,-
8. borgen Jacob van Leusden
9. Hendr[ik] van Schaick

1. Den Groten Drogen Tiend
2. leggende agter de Bild noord-
{folio 3 recto}
1. waerts, strekkende van
2. de Bisschopswetering
3. tot in het Heetveld toe,
4. welverstaende dat hier-
5. inne niet begrepen zal
6. zijn het land van de
7. wed[uwe] Nijpoort.
8. Deze tiend is volgens re-
9. solutie van haar Ed[el] Mog[ende]
10. de Heren gedeputeerden in

11. dato 4 july 1710 gesepa-
12. reerd, in dezen voegen,
13. dat het grootste gedeel-
14. te begrijpt alles dat gele-
15. gen is ten oosten van de
16. Meyenhagense steeg door
17. gen[oemde] Royen Tiend neven
18. lopende en het andere of
19. klijnste gedeelte dat ten
20. westen van de voors[zegde] steeg
21. is leggende zijnde het eer-
22. ste ontrent tweederde en
23. het laatste ruym eender-
24. de van gen[oemde] tiend, dog zoo
25. groot en klijn zulks al-
26. daar gelegen is, breder
27. als bij de kaarte daar
28. af gemaakt.

{folio 3 verso}

1. Het voorsz[egde] eerste gedeelte		
2. ingezet bij Hendrik v[an] Clarenbeek		
3. om	<i>f</i> 130,-	
4. kooper Reijer van Schaik	<i>f</i> 60,-	<i>f</i> 190,-
5. borgen als vooren		
6. Het klijnste gedeelte in-		
7. gezet bij Hend[rik] Clarenbeek	<i>f</i> 80,-	
8. kooper denselve	<i>f</i> 4,-	<i>f</i> 84,-
9. borgen Dirk van Clarenbeek		
10. Gerrit van Clarenbeek		

11. De Klijnen Roijen Tiend		
12. streckende als den ge-		
13. helen Roijen Tiend		
14. ingezet bij Gerrit Oostendorp		
15. om	<i>f</i> 155,-	
16. kooper Toon de Witt	<i>f</i> 30,-	<i>f</i> 185,-
17. borgen Reijer van Schaik		
18. Jacob van Beek		

19. De Groote Runnebeek-		
20. se Tiend, leggende tusschen		
21. de Loydijk en Bisschops-		
22. weteringe		
23. ingezet bij Jacob v[an] Leusden	<i>f</i> 90,-	
24. kooper Rijer van Schaik	<i>f</i> 10,-	<i>f</i> 100,-
25. borgen als vooren.		

{folio 4 recto}

1. Den Hogen Biedsen Tiend		
2. leggende rondsomme van		
3. de Herenweg tot Vredendaels		
4. land		
5. ingezet bij Jacob van Leusden	<i>f</i> 90,-	
6. kooper Philip van Vuuren	<i>f</i> 20,-	<i>f</i> 110,-
7. borgen Martinus v[an] 't Hek		
8. Jan Buuring		

9. Den Ossenberger Tiend

10. streckende van de Bund
11. tot den Doorn, welverstaen-
12. de dat hier inne niet be-
13. grepen zal zijn het land
14. van den rentm[eeste]r Uijtenbogaerd,
15. ingezet bij Abram Wiggers *f* 100,-
16. kooper Jan Pappelendam *f* 3,- *f*103,-
17. borgen als vooren
9. Den Brandtiend strek-
10. kende van den Aalweteringe
11. tot aan de Steenstraat toe,
12. wel verstaende dat daer
13. inne niet begrepen zal
14. zijn omtrent twaalf mor[g]en
15. behorende aan de erfge-
16. namen van den heer van
17. Heeswijk zal[iger] en 3 à 4
{folio 4 verso}
1. mor[g]en behorende aan den
2. heer van Rhijnhuysen,
3. ingezet bij Jacob v[an] Leusden *f* 130,-
4. kooper Claas v[an] Rumst 20,- *f* 150,-
5. borgen Abraham Wiggers
6. Jan Honders
1. Den Noordtiend, strekken-
2. de van den Buddingsteeg
3. tot aan de Aalwetering toe,
4. welverstaende dat daer-
5. inne niet begrepen zal
6. zijn het land van den
7. rentm[eeste]r Uytenbogaerd met
8. nog een mor[g]en 242 roeden
9. die den tiend vrij verkogt
10. zijn en aan zijn land
11. gelegen is,
12. ingezet bij Abraham Wiggers
13. om *f* 100,-
14. kooper Jan Pappelendam 20,- *f* 120,-
15. borgen als vooren.
16. Den Ridderveense tiend
17. streckende van het Overvegts
18. noordwaerts door de gehele
19. Ridderveenen tot aan War-
{folio 5 recto}
1. naads hofstede toe, wel ver-
2. staende dat de vijf of ses
3. mor[g]en van de heer Splinter
4. zal[iger] omtrent zijn hofstede
5. gelegen vrij en exempt zullen wezen.
6. Item de hofstede en aan-
7. horige landen, vanouds
8. genaamd de Hoge Woningen
9. daar van de tiend vrijheid
10. op den 10 february 1710

11. aan Arien Henriksen
12. Beerschoten zoo als dien
13. toen van hem wierd gepos-
14. sedeerd verkogt is,
15. ingezet bij Rijk v[an] Vuuren f 90,-
16. kooper Jan Clarenbeek 10,- f 100,-
17. borgen Hannes Clarenbeek
18. Jacob Wolfswinkel

1. De Groten aleas den
2. Vollenhovense tiend van
3. de Koppel tot aan de
4. Bunnikse steeg
5. ingezet bij Hendr[ik] Clarenbeek
6. om f 200,-
7. kooper Arien v[an] den Hoeven 12,- f 212,-
8. borgen Huybert van Dijk
9. Gijsbert van Hakvoort

{folio 5 verso}

1. Den Zeyster Oever Tiend, leg-
2. gende in deversze stukken
3. en percelen van land in
4. 't geregt van Zeyst
5. ingezet bij Willem van Dinteren
6. om f 90,-
7. kooper Wulpert v[an] der Lugt 30,- f 120,-
8. borgen Gerrit van der Lugt
9. Jan van der Lugt.
10. Den rentm[eeste]r Uijtenboogaerd
11. ofte zijn erfgenamen zijn
12. schuldig uyt de hofstede
13. genaamd Vollenhoven
14. aan deze convente f 25.-
15. volgens resol[utie] van den
16. 4e november 1745 jaar-
17. lijks daar door afgekogt
18. is de tiend voorsz[egd] con-
19. vent uyt de voorsz[egde] hof-
20. stede gecompeteerd heb-
21. bende resorterende de
22. voorsz[egde] hofstede ten deele
23. onder den Smallen Tiend
24. dus alhier over den jare
25. 1761 de voorsz[egde] f25, dus memorie.

{folio 6 recto}

1. Den Smallen Tiend en
2. Krijtende Tiend aan de
3. Bild ingaande den 1 july
4. 1761 en expirerende den
5. laatsten july 1762,
6. ingezet bij Rijer v[an] Schaik f 60,-
7. kooper Wulpert v[an] der Lugt 14,- f 74,-
8. borgen als vooren.

9. De helft of het tweede blok
10. van den Barendsen Tiend

11. en gemeen met de heren			
12. van St. Jan in den eersten			
13. den Hogen Engh,			
14. ingezet bij Evert v[an] Zeyst	f 25,-		
15. kooper Cornelis Schimmel	25,-	f 50,-	
16. borgen Gerrit Hak			
17. Hannes Harmsen			
18. den Laegen Engh inge-			
19. zet bij Gerrit Hak om	f 20,-		
20. kooper denselve	3,-	f 23,-	
21. borgen Peter Gijsbertse Boelen			
22. Cornelis Schimmel			
18. Den tiend van de Roekamp			
19. en Rudoph van Baxen, {folio 6 verso}			
1. land dat eertijds plag			
2. te heten den Oldenbroek			
3. of den Klijnen Tiend			
4. ingezet bij Hendrik Westervoort			
5. om	f 20,-		
6. kooper denselve	5,-	f 25,-	
7. borgen Cornelis Schimmel			
8. Evert Koopman			
9. Den Smalen of Krijt-			
10. tiend tot Baarn			
11. kooper Hendrik Westervoort	f 2,-		
12. borgen {onvermeld}			
9. Actum op de zaal van haar Ed[el] Mog[enden]			
10. ten overstaan van de heren van Nassau,			
11. van Langerak en Logen als gecommitt[eer]d[en]			
12. in deze, benefens de heeren sur intendenten			
13. van de geestelijke goederen wegens zijne			
14. hoogheid deze 25 juli 1761.			
15.	mij present		
16. {w.g.:}	? v[an] Cleeff.		
{folio 7 recto}			
1. Onkosten gevallen op den			
2. voorsz[egden] verpachtinge			
3. De drie heeren haar Ed[el] Mog[enden]			
4. gecommitt[eer]d	f 12		
5. De twee heeren sur intendenten	8		
6. Den secret[ari]s van staten van de			
7. finantie, den commis[aris] militair			
8. en rentm[eeste]r	24		
9. Den deurw[aaarde]r	6		
10. De zes klerken à 1 g[u]l[den] 12 st[ui]ve[rs]	9-12		
11. Concharge en 4 bodens à 16 st[ui]ve[rs]	4		
12. Verschoten trekgeld	28-10		
13. Den rentm[eeste]r voor 't schrijven en			
14. bestellen van de biljetten	2-16		
15. Voor 't vergelijken dezer conditie	2-2		
16. Noch komt den secret[ari]s van staten			
17. van de finantie, den commis[aris] mi-			

18. litair, nevens den rentm[eeste]r en deurw[aarder]	
19. wegens de smale tienden à 4 g[u]l[den]	20
20. De zes klerken à 16 st[ui]ve[rs]	4-16
21. Concharge en 4 bodens	2
22. Exploiten van dit comptoir	2-12
23.	{totaal} 126-8

S.Laurensabdij 51

1447, september 29. Akte van intijnsgeving aan Lysbeth Korsgensdochter, vrouw van Gijsbert Willemszoon, van vier morgen van een akker land en de helft van twee akkers land bij de Hesselensteeg tussen de Dorpsweg en de Looijdijk te De Bilt.

Donation d'une terre faite devant le bailli de l'abbé d'Oestbroec september 1447.

1. Wij Johan Ruysche bi der ghenaden Goids abt tot Oestbroec maken kenlic allen luden dat voer ons en[de]
2. voer onsen schout, tynsgenoten ende buere, die hierna bescreve[n] staen, ghecomen is Ponciaen Jans-
3. soen ende droech ons op mit sinen erven wille den vrijen eygendom ende vrije tynswere van een
4. vierendeel van enen acker lants als 't ghelegen is op te Bilde in onsen gherecht, daer onse convente
5. van Oestbroec boven ende beneden naest gelant is. Ende hier toe so droech {vlek} ons op den vriën
6. eygendom ende tynswere van de helfte van twe acker lants also alse gelegen sijn op te Bilde in onsen
7. gherecht voersc[reven] daer bove[n] naest gelant sijn die nonne[n] van Vrouwencloester voersc[reven] en[de] benede[n]
8. Hessellensteghe streckende van den Dorpswech op an den Lodijs, ende Jan van der {vlek} of daer hij 't mit
9. recht gelaten heeft dat wederdeel of toebehoert, ende verteech van desen voersc[reven] goede {vlek} tot onser
10. ende abdiën {vlek} voersc[reven] alse die tinsgenoten ende buere wijsden dat recht was. Rechtevoert
11. doe dit gh{vlek} doe verlyeden wij ende gaven over Lijsbet Korsgensdochter die {vlek} [Gijs]bert Wil-
12. lamssone {vlek} den vrijen eygendom van den vierendeel van den enen acker lants {vlek} den
13. vriën eygendom van d'ander helfte van den twe acker lants also alse die hier voer bescreven ende bepaelt staen.
14. Ende wij {vlek} daer off tot behoef Lijsbet Korsgensdochter voersc[reven] alse onse tinsg[enoten] {vlek} schout
15. ende buere wijsden dat recht was ende dattet mitten rechte stedicheit hebben sel behoudelick ons ende
16. onser abdiën voersc[reven] alle ons tijns ende rechts. Hier waren over en[de] ane daer dit gheschiede Willam
17. Janssoen ons schout, Melis Gerijtssoen ende Heyn Roest onse tinsgenoten ende buere in onsen Gherecht
18. voersc[reven] ende anders veel goeder lude. Ende omdat dit vaste ende stade blive, so hebben wij Johan
19. Ruysch, abt voerg[enoemt] desen brief besegelt mit onsen segel over ons selven en[de] mede over onsen schout,
20. tinsgenoten ende buere voersc[reven] om hore bede wille. Ende wij schout, tinsgenoten ende buere voers[creven] oir-
21. conden dit onder des eerbaren abts segel voers[creven] ende hebben hem gebeden desen brief mede over ons
22. te besegellen mit sinen segel, want dit mede voer ons gheschiet is als voersc[reven] staet. Gegeve[n] in 't jaer
23. ons He[re]n dusent vierhondert zeven ende veertich op sinte Michiels avont.

S.Laurensabdij 52

1515, maart 3. Akte van verkoop van een gedeelte van de Riddervenen door Geertruyt, weduwe van Geryt Egbertszone, aan het klooster Oostbroek.

1. Alle den gene[n] die desen brieff zellen zien off hoe[re]n lesen doe wij v[er]staen Cornelis Gijsbertss[oen] scout, Jan van Thoern en[de] Jan Evertss[oen] scepen[en]
2. aen De Bilt in des abts gerechte van Oestbroeck, dat voir ons quam in 't gerechte Geertruyt, Geryt Egbertss[oen] wedue en[de] begheerde eens oirdels van ons
3. off die rechte helfte van een stuck velts en[de] veens, also groet en[de] cleyn als't gelegen is in't gerechte voirs[creven] in de Riddervenen, strecken[de] voert
4. op in't veen en[de] velt gelijck den ande[re]n venen aldair gelegen, dairboven 't convent van Vredendael

- en[de] beneden Ponciaen Janss[oen] en[de] Rijcout
5. Gijsbertss[oen] nacomelinge[n] naest gelant zijn, wairvan die rechte wederhelfte der abt ende convent van Oestbroick voirs[creve] toebehoert, alsoe vrij
 6. en[de] alsoe losse hoer wa[er]e dat zij 't mochte vercopen, versetten, versellen en[de] ene[n] vrijen eygendom dairaff overgeve[n] vrijlicken wyen dat zij
 7. woude. En[de] hoer wert gewijst mit recht en[de] mit oerdele dat zij 't wel doen mochte en[de] dat die gifte en[de] vertichte mitten recht stedicheyt
 8. hebben en[de] houden soude, behoudelick[en] mijne[n] he[er]e den abt van Oistbroick zijns thijns, thiend[e], voercoeps en[de] alle zijns rechts. En[de] aldair soe gaff
 9. Geertruyt voirs[creven] mit hoers gecorens momboers hant dair zij mit recht en[de] mit oirdel aen quam terstont voir ons over breuder Jan van Doeti-
 10. chem, kelweerder, tot behoeff des abts en[de] convents van Oistbroeck, die rechte helfte van dat stuck velts en[de] veens voirs[creven] alsoe dat hier voer
 11. bescreve[n] en bepailt stait. En[de] verteech dairaff en[de] van alle rechts en[de] toeseeggens dat zij dair an hadde en[de] mede van allen brieve[n] die dair
 12. off reu[re]nde zijn tot des abts en[de] convents behoeff voirg[enoemt], alse wij scepen[en] voirs[creven] wesen mit recht en[de] mit oirdel dat recht was en[de] zij mit recht
 13. sculdich was te doen en[de] dat die gifte en[de] vertichte mitten recht stedicheyt hebben en[de] houden zel. En[de] zij geloifde 't hem mede jair en[de] dach te
 14. vrijen en[de] te wae[re]n als erffcoeprecht is na den recht van den lande en[de] alle voircom[m]er off te doen alle dinck, zonder argelist. In kennisse
 15. der wairheyt hier off, soe heb ick Cornelis Gijsbertss[oen], scout voirs[creven], mijne[n] zegel hier an gehangen van des gerechts wegen over mij
 16. selve[n] en[de] mede over die scepen[en] voirs[creven] om ho[er]e beden wille. Dat wij scepen[en] voirs[creven] oirkonden en[de] tuygen onder des scouten segel voirs[creven]
 17. en[de] hebben hem gebeden desen brieff mede ov[er] ons te besegelen mit zijne[n] segele want wij dair mede ov[er] en[de] aen wae[re]n dair dit geschiede
 18. gelijk voirs[creven] stait. En[de] om der meerder oirkonde ende vestenisse wille soe hebbe[n] wij scout en[de] scepen[en] voirs[creven] samentlijcke gebeden die eerba[er]e
 19. Peter Pot en[de] Wilger Jacobss[oen] desen brieff mede over ons te willen besegelen mit hoe[re]n zegelen dat wij Peter Pot en[de] Wilger Jacobss[oen]
 20. voirs[creven] om beden wil van d[en] scout en[de] scepen[en] voirs[creven] gherne gedaen hebben. Gegeve[n] in 't jair ons Hee[re]n duysent vijffhondert en[de] vijffthien
 21. opten derden dach in meerte.

S.Laurensabdij 53

1574, mei 4. Extract akte van toestemming door koning Philips II aan Cornelis van Muyden, administrateur van de abdij, om houtgewas te verkopen en veen af te graven in de buurt van de abdij ter voldoening van de schulden en onderhoud van de gebouwen.

{bladzijde 1 recto}

1. Philips bij der gracie Godts Coninck van Castillien, van
2. Leon, van Arragon, van Navarre, van Napels, van Secillien
3. van Maillorke, van Sardaine, van den eylanden Indien,
4. ende vaste eerde der see Oceane, aertshertoge van
5. Oostenrijck, hartoge van Bourgoingnen, van Lothrijck,
6. van Brabant, van Lembourg; van Luxemborch, van
7. Gelre ende van Melanen. grave van Habsbourch, van
8. Vlaenderen, van Arthois, Bourgoingnen, palsgrave
9. ende [...] van Henegouwe, van Hollandt, van Zeelandt, van Namen
10. ende van Zutphen, prince van Zwave, marckgrave
11. des Heylicx Rycx, heere van Vrieslandt van (Salnis ?), van
12. Mechelen, van de stadt, steden ende landen van Utrecht,
13. Overysel ende Grooningen ende dominateur in
14. Asie ende Africa etc. Allen de ghene[n] die deesen
15. onsen brieff zullen sien, saluyt. Doen te weeten
16. dat wij ontfangen hebbe[n] die oetmoedige supplicatie

17. van Cornelis van Muyden, gestelde administrateur
18. des Convents van Oostbrouck bij Utrecht, inhouden[de]
19. dat heer Peter van Wijck, tegenwoordich abt,
20. comende aen de prelatuerscap van 't voors[creve] convent met
21. zwaere lasten ende schulden bevonden heeft
22. bezwaert en[de] belast te zijn, wel ter somme van
23. ontrent 20.000 gulden, in dewelcke 't voors[creve] convent
24. verlopen was, bij tijden van heeren en[de] abten Jacob
25. ende Christoffel predecesseurs van deesen
26. tegenwoordigen voors[creve] abt. Dat dezelve heere Peter
27. van Wijck wel begerende de schulden te betaelen
28. ende den convente van dezelve te ontlasten geen
29. ander bequamer middelen en heeft kunnen vinden, dan
30. ons 't zelve te kennen te geven ende daertoe te v[er]soucken
31. atterminatie van jaeren verhoopende alzo metter-
32. tijt die schulden te betaelen, welcke attermina[tie]
33. wij (daerop gehadt hebbende advys van die
{bladzijde 1 verso}
1. van onsen rade t'Utrecht den voors[creve] heere Peter. V[er]leent
2. heeft voor den tijt van thien jaeren geduerende
3. welcken tijt hij suppl[ian]t totte administratie des
4. convent goeden gestelt es, die oick dien aengaende
5. nae ordinantie en[de] instructie hem gegeven die
6. goederen es administrerende, ende alzo bevonden
7. worde int maecken van de staet datter geene
8. gereede penningen en waeren ongelden, miserabilen
9. ende behouftigen persoonen volgende die brieven
10. van atterm[in]atie te betaelen. Es geraeden geweest
11. aen ons te verzoucken om tot dien eynde den affgrift
12. van zeeckere houve veens te moegen vercoupen
13. ende alzo die zwaere executien ende distractie
14. des convents goederen die daegelicx geschieden te
15. verhoeden, des mi zoe dat hij suppl[ian]t wel verhoopt
16. hadde alle die crediteuren des convents achtervolgen[de]
17. d'ordonn[ant]ien ende instructie voirsz[eyt] voorts te betaelen
18. ende den convente te onderhouden, als hij oick tot
19. nochtou gedaen ende zijn uuyterste diligentie
20. gebruyct heeft, zoeverre hij alle den incommen
21. des convents ('t welck nochtans soeber es) hadde mogen
22. becommen ende ontfangen dat hem alsnu, vermits
23. desen troublen tijt grotelick es faelgerende soe
24. onder anderen die principaele parchelen van goederen
25. des convents leggen inden landen van Vueren,
26. Althenae, Vianen ende Lopick, van de welcke
27. hij suppliant zedert date zijnder administratie niet
28. medallen en heeft kunnen ontfangen, waerdoer
29. hem in deesen benauwden tijt (bij de welck oock
30. d'andere pachters des convents in onsen landen van
31. Utrecht woenende, zoe bij den rebellen als onse
32. crijschvolck geheel berooft ende bedorven zijn
33. ende noch dagelicx meer ende meer bedorven
{bladzijde 2 recto}
1. worden niet mogelick en es om de {quade?} betaelinghe
2. ende dierte der victuailen met andere behouften
3. t'convents te onderhouden ende den crediteuren te
4. betaelen, behalve de groote excessive costsen.
5. gedaen aende kercke die gescapen was geheel
6. inne te storten tot irreparable schade ten waere
7. daer inne versien waere. Sulcx dat hij suppl[ian]t
8. begerende nochtans alle die voors[creven] zaecken

9. ten besten te vorderen hem moegelick zijnde
10. als hij oick altijts gedaen heeft, blijckende
11. bij sloote van sijne reeckeninge in mayo anno
12. 72 gedaen bij de welcke bevonden es geweest
13. meer bij hem uytgegeven dan ontfangen te
14. zijn 1286 gulden 12 stuyvers metten
15. tegenwoordigen prelaet (diensaengaende
16. gecommuniceert die oick al 't gundt voors[creven] es
17. wel wetende waerachtich te zijn), verclaert
18. heeft dat men wel sonder lesie des convents
19. zoude moegen vercoopen eenige boomen staende
20. apardt aen de noortzijde verde { ? } van den convente
21. die doch zedert 30 jaeren herwerths die hoochte
22. van twee voeten niet gegroyt en zijn vermits
23. den grondt moerich { ? } ende van groff root
24. zandt es, geheel onbequaem tot plantaige, van
25. welcke boomen oock in groote menichte in
26. deesen tijt bij nachte ende ontijden gestoolen worden.
27. En dat men 't landt (daer alsnu geen prouffijt
28. aff en compt { }) tot goeden boulanden zouden kunnen
29. bereyden ende toemaecken zonder last des convents
{bladzijde 2 verso}
1. mitsgaders d'affgrift van noch vier ofte vijff
2. mergen veents gelegen in de riddersveenen ter plaetse
3. daer men d'andere veenen vercoft heeft 't welck
4. 't convent wel mach derven, verhoopende hij suppl[ian]t
5. mette penningen daeraff coemende boven die
6. onderhoudinge des convents alle die crediteuren
7. soewel van de twee voorgaende prelaeten
8. als deese jegenweerdige wiens crediteuren
9. oick hem suppl[ian]t lastichvallen ende tot noch toe
10. patientie hebben moeten hebben, wel te zullen
11. betaelen. Dan alsoe hij suppliant totte voors[creven]
12. vercoopinge niet en mach verstaen zonder onse
13. consent, heeft hij suppl[ian]t ons oetmoedelick
14. gebeden dat ons gelieve hem t'accorderen ende
15. consenteren dat hij die vercoopinge der zelve
16. boomen ende affgrift van veenen bij openbaer
17. opslach mach doen ten fijne als boven ende
18. hem daeraff te verleenen onse behoorlicke
19. brieven. Soe es't dat wij die zaecken voors[creven]
20. overgemerct, ende hierop gehadt 't advys
21. van onsen lieven ende getrouwen die president
22. ende luyden van onsen rade t'Utrecht bij heml[uyden]
23. eerst daerop gedaen nemen informatie bij de
24. welcke zij van noode vinden ende den convente
25. voors[creven] zeer prouffijtelick dat die voorscreven
26. vercoopinge geschiede hoe eer hoe beeter
27. Oeick aenschyn nemen dat de voorscreven
28. vercoopinge tendeert tot vrijinge van de
29. schulden ende onderhoudinge van 't goodts-
30. huys voorscreven, hebben den voors[creven]
31. suppliant { doorhaling }
{bladzijde 3 recto}
1. In de qualite als boven gegundt, geconsenteert,
2. geaccordeert ende geoctroyeert, gonnen, consenteren,
3. accorderen ende octroyeren, hem gevende
4. oorloff ende consent mits deesen dat hij
5. achtervolgende die commissie hem gegeven bij de
6. welcke hij gecommiteert es geweest totter admi-

7. nistratie van de goeden des voors[creven] convents, zal
8. moegen bij openbaer opslach vercoopen die boomen
9. ende affgrift van veenen hier boven geroort
10. omme die penningen daer aff coemende geëm-
11. ployeert te worden naer behooren ter ordonnan[tie]
12. van die van onssen voors[creven] rade t'Utrecht,
13. en de vrijinge der schulden ende onderhoudinge
14. voorscreven. Daeraff hij gehouden zall worden
15. te doene goede reeckeninge ende bewijs daer 't
16. behooren zall. Ontbieden daeromme den voors[creven]
17. van onssen raede t'Utrecht ende allen anderen
18. onssen rechteren, justicieren, officieren ende
19. ondersaeten dat zij den voorscreven suppliant inde
20. qualiteyt als boven ende diegeene died' voors[creven]
21. boomen ende affgrift coopen zullen van dese
22. onse gre octroye, consent ende accordt
23. zoe ende inder manieren voors[creve]n doen laeten
24. ende gedoogen, rustelick ende vredelick
25. genieten ende gebruycken sonder hemluyden
26. noch nemandt van hem daer inne te doen
27. eenich hinder, letsel ofte moyenisse ter contrarien,
28. want ons alzoe gelieft. Des t'oirconde hebben
29. van onssen zegel hier aen doen hangen. Gegeven
30. in onser stadt van Bruessele den 4en
31. {bladzijde 3 verso}
1. dach van may in't jaer ons Heeren duysent
2. vijffhondert ende vier ende tzeventich van
3. onssen rijcken, te weetene van Spaengien
4. Sicillien {?} 19^{en} ende van Naples 't 21ste
5. Op den plycke stontd gescreven. Bij den
6. coninck in zijnen raede. Onderteyckent
7. J. de Latorre ende bezegelt met s'coninck
8. zegel in rooden wassche uuythangende
9. in dubbelen stertte.

{Bijschrift}

1. Geëxtraheert uuyt 't derde memoriebouck s'hoefs
2. t'Utrecht f. 110, 111 en 112. Ende es bevoulen
3. daer mede t'accorderen bij mij. {J. Oynen?}

S.Laurensabdij 54

1581, juli 20. Akte van goedkeuring door abt Peter van Wijck betreffende uitgifte in vruchtgebruik van 16 morgen leengoed van de abdij te De Bilt door Huych Janszone van Scherpenisse aan zijn vrouw Belijken van der Voort.

1. Wij Peter van Wijck, bij der gratien goedts abt tot Oesbroeck, buyte[n] bij Utrecht, doen
2. kennelijck eenen yegelijcke[n], belijen en de bekenne[n] bij dees[en] alzoe ons bij Jan van de[n] Graeff, als
3. gemachticht van Huych Janssz[one] va[n] Scherpenisse onsse leenman v[er]thoent ende doen blijcken heeft
4. dat d'zelve Scherpenisse sijn huysfrou Belijken van der Voort opten 13en deeser maent voer den
5. schoudt en[de] gerechte der stadt Utrecht gelijfftocht hadde in allen zijne[n] goederen, roeren[de] ende onroeren[de]
6. soe heerlijck als eyghen, die hij mitter doot achterlaeten zoude, ende specialyck meede aen ende in zeeckere
7. zesthien mergen landts, soe groot en[de] cleyn die geleegeen sijn in onss[en] gerechte van De Bilt en[de] Huych
8. van Scherpenisse voers[creven] van onsse abdije te leen houden[de] is volgende de leenbrieffve daer van
9. zijn[de] in date duysent vijffhondert neegen ende vijftich opten twaelffd[en] decembris, versoeckende
10. aen ons dat wij d'zelve lijfftochte zoud[en] willen ratificeeren ende approbeeren. Soe is't dat wij

11. geneege[n] zijnde, ter begeerte als boeven, hebben de voern[oemde] lijfftocht geapprove[ert]{gaatje in charter}, gegost en[de] verleent, gunnen
12. ende v[er]leenen bij deess[en] onssen briefve Belijken Jacob van der Voorts dochter Huych Janssz[one] van Scherpenisse
13. huysfrou, de zesthien mergen landts, soe groot en[de] cleyn die geleege[n] zij[n] in de voersz[creven] leenbrieff verhaelt
14. van ons ende onsser abdijen te hebbe[n] te houd[en] ende te gebruycken in rechter lijfftochten ende tot
15. lijfftochten rechte[n] haer leeven lanck, indien sij langer leeft dan Huych Janssz[one] haeren man voern[oemt]
16. behoud[en] all voerens Adriana Meester Jan va[n] Scherpenisse {neev?}(des voersz[creven] Huych Jansz[one]
17. van Scherpenisse moeder) haer lijfftochte {aen?}'t voersz[creven] leengoet volgende des voerscreven leenbrieff. Ende behoud[en] voerts ons ende onsse abdije ende eenen yegelijcke[n] sijns rechts, alles
19. sonder arch ofte list. Des t'oirconde soe hebben wij deesen brieff onderteykent ende onsse
20. zeegele hieraen doen hanghe[n]. Gegeven in't jaer ons Heeren duyssent vijffhondert een ende
21. tachtentich opten een ende twintichsten dach van julio.
22. Peter van Wijck, abt in Oostbrouck

S.Laurensabdij 55

1645, augustus 22. Akte van erfpacht van een perceel van 3 hond en 23 roeden land gelegen aan de Steenstraat, door de Staten van Utrecht als rechtsopvolger van het voormalige klooster Oostbroek aan Cornelis van Hoornhoven.

1. Die Staten van den Lande van Utrecht doen te weten dat wij vermits het overlijden
2. van zal[ige]r m[eeste]r Arent van Hoornhoven, in zijn leven raedt ordinaris in onsen Hove Provinciael alhier t' Utrecht, sijnen oudtsten
3. soone Cornelis van Hoornhoven volgens sijne requeste daer over aen ons gepresenteert in eenen ewigen erffpacht gegeven
4. hebben een stuckgen landts gelegen aen [De] Bilt, groot dry hondt dryentwintich roeyen, daer de Steenstraet zuydtwaerts de
5. abdie van Oostbroeck mit seker landt dat Thonis Willems[oon] gebruycke noordtwaerts noch met seker landt dat Johan
6. Anthoniss[oon] van Toorn gebruycke oostwaerts ende noch met zeker landt dat Johan Ram gebruycke westwaerts naest
7. gelegen zijn, sulcx 't selve eerst bij ons opten XXVst[en] januarij 1599 in erffpacht uytgeslagen was des jaers om eenen
8. guelden ofte dertich stuvers daer voor, te betalen jaerlicx vrij ende commerloos, sonder eeniger hinder affkortinghe
9. off verminderinge des voorss[creven] pachts, op sijnen cost, anxt ende arbeyt, binnen Utrecht aen handen van [den] rentm[eester] van Oost-
10. broeck indestijt, op St.Martensavondt in de wynter ofte binnen ses weken daer nae onbegrepen, erffelijck ende euwelijck,
11. met zulcke voorwaerden, waer't zaecke dat hij den voors[creven] daler jaerlicx op den termijne ende maniere voors[creven] niet en betaelde,
12. dat hij alsdan ende zoo dickwils sulcx gebeurt mettendaet verbeuren gelden ende betalen sal noch eenen daelder boven den
13. voorss[creven] pacht. Voorts sijn voorwaerden dat den voorn[oemden] Cornelis van Hoornhoven dit stuckgen landts ende erffpacht voors[creven] niet
14. en zal mogen deylen, noch splitten, versetten, versellen noch aen yemandt anders brengen, noch in geenigerley manieren quijt worden,
15. ten ware met onsen expressen wille ende consent. Ende wanneer hij Cornelis van Hoornhoven voorn[oem]t afflijvich wert zoo sal
16. desen erffpacht ende goederen al geheel ende ongescheyden comen op eenen zijnen oudtsten naesten wettigen erffgenaem,
17. eens manshoofd naerder wesen dan een wijffshoofd, daer sij beyde even nae waren, omme alsulcke pacht ende jaerlicxe
18. pensie ende in allen manieren, voorwaerden, verbanden ende poenen als voor- ende naebescreven zijn,

- ende alsoo voort van
19. erffgenaem tot erffgenaem. Ende die selve erffgenaem sal binnen een halven jare nae doode van Cornelis van Hoornhoven
 20. dese landen ende goederen in erffpacht voors[chreven] aen ons wederom versoecken ende nemen van ons brieven ende geven ons
 21. wederbrieven, alleens sprekende ende besegelt met sijnen zegele, beyde op sijnen costen. Ende waer't zaecke dat sij dat niet
 22. en deden ofte in eenige poincten voor- ofte naebeschreven verbraecken, zoo vielen zij van alle recht ende toesegeen dat sij hadden aen
 23. erffpacht voorss[chreven], ende zoo quamen dan deselve landen ende goederen vrij ende los aen ons omme ten proufijt van [de] abdije voorn[oem]t,
 24. onsen vrijen wille daermede te doen, alzo verre wij dat versuym aennemen wouden ende anders niet. Ende zullen de voorn[oemde]
 25. Cornelis van Hoornhoven voorn[oem]t ende sijne successeurs altijt gehouden wesen 't voors[schreven] landt te verbeteren ende niet te verargeren.
 26. Alle dinck sonder arch offte list. Des 't eenen oirconde soo hebben wij desen met onsen uythangen[de] zegele doen bevestigen en[de]
 27. bij onsen geswooren secretaris doen beteycken. Gegeven 't Utrecht den XXIIen augusti in't jaer ons Heeren sesthienhondert
 28. vijffendeveertich.
 29. {w.g.:} P. van Aule tot Haulenhoek{?}
ter ordonnant[ie] van mijne voors[screven]
Heeren die Staten
van Hilten.

S.Laurensabdij 57

1651 juni 21. Akte van overdracht van een akker land in De Bilt ter grootte van een morgen, tijnsgoed van de voormalige abdij Oostbroek, door Johan Bor, rentmeester van het voormalige St. Ceciliaklooster te Utrecht, aan Jacob Gijsbertsen Stam.

1. Allen den geenen die desen brief sullen sien ofte hooren lesen doen wij verstaen
2. Paulus Ruijsch schout, Gerrit Jansen in de Leegegront ende Willem van Schaick,
3. scheepenen van [De] Bilt, dat voor ons quam in 't gerecht d' heer Johan Bor,
4. raet in de Ed[ele] Vroetschap ende schepene der stadt Utrecht, als rentm[eeste]r van Cecili-
5. en convente, in dier qualité volgens resolutie van [de] gemelten Ed[ele] Vroetschappe, in date
6. den 30en october sestien hondert seven en dartich tottet doen van 't naebeschreven
7. transport geauthoriseert sijnde, ende v[er]claerde den heer comp[aran]t dienvolgens te transpor-
8. teeren ende op te dragen bij desen aen ende ten behoeve van Jacob Gijsbertsen Stam
9. eenen acker lants, groot eene margen edoch soo groot ende clijn deselve gelegen is
10. in desen gerechte, zulcx hij, Jacob Gijsbertsen tot noch toe in huere gebruyckt heeft,
11. met alle gerechtigheden ende servituten daertoe volgens de oude brieven en[de] bescheyden
12. specteerende, ende specialijck mede op den last van seeckere thins van seven stuyvers
13. acht pen[ningen] 's jaers, den convente van Oostbroeck (soo hij Jacob Gijsbertsen v[er]claerde)
14. competeerende. Ende den heere comp[aran]t renuncieer[de] ende verteech daerof ende claerl[ijck]
15. van alles rechts ende toesegegens 't gemelte convente daer aen eenichsints hadde,
16. op welckers vordere goederen hij geloofde het voors[chreven] lant te vrijen ende waren
17. als erfcoop recht is. Bekennende den heere comp[aran]t van de totale coop[p]en[ningen] des lants
18. voors[chreven] gecontenteert ende voldaan te sijn sonder arch. En[de] opdat dit vast ende stade
19. blijve, soo hebben wij schout ende scheepenen voorn[oem]t, soo voor ons selven als van
20. des gerecht wegen, des schouten segell aen desen brief doen hangen, ende
21. de selve door den secretaris van ons gerecht tot meerder vastichijt van dien
22. doen teecken. Gegeven in 't jaer ons Heeren en der eeuigen salichmaker Jesu Christi, sestien
23. hondert een en de vijftich, den een ende twintichsten dach der maent junyus.
24. {w.g.:} 1651 E. van Achteveld.

{opschrift buitenzijde:}Transport van een acker lands onder De Bilt, ten behoeve van Jacob Gijsbertse Stam,

21 juny 1651, een mergen, tins 7½ stuver.

S.Laurensabdij 58

1498, februari 7. Overdracht voor het gerecht van Bunnik van 20 morgen land gelegen te Bunnik, door Arent van de Maern aan Johan van de Borch.

1. Alle den ghe.....{beschadigd} sellen sien off horen lesen doe ick verstaen Cornelis Dircxsz[oon], schout tot Bunnyck, van wegen mijns liefs
2. ghenediche hee[re]n{beschadigd} dat voer mij ende voer die lantgenoten ende buere die hier nae bescreven staen, quam in't gherechte voirscreven]
3. Arent van de Maern, ende begheerde eens oirdeels off die twintich morgen lants mit eggen ende mit eynden, mit horen rijnen ende
4. mit allen horen toebehoeren alsoe alsoe die van oudts gelegen sijn in den gerechte voirscreven], des negen morgen gelegen sijn tusschen lande Lijsbette[n]
5. [die] Willem Speijerts wijff was Van der Maern off dair sij't mit rechte ghelaten heeft aen de oversijde ende tusschen lande hee[re]n Johans van Renesse, ridder,
6. aen de nedersijde, opstreckende van Roemster Weteringe mit hoe[re]n rijen ende mit allen hoer[e]n toebehoer[e]n alsoe alsoe gelegen sijn, ende des achte mergen
7. leggen mit hoer[e]n rijen ende mit allen hoeren toebehoer[e]n alsoe alsoe gelegen sijn daer Lijsbeth die Willem Speijerts wijff was voirscreven] off daer sij't mit
8. recht ghelaten heeft boven, ende die hee[re]n van Oestbroeck beneden naest gelant sijn. Ende des die drie morgen leggen tot tween steden mit alle[n]
9. horen toebehoer[e]n alsoe alsoe gelegen sijn daer Lijsbeth voirg[enoemt] off hoir nacoming[en] aen beyden sijden naest gelant sijn alsoe vrij ende alsoe losse
10. hem waren dat hij die mochte vercoopen, versetten, versellen ende den vrijen eygendom daer van overgheven vrijlijken wien dat hij woude,
11. ende hem werdt gewijst mit rechte ende mit oirdele dat hij't well doen mochte ende dattet mitten rechte stedicheit hebben sall. Ende aldair
12. soe gaff Aernt van der Maern voirscreven] rechtover over Johan van de Borch den vrijen eygendom van den twintich morgen lants mit
13. eggen, mit eynden, mit horen rijnen ende mit allen horen toebehoren voirg[enoemt] gelijk die hier voir aen p[er]celen bescreven ende bepaelt staen
14. ende verteech daer off ende van alle rechts ende toeseggens dat hij daer aen hadde ende mede van allen brieven die daer off ruerende sijn
15. tot Johan van de Borchs behoeff voirg[enoemt] alsoe die lantgenoten ende buere voirscreven] wijsden dat recht was ende hij mit rechte schuldich was the doen
16. ende dat die ghyfte ende vertichte mitte[n] rechte stedicheyt hebben ende houden sell behoudelijcken mijnen ghenedigen h[ee]re van Utrecht sijns rechts.
17. Hier waren over ende aen dair dit geschiede Johan Wyersz[oon], Peter Willemsz[oon] ende Pelgrim Gerijtsz[oon], lantgenoten ende buere in den gherechte
18. voirscreven] ende anders veel goeder luyde. In kennissen der waerheyte hier off soe hebbe ick Cornelis Dircxsz[oon], schout voirscreven] mijnen segel uuthangen[de]
19. aen desen brieff ghedaen van des gherechts wegen over mij selven ende mede over die lantgenoten ende buer voirscreven] om ho[er]e beden wille dat
20. wij lantgenoten ende buere voirscreven] oirkonden ende tughen onder des schouten segel voirscreven] ende hebben hem gebeden desen brieff mede over ons
21. the besegelen mit sijnen segell, want wij dair mede over ende aen waren daer dit geschiede ghelijck hiervoor bescreven staet, eenen oirkonde. Gege[ven]
22. in't jair ons Hee[re]n duysent vierhondert acht ende tnegentich des woensdages nae Onser Liever Vrouwendach the Lichtmysse.

{opschrift buitenzijde}

....{?}

- 1 Den overgiffte van ... morg[en] lants die Arent van d[er] Maeren opdroech
- 2 tot behoeff Jan van{vlek} anno 1498 registre{beschadigd}.

S.Laurensabdij 59

1501, juni 19. Overdracht voor het gerecht van Bunnik van 20 morgen land gelegen te Bunnik, door Johan van der Borch en zijn vrouw Joncvrou Peter aan meester Hugo van Assendelft.

- 1 Allen den ghenen die desen brief sellen sien of hoe[re]n lesen doe ick verstaen Cornelis Dircxz[oon] schout tot Bunnick van wegghen mijns lieffs ghenedichs
- 2 Hee[re]n van Utrecht, dat voer mij ende voir die lantgenoten ende buere die hierna bescreven staen quam in 't gherechte voirs[creven] Johan van der
- 3 Borch ende begheerde eens oirdeels off die twintich morgen lants mit eggen ende mit eynden mit hoe[re]n rijnen ende mit allen hoe[re]n toebehoe[re]n
- 4 alsoe alsoe die van oudts gelegen zijn in den gherechte voirs[creven], des negen morghen gelegen zijn tusschen lande Lijsbetten [die?] Willem Speyerts wijff
- 5 was van der Maern off daer zij 't mit rechte gelaten heeft aen die overzijde en[de] tusschen lande hee[re]n Johans van Renesse ridder aen die neder-
- 6 zijde opstreckende van Roemster weteringe mit hoe[re]n rijnen en[de] met allen hoe[re]n toebehoe[re]n alsoe alsoe gelegen zijn ende des achte morgen leggen
- 7 mit hoe[re]n rijnen en[de] mit allen hoe[re]n toebehoe[re]n alsoe alsoe gelegen zijn dair Lijsbeth die Willem Speyerts wijff was voirs[creven] off daer zij 't mit
- 8 recht ghelaten heeft boven ende die hee[re]n van Oostbroeck beneden naestgelant zijn. Ende des die drie morgen leggen tot tween steden mit
- 9 allen hoe[re]n toebehoe[re]n alsoe alsoe gelegen zijn daer Lijsbeth voirg[enoemt] off hoir nacomelingen aen beyden zijden naestgelant zijn alsoe vrij ende
- 10 alsoe losse hem waren dat hij die mochte vercoopen, versetten, versellen ende den vrijen eygendom daarvan overgheven vrijlyken wien dat
- 11 hij woude. Ende hem werdt ghewijst mit recht en[de] mit oirdele dat hij 't well doen mochte ende dattet mitte[n] rechte stedicheit hebben sall. Ende
- 12 aldair soe gaff Johan van der Borch voirs[creven] voir hem ende voir Joncfrou Peter zijnen wijve dair hij op dese tijt wittelike gheboorte bij heeft
- 13 rechtevoirt over meyster Hugo van Assendelft Aelbertsz[oon] licenciaet in beyde den rechten den vrijen eygendom van den twintich morgen
- 14 lants mit eggen, mit eynden, mit hoe[re]n rijnen ende mit allen hoe[re]n toebehoe[re]n voirg[enoemt] gelijk die hiervoor aen p[er]celen bescreven en[de] bepaelt
- 15 staen. Ende verteech dair off ende van alle rechts ende toeseeggens dat hij dair aen hadden ende mede van allen brieven die dair off rue[re]nde
- 16 zijn tot meyster Hugen behoeff voirg[enoemt] alsoe die lantgenoten en[de] buere voirs[creven] wijsden dat recht was en[de] hij mit rechte sculdich was te
- 17 doen en[de] dat die ghyfte en[de] verticht mitten rechte stedicheit hebben en[de] houden sell, behoudelicken mijnen ghenedigen hee[re] van Utrecht
- 18 sijns rechts. Hier waren over ende aen dair dit geschiede Harmen Akerijnsz[oon], Peter Willemsz[oon] ende Hendrick Jansz[oon] lantgenoten ende
- 19 buere in den gherechte voirs[creven] ende anders veel goede luyde. In kennisse der waerheyt hieroff soe hebbe ick Cornelis Dircksz[oon] schout
- 20 voirs[creven] mijnen segel uuthangende aen desen brief ghedaen van des gherechts wegghen over mij selven ende mede over die lantgenoten
- 21 en[de] buere voirs[creven] om hoe[re]n beden wille, dat wij lantgenoten en[de] buere voirs[creven] oirkonden en[de] tugen onder des schouten segel voirs[creven] en[de] heb[be]n
- 22 hem ghebeden desen brief mede over ons the besegelen mit sijnen segel want wij dair mede over ende aen waren dair dit geschiede
- 23 ghelijck hiervoor bescreven staet. Ende want ick Aelbert van Leeuwen renthmeyster, hoff- ende thijsmeyster van wegghen mijns genedige[n]
- 24 hee[re]n van Utrecht, geblijde ende kenne dat dese overghyfte van den twintich morgen lants mit allen hoe[re]n toebehoe[re]n voirs[creven] bij mijnen will
- 25 en[de] consente aldus geschiet is gelijk hiervoor bescreven staet, soe hebbe ick des 't oirkonde om der meerre sekerheit en[de] vestenisse wille

26 mijnen segel van wegen mijns genedigen hee[re]n voirs[creven] boven aen desen brieff ghedaen. Gegeven in 't jair ons Hee[re]n duysent vijffhondert ende een opten negenthienden dach in junio.

{Opschrift buitenzijde:}

1. Bu[n]nick
2. Een overgift dair Jan van d[er] Borch over
3. geg[even] heeft tot behoiff meester
4. Hugo van Assendelfft XX merg[en] landts
5. Anno 1501, XV^c en[de] een.
6. Registratum.

S.Laurensabdij 60

1510, maart 14. Machtigingsbrief, waarin Bartolt van Assendelfft Willem Foeyt en Peter Hennep machtigt namens hem op te treden m.b.t. de overdracht van een hoeve land, gelegen onder Bunnick aan de abdij van Oostbroeck.

- 1 Die president ende anders die raide ons alre ghenedichsten hee[re]n des Keyzers ende ons[en] erfachtigen hee[re]n des Eertshertoghen van Oestenrijck, Prinche
- 2 van Spaengen, gheco[m]mitteert then saicken van Hollandt, Zeelande ende Vryeslant doen kondt allen luyden, bijsonder U, Beernt uutten Enghe, knape
- 3 renthmeyster, hofmeyster ende thijnsmeyster ons zeer lieven grootmoghenden hee[re]n des biscops van Utrecht, dat up huyden, date van desen, voir
- 4 ons in properen persone verschenen ende gheco[m]men is Bartout van Assendelfft ende dede voer ons daertoe mit zijnen eede ende mit opgerichte[n]
- 5 vinghe[re]n volstaefs eedts lieflick aen den heiligen, die wij volcomelick van hem ontgingen, dat hij op dese tijt van anxste ende vrese sijns lijfs, bij U
- 6 in den ghestichte van Utrecht nyet veylich co[m]men en mocht noch en dorste o[m]me sonderlinge saicken wille hem daer toe porrende doe dat ghedaen
- 7 was; ther selver tijt droech die selve Bartout op voer ons in behoeff van U, Beernt uutten Enge, renthmeyster, hofmeyster ende thijnsmeyster voirgenoe[m]t
- 8 eene hoeve landts mitten Rijnen daertoe behoe[re]nde alsoe als die gelegen is in den ghestichte van Utrecht in den gherechte van Bunnick daer Aelbert van
- 9 Leeuwen boven ende 't convent van Oestbroeck beneden naest gelegen zijn. Ende verteech daer voert op tot behoeff van U, Beernt uutten Enge, als rentmeist[er],
- 10 hofmeyster ende thijnsmeyster voirs[creven] ende van alles rechts ende toeseggens dat hij daeraen hadde, soe dat hij daer nyet meer aen en behielt noch
- 11 wachtende en was ende ghij van des Hoefs wegghen Uwen vrijen wille daermede doen mocht ende dat voert verlyen mocht den eerweerdighen vader
- 12 in Gode ende hee[re]n Splinter van Dorsschen, abt ende ghemeen convent van Oestbroeck buyten bij Utrecht te houden zij ende hoer[e]n nacomelingen in alle
- 13 dier selver manie[re]n ende rechten als Bartout voirs[creven] ende sijne voirvade[re]n die voirs[creven] hoeve landts mit hoe[re]n Rijnen nae innehouden der ouden brieven the
- 14 houden plagen, behoudelick onsen voirs[creven] hee[re]n die biscop van Utrecht sijns hoffghelts ende meyster Huce van Assendelfft, brueder van den voirg[enoemden] Bartout
- 15 off daer hij 't mit recht ghelaten heeft hoer rechts der renthen uyt dese hoeve landts voirg[enoemd] gaende dat oick ghedaen wesende rechtevoert. Ende op die
- 16 selve tijt maicte Bartout voirs[creven] voer ons mede machtich Willem Foeyt, burgher the Utrecht, Peter Hennep, burgher tot Wijck ende een ygelick bijsonder
- 17 van sijnre wegghen ende in sijnen name voer U, Beernt uutten Enge, als renthmeister, hofmeyster ende thijnsmeyster ende voer den Hofgenoten ons voirs[creven]
- 18 hee[re]n van Utrecht op the dragen in Uwer handt als in des Hoefs handt die hoeve landts voirg[enoemd] mit allen horen toebehoere[re]n voirs[creven] soe die in de oude
- 19 brieve bescreven en[de] bepaelt staet. Ende daer voert van sijnre wegghen off the verthien tot Uwer behoef als tot des Hoefs behoef ende van alles rechts
- 20 en[de] toeseggens dat hij daeraen hadde soe dat hij daer nyet meer aen en behielt noch wachtende en was ende ghij van des Hoefs wegghen Uwen vrijen

- 21 wille daermede doen en[de] voert verlyen mocht den eerweerdighen abt ende convent van Oestbroeck voirs[creven] te houden sij ende hoer nacomeling[en] in allen
- 22 den selven rechten ende manie[re]n als Bertout voirs[creven] ende sijne voirvade[re]n dese hoeve landts the houden plagen, behouden[s] onsen hee[re]n van Utrecht zijns hoff-
- 23 ghelts, meyster Huge voirs[creven] of daer hij 't mit recht ghelaten heeft hoer rechts der renthen uyt dese hoeve landts voirs[creven] gaende en[de] voert eenen ygelicken zijns
- 24 rechts als voirs[creven] is ende daer voert voer U als rentmeester, hofmeyster en[de] thijsmeester end[e] voer den Hofgenoten ons hee[re]n van Utrecht voirs[creven] die gemachtigchde
- 25 van Bertouts wegghen all the doen ende the laten 't gheen Bartout selve in p[er]sone soude konnen ende moghen doen waer 't dat hij present ende jegenwoirdich
- 26 ware. Ghelovende mede wes bij den voirs[creven] Willem ende Peter als ghemachticht van sijnre wegen of enich van hem beyden hier inne ghedaen sall werden
- 27 tot ewichen daghen vast ende stede the houden ende nyet the verbreken noch weder the seggen in geenre wijs sonder argelyst. In oirkonde van desen soe heb[be]n wij
- 28 't segell van der Justicie 't welck bynnen desen Hoeve noch ther tijt ghebruycet wordt hieraen doen hangen ende bevolen meyster Henrick Claes, griffier van
- 29 Hollandt dit over ons the teykenen, 't welck ick, griffier then bevele als voe[re]n alsoe ghedaen ende mijn ghewoentlicke hantteyken hieronder gestelt hebbe
- 30 upten XIIIen dach in meerte in 't jaer vijftienhondert ende thien na den loop 's Hoefs van Hollandt.

{Opschrift buitenzijde}

Huurb[rieff]

De machtbrief dair meyster Bartolt van Assendelfft machtich gemaect heeft Willem Foeyt en[de] Peter Hennep die xx merg[en] tot Bu[n]nick over te geven tot behoeff onsse co[n]vent, anno 1510 XV^c en[de] X.

Registratum

S.Laurensabdij 61

1512, maart 26. Akten van machtiging door Bernd Uteneng, rentmeester van de bisschop, van schout en hofgenoten te Bunnik, tot overdracht van een hoeve land te Bunnik aan de abdij Oostbroek, onder handhaving van de rente daaruit, voor meester Hugo van Assendelft.

1. Ick Bernt Uuten Enghe knaep renthmeyster, hoffmeyster en[de] thynssmeyster mijns ghenedig hee[re]n van
2. Utrecht, doe kondt allen luyd[en], dat ick then versuecke des eerweerdighen abdts ende ghemeen conve[n]t van
3. Oistbroick ghelegen buyte[n] bij Utrecht van wegghen mijns ghenedighen hee[re]n voirs[creven] specialicken gheco[m]mitteert
4. ende bevolen hebbe co[m]mitteer en[de] bevele mits desen Cornelyss Dircksz[oon] scolt tot Bu[n]nick in die stede van
5. mij in presencie ende bijwesen Adriaen Hermenss[oon] ende Cornelyss Janss[oon] als hoffghenote[n] mijns genedig[en]
6. hee[re]n voirs[creven] dair over the staen als recht is aldair, meyster Bartout van Assendelfft in behoeff van mij
7. Beernt Uuten Enghe, renthmeyster, hoffmeyster en[de] thynssmeyster voirs[creven], opdraeghen sall een hoeve
8. landts mitten rijnen dair thoe behorende, gheleg[en] in den gherichte van Bu[n]nick voirg[henoemt] dair Aelbert
9. van Leeuwe[n] bove[n] ende 't conve[n]t van Oistbroick voirs[creven] bened[en] naestghelegen sijn, ende dair voirt aff te
10. vertijen tot mijnre en[de] des Hoeffs behoeff ende van alle rechts ende gheseggens dat hij dairraen hadde
11. zoe dat hij dair niet meer aen en behielt noch wachtende en wende ick van des Hoeffs wegghen mijnen
12. vrijen wille dair mede doen mach ende dat voert verlijen mach den erweerdig[en] vad[er] in goede ende
13. hee[re]n hee[re]n Splinter van Dorschen abt en[de] ghemeen conve[n]t van Oistbroick voirs[creven] the houd[en] zij, ende
14. hoir nacomeling[en] in alle derselver maniere[n] ende rechte[n] als meyster Bartolt voirs[creven] ende sijne voirs[creven]
15. vade[re]n tot heer toe die voirs[creven] hoeve lants mit hoe[re]n rijnen nae innehout der oud[e] brieven te

houden

16. plagen. Behoudelick[en] mijne[n] ghenedig[en] hee[re]n van Utrecht zijns hofgelts en[de] meyster Huyge van Assen-
17. delfft, brueder van den voirg[enoemde] meyster Bartolt off dair hij 't mit recht ghelaten heeft hoir rechts
18. der renthen uut dese hoeve landts voirs[creven] gaende ende dair voirt in te doen ghelijck off ick selve
19. present thegenwoirdich en[de] voir oghen waire zond[er] argelist. In oirkonde van des[en] heb ick Bernt
20. Uute[n] Enghe knaep voirs[creven] mijne[n] segell aen dese com[m]issie ghehang[en]. Ghege[ven] in 't jair onss
21. Hee[re]n duysent vijffhondert twaelff, 's daechs nae Onss[e] Liever Vrouwendach annu[n]ciatio in meerte.
22. nae scrijve[n] 's Hoeffs van Utrecht.

{Buitenzijde akte:} Een brieff dair die scout mit twee {....?} uut beveell van Beernt Uuten Enge die 20 merg[en] ontf{...?} meest[er] Bartolt van Assendelfft anno 1512 {....?}.

S.Laurensabdij 62

1512, mei 10. Akte van uitgifte in erfpacht door de kerkmeesters van de Buurkerk te Utrecht aan de abdij Oostbroek, van 10 morgen land te Vechterbroek voor haar betaling van 100 Rijnse gulden en de levering van twee balken, voor de bouw van de Heilig kruiskapel aan de zuidzijde van de Buurkerk te Utrecht.

1. Wij Heynrick van Duren ende Adryaen van Brewerdt als kerckmeyste[r]s indertijt van de Buerkerck {tekst verbleekt} ende kennen voer ons ende voer onsen naecomelingen dat
2. wij van wegen derselver kercke in enen ewygen erffpacht gegeven hebben en[de] gheven mits desen onsen brieve, den eerweerdigen abt, prior, ende ghemeen convent
3. van Oestbroeck ghelegen buyten bij Utrecht en[de] hoe[re]n naecomelingen, om sekere weldaet in der selve kercke gedaen en[de] betaelt hebben, the weten hondert Rijnsche guld[en] Holla[n]ts
4. gelts en[de] twee goede balken totter ty[m]meringe en[de] aenlegginge des Heylichs Cruys Cappell ut s[upra], aengeleyt en[de] begonnen aen derselve[n] kercke aen de zuytzyde, thien me[r]-
5. gen lants alsoe groot en[de] cleyn alsoe die van outs ghelegen zijn in den gerecht van Vechtenrebroeck dair 't convent van den Duytschen Huyse oestwärts, die weteringhe
6. van Wulven westwärts, die hee[re]n van sunte Jans t'Utrecht noortwärts ende die zylgrave zuytwärts naestgelant zijn. Elcx 's jairs om negen den halven goede gouden
7. hertoech Philips gulden van Oostenrijck van volre ghewichten voer datum 's briefs ghemunt ende gheslaegen off ander goet payment, dier weerden daervo[r]e inder-
8. tijt der betalinge ende vier goede pachtcapoenen des 's jairs efffelycke renthen, the betalen en[de] the leve[re]n bynnen Utrecht dese negen d'alve Ph[ilip]s gulden en[de] vier
9. capoenen voers[creven] in handen der kerckmeesters indertijt der kercke voers[creven] op sunte Meertijnsdach in den wynter {11 november} nu naestcomende off bynnen ses weeck[en]
10. dair nae, onbegrepen en[de] soe voert jairlicx efffelyck en[de] ewelick vrijs gelts sonder enygerhande off cortinge ofte verindinge der renten voers[creven] van
11. allen ongelde ofte onraede als nu op 't voe[r]s[creven] lant is off naemaels dairop comen ende gheset mach werden, 't sij van dijcken, van dammen, van sluyzen,
12. watergangen, mergengelt, van veten, oerloech, rove, brant, waternoet, inbreck van der Leck, hee[re]n scatinge, lantsettinge, hoe off in wat manie[re]n dattet toe-
13. comen ofte gheset mach werden, nyet uutgesondert ende alle den oncost, ongelt ofte onraet sellen die abt, prior en[de] ghemeen convent voers[creven] en hoe[re]n naeco-
14. melingen jairlicx altoes ter goeder tijt gelden betalen, maecken en[de] verwae[re]n op hoe[re]n cost buyten der kercke voers[creven] en[de] hoer[re]n naecomelingen cost en[de] stade mit
15. zulcke voerwaarden dat mijn heer de abt, prior ende convent voers[creven] noch hoe[re]n naecomelingen desen erffpacht van den thien mergen lants voers[creven] tot genre tijt splitten
16. noch deylen, noch oeck aen nyemant anders brengen en sellen tenzij bij wille en[de] consent der kerckmeesters indertijt der kercke van Buerkerck voers[creven]. Voert zijn 't
17. voerwaarden waert saecke dattet convent ofte hoer[e]n naecomelingen voers[creven] jairlicx dese renthen nyet en betaelden totter kerckmeesters ofte hoe[re]n naecomelingen voers[creven]
18. vermani[n]ghe op ten termijn in manie[re]n voers[creven] off enyge punten off voerwaarden in desen brieff begrepen verbraecken en[de] nyet en hielden noch en voldeden als
19. voers[creven] staet, soe soudent zij dan terstont vervallen weesen van desen erfpacht en[de] clairlycken van

- alle rechts en[de] toeseeggens dat sij hadden aen den thien merghen
20. lants voers[creven]. Ende soe mochte die kerck voers[creven] ofte hoe[re]n naecomelingen hoe[re]n vrijen wille mitten selven lande doen onbecroent van mij[n] heer de abt, prior
 21. en[de] convent voers[creven] ofte hoe[re]n naecomelingen ofte yemant anders indien die kerckmeesters ofte hoe[re]n naecomelingen van wegen der kercke voers[creven] dat v[er]suym aen
 22. hem nemen willen en[de] anders nyet. Behoudelyck[en] die kerck voerscreven altijd hoe[re]n v[er]schenen en[de] onbetaelde renthen sonder argelist. In kennisse der wairheyte
 23. hieroff soe hebben wij kerckmeesters voers[creven] van wegen der selve kercke voer ons en[de] voer onse naecomelingen elcx onsen zegel aen desen brief ghedaen. Gegeven in 't
 24. jair ons Hee[re]n duysent vijffhondert en[de] twaleff opten tienden dach in meye.

{opschriften buitenzijde:}

1. Erffpacht van Buerkerck.
2. Erffpacht Vechten van X merge landts van die kerck tot Buerkerck t' Utrecht anno 12. Registrart.
3. Een erfpachtbrief van Buerkerck van IX Ph[ilip]s gulden 's jaers van X merge landts gelege in
4. Vulvenrebroick anno XV^c ende XII.

S. Laurensabdij 63

1760, circa. Driebergen. Lijst van verpachting van percelen bij de Langbroekerwetering en de Goyerdijk te Hardenbroek.

{bovenschrift} Ingevolge de reke[ning]

1. Vrouwe Anna Maria van Plasburg wed[uwe] van
2. de heer Jan Matthijs Swemmelaer gebruikt
3. van de abdije van Oostbroek in een eeuwige
4. erfpagt ses mergen lands, die eerst gegost zijn
5. geweest aan Joris Frederik van Zuijlen, strecken-
6. de uyt de Langbroeker Tiend tot de Goyerdijk
7. toe, 's jaers om 10 pond.
8. Eadem gebruykt als voren in eeuwige erfpagt ses
9. mergen lands die gelegen zijn als voren, 's jaers op
10. een canon van 10 pond.

{bovenschrift} Ingevolge de brieve[n]

{in de kantlijn} bij een brief

1. Is mevr[ouw] Swemmelaar in erfpagt gegeven ses mergen
2. zoo bouw- als weyland gelegen onder den Gerechte
3. van Hardenbroek te Goywaards, zijnde erfpagt of
4. erfhuur van den convente voorn[oem]t op een canon van tien
5. g[u]l[den] jaarlijx a 20 st[uiver]s 't stuk, en streckende uyt de
6. Langbroekerwetering tot de Goyendijk toe, daarboven
7. mevr[ouw] Swemm[elaar] en beneden de erfgen[amen] van de Tireuleven
8. incourt vrouwe van Rijsenburg naast geland zijn, of etc.

{in de kantlijn} bij de 2° brief

1. is mevr[ouw] Swemm[elaar] in erfhuur gegeven 6 m[ergen] 153 roed[en]
2. bouw- en weyland, gelegen onder de[n] gerechte van
3. Hardenbroek te Goywaards, zijnde erfhuurgoed van
4. den convente en abdije van Oostbroek, op een erfhuur
5. van 10 g[u]l[den] streckende uyt de Langbroeker wetering
6. tot de Goyendijk toe, daarboven mevr[ouw] Swemmelaar
7. en beneden Dirk van Poppelendam naast
8. geland zijn of wie etc.

{opschrift buitenzijde} Corsmis

1658. Akte van verpachting aan Catharina Winckelman, weduwe van Pieter Hattingh, lid van de Utrechtse vroedschap, van drie morgen weiland tussen De Hoon en de Goyerwetering te Schonauwen. {N.B. zie ook inv. nr. 65}

Copia

{ 1 recto }

1. Op date en conditiën nabes[creven] soo hebben
2. Goyert Jans[soon] Buijs wonende tot Vleuten, outste
3. soon en[de] erffpachtvolger van Jan Everts[soon] Buijs sijnen
4. vader za[liger] en[de] Neeltgen Goyerts weduwe en[de] boedel-
5. harstere van den selven Jan Everts[soon] Buijs sijne moeder,
6. en[de] met toestaen van denselven in eenen vasten erffcoop
7. vercoft aen en[de] ten behoeve van[de] ed[ele] heere Pieter van
8. Hattingh, Raedt van sijne cheurvorstelijcke doorluchticheyt
9. van Brandenborch, die oock coopt bij desen seecker drie
10. mergen weylants met huysinge en[de] getimmer, boomgaert
11. bepotinge en[de] geboomte daer op staende met alle 't gunt
12. daerinne aert- en[de] nagelvast is, sulcx alle deselve staende
13. en[de] gelegen sijn in den gerechte van Schoonauwen daer de
14. abdije van Oostbroeck boven en[de] 't convent van Outwijck
15. beneden naest gelandt en[de] gelegen sijn, strecken[de] uyt die hoon
16. tot in[de] Goyerweteringe toe, sijn de voors[creven] drie mergen
17. erffpachtgoet van[de] voors[creven] abdije, op den jaerlijcxen canon
18. van seshalff car[olus] guld[en] twintich st[uyve]rs Hollandts voor den
19. gulden gereeckent, te betalen 's jaers op Petersdage ad cathedram,
20. ofte binnen een maend daerna op versuym, mitsgaders
21. 't recht van voorcoop deselve abdije competerende, breeder
22. als bij den selven erffpachtbrieff, in date den 27^{en} martii
23. voorleden, daer mede den selven Goyert Jans[soon] bij den heere
24. Vuilliam van Steenberch als rentmeester van[de] voors[creven]
25. abdije verlijt is, ende dat voor de somme van eens
26. twee duysent vierhondert en vijftich k[arolus] guld[en] tot twintich
27. st[uyver]s 't stuck vrijs gelds van[de] 40^e penn[ing] schrijven, verlij
28. van[de] erffpacht, als andere daeraen de penderen[de] oncosten,
29. den heere cooper sal de voors[creven] landen en[de] huysinge

{ 1 verso }

1. datelijck aenveerden en[de] van Petri voorleden aff in[de] jaerlijxsen
2. erffpacht, ongelden, en[de] 's heeren schattingen treden, de
3. coopenningen belooft den heere cooper te betalen contant
4. in goeden gelde, bij den transporte off traditie van deselve
5. landen en[de] huysinge en[de] bij verthoon van souffisant bewijs
6. dat de voors[creven] landen en[de] huysinge met geene reële lasten
7. en sijn beswaert, off geaffecteert, en[de] voorts met over-
8. levering van allen brieven en[de] bescheyden daarvan roerende
9. en[de] spreekende, met belofte van vrijdinge en[de] waringe
10. als erffcoop recht is. Onder 't verband, submissie
11. en[de] renunciatie als naer rechten is gelijkken noodich.
12. Sonder arch, des t'oirconde bij hem onderteekent
13. op den 17^{en} april 1600 acht en[de] vijftich ouden stijll,
14. en[de] was onderteekent Neeltgen Goeyerts,
15. Goeyert Jans[soon] Buijs, Pieter van Hattingh, mij
16. present W. van der Houve, not[ari]s
17. naer gedaene collatie accordeert dese
18. met de { onduidelijk } bij mij,
19. W. van der Houve, not[ari]s
20. 1658

{ charter bij deze copia }

Extract uut het manuael

van de 40^{en} pen[ning]

1. Dat Goijert Janse Buys cum s[ui]s hebben
2. vercoft aen[de] ed[ele] heer Pieter van
3. Hatting, Raedt van sijn chervorste-
4. lijcke doorlicht[igheid] van Brandenburch,
5. sekere huysinge, hoffstede, boomgaart
6. en[de] drie mergen lants in den Ge-
7. rechte van Schonouwen gelegen
8. wesende erffpachtgoet van de
9. abdije van Oostbroeck, voor de
10. somme van twee duijsent vier
11. hondert en[de] vijftich gul[den]. Daer
12. van den 40^e pen[ning] bij mij onderges[creve]n
13. is ontfangen op den 1 may 1658
14. W Someren
15. 61 [guldens] 5 [stuivers] 0 [penningen]

{tekst achterzijde: copia van desen coopbrief}

S.Laurensabdij 65

1680, augustus 10. Akte van verpachting aan Catharina Winckelman, weduwe van Pieter Hattingh, lid van de Utrechtse vroedschap, van drie morgen weiland tussen De Hoon en de Goyerwetering te Schonauwen, met retroakten uit 1658. {N.B. zie ook inv. nr. 64}

{in de kantlijn} V. Rhijn

1. Ick, Hubertus van Velthuijsen administreerende de goederen specteerende
2. aen d'abdije van Oostbrouck buyten Utrecht, doe kont alle luyden, dat vermits het
3. overlijden van den ed[ele] heere Pieter van Hattingh voor desen raad in de vroedschap ende
4. schepen der stadt Utrecht in erfpacht vergunt hebbe ende vergunne bij desen aen de
5. edele vrouwe Catharina Winckelman, wed[uw]e van welgemelten heer Pieter van
6. Hattingh, seeckere drie mergen weyland met huysinge, getimmer, boomgaert, bepotinge
7. ende geboomte daerop staende, met alle 't gunt daer inne aard- en[de] nagelvast is,
8. sulcx alle de selve staende ende gelegen sijn in de gerechte van Schonauwen,
9. daer de voors[chreven] abdije boven ende 't convent van Oudwijck {bovengeschreven: benede[n]} naestgeland sijn, strec-
10. kende uyt de Hoon tot in de Goyerweteringe toe, sijnde de voors[chreven] drie mergen lants
11. bij den abt ende gemeen convent voors[chreven] aen Sijmon Claas[zoon] in erfpacht uytgeslagen
12. om sestalve Keysers Car[olus] gul[den] tot twintich stuyvers de gulden gereeckent, ofte
13. ander goed Hollants payment dier weerden, s'jaars te betalen op Petri ad cathedram
14. ofte binnen een maand daerna op versuym breder volgende den brief van den
15. eersten february 1500 een en[de] veertich, continerende denselven mede dat het voors[chreven]
16. goed voorcoop subject is aen de gemelte abdije, ende voorts soodanich als de voors[chreven]
17. haer heer man zal[ige]r en[de] des selfs predecresseuren die in erfpacht beseten hebben
18. ende dit onvermindert haer en[de] een anders goet, recht. In oirkonde bij mij met
19. mijn uythangende segel besegelt op den 10^{en} augusti 1600 ende tachtich ouden
20. stijll
21. H. van Velthuijsen

{buitenzijde akte}

1. 1680, 10 augustus
2. Erff pagt brief
3. van dri morgen onder Schoo-
4. nouwen op vrouwe
5. Catharina Winkelman
6. Wed[uwe] Piter van Hatting

S.Laurensabdij 66

1522, mei 9. Akten van overdracht door Johan van Doetinchem, keldermeester van de abdij, aan Michiel Ram van een halve hoeve land bij de Grote Wade te Westraven, in 1522. Aan de keerzijde kwitantie van Catharijne Ram voor rentmeester Philips Ram vanwege de ontvangst van de achterstallige renten 1617. Met de akte van machtiging door abt en convent van Johan Doetinchem. {N.B. zie ook inv. nr. 67}

1. Allen den ghenen die desen brief sellen sien of horen lesen doe ick vestaen Johan Willems[zoon], schout op Westraven in der heer[e] gherechte van den Duytschenhuysse
2. t'Utrecht dat voor mij ende voor die lantgenoten ende buere die hier bescreven staen quam in 't gherecht voirscreven, brueder Johan van Doitinchem
3. prieser ende kelweerder des convents van Oestbroeck gelegen buyten bij Urecht. Ende thoende ons eenen openen machtbrief gans gave ende
4. well bezegelt mit segelen der abdien ende convente voirscreven alsoe als 't gheleek ende wij bekennen mochten onghecancelleert ende ongherasede
5. sprekende van woirde the worde aldus: Wij Splinter van Dorsschen van der onthenghenisse Goids abdt, prior ende t'ghemeene convent van Oestbroeck
6. buyten bij Utrecht, doen kondt allen luyden die desen brief sellen zien of hoeren lesen dat wij machtich ghemaict hebben ende midts desen machtich
7. maicken onsen medebrueder brueder Johan van Doitinchem priester ender kelweerder onss convente voirs[creven] gherechtelick over the gheven voer den
8. schout lantgenoten ende buere uut gerechte van Westraven den vrijen eygendom van een halve hoeve landts alsoe die gelegen is bij die Grote Wade
9. in den gherechte voirs[creven] daer Jan van Lantscroons erfgenamen boven ende die heeren van sinte Katherijnen t'Utrecht beneden naest ghelandt zijn. Ende
10. daarvan gherechtelicke the verthien mit hande, halm ende mit monde tot behoef Michiel Ram ende zijnen nacomelingen. Ende daer voert inne
11. the doen ende the laten van onser weggen ende in onsen name of wij dat selve deden ende daer selve teghenwoordich ende voer oghen waren, all
12. dinck sonder argelist. In kennisse der waerheyt soe hebben wij Splinter van Dorsem abt, prior ende ghemeen convent van Oestbroeck voirs[creven] onssse abdiyen
13. ende convente zegelen aen desen brief ghedaen gegeven in 't jaer ons Heeren duysent vijfhondert twe ende twintich op sinte Gregoriusdach. Ende doe wij
14. desen voirs[creven] openen machtbrief ghesien ende well verstaen hadden ende aldaer soe begheerde brueder Joahn van Doitinchem, priester ende kelweerder
15. des convents van Oestbroeck voirs[creven], eens oirdeels of hij overmits den voirscreven openen machtbrief alsoe ghemachticht waer ende off die halve hoeve
16. lants hiervoer bescreven ende bepaelt den eerweerdigen abt, prior ende convent van Oestbroeck voirs[creven] alsoe vrij ende alsoe losse hem waer dat hij die
17. gemachticht versetten, versellen ende den vrijen eygendom daarvan overgheven mochte Michiel Ram in den voirs[creven] openen machtbrief benoemt
18. ende daervoert aff verthien mochte ende van alle rechte ende toeseeggens dat die eerweerdige abt, prior ende convent voirs[creven] daeraen hadden en[de] mede
19. van allen brieven die daeroff ruerende zijn tot Michiel Rams behoef voirgenoemt alsoe recht is ende den selven Michiel Ram mede gemachticht lonen mochte
20. op des abts, priors ende ghemeen convents goede van Oestbroeck voirs[creven] jaer ende dach the vrijen ende the waren nae innehout des openen machtbriefs voirge[noemd]
21. ende hem wordt gewijst mit recht ende mit oirdele dat hij volmachticht was ende well doen mochte. Doe dat ghedaen was rechtevoert ende op die
22. selve tijt soe gaff brueder Johan van Doitinchem, kelweerder voirghenoemt alsoe hij des ghemachticht was ende voirscreven staet over Michiell Ram
23. voirghenoemt den vrijen eygendom van der halver hoeven landts voirscreven alsoe alsoe die hiervoer in den voirs[creven] openen machtbrief bescreven ende
24. bepaelt staet ende verteek daeroff ghemachticht ende van alle rechte ende toeseeggens dat die eerweerdige abt, prior ende ghemeen convent voirscreve[n]
25. daeraen hadden ende mede van allen brieven die daeroff ruerende zijn tot Michiel Rams behoef voirgenoemt. Alsoe die lantgenoten ende buere voirs[creven]
26. wijsden dat recht was ende hij mit rechte schuldich was the doen nae innehout des openen machtbriefs voirs[creven] ende gheloeft den selven Michiel Ram voirs[creven]
27. mede jaer ende dach the vrijen ende the waren ghemachticht als erffcoop recht is nae innehout ende vermogen des openen machtbriefs voirs[creven] ende in allen

28. manieren ende voirwairden alse den voirscreven openen machtbrief innehout ende begrepen heeft sonder enigherhande arghelyst. Hier waren over ende aen
29. daer dit gheschiede Dirck Jeliz[oen] ende Johan Eerstensoen van Rooijen lantgenoten ende buere in den gherechte voirscreven ende anders veell goeder luyde in kenisse
30. der waarheyt hieroff soe hebbe ick Johan Willemsz[oen] voirs[creven] als schout mijnen segel uuthangende aen desen brief ghedaen van der gerechts wegghen over mij selven
31. ende mede over die lantghenoten ende buere voirscreven om hore beden wille dat wij lantgenoten ende buere voirscreven oirkonden ende tughen onder des schouten
32. seghell voirscreven ende hebben hem ghebeden desen brief mede over ons the bezegelen mit zijnen segell want wij daermede over ende aen waren daer dit geschiede
33. ghelijck hiervoor bescreven staet. Eenen oirkonde gegeven in 't jaer ons Heeren duysent vijfhondert twe ende twintich op sinte Gregoriusdach concessor.

{ in dorso }

1. Ick joffrouw Catharijne Ram als 't recht tot desen hebbende, bekenne
2. mitt desen ontfangen te hebben uitga{a}nde van Philips Ram als
3. rhentm[eeste]r van den convente van Oostbroeck de huurssom van
4. driehondert en[de] 'negentich K[arolus] gul[den] met alle verloop en[de] rent
5. van dien gegens en[de] mij geconpeteert hebbende verlande[n]
6. in deesen geroert, daeroff het voors[creven] convent en[de] landen
7. voors[creven] quitheeren, ende dees brief mitsgaders allen
8. nadelen dienganga[ande] gecesseert houde[n] en[de] --- zoo eenige
9. naederbrieve[n] en[de] vinden --- de ---
10. beleven[de] -leevens en[de] quitheere[n] nae behoort sonder arch
11. oriconde deese bij mij on[der]g[eteken]t ter p-utie --- huys not-
12. mij p[rese]nt {handtekening}

S.Laurensabdij 67

1522, mei 9. Akte van overdracht door Johan van Doetinchem, keldermeester van de abdij, aan Michiel Ram van een halve hoeve land bij de Grote Wade te Westraven, in 1522. Aan de keerzijde kwitantie van Catharijne Ram voor rentmeester Philips Ram vanwege de ontvangst van de achterstallige renten 1617. Met de akte van machtiging door abt en convent van Johan Doetinchem. {N.B. zie ook inv. nr. 66}

1. Wij Splinter van Dorssem van de[n] onthenghenisse Goedts abdt, prior ende 't ghemeene
2. convent van Oistbroick buten bij Utrecht doen kondt allen luyd[en] die desen brief sellen zien
3. off hoeren leesen, dat wij machtich ghemaect hebben ende midts desen machtich maeken onss[en]
4. medebrued[er] Johan van Doetinchem, priester ende kelweerde onss convents voirs[creven] ghe-
5. rechtlick over the gheven voir den scout, lantghenoten ende buere in 't gherecht van
6. Westroeven den vrijen eygendom van een halve hoeve landts alsoe die ghelegh[en] is bij die grote
7. waede in d[en] gherechte voirs[creven] dair Jan van Lansscroens erffghenamen boven ende die heeren
8. van sinte Catherinen t'Utrecht bened[en] naest ghelandt zijn ende dairvan gherechthlicke te
9. vertijen mit hande, halm ende mit monde tot behoeff Michiel Ram ende sijnen naicomelingen
10. ende dair voert inne te doen ende te laten van onss[en] wegghen ende in onss naeme of wij dat selve
11. deden ende dair selve teghenwoerdich ende voer ooghen waeren. All dinck sonder arghelist.
12. In kennisse der waarheyt soe hebben wij Splinter van Dorssem abdt, prior ende ghemeene
13. convent van Oistbroick voirs[creven] onss[en] abdijen ende convents zegghen aen desen brief ghe-
14. daen. Ghegeven in 't jair onss Hee[re]n dusent vijffhondert twee ende twintich op sunte Gregorius
15. dach

S.Laurensabdij 70

1588, juli 30. Akte van uitspraak door de gedeputeerden voor de geestelijke goederen in het geschil tussen De Bilt en Oostveen betreffende aanleg van duikers en het openhouden van de watergang van het Oostveen.

1. Op huyden den 30en july 1588
2. compareerde in de camere van directie Egbert
3. Jansz[one], muelenaer, ende Goort Geritsz[one] uter
4. naem van De Bilt, ende versochten dat sij haeren

5. watergang souden mogen behouden naer ouder
6. gewoonten, ende leggen een heul daer sij die van
7. outs gehad hebben. Waer tegens Ronis Ronisse,
8. schout buyten Wittevrouwen, Gerrit Adriaenssen
9. schout van die van Oostveen en Jan Fredericxsz[one]
10. uten naem van Oost {doorhaling}veen, zeyden
11. wel te vreden te sijn dat die van de Bilt haren
12. watergang behouden ende die {slecht leesbaar: heul te}leggen mits
13. dat het leste contract in dato den iiiii-en novembris
14. 1466 diensaengaende gemaect {slecht leesbaar: vol}trocken en[de]
15. naergecommen wordt ende is dienvolgende het
16. contract die voors[creven] perthijen voorgelesen, 't selve
17. contract gelesen sijnde es gevraecht wat zwaricheyt
18. daer op gemaect worden, es van wegen die van [De]
19. Bilt geseyt dat die van de Oostveen haer water-
20. gang gestopt hebben, ende dat die van Oostveen die
21. weer behoiren te openen, 't selve behoirt bij die
22. van Oostveen verclaerden wel te{doorhaling} vreden te
23. sijn die heule ende watergang te openen mits
24. dat het contracte voors[creven] volcomen wordt.
25. Eyntelick naer veel andere propoosten is bij de
26. gedeputeerden {doorhaling} van de staten van den
27. landen van Utrecht gecommiteert tot conservatie
28. van de geestelicke goederen, verclaert dat sij
29. uutem naem van de abdije van Oostbroeck te
30. vreden sijn 't voirs[creven] contract naer te volgen ende
31. eenen redelicken eycken boom tot het leggen van
32. drie huelen te doen leveren, ofte die weerde
33. vandien te betalen. Nevensvolgende die va[n]
34. Oostveen geconsenteert hebben in 't openen van[de]
35. voirs[creven] watergang en[de] huele doch soe die van [De] Bilt
36. selver hebben doen maecken een huele omme te leggen
37. aen Bisschops Weteringe sullen die costen van [de] selve
38. affslach sijn aende selven redelicken eycken boom
39. actum etcetera.

S.Laurensabdij 71

1764, december 1. Akte van verhuur aan Rijer van Schaijk van zes morgen weiland en drie akkers te Oostveen aan de zuidzijde van de Biltse Steenstraat bij het Lazarushuis en de Til.

(bladzijde 1 recto)

{in de marge} De geprothocolleerde acte dezer is get[ekend]
 op een zegel van twee gulden
 J. v. Lanckom not[ari]s

1. Op huuden den 1^e december {met haak toegevoegd: Abbema}
2. deses jaars 1700 vier en sestigh compareerde voor
3. mij Jurriaan van Lanckom notaris s'Hoofs van
4. Utrecht, binnen Utrecht residerende, en bij
5. de ed[el] achtb[are] heeren borgemeesteren en vroed-
6. schap derzelver stad geadmitteert, en voor de
7. na te noeme getuygen:
8. D'heer David Richard, rentmeester van den
9. convente van Oostbroek, den welke verklaerde
10. verhuurd te hebben aen ende ten behoeve van
11. Rijer van Schaijk, die mede compareerde en
12. bekende in huure aengenomen te hebben, ses
13. mergen weijland edog voetstoots zoo groot en
14. klijn 't zelve gelegen is, onder den gerechte van
15. Oostveen aen de zuydzeide van de Bildse

16. Steenstraat, bestaande in een kamp leggen-
17. de tegens over het Lazarushuys, en drie ak-
18. kers leggende over de Til tusschen het land
19. van s[eigneu]r. Vos en het land van den verhuurder
20. bij Cornelis van Resant gebruykt werdende
{bladzijde 1 verso}

1. dit verhuurde jegenswoordig in huure gebruykt
2. bij Johanna Mansie, weduwe van Arnoldus
3. Geurtse van 't Hek, zijnde aen den huurder
4. wel bekend. Dit voor den tijd van ses agter-
5. eenvolgende jaaren, die hunnen aenvang
6. nemen zullen met den eersten january des
7. aenkomende jare 1765, jaarlijx voor en om
8. de zomme van een honderd vijffentwintigh
9. caroli guldens à 20 stuyvers 't stuk, eens-
10. geld, zulx dat alle de ongelden uyt 't ver-
11. huurde gaande zoo reële als personele mits-
12. gaders de personele omslag over de landen
13. onder voorschreve gerechte gebruykelijk,
14. bij den verhuurder alleen en in 't geheel gelast
15. en gedragen zullen werden. Te betaalen de
16. voorschreve jaarlijxe beloofde huurpen-
17. ningen van halff jaar tot halff jaar, alse
18. de eene helfte op den 1° july en de weder-
19. helfte op cormis in ider jaar, gedurende
{bladzijde 2 recto}

1. dese huurjaren, en zulx preecies op de ver-
2. schijndagen, op paene van vervallen te zijn
3. van de verdere huure, indien den verhuurder
4. dat verval zal willen opnemen en verder
5. off anders niet, wijders is geconditioneerd dat
6. den huurder de optie behoud om alle twee
7. jaren uyt de huere te mogen scheiden
8. mits voor off op den eersten november te
9. voren zulx denunciërende, gelijk al verder
10. geconditioneert is, dat den huurder 't voor-
11. schreve land ten zijnen kosten zal moeten
12. houden uyt alle schouwen van dijken,
13. dammen, kaden, sandpaden en watergangen
14. waar aen 't gehuurde eenigsints subject
15. is, alsmede dat hij huurder ten zijnen kos-
16. ten zal moeten maken het slag in de Bild-
17. se vaart, streckende van het slag van den
18. huurder tot aen de ridderschapsvaart
19. mitsgaders de sloten en gruppels na
20. behooren op te halen, de paardemessie
{bladzijde 2 verso}

1. op 't gehuurde land vallende te rapen en
2. weder op 't zelve land behoorlijk moeten
3. stroyen. Den huurder zal 't voorschre-
4. ve land met koeyen en paarden moeten
5. beweiden, zonder 't zelve te mogen grasen,
6. hoyen, bossen off breken, off ook 't gehuur
7. de aen niemand 't zij in 't geheel ofte
8. ten dele mogen overdoen off weeder ver-
9. huuren dan met schriftelijk consent
10. van den verhuurder, voorts 't zelve land
11. wel en na behooren moeten gebruyken
12. en bloten, mitsgaders ten minsten eens
13. jaars van zijn distelen, bloemen en ander

14. onkruid suyveren, zooals een goed huur-
15. der verpligt is te doen. Den verhuurder
16. behoud aen zig de vrijen door en overweg
17. over dese verhuurde landen na het
18. naast daaraen gelegen land, den ver-
19. huurder competerende, en thans bij den
20. vleeshouwer Cornelis Resant gebruykt
{bladzijde 3 recto}
1. wordende, zullende de comparanten wij-
2. ders ontrent datgeene 't welke niet spe-
3. ciaal is geconditioneert, zig moeten re-
4. guleren na de placcaten en ordonnantiën
5. op 't verhuren en gebruyken der lande-
6. rijen bereids geëmaneerd off nog te ema-
7. neren.
8. Verbindende tot naarkominge deses hun-
9. ne personen en goederen deselve onderwer-
10. pende den ed[ele] hove en gerechte van Utrecht,
11. en omme dese t'allen tijden des nood nader
12. en gerechtelijk te reïtereren, renoveren
13. en bekennen. Mitsgaders hem huurder
14. ten behoeve van den verhuurder off zijn
15. regthebbende in den inhoude deser vrij-
16. willig te doen en laten condemneren,
17. verklaarden hij tweden comparant
18. onwederroepelijk te constitueren en
19. magtig te maken Hendrik van Dam
20. procureur voor den ed[ele] hove, Luyt
{bladzijde 3 verso}
1. van der Pauw procureur voor den ed[el]
2. achtb[are] gerechte der stad Utrecht, en de
3. verdere procureurs aldaar in der tijd
4. respectivelijk postulerende, te zaamen
5. en ider van hun in 't bijzonder met be-
6. lofte van ratificatie:
7. Versoekende de comparanten hier van
8. acte die is dese. Aldus gedaan en gepas-
9. seerd binnen Utrecht ter praesentie van
10. Cornelis Arnoldus Duker en Jan Coen-
11. raad Kleijn, clerccquen als getuygen
12. hiertoe versogt, die de geprothocolleerde
13. acte deser nevens de comparanten en
14. mij notaris mede ondertekend hebben
15. op tijde en plaatse voornoemd
16. quod attestor
17. J v Lanckom not[ari]s

{bladzijde 4 recto}

1766

1. den 16 meert 1766	
2. in mindering ontfange	
3. voor den jare 1765	115
4. den 22 meert 1766 nog	<u>10</u>
5. dus het jaar 1765	
6. ten volle voldaan	125

{bladzijde 4 verso}

1. Huurcedulle
2. van
3. ses mergen weyland gelegen

4. onder den geregte van Oost-
5. veen, in huure gebruykt
6. bij
7. Rijer van Schayk

8. afgelopen

S.Laurensabdij 72

1767, september 14. Akte van verhuur aan Jan van Keijsersweert van drie en een halve morgen weiland aan de westzijde van de Hoofddijk te Oostveen.

De geprothocolleerde acte dezer is get[ekend]
op een zegel van twee gulden

J.V. Lanckom, not[ari]s

{ 1 recto }

1. Op huuden den 14en september deses jaars {boven geschreven: Abbema}
2. 1700 seven en sestigh, compareerde voor
3. mij Jurriaan van Lanckom notaris s'
4. Hoofs van Utrecht, binnen Utrecht resi-
5. derende, en bij de ed[el] achtb[are] heeren borge-
6. meesteren en vroedschap derzelver
7. stad geadmitteerd, en voor de na te noe-
8. me getuygen
9. d'heer David Richard rentmeester
10. van den convente van Oostbroeck, en-
11. de verklaarde verhuerd te hebben
12. aan ende ten behoeve van mons[ieur] Jan
13. van Keijsersweert, die alhier mede
14. compareerde en bekende in huure
15. aangenomen te hebben, drie en een
16. half morgen weiland, gelegen on-
17. der den gerechte van Oostveen aan
18. de westzeide van de Hoofddijk, thans
19. bij den huerder in huure gebruykt
20. werdende, en over zulx hem wel be-
21. kend, dit voor den tijd van ses agter-
22. ee{n} volgende jaren, die hun aanvang
23. bereids genomen hebben met Cors-
24. mis 1700 ses en sestigh, en expireren
25. zullen Corsmis 1700 twee en seven-

{ 1 verso }

1. tig, jaerlijx en ider jaar voor en om de somma
2. van een honderd carolij guldens a 20
3. stuyvers 't stuk, eensgeld, waar en bo-
4. ven den huerder gehouden blijft om
5. ider jaar voor de verhuerder op't
6. voorschreeve land een koeyste te
7. weiden zonder daar voor eenige kor-
8. tinge voor weiloon te mogen praeten-
9. deren, zullende daar en tegens alle
10. de ongelden uyt 't verhuerde gaande,
11. geene uytgesonderd, bij den verhuerder
12. werden gelast, te betalen de voors
13. jaarlijxe beloofde huurpenningen alle
14. jaar praecies op den verschijndag op
15. paene van vervallen te zijn van de
16. verdere huure indien den verhuur-
17. der dat verval zal willen opnemen en
18. anders niet, zijnde wijders geconditioneert

19. dat den huerder de optie behoud, om met
20. de expiratie van de eerste drie jaren
21. uyt de huere te mogen scheiden mits
22. zulx tijdelijk volgens de ordonnantie
23. denunciërende gelijk al verder is gecon-
24. ditioneert dat den verhuurder 't voorschre-
25. ve land na zijn genoegen sal doen

{2 recto}

1. sloten en bloten en 't zelve houden uyt
2. alle schouwen waaraan 't gehuerde
3. eenigsints subject is, gelijk al verder
4. geconditioneert is, dat de huerder ver-
5. pligt blijft omme 't voorschreeve land
6. met rundvee te beweiden zonder daar
7. in meer dan twee paerden te laten
8. lopen, en ook 't selve land niet ver-
9. mogen te hoyen, bossen, breken,
10. grasen off mayen, dan met schrifte-
11. lijk consent van den verhuurder, en
12. in alle 't verdere, dat niet is gestipu-
13. leerd, zig moeten gedragen na de
14. ordonantien en placcaten, op 't
15. gebruyk der landerijen bereyds ge-
16. emaneert off nog te emaneren.
17. Verbindende de comparanten tot naarko-
18. minge deses hunne personen en goe-
19. deren, deselve onderwerpende den Ed[ele]
20. Hove en gerechte van Utrecht en
21. omme dese 't allen tijden des nood na-
22. der en geregte te reïtereren, reno-
23. veren en bekennen, mitsgaders hem
24. huerder ten behoeve van den ver-

{2 verso}

1. huerder off zijn regthebbende, in den
2. inhoude vandien, vrijwillig te doen en
3. laten condemneren verklaarden hij
4. tweden comparant bij dese onweder-
5. roepelijk te constitueren en magtig
6. te maken Bernardus Sluyterman
7. procureur van den Ed[ele] Hove, en Luyt
8. van der Pauw, procureur van den Ed[el]
9. achtb[are] gerechte der stad Utrecht, en
10. de verdere procureurs, aldaar in der
11. tijd respectivelijk postulerende, te-
12. samen en ider van hun in 't bijzonder
13. met belofte van ratificatie,
14. versoekende de respective comparan-
15. ten hier van acte, die is dese. Aldus ge-
16. daan en gepasseerd binnen Utrecht ter
17. praesentie van Cornelis Arnoldus Du-
18. ker en Thomas Liefstinck clercken als
19. getuygen hiertoe versogt, die de ge-
20. prothocolleerde acte dezer, nevens de
21. comparanten en mij notaris mede
22. ondertekent hebben, op tijde en plaatse
23. voornoemd.
24. Quod attestor.
25. J. v[an] Lanckom not[ari]s

1770, juli 13. Akte van verhuur aan Jan van Gelder van vijf morgen weiland aan de zuidzijde van de Biltse Steenstraat te Oostveen.

{bovenschrift}

De geprothocolleerde acte dezer is get[ekend] op een zegel van eene gulden.

J. van Lanckom not[ari]s

{1 recto}

1. Op huyden den 13^e july dezes jaars {bovengeschreven Abbema}
2. 1700 en seventigh, compareerde voor mij
3. Jurriaan van Lanckom notaris s'Hoofs
4. van Utrecht, binnen Utrecht residerende
5. en bij de Ed[el] achtb[are] heeren borgemeesteren
6. en vroedschap der zelve stad geadmitteert,
7. en voor de natenoeme getuygen
8. De heer David Richard rentmeester van
9. den convente van Oostbroek, ende verklaar-
10. de verhuerd te hebben aan ende ten behoe-
11. ve van Jan de Gelder, die mede compa-
12. reerde, ende verklaarde in huure aange-
13. nomen te hebben, zekere ontrent vijff
14. mergen weyland, edog voetstoots, zoo groot
15. en klijn 't zelve gelegen is, aan de zuyd-
16. zeide van de Bildse Steenstraat, onder den
17. gerechte van Oostveen, laast in huure
18. gebruykt geweest bij Gerrit Willem Hout-
19. sager, streckende van 't land bij Rijer
20. van Schaijk in huure gebruykt werdende,
21. ten oosten van 't voornoemde land gele-
22. gen en den verhuerder competerende, tot
23. aan de Ridderschapsvaart, ten noorden
24. langs de Bildse vaart, en ten zuyden
25. belend aan het land, bij de voornoem-
26. de Rijer van Schaijk in huure gebruykt,
27. zijnde den huerder wel bekend. Dit voor
28. den tijd van een jaar, ingegaan met den
29. 1^e january dezes jaars 1770, voor en om de
30. zomme van een honderd en vijftien
31. gulden a 20 stuyvers 't stuk eensgeld, zulx
32. dat alle de ongelden zoo reële als perzonele

{1 verso}

1. en wel specialijk de twintig stuyvers
2. per mergen perzoneel, geene uytgezonderd
3. blijven tot lasten van den verhuerder,
4. te betalen de voorz[eide] beloofde huurpennin-
5. gen voor off op Cerstijt van dezen jare 1770.
6. Voorts is geconditioneert dat den huerder
7. dit gehuurde land niet zal vermogen te
8. hoyen, bossen off breken, maar het zelve
9. land met hoornvee off schapen, en niet
10. meer als met twee paarden moeten be-
11. weyden, ook zal hij huerder het gehuerde
12. 't zij in 't geheel, off ten deele, aan nie-
13. mand anders mogen overdoen, dan met
14. schriftelijk consent van den verhuerder,
15. gelijk al verder is geconditoneert dat den
16. verhuerder ten zijnen kosten dit verhuer-
17. de land zal moeten sloten en gruppelen,
18. alsmede 't zelve houden uyt alle schouwen,
19. zoo van dammen, dijken, wegen, kaden

20. als watergangen, waar aan 't zelve eenig-
21. sints subject is. Behoudende den verhuerder
22. voorts de vrije door- en over-togt door - en
23. over - het verhuerde, na deszelfs annex gele-
24. gen landerijen. En in al 't verdere waar
25. ontrent geen speciale conditiën zijn ge-
26. maakt, zullen de comparanten hun regu-
27. leren na de ordonnantiën dien aangaande
28. bereids geëmaneert, off nog te emaneren.
29. Tot naarkominge dezès verbinden de com-
30. paranten hunne perzonen en goederen
31. dezelve onderwerpende den Ed[ele] Hove en
{ 2 recto }
1. gerechte van Utrecht, en omme deze 't allen
2. tijden des nood, nader en geregteijk te reï
3. tereren, renoveren, en bekennen, mitsga-
4. ders hem huerder, ten behoeve van den
5. verhuerder off zijn regthebbende in den
6. inhoud van dien, vrijwillig te doen en laten
7. condemneren, verklaarden hij tweden
8. comparant bij deze onwederroepelijk te con-
9. stitueren en magtig te maken Bernardus
10. Sluijterman procureur voor den Ed[ele] Hove
11. en Luijt van der Pauw, procureur voor den
12. Ed[el]achtb[are] gerechte der stad Utrecht, en de
13. verdere procureurs aldaar in der tijd res-
14. pectivelijk postulerende, te zamen en ider
15. in 't bijzonder, met belofte van ratifica-
16. tie.
17. Verzoekende hier van acte, die is deze,
18. aldus gedaan en gepasseerd binnen
19. Utrecht, ter praesentie van Thomas Lief-
20. tinck en Bernardus Vink, als getuygen
21. hiertoe verzogt, die de geprothocolleerde
22. acte dezer, nevens de comparanten en
23. mij notaris mede ondertekent hebben, op
24. tijde en plaatze voornoemd.
25. Quod Attestor
26. J. v[an] Lanckom not[ari]s

{Opschrift buitenzijde achter}

1. Huercedulle van
2. vijf mergen weyland
3. gelegen onder den gerechte
4. van Oostveen in huere
5. gebruykt bij Jan de Gelder Afgelopen

S. Laurensabdij 77

1594, april 13. Ordonnantie van schout, schepenen en gemeente van Woudenberg betreffende de regeling van het vruchtgebruik van de meent van Woudenberg.

1. Copie van d'ordonantie ende
2. gerechticheyt van d'gemeente tot Woudenb[erch]. 1594.
3. In den eersten soo sal m[en] van Heinschooten op d'gemeente
4. mogen slaen achtien scharen met conditiën, dat den bruycker
5. gehouden is jaerlijcx en[de] alle jaer tot behoeff van d'gemeente
6. off inwoonders van't dorp te holden een broukettell en[de] een
7. varre op d'gemeente, midtsgaders alle jaer te leveren op

8. elcke eyndt van d'Here Straett een voer heyden ende
 9. een voer rijs, alles op pene dat men d'selff scharen niet
 10. zal mogen opslaen.
 11. Item van't erff Minenhuysen{?} mach men opslaen twaelff scharen.
 12. Item van't erffgen in d'meent mach men opslaen soo veel schaeren
 13. als men aldaer op't erff wassende mach men uitvoeren
 14. en[de] meerder niet, alle jaer op behoerlijcke ordonantie
 15. en[de] visentatie van den weygraven, daertoe d'pachter de weygr[aven]
 16. op meyavont v[er]soecken sal om zijn buytens lants wille.
 17. Item dat men van allen hoffsteden in dorp sal mogen opslaen drie
 18. scharen op d'meente v[oor]scr[even], en[de] van den alffe{?}hoffsteden
 19. anderhalff schaer, midt conditiën dat zij mogen van de
 20. halve hoffsteden twe scharen opslaen, bij also verre
 21. sij schamel gesellen zijn en[de] geen halve scharen en[de] hebben
 22. ende van't 'tlest geheel schaer dobbelten herdergelt moeten
 23. geven.
 24. Item dat men egeen sall deylinge van hoffsteden minder inder
 25. scharen en[de] sall mogen maecken dan halff off heel, v[er]staende
 26. egeen derdendeel oft vierdendeel.
 27. Item en[de] sal men van egeen leege hoffsteden, twee halffe
 28. hoffsteden mogen v[er]scheiden, beesten verstaende van v[er]scheiden p[er]soon-
 29. en oppslaen, dan die een leege hoffstede gebruyckt, sall
 30. daeroff mogen opslaen drie scharen, als geseit is.
 31. Item daer en[de] sall niemant, 't zij buyten dorp off in dorp,
 32. eenige scharen mogen aennem[en] van ander[en], 't zij om gelt off
 33. om faveur, off hoe m[en] dat zoudt mogen nomen, somma die
 34. egeen beesten heeft dien hem selffs toecom[en], die ende
 35. mach niet opslaen in generley wijs anders dan melck-
 36. koeyen, die men mach huyen.
 37. Ende (en[de]) zal men van genen hoffsteden, zij zijn bewoont ofte
 38. onbewoont, meer als van een woonende off gebruycker
 39. mogen opslae[n.]
 40. Item sal d'herdt sonder herdegelt mogen opslaen drie
 41. scharen, indien hij een hoffstede gebruyckt, en[de] anders niet.
 42. Item en sall niemant boven noch beneden mogen vaeren,
 43. jagen off drijven door d'gemeente, dan de olde heeren
 44. weegen.
 45. Item sullen dese v[oor]nomde poincten en[de] artyckelen moeten aldus
 46. onverbreeckelijcken gehouden worden, op pene dat d'gene die
 47. hier tegens dede off bevonden worde, zal elcke reys
 48. v[er]beuren ses s[tuiver] voor d'eerste reys, en[de] de tweede
 49. reys dobbelt gelt v[oor]sc[reve], ende van elcke schaer en[de] van
 50. elcke wagen.
- { volgende pagina }
1. Item sullen die weygraven goede toesicht holden,
 2. opdat dese v[oor]scr[eve] artyckelen volcomelijcken naegegaen
 3. en[de] volbracht werd[en] sonder eenige simulatie, op pene
 4. dat zij d'boete selffs sullen betaelen, darvan d'scholt
 5. d'executie doen sall.
 6. Item sal d'molenaer jaerlijcx betaelen tot behoef
 7. van't herdegelt 1 g[u]l[den] 10 s[tuiver], en[de] dat van d'molen en[de]
 8. huysstede, om datse op d'gemeente staet.
 9. Item sullen die weygraven gehouden zijn op maey-
 10. dach sonder langer v[er]treck alle die scharen op de
 11. gemeente te tellen en[de] te carven, op pene v[oor]s[creve].
 12. Item sall de herdt gehouden sijn de scharen, als
 13. peerden, beesten en[de] anders, alsoo te bewaren, uuyt

14. te drijven en[de] op te brengen en[de] alle sieckten der beesten
15. aen te brengen op zijn perickel en[de] boete v[oor]sc[reve].
16. Ende sall d'herdt d' vercken moeten beginne te hueden
17. op meydach, als d'beesten.
18. Ende (en[de]) en sal d'gemeente de herdt egeen vercken
19. mogen voor geven dan geringt off gepindt,
20. alles op pene v[oor]sc[reve].
21. Sall oeck d'herdt gehouden zijn te stellen twe
22. suffisante borgen.
23. Aldus gedaen en[de] gemaect bij scholt, schepenen en[de] de
24. geheel gemeenten, die ten oorcondt deses geteyckent
25. hebb[en]. Actu[m] Woudenb[erch] des[en] XIII ap[ril] a[nn]o 1594 en[de]
26. was onderteyckent etc. {w.g.} Lourens van Wielant secre[taris]

S.Laurensabdij 78

1579, juli 20. Akte van overeenkomst betreffende de verpanding door abt Peter van Wijck aan Willem van Lamzweerde van 44 morgen land op Zeisteroever, 1579. Afgelost 1594.

1. Op huyden date onderschreven soe hebben die E[dele] heere Peter van Wijck abt en[de] prelaet van Oistbrouck ter eenre en[de] Willem van Lamzweerde als erffgen[aam] van m[eeste]r Johan van Lamzweerde za[liger] ende
2. als actie en[de] transport hebben[de] van d'andere erffgen[amen] met elcanderen fynalicken affgerekent nopen[de] zeeckere penn[ingen] als d'voors[creven] prelaet de voorgnoemde erffgen[amen] schuldich was uuyt crachte van zeeckere senten van [der] hove van Utrecht gegeven de
3. twe en[de] twintichsten juni 1500 vijff en[de] t'seventich en[de] naedenmael bij fynale affreecken[ing] tuschen partijen contrahen[ten] onder bevonden es geweest dat voirs[creven] prelaet aen d' voirs[creven] Lamzweerde schuldich blijft d'som[m]e van twee duysent seven
4. en[de] 't negentich gulden vier stuivers twaelf penn[ingen], dewelcke indien Lamzweerde met zijne begonste executie hadde willen voortgaen d'voirs[creven] prelaet soude moeten hebben opbrengen daer hij geen raidt in deese tijdt toe en[de] wisse, SOE IS 'T DAT
5. {deur?} tuschen sprecken van Cornelis van Muyden procu[reu]r van den Hove van Utrecht d'voirs[creven] heere prelaet met Willem van Lamzweerde voorgen[oemt] veraccordeert en[de] overcommen es dat d' voirs[creven] prelaet hem Lamzweerde en[de] zijnen erffgen[amen]
6. voor de voirs[creven] so[m]me van twee duysent seven en[de] tnegentich gulden vier stuvers 12 penn[ingen] in hantschap gheven en[de] verleenen mitsgaders opdragen en[de] transporteren sall gelijk hij verleijet, opdraecht en[de] transporteert bij desen alsulcke percelen van landen
7. zoe weylanden als bouwlanden als Jacob Ghijsberts[soon] wonen[de] op 't {oever?} van den v[oor]s[creven] prelaet jaerlicx in pachte heeft bedragen[de] d'selve bruyckweer in alles zoo groot en[de] cleijn tot vier en[de] veertich mergen lantz en[de] daervoor die pachter betaelt
8. jaerlicx d' so[m]me van hondert negen en[de] dertich gulden uuytgesondert den groven en[de] smalen thiendt gaen[de] jaerlicx uuyt d' voirs[creven] landen d'welcke aen den abt en[de] convente sullen blijven en[de] behouden, in manieren d'selve thienden altijts van outs bij den abt en[de] convente
9. verpacht zijn geweest en[de] gebruyckt verteyende daervan en[de] van alle pacht en[de] toeseggen dat d' voirs[creven] prelaet off zijnen convente daeraen hebben tot behouff van [de] voirs[creven] Lamzweerde en[de] zijnen erven o[m]me daermede bij hem en[de] zijnen erffgen[amen] zijn oirbaer en[de] meeste prouffijt
10. 't zij om 't landt te verhuuren en[de] anders gedaen te mogen werden sonder becroon off seggen van [de] voirs[creven] prelaet, convente off haere[n] naecomelingen mit expresse conditie dat d'voirs[creven] Lamzweerde het voirs[creven] goedt sal mogen beplanten, bepooten, doen begraven en[de] oick indien 't
11. hem geliefte een huise daerop doen setten behalven 't huys dat die pachter daer heeft al tot zijnen costen mits dat indien d' voirs[creven] prelaet of zijne naecomelingen t' eeniger tijdt d'voirgen[oemde] pantschap begeerden aff te lossen, gehouden sullen zijn
12. d'voirm[oemde] Lamzweerde of zijne erffgen[amen] alle alsulcke oncosten van beplanten, begravinge timmeraigen en[de] alle melioratie die hij aen en[de] op't voirs[creven] goedt tecoste gehadt heeft en[de] daervan bij de verclaringe van [de] arbeytsluyden blijcken sal boven
13. de pantpen[ninge]n voirm[oemd] te restitueren ---en[de] nyet aen paerten off deelen alsoe deur{de?}melioratie en[de] voirs[creven] pantschap te hooger wesen sall. En[de] in sulcken gevalle sullen d' voirs[creven] perceelen lants wederom[m]e vrij en[de] loss commen aen de prelaet

14. en[de] convente van Oistbrouck voirs[creven] en[de] anders nyet. Voorts zijn 't conditiën en[de] voirwaerden alsoe deese schulde spruyten[de] es uuyt crachte van [de] sententie boven gementioneert ter ca[u]lse van[de] processe van de {vogelaer?} daarvan noch tot Mechelen
15. bij revisie proces ongedecideert hangen[de] es. Dat off in toecomen[de] tijden gebuerden dat bij de voorseyde revisie van Mechelen de voorgemelte sententie van[de] Hove van Utrecht getracteert en[de] tot vordel van[de] v[oir]s[creven] prelaet
16. met zijne consorten gewesen en[de] getermineert worden in 't geheel oft deel, dat alsdan in sulcken gevallen deese pantschap en[de] transport aff, doot en[de] te nyet wesen sall en[de] mijn heer de prelaet staen sall op zijn goedt regt naer
17. behoiren, mits dat alsdan en[de] in sulcke gevalle de prelaet off zijne naecomel[ingen] hem Lamzweerde off zijne naecomel[ingen] alleen[ijck] restitueren sullen de oncosten van [de] plantaigen, timmeragien en[de] melioratie als vooren, ofte sullen d'selve
18. affslaen wesen aen [de] penn[ingen] die bij de voirm[oemde] Lamzweerde (indien bij de sententie tot Mechelen bevonden wordt dat hij restitutie moet doen) staende deese pantschap genooten sullen zijn. Van alle 't welke twee brieven ten beyden
19. zijden gemaect zijn. Beloven[de] t'allen tijden des versocht zijnde voerder gerechtel[ijck] transport en[de] bekentenisse respectivel[ijck] te doen voir den Hove van Utrecht off elders tot laste van Willem van Lamzweerde voirs[creven]. Des
20. t'oirconde soo hebben p[ar]tijzen d'selve brieven ondertekent en[de] met hun segele uuythangende besegelt. Gedaen in 't jaer ons Heeren duysent vijff hondert negen en[de] tseventich op den negen en[de]
21. twintichsten dach julij
22. Peter van Wijck Lamzweerde
23. abt tot Oostbrouck
24. 1579

{Opschrift buitenzijde:}

1. Ick onderscreven bekennen bij desen
2. ontfangen te hebben van Johan
3. Ram als rent[meester] van [de] abdije van
4. Oistbroeck dye so[m]me van twee
5. duysent zeven en[de] negentich gulden
6. 4 st[ui]ver 9 p[enningen] in aflossinge van
7. de pantbrieff behouden mijn coop
8. destijds {gevallen?} tusschen Petri
9. lestleden dach toe ---
10. vier maanden, {oirkondt?} mijn-
11. hant hierond[er] gestelt den
12. 22^{en} junii 1594.
13. Lamzweerde.

S.Laurensabdij 79

1594, januari 17. Akte van overeenkomst betr. de verpanding door administrateur Cornelis Anthoniszone en rentmeester Johan Ram aan Dirk van Werkhoven te Utrecht namens zijn moeder van 72½ nader gespecificeerde morgen land te Zeist en omgeving. Afgelost 1684.

1. Die Staten van den Lande van Utrecht, doen te weeten, allen
2. den gheenen die desen sullen sien ofte hooren lesen, dat Cornelis Anthonisz[one] administrateur ende Jan Ram renthmeester der abdijsgoederen van Oostbrouck vanwegen d'selve abdije ter
3. eenre ende Dirck van Werchoven borger t'Utrecht voor zijne moeder ende hem daervoor sterckmaeckende ter andere zijden mit malcanderen veraccordeert ende overcommen zijn dat
4. d'voorn[oemde] weduwe van Werchoven van den voorn[oemde] administrateur ende renthmeester t'onsen overstaen ende believen voor den tijt van veertich jaeren aeneen geduyrende ende ingaende Petry
5. ad Cathedram deses lopende jaers 1500 vier ende t'negentich in pantschappe ontfangen zoude als den voorn[oemde] Dirck van Werchoven in de voirs[creven] qualite verclaerde te ontfangen
6. mits desen, in den iersten thien margen landts streckende aen den Hogen Thientwech, noch zeecker uuythoff genaempt den Vreescamp groot vijff margen landts, noch twee ossen-
7. campen groot thien margen, noch zes margen geheten Adriaens landt, noch zeven margen daer naest bij gelegen, noch die lenecamp groot weesende negen margen, noch twee

8. hornecampen groot omtrent twaelff margen noch een in den Steenwech groot anderhalve margen, noch zes margen gelegen op Kannemaeckers landt op Seyster
9. oever, noch zes margen gelegen in Couwenhoven bedraegende t'samen sonder{lu?}ste mathe omtrent twee end tseventich ende een halve margen landts d'voorn[oemde] abdije
10. competerende, soo groot ende cleyn als die opt cley gelegen zijn ende bij Ghijsbert Gosensz[oon] van Schayck tegenwoordel[ic] gebruyckt worden end dat voor de som[m]e van negen-
11. duysent carolus gulden tot veertich groo[te]n Vlaems elcke gulden gereeckent vrijs gelds daervan hij voor Petry ad Cathedram naestcommende opbrengen end aen handen van den
12. voors[creven] renthmeester tot behouff van de abdije voorn[oem]t promptel[ic] betaelen zall die som[m]e van vier duysent ende vijffhondert gelijcke gulden ende dat hij die resterende
13. vier duysent vijff hondert gelijcke gulden opbrengen ende aen handen ende tot behouff als vooren betaelen zall Petry ad Cathedram vijff ende tnegentich. Des verclaerden
14. parhijen voorn[oem]t tusschen hunl[ieden] respectivel[ic] overco[m]men te zijn dat d'voorn[oemde] wed[uwe] haere erffgenaemen ofte des actie van haer hebbened'voirs[creven] landen ende goederen
15. onder d'voirs[creven] pandt sall gebruycken nae s'landts oorbaer den voors[creven] penn[ingen] tijdt van veertich jaeren geduyrende sonder eenige cortinge van oudtschiltgelden ende andere
16. ongelden van den Leckendijck, Hynderdam ofte anderen, ofte rembursement, verstooringe ofte vergoedinge van impositiën van schaeden van invall van soldaten, van oorloch, brandt, inbreeck
17. van dijcken, ofte van andere ongevalle hoedanich 't selve zoude mogen weesen, ofte in toeco[m]mende tijden overcommen te mogen eysschen in eeniger manieren. Voorts es overcommen
18. dat't voirs[creven] goet t'eynden d'voirs[creven] veertich jaeren mit alle zijn toebehooren in goeden {v?}age volgende den placcate over den huysluyden huurlande gebruyckende ofte gebruyckt
19. hebben[de] nu onlancx geëmaneert in date den 20^{en} aprilis int jaer ons Heeren 1592 ende d'ampliatie daerop gevolcht in date den 18^{en} dach aprilis int jaer ons Heeren 1593
20. wederomme vrije ende losscommen zall aen de abdije voorn[oem]t, mits dat die regierders vande selve abdije alsdan te weeten voor Petry ad Cathedram anno duysent zes hondert vier
21. ende dertich aen de voorn[oemde] Werchoven ende zijne erffgen[amen]gebraecke zijnre ofte den gheenen die indertijt hiertoe gerechticht zall weesen wedero[m]me restitueren zullen
22. gelijcke vier duysent vijffhondert guldens ende Petry ad Cathedram t'sjaers daer naest aenvolgende noch gelijck vierduysent vijffhondert gulden, welverstaende alzoe
23. d'voorn[oemde] Werchoven verclaerde van meenenge te zijn d'voirs[creven] landen eensdeels met vruchdraegende ende andere opgaende ende voorts mede met cnootbaere houdt te doen beplanten
24. dat hem inde voors[creven] qualite geoorloft zall weesen 't voirs[creve]n opgaen[de] houdt t'zijnre liefiete ende prouffijte te mogen doen afhanden ende genieten, dat hij des wederomme het
25. vruchdraegende hout op d'voirs[creven] landen geplandt ende geduyrende dese pantschappe noch te planten zall onderhouden ende ter expiratie van de voors[creven] pantschappe op d'voirs[creven] landen
26. laeten tot behouff der abdije voorn[oem]t sonder eenige vorder vergoedinge daerover ofte jegens te verwachten ofte te moegen eijsschen dan 't voirs[creven] placcaet van de vruchtbare boomen
27. mede es brengende waernaes de betalinge alsdan geschieden zall. Alsoock gedaen zall wordden nopende getimmer, huysinge, bergen end schuyren die alsdan op de hoffstede bevonden
28. sullen wordden te staen ende dat hij het cnootbaer houdt op zijne behoerlicke tijden zall doen cnooten ende onderhouden nae vermogen den placcaten voorn[oem]t. Ende hebben partijen
29. voorn[oem]t in qualiteyten voors[creven] voor ons belooft 't voirs[creven] contract nae sijne forme ende inhouden te voldoen. Submitterende den voorn[oemden] administrateur ende renthmeester
30. voors[creven] heure personen in qualite voors[creven] ende der abdiyen goederen van Oostbrouck voorn[oem]t mitsgaders oock Dirck van Werchoven in qualite voors[creven] zijn persoen ende goederen onder
31. den hove van Utrecht ende allen anderen heeren, hoven, rechteren en[de] gerechten, hebben insgelijcx d'voor[noemde] administrateur ende renthm[eeste]r ter eenre ende Dirck van Werchoven ter andere
32. zijden voor ons comparerende in de voors[creven] respective qualiteyten versocht dat wij voors[creven] pantschappe nae inhoudt van 't geene voors[creven] es soude willen advoyeren, ratificeren en[de] approberen, waer-
33. over wij gehouden hebbende verscheyden co[m]municatiën, ende gehoort het rapport van onse gecommiteerden die hun op die gelegentheijt van der zaicke bij oculaer inspectie
34. der landen voorn[oem]t ende andersins hadden geïnformeert, hebben wij met rijpe deliberatie van raede d'voirs[creven] pantschappen nae zijne forme ende in manieren ende op
35. conditiën hiervooren verhaelt, geadvoyeert, geratificeert ende geapproveert, als wij d'selve advoyeren, ratificeren ende approberen mit desen. In oirconde
36. van all 't welcke sijn deser twee alleens luydende met onsen uuythangenden zegel ende bij onderteyckeninge van onsen secretaris, mitsgaders met de zegelen ende

37. onderteyckeninge van de voornoemde partijen contrahenten bevesticht op den seventhienden january
38. 1500 vier ende tnegentich
ter {..}van mijn[en]	Corn[elis]	Jan	Dirck van
voorn[oemden] Heren	Anthon[us]	Ram	Werckhoven
die Staten			
{.?.}ter Lebsess	1594	1594	

{4 toevoegingen aan de buitenzijde}

1. Beleninghe der hofstede. 1594, 17 january

1. Ick onders[creven] rentm[eeste]r van de goederen der abdije van Oostbrouck bekenne ontfangen te hebben
2. van Dirck van Werckhoven burger t'Utrecht van {doorhaling} wegen sijnen moeder, d'somme van
3. vierduysent vijffhondert gulden weesende ene helfte van negen duysent gulden in 't witte
4. van deesen geroert. Actum den twee end twyntichsten januarii anno 1500 vier ende
5. tnegentich

Jan Ram

1. Bekenne noch ontfangen te hebben uut handen als boven d'somme van vier duysent
2. vijff hondert gulden weesende die leste termijn van de negen duysent gulden in't
3. witte van deesen geroert. Oorcondt mijn handt hier onder gestelt {doorhaling}

Jan Ram

1595

1. Ik onderges[creven] Catharina van Golsteijn
2. juff[rou]w van Rijnouwen als 't recht hebbende
3. tot de geheele pantschap in 't witte deses geroert
4. bekenne bij desen ontfangen te hebben door
5. handen van d'heer Hubertus van Velthuysen
6. rentm[eeste]r van den Convente van Oostbroeck
7. eerstelijk de somme van negenduysent gulden
8. tot aflossinge en volle betalinge der pantschaps
9. pe[n]ningen aen d'ander sijde deses gemelt. Ende
10. dan nogh agtien hondert gulden in
11. voldoeninge der estimatie ofte waerdije
12. van 't getimmer op de hoffstede en landerijen
13. staende, sullende het geëstimeerde boongewas
14. worden gequiteert op seeckere ordonnantie
15. ter somme van tweeduysent twee en
16. dertigh gulden. Bij haer Ed[el] Mog[ende] H[ee]ren
17. Staten deser provincie tot voldoeninge van't
18. selve gegeven. Des ten oirconde deser ond[erteken]t
19. binnen Utrecht op den 6^e october 1600
20. vier en tagtentig bij
21. Caterine van Goltstein

S.Laurensabdij 80

1771, februari 12. Brief van Jacoba de Bruyn, vrouw van Cornelis Vermuele, met mededeling van gedeeltelijke pachtbetaling over 1767 door Pieter de Bruyn te Zeist.

Men heer en vrind,

1. Ue[dele] heb aan Daam de Bruyn een brief
2. gesonden om te koome betaale de erfpag
3. van Oostbroek die door Pieter de Bruyn is
4. betaald. Hiernevee een quitansie van
5. het jaar 1761 dat Richard niet heeft
6. doorgedaan, soo het openstaat.
7. En Pieter de Bruyn is gestorve den 19 febeari
8. 1768, soo dat wij niet meer soude moete
9. betaale als een half jaar; alsoo die

10. goedere verkogt sijn door de heer van
11. Nes om tot mij te suyveren
12. Ik sal het mijn oom Daam de Bruyn laate
13. weete en u e[dele] hetgeen wij schuldig sijn
14. voldoen.
15. Hier meede blijve na groet-
16. nis u e[dele] geneege vrindin,
17. Jacoba de Bruijn, huysvrou
18. van Corneelis Vermuele
19. Seyst den 12 febearie 1771

S.Laurensabdij 116

1580. Fragment uit een staat van jaarlijkse inkomsten en uitgaven van de abdij St.Laurens te Oostbroek.

{folio 1 en 2 onbeschreven}

{folio 3, recto}

Bilta

- 2 Hebert Gosensz[oon] van Scayck bruyct van onsse convent
- 3 LXXII margen lants, leggende op Cley, daer sijn huys ende
- 4 getimmer op staet, ende dat in parceelen soe hier nae volcht.
- 5 In den eersten XV margen lants daer Cleyer mede inbegrepen
- 6 is; noch VII margen, leggende bij sijn hoffstede; noch
- 7 XIII margen lants geheeten die Scarpe hoeve, noch een
- 8 Hoornecamp van VI margen, leggende ts[amen] in de gerechte
- 9 van De Bilt, van ons conventen rontsomme naestgelant.
- 10 Item bruyct noch van ons convent XXVIII margen landts
- 11 leggende op Zeysteroever, daer mij heere van Reinauwen
- 12 boven ende beneden naestgelant is, geheeten Cannemaeckers
- 13 landt. Noch VII margen lants leggende in Couwenhoven,
- 14 mit het voors[crevene], ts[amen] in de gerechte van Zeyst. Dit v[oor]s[creven] landt
- 15 heeft Hebert v[oor]s[creven] in huyre, vrij pacht, neghen jaeren
- 16 lang gedueren[d]e, ingaen[de] Petri ad cathedram 1578, jaerlix
- 17 om XVIII g[u]ld[en], en tot Zeysterbruggelt II g[u]ld[en] VIII st[uyver], noch
- 18 XL mud weyts, X mud garsten, XL mud haveren ende een
- 19 mud erwten.

- 20 Gijsbert Gosenss[oon] van Scayck bruyct van onsse convente
- 21 LXXIII½ margen landts leggende op Cley, daer sijn huys
- 22 ende getimmer op staet, en parceelen leggende
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28 in de gerechte van de Bilt. Item bruict
- 29 noch van onsse convent VI margen lants geheeten Canne-
- 30 maeckers landt leggende op Zeysteroever, daer Jan van Reness
- 31 erffg[enamen] boven ende beneden naestgelant zijn. Noch VI½
- 32 margen landts leggende in Couwenhoven, leggende midt 't v[oor]s[crevene]
- 33 in de gerechte van Zeyst. Noch III hont landts geheeten het
- 34 Geertgen leggende in Abstedervelt. Dit v[oor]s[creven] landt heeft
- 35 Gijsbert Gosenss[oon] v[oor]s[creven] van abt Christophel, onssen p[re]decesseur,
- 36 in pachte ontfangen, vrij pacht, neghen jaeren lang ge
- 37 duerende, ingaende Petri ad cathedram 1566, om eens te
- 38 gheven daervoor XXI½^c guldens, mits noch jaerlicx
- 39 te gheven X mud haveren ende een mud erwitten, ende te
- 40 betalen jaerlicx van Zeysterbruggelt II g[u]ld[en] VIII st[uyver]

{folio 3 verso}

Bilta

.....

10 Marichen Gerrit Janss[oons] weduwe bruyct van ons convent XLVII
 11 margen lants daer haer huys ende getimmer op staet, in
 12 parceelen leggende soe hiernaevolcht. In den eersten VIII margen
 13 lants geheeten den Hoerncamp; noch VII margen [landts] geheeten
 14 dat Block; noch X margen leggende opt Eyghen; noch
 15 VIII margen landts geheeten dat Hardenboll leggende op
 16 Zeysteroever; noch VIII margen geheeten die Hoeff leggende
 17 in de gerechte van Zeyst, opstreckende t'eynden haer hoffstede;
 18 noch II margen lants leggende in Gijsbert Peterss[oon] landt; noch
 19 III margen leggende in de gerechte van Zeyst, daer die
 20 Coppeldijck westwaert, Peter Willems[oon] oostwaert, Dirc
 21 Gijsberts[oon] noordwaert ende ons convent zuydwaert naest
 22 gelant zijn. Dit v[oor]s[creven] landt (landt) heeft Marichen v[oor]s[creven]
 23 in huyre, vrij pachte, neghen jaeren lang geduerende,
 24 ingaende Petri ad cathedram 1580, jaerlicx om
 25 I^cXX g[u][den] ende V mud haveren.

26 Hendrick Janss[oon] bruyct van ons convent XLI margen landts
 27 daer sijn huys ende getimmer op staet, ende ons convent
 28 rontsomme naestgelant is, in
 29 parcelen soe hiernaevolcht. In den eersten VIII margen geleghen op
 30 Volverscamp, daer Michielscamp mede inne begrepen is.
 31 Noch XXV margen daer sijn huys ende getimmer op staet. Noch
 32 V margen leggende in de Croes op den Enge in de gerechte
 33 van Zeyst. Noch III margen leggende in Cattenbrouck.
 34 Dit v[oor]s[creven] landt heeft (heeft) Hendrick v[oor]s[creven] in huyre, vrij
 35 pacht, neghen jaren lang geduerende, ingaende Petri
 36 ad cathedram 1576, jaerlicx om LV g[u][den] IIII mud roggen
 37 ende II mud boeckweyt.

38 Jan Corneliss[oon] bruyct van ons convent XXX margen
 39 lants, daer sijn huys ende getimmer op staet, daer
 40 die XVII margen van geleghen zijn met sijn hoffstede
 41 tusschen die gemeen wech ende Zeyster weteringhe, geheeten
 42 die Zijduwen, daer die heeren van St. Peters t'Utrecht boven
 43 ende onse convent beneden naest gelant zijn. Ende die
 44 XIII margen lants leggende in Couwenhoven in de gerechte
 45 van Zeyst, daer Gijsbert Gijsberts[oon] boven ende die gemeen
 46 wech beneden naestgelant zijn. Dit v[oor]s[creven] landt heeft Jan
 47 v[oor]s[creven] gehuyrt, vrij pacht, neghen jaeren lang geduerende,
 48 ingaende Petri ad cathedram 1580, jaerlicx om LXX g[u][den].

49 Willem Adriaenss[oon] bruyct van ons convent deese naebeschr[even]
 50 parcelen van landen. In den eersten V ackeren landts, daer die
 51 dijcksloot boven ende die Buckingsteghe beneden naest
 52 gelant zijn. Noch een stuck landts van VIII ackeren,
 53 streckende t' eynden van deesen v[oor]s[creven] V ackeren tot aen den

{folio 4 recto}

Bilta

2 Noordwech toe, daer die dijcksloot boven ende die Bucking-
 3 steghe beneden naestgelant zijn. Noch III½ margen lants

4 leggende in de Croes ende Goer, in V parcelen van landen;
5 in den eersten eenen acker leggende in den Langhen Eng,
6 daer die Co[ninklijke] Ma[jestei]t boven ende Alfert Ruysch beneden naestgelant
7 sijn; noch een stuck lants geheeten den Couracker daer die
8 Co[ninklijke] Ma[jestei]t boven ende Alfert Ruysch beneden naestgelant sijn;
9 noch een stuck lants leggende in de Croes, daer die Domheeren
10 t'Ut[recht] boven ende Alfert Ruysch beneden naestgelant sijn.
11 Noch II ackeren lants leggende in de Goer, daer Alfert Ruysch
12 boven ende ons convent beneden naestgelant sijn. Noch
13 eenen acker landts groot wesende een halve margen, daer
14 Alfert Ruysch boven ende beneden naestgelant sijn, strec-
15 kende van den Langen Enge tot aen Schouwen bosch toe.
16 Dit v[oor]s[creven] landt heeft Willem v[oor]s[creven] in huyre, vrij pacht,
17 acht jaeren lang geduerende, ingaende Petri ad cathedram
18 1578, jaerlicx om VIII mud rogen.
19.....

{folio 8 verso}

Seyst

1 Cornelis Harmenss[oon] Scijff bruyct van onsse co[n]vent XLII
2 margen landts, streckende zuydwaert van den Gruene-
3 wech met die Lootcamp ende Rijntgen tot aen Cleyer-
4 camp ende Zeyster weteringhe, leggende in de gerechte
5 van De Bilt. Noch VIII margen lants leggende in Catten-
6 brouck. Dit v[oor]s[creven] landt heeft Cornelis v[oor]s[creven] in huyre,
7 vrij pacht, sess jaeren lang geduerende, ingaende Pe-
8 tri ad cathedram 1580, jaerlicx om XC gl. XV
9 mud garsten ende XV mudden haveren.

10 Christiaen Corneliss[oon] bruyct van ons co[n]vent een campgen
11 lants leggende in Gijsbert Peterss[oon] landt. Noch een camp
12 lants leggende bij die Coppeldijck, daer ons co[n]vent
13 met 't v[oor]s[creven] landt rontsomme naestgelant sijn. Dit v[oor]s[creven]
14 landt heeft Christiaen v[oor]s[creven] in huyre neghen jaeren
15 lang geduerende, ingaende Petri ad cathedram 1573,
16 vrij pacht, jaerlicx om XX gl.

17 Jacob Gijsbertss[oon] bruyct van ons convent XIII margen landts
18 daer zijn huys ende getimmer op staet, metten boomgaert,
19 leggende op Zeysteroever, daer Jan van Derthusens
20 erffg[enamen] boven ende ons co[n]vent beneden naestgelant sijn.
21 Noch een halve hoeve landts groot wesende X margen, daer
22 Hendrick Goes boven ende Jan van Derthusens erffg[enamen] be-
23 neden naestgelant sijn. Noch II margen landts, daer
24 ons co[n]vent boven ende Hendrick Goes beneden naestgelant sijn.
25 Noch een margen lants, daer Jan van Derthusens erffg[enamen] bo-
26 ven ende beneden naestgelant sijn. Noch III margen en[de]
27 II hont landts leggende in Couwenhoven, geheeten die
28 Leeger Haeck, daer ons co[n]vent boven ende beneden naest
29 gelant is. Noch III margen lants geheeten die Boomcamp,
30 daer ons co[n]vent noordwaerts en[de] oostwaerts en[de] Gijsbert
31 Gijsbertss[oon] zuydwaerts en[de] die Hackweteringhe westwaert naest-
32 gelant sijn. Noch VI margen lants leggende in Gijsbert
33 Peterss[oon] landt in de gerechte van De Bilt. Dit voors[creven] landt
34 heeft Jacob v[oor]s[creven] in huyre, vrij pacht, neghen jaren lang
35 geduerende, ingaende Petri ad cathedram 1572, jaerlicx
36 om I^cXXXIX gl.

37 No[ta]. Item deese v[oor]s[creven] pacht werdt bet[aelt] an handen va[n] meyster
38 Willem van Lamsweerd, ter cause van een oudt process
39 van de geërffde in de Riddervenen, daerinne zijnde drie phont
40 bedragende ter somme voor onsse contingente ponts daer-
41 van II^MIII^CXXII fl. XIII st. XII p.

42 Hendrick Corneliss[oon] Goes bruyct van onsse convent IIII margen
43 landts leggende op Zeysteroever, streckende uuyt den
44 Cro[m]men Rijn tot in Biscops weteringhe toe, daer ons
45 co[n]vent boven ende Hendrick v[oor]s[creven] beneden naestgelant zijn.
46 Noch een halve hoeve landts opt Zeysteroever leggende, daer
47 Alfert Ruysch boven ende ons convent beneden naestgelant
48 sijn. Noch II½ margen landts geheeten die Brugackeren,
49 daer ons convent boven ende den Brugwech beneden
50 naestgelant zijn. Noch een hoffstede met een huys daer-
51 op staende, leggende gemeen met Oth van Derthuysens
52 erf[er]ffgenamen], streckende van den Brugwech dwaers aen ons
53 convent landt. Dit v[oor]s[creven] landt heeft Hendrick v[oor]s[creven] in
54 huysre. vrij pacht, neghen jaeren lang geduerende,
55 ingaende Petri ad cathedram 1578, jaerlicx om
56 XVI mud garsten.

{folio 9 recto}

Seyst

1 Jan Harbertss[oon] bruyct van ons convent V margen landts, daer
2 Anthonis Hendricxs[oon] boven ende die Regulieren van Windes-
3 hem beneden naestgelant zijn, vrij pacht, neghen
4 jaeren lang geduerende, ingaende Petri ad cathedram 1568,
5 om X g[u]l[den].

6 Dirck Corneliss[oon], bruyct van ons convent XII margen lants
7 leggende in Cattenbrouck, daer sijn huys ende getimmer op
8 staet, daer die Regulieren van Windeshem boven met een
9 hoeve lants geheeten Ackerhoeff ende Gijsbert Gijsbertss[oon] den Ouden
10 met Gerrit Boyentss[oon] beneden naestgelant zijn. Noch V margen
11 landts daer Gijsbert v[oor]s[creven] boven ende beneden naestgelant is,
12 streckende met die voorgaende XII margen van den Coppeldijck
13 tot aen die Haeckweteringhe toe. Dit v[oor]s[creven] landt heeft
14 Dirck v[oor]s[creven] in huysre, vrij pacht, neghen jaeren lang geduerende,
15 ingaende Petri ad cathedram 1580, jaerlicx om XXXIII gl.

16 Dirck Gijsbertss[oon] op die Coppel bruyct van ons convent di-
17 versche parcelen van landen. In den eersten eenen acker landts
18 leggende in 't Brouck, daer Jan van Waell boven ende Alfert
19 Ruysch beneden naestgelant sijn. Noch II eynden lants groot
20 wesende II hont leggende en streckende als v[oor]s[creven] is. Noch III hont
21 lants leggende aen dat Kerckpat, daer die Co[n]inklijke] Ma[jestei]t boven en[de]
22 Alfert Ruysch beneden naestgelant zijn. Noch III corte
23 ackeren geheeten die Oortackeren, daer Vrouwencloister boven
24 ende Alfert Ruysch beneden naestgelant zijn. Noch een acker
25 landts leggende in de Driegaerden, daer Alfert Ruysch boven
26 ende die heren van S[in]t Peters t' Utrecht beneden naestgelant zijn.
27 Noch II hont landts leggende alst voors[creven]. Noch eenen acker
28 landts van II hont geheeten dat Eyghen, daer Alfert Ruysch
29 boven ende ons convent beneden naestgelant zijn. Noch een
30 halve margen lants leggende aen den Noortwech, daer ons
31 convent boven ende beneden naestgelant is. Noch II hont

32 landts, daer Christiaen Dircxss[oon] erffg[enamen] boven ende beneden naest-
33 gelandt is. Noch eenen acker landts groot wesende een
34 halve margen, daer Vrouwencloister boven ende Dirck Gijs-
35 bertss[oon] beneden naestgelant zijn. Noch een margen landts
36 gedeylt in vier parcelen, daer Dirck Gijsbertss. boven
37 ende Alfert Ruysch beneden naestgelant zijn. Noch een
38 acker lants groot wesende een halve margen, leggende in
39 die Leeghe ackeren daer Alfert Ruysch boven ende ons
40 convent beneden naestgelant zijn. Dit v[oor]s[creven] landt heeft
41 Dirck v[oor]s[creven] in huyre, vrij pacht, thien jaeren lang ge-
42 duerende, ingaende Petri ad cathedram 1560, jaerlicx
43 om V mud roggen ende II mud boeckweyts.

44 Hendrick Goyertss[oon] bruyct van ons convent een hoffstede
45 leggende op Zeyster Brenck, daer sijn huys ende getimmer
46 op staet, daer die Domheeren t'Utr[echt] boven ende die gemeen
47 wech beneden naestgelant sijn. Noch een stuck landts
48 geheeten Wordel, daer ons convent boven ende Alfert Ruysch
49 beneden naestgelant zijn. Noch 1½ margen lants geheeten
50 die Vijff Ackeren, daer Gijsbert Gijsbertss[oon] boven ende ons convent
51 beneden naestgelant zijn. Noch eenen acker landts leg-
52 gende in de Goer, daer ons convent boven ende die Co[ningklijke] Ma[jestei]t
53 beneden naestgelant zijn. Noch een acker landts leggende
54 in de Goer, daer die Co[ninklijke] Ma[jestei]t boven en[de] Vincentius van Reness
55 beneden naestgelant zijn. Noch eenen acker lants leggende
56 in de Hoghe Goer, daer Jacob van Amerongens erffg[enamen] boven
57 ende Gijsbert Jacobss[oon] beneden naestgelant zijn. Noch
58 II langhe ende II corte ackeren leggende in den Langhen Hüge,
59 aer Peter de Stoeldrayer t'Utr[echt] boven ende Jan Woutersss[oon] erffg[enamen]
60 beneden naestgelant zijn. Noch eenen acker lants leggende
61 in den Leeghen Birck, daer Jan Woutersss[oon] erffg[enamen] boven ende die

{folio 9 verso}

Seyst

1 Co[ninklijke] Ma[jestei]t met Jan Woutersss[oon] erffg[enamen] beneden naestgelant sijn.
2 Noch een stuck lants geheeten dat Kip, daer Jan Woutersss[oon]
3 erfg[enamen] boven ende beneden naestgelant zijn. Noch een stuck
4 landts, sijnde die helfte van sijn hoffstede daer sijn huys
5 ende getimmer op staet, met noch wat parcelen van landen,
6 soe dat ons convent gecoft heeft van Willemgén ende Heylwich
7 gesusteren, die welcke erffg[enamen] waeren va[n] Cornelis van d[er] Eem,
8 int jaer 1531. Dit v[oor]s[creven] landt heeft Hendrick v[oor]s[creven] in
9 huyre, vrij pacht, neghen jaeren lang geduerende, ingaende
10 Petri ad cathedram 1565, jaerlicx om XII g[u]l[den], vrij
11 pacht. Dit v[oor]s[creven] heft nu in pachte Steven Gerritss[oon],
12 vrij pacht, jaerlicx om XII g[u]l[den] tot ons wederopsegginge van
13 dyen, ingaende Petri ad cathedram 1578.

14 Cornelis Arriss[oon] bruyct van ons convent een hoffstede
15 leggende op Zeyster Brenck, daer sijn huys ende getimmer
16 op staet, daer ons convent boven en[de] den Brenck beneden
17 naestgelant sijn. Noch een stuck landts van III margen
18 lants geheeten die Camp over de wech daer die molen
19 oostwaerts, 't Zandt noordtwaerts en[de] Wijckgen Roellands
20 voerge[noemt] van Amersfoort oostwaert naestgelant zijn. Noch
21 II campen landts groot wesende VII margen leggende in 't
22 Brouck, daer boven den eenen camp den Duytschen huys t'Ut[recht]

23 en[de] Gijsbert Gijsbertss[oon] den Ouden beneden naestgelandt zijn.
24 Noch IIII margen lants leggende in de Goer, streckende van de
25 Leesloot suydwaerts ende noordtwaerts aen Alfert Ruyschen
26 landt, oostwaert aen ons convent lant en[de] westwaert
27 aen Gijsbertgen Dijck Willems[oon] wed[uwe] tot Amersfoort naest-
28 gelant zijn. Noch III ackeren landts leggende gemeender
29 voor met ons convent, daer ons convent boven ende beneden
30 naestgelant is. Dit v[oor]s[creven] landt heeft Cornelis v[oor]s[creven] in
31 huyre, vrij pacht, neghen jaren lang geduerende, ingaende
32 Petri ad cathedram 1575, jaerlicx om XXII g[u][den] ende
33 een mud boeckweyts.

34 Cornelis Arriss[oon] bruyct van ons convent II ackeren landts
35 leggende op Zeyster Eng, streckende van de heere gemeente
36 tot aen dat boschlant toe, daer die Co[ninklijke] Ma[jestei]t boven ende
37 Wouter Gerrits[oon] erffgenamen beneden naestgelant zijn, vrij pacht,
38s even jaren lang geduerende, ingaende Petri ad cathedram
39 1577, jaerlicx om I mud roggen ende 1 mud boeckweyts.

40 Cornelis Cornelis Aertss[oon]s[oon] bruyct van onsse convent sommi-
41 ghe ackeren landts leggende te Driebergen, daer Cornelis v[oor]s[creven]
42 boven en[de] Peter Goesen beneden naestgelant zijn,
43 streckende van den Kerckwech tot in 't heetvelt toe, vrij
44 pacht, neghen jaeren lang geduerende, ingaende Petri ad cathe-
45 dram 1566, jaerlicx om 1½ mud roggen.

46 Jacob Willems[oon] wed[uwe] bruyct van ons convent IIII hont lants
47 leggende op Zeyster Enge bij die muelen, daer die Co[ninklijke]
48 Ma[jestei]t boven ende Jan Wouters[oon] erffg[enamen] beneden naestgelant zijn,
49 jaerlicx om XX st[ui]ver.

Somma: aen ghelt I^lLXXXIX g[u][den].
aen garst XXXI mudden.
aen haver XV mudden.
aen rogghe VII½ mudden.
aen boeckweyt IIII mudden.

{ folio 10 recto: }

Woudenberch

1 ...

{ folio 10 verso: }

1. ...

Bunnick

40 Anthonis Janss[oon] van Zijll bruyct van ons convent
41 onse uuythoff geheeten Nijenhoff, leggende in de ge-
42 rechte van Bunnick ende in den parochie van Seijst
43 van een hoeve landts groot wesende XX margen met
44 haeren daer ... IX margen ende XIII
45 geleghen sijn tusschen onsse landen boven ende tusschen
46 landen van heer Jan van Reness beneden naest gelant
47 sijn. Noch XII margen landts leggende in de gerechte van Cattenbrouck, daer ons convent boven ende
beneden naestgelant is.

.....

Bunnick

Anthonis Janss. van Zijll bruyct van ons convent noch XII margen landts leggende in de gerechte van

Cattenbroeck, daer ons convent boven ende beneden naestgelant is.

S.Laurensabdij 128

1545, februari 11. Akte van erfrente door het klooster Oostbroek aan Johan Schetter, kanunnik van Oudmunster.

1. Wij Jacob van Baern, abt, prior en[de] gemeen convente van Sinte Laurens gemeentlick genoempt Oestbroeck, ghelegen buyten
2. Utrecht, lijen en[de] kenne[n] mitsdesen voir ons en[de] onse[n] naecomelinge[n] dat wij wittelick ende wel vercoft hebben uuyt alle[n]
3. onse[n] convents goedere[n], roerende en[de] onroerende, die wij nu hebben ofte naemaels vercrige[n] moegen heere[n] Johan
4. Schetter, canonick t'Oudemu[n]ster t'Utrecht, zij[n] erffgen[amen], naecomelinge[n] ofte den houder 's brieffs mit zijne[n] wille om
5. een zek[er]je zo[m]me van penni[n]ge[n] die ons voll en[de] all opgeleyt en[de] betaelt zij[n] den leste[n] penni[n]ck mitten eersten, negenthien
6. keyser Carolus gulden en[de] thien stuvers alse twintich Hollantsche gevaluweerde stuvers voir den gulden voirscr[even]
7. gerekent ofte ander goet Hollants gevaluweert payeme[n]t dier weerden dairvoir in der tijt der betalinge 's jairs
8. erfvelicke lossrente[n], te betalen die een helft van den voirs[creven] renthen opten elfsten dach in julio nu naestcomende
9. en[de] die ander helft opten elfsten dach in februario daernaest volgende, ofte sess weecken nae elcken voirs[creven] termij[n]
10. onbegrepen, ende zoe voirt jairlicx erfvelick ende ewelick, mit sulcke voirwairden dat wij naedien wij hem
11. dat een half jair hebben te voeren opgeseyt, dese voirscr[even] renthen jairlicx tot alre tijt als 't ons belieft, op enich
12. termij[n] van betalinge voirn[oemt] van heere[n] Johan Schetter voirs[creven], zijn erfgen[amen], naecomelinge[n] ofte van den houder 's brieffs
13. mit zine[n] wille zelle[n] moegen vrijen, lossen en[de] affroepen mit eens driehondert viff ende twintich keyser Caro-
14. lus gulden payments voirscr[even] ende mitten renthen dan dairoff verschenen en[de] onbetaelt wesende. Voort zij[n] 't
15. voirwairden, waer 't zaicke dat heere[n] Johan Schetter voirs[creven] zijn erfgen[amen], naecomelinge[n] ofte den houder des brieffs mit
16. zine[n] wille als voirs[creven] tot eniger tijdt begeerden voorder in de[n] voirsc[reven] renthen gevesticht te wesen alse dat wij hem dan
17. in den selven renthen voorder vestigen ende verseeckeren zellen als 't recht is aen goet goedt, daer zij aengehouden
18. mede tevreden ende dese voirscreve[n] renthen dan voortaan jairlicx vast ende zekere aen wesen zellen soe wa[n]neer
19. men ons ofte onsen naecomelingen des vermaendt ofte vermane[n] doet, sonder arch. Des 't oirkonde zoe hebben wij
20. onse convents zegell aen desen briefff gehangen, ende om meerder vestenisse hebben wij, Jacob van Baern, abt
21. voirscr[even], onsen naem hieronder gescreven. Gegeven indt jair ons Heeren duysent viff hondert viff ende veertich
22. opten elfsten dach in februario.
23. {w.g.:} Wij Jacop van Baern,
24. apt tot Oistbroick.

{opschrift buitenzijde:}

Ick Jo[han] Anthuryan{?} Ram als trecht{...} en rentebrieff aen d'ander zijde van deesen briefff begrepen, in 't geheel en[de] allen hebbe[nde]: bekenne meis{?} deesen ontfangh te hebben uut hande van Phelips Ram die volle leefsom met alle intrest van dien, en[de] dat in? vollen quythinge en[de] offlossinge deeses brieffs, 't Oirkonde bij mij{?} ter p[rese]ntie van Gerrit Knijff not[ari]s. Mij p[rese]nt Johan.....S Knijff...{?}

S.Laurensabdij 129

1581, mei 26. Peter van Wijck abt van het convent Oostbroek verklaart, ten overstaan van het gerecht van Oostbroek, 8 morgen land genaamd 'Die Hoornkamp' onder hypotheek en onderpand te stellen voor het betalen van een jaarlijkse erfrente aan Gerard Ram, kanunnik van het domkapittel Oudmunster.

1. Wij Dirck Jansz[oon] schout, Peter Willemsz[oon] en[de] Calebaert en[de] Vincent Harmansz[oon] Schijff, schepenen in des eerweerdigen heere
2. de abt van Oostbroucx gerechte van De Bilt, doen condit een[en] yegelick dat voor ons in d[en] gerechte in propre p[er]sone
3. gecoemen ende gecompareert es de eerweerdigen heere Peter van Wijck, abt tot Oostbroucx voors[creven], ende v[er]claerde dat
4. heere Jacob van Baern abt en[de] gemeen convent van Oostbroucx in den jaere 15 hondert vijff en[de] veertich den 11en dach in
5. februario v[er]lijdt ende bekent hebben gehadt schuldich te wes[en] heer Johan Schetter, in sijn leven canonic t' Oudmunster, sulx
6. een jaerlicxe losrenthe van negenthien gulden thien stuyvers losbaer met eens drye hondert 25 guldens v[er]-schijnende d'een
7. helft den 11e dach van julio en[de] d'ander helft den elffsten dach van februario ofte zes weecken nae elcken v[er]schijndach
8. en begrepen breder v[er]mogens 's brieffs van date als boven inhoudende, onder anderen belofte van d'selve renten te
9. zullen vestighen naer behoiren ende soe hij comparant om d'selfde belofte van vestenisse te voldoen,
10. v[er]maent was bij heer Gherardt Ram, canonic ten Dom en[de] t' Oudmunster t' Utrecht, alsnu houder des voors[creven] briefs,
11. soe v[er]claerde hij comparant tot speciale hypotheecq ende onderpant voor de voors[creven] hoofdsomme jaerlicxe
12. renten en[de] aeneleven vandyen geconstitueert en[de] gestelt t' hebben, constitueert en[de] stelt bij des[en] zeeckere
13. acht marghen lants genaempt die Hoorncamp, daer 't convent van Oostbroucx lant rontsom an bepaelt
14. en[de] geleghen leyt, leggen[de] in des[en] gerechte en[de] nu ter tijt bij Gherit Jansz[oon] gebruyckt worden en[de] voorts general
15. al des voorscreven convents andere ghoederen, roeren[de] en[de] onroeren[de] o[m]me daer an d' jaerlicxe renten bij faulte
16. van betalinghe te v[er]halen, versouckende hij comparant d'voors[creven] land[en] ende ghoederen daer voor v[er]claert
17. te word[en] executabel. Gehoort welck v[er]souck hebben wij schout ende schepenen d'voors[creven] landen ende
18. ghoederen daer voor v[er]claert executabel sonder arch. Des t' oirconde hebbe ick Dirck Janss[oon] schout,
19. voor mij zelve en[de] mede voor de schepenen v[er]mits 't gebreck heurs zegels t'heur[ieder] bede mijn zegel an des[en]
20. brieff doen hanghen, 't welck wij schepenen alsoe v[er]claren warachtich te zijn. En[de] hebben daero[m]me
21. dese elcx mede onderteykent. Gedaen in d[en] jaere ons Heeren duysent vijffhondert een en[de] tachtentich
22. den ses en[de] twyntichtsten dach maij.
23. {w.g.:} Peters merck, Vincents merck.

S.Laurensabdij 130

1547, oktober 10. Akte van erfrente door abt van het convent van Oostbroek uitgegeven aan Thomas Persoels, domvicaris.

1. Wij Jacob van Baern bij der genaden Goots abt van de voort 't gemeen convent van Oostbroeck geleegen buten bij Utrecht aen De Bilt doen kondt allen luyden dat wij mit goeder deliberatie van raide
2. en[de] communicatie dairup gehouden voir ons ende onsen nacomelingen wittelick ende wel vercoft hebben uut alle onse convents voors[creven] goederen, heerlick en[de] eygen, ruerende ende onruerende, die
3. wij nu tertijt hebben ende namaels vercrijgen sellen moegen, den eersamen heren Thomas P[er]soels

- vicarius then dom t'Utrecht ende sijne erffgenamen en[de] den houder 's brieffs bij sijnen blijcken
4. wille, om een seecker somme van gelde die heren Thomas voirscreven ons voll en[de] all betaelt heeft den lesten penninck mitten eersten, en[de] wij voert in ons convents voirs[creven] nootlicke[n]
 5. oirbair ende profijjt geëmployeert, geleyt ende gekeert hebben, veerthien goede gouden Karolus keyzers gulden van twyntich Hollantsche gevalueerde stuyvers 't stuck off ander goet gevalueert
 6. Hollants paeyement dier weerden al voir datum van desen gemunt dair voer in der tijt der betalingen des jaers erflicke losrenthen, te betalen en[de] commervrij the leveren in hande van
 7. heren Thomas ofte sijne erffgen[amen] gebraeck sijns ofte den houder 's brieffs, die een helfte van den renthen voirs[creven] opten heyligen paeschdach nu naestcomende ende d'ander helft op sinte Victoersdach
 8. dair naestvolgende, ende soe voert jairlicx, erflick ende ewelick. Mit sulcken voirwairden, dat wij abt van[de] convent van Oestbroeck voirs[creven] ende onse nacomelingen deze voirs[creven] veerthien Karolus
 9. keyzers gulden 's jaers, jairlicx tot alre tijt als 't ons belieft op enich termijn der betalinge voirgenoemt, van heren Thomas P[er]soels v[oir]s[creven] ofte van sijne erffgenamen off van den houder 's brieffs, sellen
 10. moegen vrijen, lossen ende offcoopen, mits hem 't selve een halff jaer te voeren op seggende, elcken penninck dair off mit achtien der selver pennin[gen] paeyements voirs[vreven, dair den minsten penninck
 11. off wesen sell eenen Hollan[tsche] gevalueerde stuyver voir datum van desen gemunt, soe wij sulcks van hem ontfangen hebben ende mitten renthen die dan dair off verschenen ende onbetaelt waeren.
 12. Voert soe geloven wij abt va[n de] convent van Oostbroeck voirs[creven] mit selfen voir ons ende onsen nacomelingen aen hande van heren Thomas Persoels ende sijne erffgenamen en[de] den houder
 13. 's brieffs v[oir]s[creven], also waert saecke dat sijluden tot
 14. enyger tijt begeerden veerder gevesticht te wesen in den renthen voirs[creven], dat wij hem alsdan op onsen cost veerder in den zelven renthen vestigen
 15. sellen als recht is aen ende met goet vrij eygen goet in den lande ende gestichte van Utrecht geleege, dat geen dijckgoet is, dair zijluden wel aen gehouden mede te vreden ende die voirscreven
 16. renthe jairlicx vast ende seecker aen wesen sellen en[dje] dat wij hem oick desen tegenwoirdigen brief en[de] al den inhouden van dien belijen en[de] verwilkoren sellen op onsen cost als recht is, ther
 17. plaetsen dair men des begeert. Soe wanneer men ons ofte onse nacomelingen des vermaent ofte vermanen doet alles voirs[creven] is en[de] elke punt bijsonder. Bij heerlicke ende reale executie
 18. 's Hooffs provinciael t'Utrecht ende allen andren Hoven en[de] gerechten, geestelick ende weerlick, renuncierende van allen gratien, p[ri]vilegien, exceptien desens en[de] relevementen, geestelicke en[de]
 19. weerlich, des enichsins preindiciabel ende contrarie, sonder arch. Des t'oirconde soe hebben wij, abt van de convent voirs[creven], elcx onsen segele bij onser rechte wetenheyte aen desen
 20. brief doen hangen. Gegeven in 't jaer ons Heren duysent vijffhondert sevenendeveertich opten thienden dach in octobri.

{opschrift buitenzijde:}

L[itte]re redditus XIII flor[enos] super co[n]ventu de Oesbroick prope Traiectum.

S.Laurensabdij 131

1562, september 10. Akte van erfrente door abt van het convent van Oostbroeck uitgegeven aan Thomas Persoels, domvicaris.

1. Wij Jacob van Baern bij der gratien Goodts abt en[de] voort 't gemeen convent van Oostbroeck geleege aen Die Bilt buten bij Utrecht, doen
2. kondt allen luden en[de] bekennen mits desen voir ons en[de] onse nacomelingen wittelick ende well vercoft hebben uut all onse en[de] ons convents v[oir]s[creven]
3. goederen, ruerende en[de] onruerende, die wij en[de] onse convent voirs[creven] nutertijt hebben en[de] namaels vercrijgen sellen moegen den eersamen here
4. Thomas Persoels, vicario then Dom t'Utrecht, en[de] sijne erffgenamen en[de] houder 's brieffs bij sijnen blijckende wille, om een seker so[m]me va[n] gelde nabes[creven]
5. die hij ons op huden voll en[de] all tot eenen maell teffens aen onsen handen aengetelt en[de] betaelt heeft den lesten pen[ninck] mitte[n] yersten ende wij voort in onse
6. convents voirs[creven] oirbair ende profijjt geemployeert en[de] gekeert heb[be]n twaelff goede gouden Karolus keyzers gulden van volre gewichten en[de] tien
7. stuyver Brabants alse twyntich Braban[tsche] gevalueerde stuyvers voir elcken gulden voirs[creven]

- gereeckent off ander goet gevalueert payement dier
8. weerden dair voir in der tijt der betalinge all voir datum van desen gemunt 's jaers erflicke losren[ten] te betalen en[de] commervrij te leveren bynne[n]
 9. Utrecht op onsen cost anxt en[de] arbeyt in heer Thomas P[er]soels off sijne erfgenamen off houder 's brieffs als voeren handen en[de] vrij seecker behout
 10. die een helfte van den renten voirs[creven] op ten thienden dach in meert nu naestcomende ende d'ander helft op ten thienden dach in septembri
 11. dair naestvolgende, ende soe voort jairlicx erflick en[de] ewelick. Mit sulcken voirwaerden dat wij abt en[de] convent voirs[creven] ende
 12. onse nacomelingen dese voirs[creven] rente jairlicx tot alre tijt als 't ons belieft op enich termijn der betalinge voirgenoemt van here Tomas
 13. P[er]soels v[oir]s[creven] off sijne erfgenamen off van den houder 's brieffs als voeren sellen moegen vrijen lossen ende offcoopen, geheell en[de] all tot enen
 14. mael teffens ende nyt aen paerten ofte delen, mits hem 't selve een vierendeel jaers tijts te voeren opseggende, mitte somme van eens
 15. tweehondert der selver Karolus keyzers gulden payments v[oir]s[creven] dair den minsten penninck off wesen sell eenen Braban[tsche] gevalueerde
 16. stuver all voir datum van desen gemunt, en[de] mitten renthen als dan dairoff verschenen en[de] onbetaelt sijnde. Voort soe beloven wij
 17. Jacob van Baern abt en[de] gemeen convent voirs[creven] voir ons en[de] onse nacomelingen als voeren aen hande van here Thomas P[er]soels en[de]
 18. sijne erfgenamen ende houder 's brieffs als voirs[creven] alse waer't saecke dat hij tot enyger tijt begeerden veerder gevesticht te wesen in den
 19. renten voirs[creven], dat wij hem alsdan veerder in den selven renten vestigen off doen vestigen sellen op ons selffs cost en[de] als recht is aen en[de] uut goet
 20. vrij eygen goet in den lande ende gestichte van Utrecht geleegeen, geen dijckgoet noch thinsgoet sijnde, dair sijcluden well aen gehouden mede
 21. te vreden en[de] die voirs[creven] rente jairlicx vast ende seecker aen wesen sell. Ende dat wij hem oick desen brieff ende all den inhouden van dien
 22. belyen ende acte van condemnatie dairvan passeren sellen off doen passeren voir den Hove provinciael t'Utrecht ofte elders dair men des begeert
 23. all therstondt, soe wanneer men ons off onse nacomelinge[n] des vermaent ofte vermanen doet. Ende dat v[oir]s[creven] all onder 't verbant va[n]
 24. ons en[de] onse convents voirs[creven] goederen ruerende ende onruerende tegenwoirdich ende toecomende die selve submitterende en[de] stellende
 25. onder heerlicke ende reale executie 's Hooffs t'Utrecht voirs[creven] en[de] allen andren Hoven, rechteren en[de] gerechten renuncierende tot die eynde
 26. van de exceptie non munerate pecunnie of 't geen gelt ontfangen te hebben en[de] voorts van allen andren exceptiën, gratiën, p[ri]vilegiën, defensiën
 27. beneficiën, reductiën ende relevamenten, geestelick en[de] weerlick, ter contrarie en[de] sonderlinge den rechte seggende generale renu[n]ciatie
 28. van goeder weerden te sijn, dairen sij yerst speciale voirgegaen sonder arch. Des t'oirconde soe hebben wij abt en[de] convent v[oir]s[creven] elcx onsen
 29. segel bij onser rechter wetenheyte aen desen brieff doen hangen. Gedaen in 't jaer ons Heren XV [hondert] tweeëndtsestich opten thienden
 30. dach in septembri.

S. Laurensabdij 172

1580, juli 21. Bevelschrift van Gedeputeerde Staten van Utrecht aan prior en kloosterlingen van Oostbroek om opgave van monniken die alimentatie verlangen.

1. Wij onderscreven gedeputeerden, bij die drie Staten 's lants
2. van Utrecht daertoe gecom[m]itteert, ordonneren
3. en[de] bevelen bij desen mijn heere den prior ende die
4. andere hee[re]n van den convente van Oostbroeck dat
5. sij in onsen handen scriftelick overleveren haer verclarynge

6. van alle die namen en[de] toenames van die hee[re]n daer-
7. voor dat sij souden begeren alimentatie te hebben en[de]
8. die men schuldich soude wesen alimentatie te doen,
9. om[m]e dat gesien daerna ge[pro]ced[eer]t te werden
10. nae behoren. Actum 't Utrecht den XXI julij
11. 1580.
12. {w.g.:} W. van Amero[n]gen
13. J.F. van de{?} Loth.

S. Laurensabdij 174

1595, september 4. Advies van rentmeester en administrateur van de voormalige abdij Oostbroek aan Gedeputeerde Staten van Utrecht betreffende alimentatie voor Jacob Seyst, monnik en beheerder van de voormalige abdij en het abdijsreun.

1. Gesien bij ons ondersch[reven] de requeste gepresenteert bij Jacobus Seyst,
2. conventuaell van Oostbrouck, versouckende dat mijn
3. E[dele] Heeren de Gedeputeerden van de Staten hem uuyt die
4. goederen van Oostbrouck een jaerlicxe gagie souden gelieven
5. toe te leggen tot haer E[dele]r goede discretie, ten respecte dat hij
6. lange jaeren d' abdijsreun ende huysinge tot Oostbrouck mit die
7. plantagie heeft bewaert ende noch dagelicx bewaerende es, ende
8. op de mergine van welcke req[ues]te staet geappointeert:
9. Advys van den administrateur ende rentm[eeste]r van Oostb[rouck].
10. Ende alsoe ons ondersch[reven] tot meermaels deur experientie ende
11. advertentie van anderen gebleecken es, dat den suppl[ian]t getrouwel[ick]
12. ende mit alle neersticheyt ende groeten ijver, oeck nyet sonder
13. pericule, hem gestelt heeft gehadt tegens eenyge moetwillige,
14. die gecommen waeren om d' huysinge en de jonge plantagie
15. te beschadieghe. Dat hij oeck bij sijn req[ues]te nyet anders dan
16. d' waerheyt en nerreert, soe ten regerdt van de conservatie
17. der abdijsreun, huysinghe tot Oostbrouck als de jonge plantagie,
18. welcke plantagie den suppl[ian]t tot bewaerder hoechnoedich
19. heeft te doen. Dat hij oeck belast es mit sijn oude cruepele
20. moeder van tachtentich jaeren ende een meeche, anders geen
21. onderhoudt en heeft dan van hem suppl[ian]t. Soe is't dat
22. wij uut goeder conscientie ende ten anschouw van des
23. suppl[ian]ts getrouwicheyt als bewaerder nyet anders en
24. cunnen advyseren (onder correctie van mijn E[dele] Heeren) dan
25. dat den suppl[ian]t een eerlicke recompensie boven sijn
26. alimentatie jaerlicx behoert geaccordeert te worden.
27. Refererende ons nyettemin totte goede discretie van
28. mijn E[dele] Heeren. Actum den 4en septemb[ris] anno 1595.
29. Corn. Anthonius A. Jans{?} 1595.